

Наукове видання

**Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту:
теорія, методологія, організація**

Збірник тез доповідей учасників XIV Всеукраїнської студентської
наукової конференції

За достовірність фактів, дат, назв,
цитат тощо відповідають автори

*Комп'ютерна верстка:
методист кафедри бухгалтерського обліку
Новосядла П.С.*

Підписано до друку 15.03.2016. Формат 60x84¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 21,49. Обл.-вид. арк. 22,19.
Тираж 100 прим. Зам. № 11.

ДП «Інформаційно-аналітичне агентство»
вул. Еспланадна 4–6, м. Київ, 01601, Україна
тел/факс 287-03-79, 289-77-62
E-mail: iaa@dstati.kiev.ua

**Розвиток системи обліку,
аналізу та аудиту:
теорія, методологія, організація**

Тези доповідей учасників

**XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ,
присвяченої пам'яті д.е.н., професора,
Заслуженого діяча науки і техніки України**

**ОЛЕКСІЯ СЕРГІЙОВИЧА БОРОДКІНА
(15.03.1930 – 14.03.2002)**

24 березня 2016 року

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ,
посвідчення № 559 від 21 жовтня 2015 р.

Київ – НАСОА

УДК 657.1; 657.25;657.36;657.6
ББК 60.655

Редакційна колегія:

Редько О.Ю. – д.е.н., професор, перший проректор
Шевчук В.О. – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної та наукової

роботи

Теловата М.Т. – д.пед.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку

Корінько М.Д. – д.е.н., професор, завідувач кафедри аудиту
Шпак В.А. – д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри теорії бухгалтерського обліку

Телефон для довідок (044) 489-66-39
www.office@nasoa.edu.ua. E-mail: kaf_bu@nasoa.edu.ua

ISBN 978-617-571-128-6

Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація: Тези доповідей учасників XIV Всеукраїнської студентської наукової конференції. – К.: – 368 с.

Тези доповідей учасників XIV Всеукраїнської студентської наукової конференції містять результати пошукових досліджень студентів у галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Зменшено втручання в обсяг та структуру матеріалів. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, наданої в рукописах, та залишає за собою право не поділяти поглядів авторів.

УДК 657.1; 657.25;657.36;657.6
ББК 60.655

ISBN 978-617-571-128-6

від переходу до новітніх освітніх та інформаційних технологій, без яких, досягнення її високої економічної ефективності неможливо. Також, важливим у розвитку економічної освіти залишаться забезпечення економічної освіти кваліфікованими кадрами, їх перекваліфікація, стажування, розробка нових стандартів освіти та їх адаптація їх до міжнародних.

Отже, для підвищення якості економічної освіти в Україні важливим є розробка нової державної програми підготовки фахівців-економістів, яка буде відмінною від традиційної та буде враховувати світові тенденції економічного та суспільного розвитку, стратегічні напрямки якої повинні вирішувати сучасні соціально-економічні проблеми, а також відповідати потребам сучасного ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Лукомська О.І. Проблеми якості економічної освіти в Україні та шляхи їх подолання [Електронний ресурс] /О.І.Лукомська // Український науковий журнал "Освіта регіону". – Режим доступу: <http://social science.com.ua/article/1173>

Гриньців М.В.

III курс, ОА-31

Науковий керівник:

асистент Дзьоба Н.Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

(м. Львів)

ЯКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Одним з основних стратегічних завдань в Україні, в умовах модернізації суспільства, є розвиток економічної освіти. Модернізація освіти, зокрема економічної, є особливо актуальною для України, оскільки впливає на економічне зростання держави: дозволить забезпечити конкурентоздатність нашої держави на міжнародному ринку, сприятиме розв'язанню комплексу економічних та соціальних проблем. Пряма залежність темпів економічного зростання від рівня освіти підтверджується статистичними дослідженнями.

Науково-технічний прогрес ставить нові вимоги щодо освіти, професійних якостей спеціаліста, його місця, характеру, рівня кваліфікації, способу мислення та поведінки. На сьогодні в Україні економічна освіта в цілому не відповідає потребам інтелектуального забезпечення нової стратегії розвитку суспільства на основі знань та високоефективних технологій [1].

Серед багатьох проблем розвитку економічної освіти в Україні найбільш важливим є проблема її якості. Сформована урядом нова модель економічної освіти на жаль не вирішила цієї проблеми. Отже, питання якості економічної освіти залишається відкритим, оскільки сьогодні є суттєва відмінність між економічною освітою, що базується часто на теоретичних знаннях і бізнесом, якому необхідно фахівці-практики з аналітичними здібностями. Існує велика потреба практичного застосування отриманих знань. Одним з ключових напрямків економічної освіти має бути саме досвід, або, практична спрямованість економічних знань. Уміння їх застосовувати, підвищує конкурентоздатність самого фахівця, і підприємства загалом. Якість економічної освіти прямо залежить

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Кафедру бухгалтерського обліку було утворено Інститутом статистики, обліку та аудиту в **1987 році**.

Першим завідувачем кафедри бухгалтерського обліку був призначений Заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор О.С. Бородкін.

У 2002 р. після смерті О. С. Бородкіна з січня 2003 р. завідувачем кафедри було призначено д. е. н., проф. Л.В. Нападовську, а із вересня 2003 року по 2013 обов'язки завідувача кафедри виконував д. е. н., доц. Пантелєєв В. П., з вересня 2013 р. призначено завідувачем кафедри бухгалтерського обліку д.пед.н., професора Теловату М.Т.

Створення кафедри бухгалтерського обліку було обумовлене необхідністю підготовки високо-кваліфікованих кадрів у економічній галузі, тому сприяв кадровий та інфраструктурний потенціал Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Новий імпульс кафедра отримала, коли у 2004 р. було створено спеціалізовану вчену раду Д 26.87.001 з правом прийому до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора економічних наук та кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)». З 2005 року відокремлена кафедра бухгалтерського обліку та аудиту; а із 2007 року на факультеті «Облік та аудит» затверджені три кафедри: теорії бухгалтерського обліку, бухгалтерського обліку та аудиту.

Кафедра бухгалтерського обліку НАСОА є *випусковою кафедрою*, вона організовує міжкафедральні семінари, щодо обговорення та ухвалення дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора економічних наук та кандидата економічних наук, проводить круглі столи, практичні семінари, Всеукраїнську наукову конференцію для студентів і професорсько-викладацького складу Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Кафедра бухгалтерського обліку входить до складу факультету обліку та аудиту НАСОА, є випусковою і здійснює професійну підготовку майбутніх фахівців за спеціальністю "Облік і аудит" за освітньо-кваліфікаційними рівнями – бакалавр, спеціаліст, магістр. Кафедра проводить ініціювання щодо формування вибіркової дисциплін для формування навчальних планів за напрямом підготовки «Облік і аудит».

Висока професійність професорсько-викладацького складу кафедри є гарантом підготовки майбутніх фахівців вищої кваліфікації - творчих, неординарно-мислячих, націлених на майбутнє, здатних працювати в економічній галузі.

На кафедрі бухгалтерського обліку працюють: чотири доктора наук (Теловата М.Т., Пилипенко О.І., Пантелеєв В.П., Зоріна О.А.), п'ять кандидатів наук (Курило Г.М., Ільченко О.О., Петраковська О.В., Сніжко О.С., Юрченко О.А.) та один асистент (Свирида О.А.).

Викладачі кафедри мають значний практичний досвід роботи та наукові здобутки, які використовуються у викладацькій роботі, а також при керуванні науково-дослідною роботою студентів, виконанні навчально-методичної роботи тощо.

На кафедрі викладається понад двадцять навчальних дисциплін для студентів усіх факультетів академії.

Професорсько-викладацький склад кафедри постійно підвищує свою кваліфікацію, удосконалює методику викладання та впроваджує в навчальний процес інноваційні навчальні технології.

Згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи на кафедрі бухгалтерського обліку в межах робочого часу викладачів виконується тема: **«Розвиток організації і методології бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах глобалізації: досвід, проблеми, перспективи»**.

Щорічно, під керівництвом професорсько-викладацького складу кафедри, проводиться наукова та студентська конференції, які присвячені пам'яті д.е.н., професора, Заслуженого діяча науки і техніки України О.С. Бородкіна.

За багаторічну плідну роботу та виховання студентської молоді завідувач кафедри, професор Теловата М.Т. нагороджена: Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, Подякою Київського міського голови, Грамотою Солом'янської районної державної адміністрації у м. Києві і знаком Пошани.

За високі досягнення при виконанні завдань покладених на органи державної статистики, професор Пантелеєв В.П. нагороджений Почесною грамотою державної служби статистики України.

становлять питому частину основних засобів на підприємстві, застосовують прямолінійний метод.

Який метод обрати – питання, яке повинно бути вирішеним разом з керівником, головним бухгалтером та економічними службами. Незалежно від обраного методу амортизації його послідовне застосування є необхідною умовою для забезпечення зіставності результатів за різні періоди, не дивлячись на рівень прибутковості підприємства або правила оподаткування.

П(С)БО вимагають послідовного від одного періоду до іншого застосування методу нарахування амортизації. Виняток складають лише окремі випадки, коли зміна умов виправдовує зміну методу нарахування амортизації. Причини зміни розкриваються у додатках до фінансової звітності.

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

Важливу роль при амортизації основних засобів відіграє вибір методу нарахування амортизації. Найбільший вплив на вибір методу нарахування амортизації у практичній діяльності справляють такі фактори:

1) простота (складність) методу та можливість його застосування;

2) вплив на собівартість продукції й вартість засобів у звітності;

3) кваліфікація працівника, уповноваженого вирішувати це питання;

4) наявність корпоративної політики у сфері нарахування зносу.

Не існує єдиної думки щодо найкориснішого або найдоцільнішого з методів. Тому в питанні вибору методу нарахування амортизації виходять з двох позицій:

1) принципу обачності;

2) очікуваного способу отримання економічних вигод від використання об'єктів.

Найбільше принципу обачності відповідає метод зменшення залишкової вартості, при якому нараховується найбільша сума амортизації в перші роки використання об'єкта. Наступним є метод прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод. За рівномірного випуску продукції показники виробничого методу наближаються до прямолінійного. Основні засоби можна поділити на 2 типи:

а) зайняті у виробництві, допоміжні та обслуговуючі (рахунки обліку 104, 105, 106);

б) інші основні засоби, які переважно становлять інфраструктуру підприємства (рахунки обліку 102, 103, 107, 108, 109).

Щодо першого типу об'єктів, то для всіх основних засобів, відносно яких є можливість достовірно та з мінімальними витратами визначити обсяг виробленої продукції, доцільно застосовувати виробничий метод. Якщо ж визначити фактичну потужність важко або неможливо, то застосовується один із прискорених методів, що сприятиме швидшому поверненню капітальних вкладень.

До другого типу основних засобів зараховують специфічні об'єкти, які можуть не брати безпосередньої участі у виробничому процесі, їх фактичну потужність важко визначити, та вони не

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Альварес Л. О. Е.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ	11
Авраменко А.М.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ	13
Бакалець Л.В.	СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	16
Бариба А.С.	ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	19
Бартош Д.М.	ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	23
Безсмертна А. С.	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА	27
Білоглав О.В.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	30
Бондаренко Р.А.	ОБЛІК І АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	34
Бондаренко О.А.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	37
Водзінський В.В.	РОЛЬ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: РЕАЛІЇ ЧАСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ	41
Войтюк О.О.	ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ	48
Вакулук В.О.	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	51
Вельма А.Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З МАЛОЦІННИМИ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИМИ ПРЕДМЕТАМИ	55
Волох А. В.	МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ	58
Воронцова І.А.	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОЩАДНИХ (ДЕПОЗИТНИХ) СЕРТИФІКАТІВ, ЕМІТОВАНИХ БАНКОМ	61
Гонта О.В.	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	66
Гнеушева О. О.	УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ	68
Грабова Ю.С.	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ	71
Гринжевська К.М.	ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗБУТ	73

Гриценко І.М.	ОБЛІК БЕЗНАДІЙНОЇ ДЕБИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	76
Дзядук О.А.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПІДПРИЄМСТВА	80
Дуброва Л.Ю.	ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ	84
Дудка І. О.	ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ»	87
Желізняк Р.Є.	ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ	89
Задорожко А.Ю.	ХАРАКТЕРИСТИКА ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	90
Зінченко Н.С.	ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	95
Калініченко В.В.	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УКРАЇНІ	101
Калужських Н.О.	ОСНОВНІ НАПРЯМИ АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ	104
Капустянська Н. О.	ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ	107
Козаченко В.І.	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ	110
Колч О. Л.	РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ДОХОДІВ У ФУНКЦІОНУВАННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ	113
Колісниченко Н. О.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ Й ЗАМОВНИКАМИ	117
Карбівський В. Л.	ОБЛІК ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	120
Лапієва Д.М.	СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ	124
Літовка А.А.	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	127
Магар Н.М.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА	132
Малько В. О.	КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	136
Маруненко А. М.	СОБІВАРТІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ КОНТРОЛЮ	139

- прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивного (суми кількості років);
- виробничого (метод суми одиниць продукції).

Прямолінійний метод застосовують для амортизації основних засобів, знос яких не залежить від обсягу виробництва (будівлі адміністративного призначення, виробничі цехи). Переваги: рівномірність, стабільність, пропорційність нарахування амортизації та віднесення її на собівартість, простота і точність розрахунків.

Але на практиці основні засоби найінтенсивніше використовуються в перші роки експлуатації, і відповідно, в цей період вони найбільше зношуються. Тому виникла потреба застосовувати методи прискореної амортизації.

Метод зменшення залишкової вартості застосовують тільки тоді, коли передбачається наявність ліквідаційної вартості, а також коли потрібно накопичити кошти з метою заміни основних засобів у випадку їх морального старіння та інфляції. Переваги: упродовж перших років експлуатації об'єкта за допомогою нарахування амортизації накопичується значна сума коштів, необхідних для відновлення основних засобів. Недоліки: метод базується на порівняно складних математичних розрахунках і через це є не дуже зручним у використанні.

Кумулятивний метод застосовують, якщо продуктивність обладнання в перші роки експлуатації значно вища, ніж у наступні. Недоліки: сума зносу часто не узгоджується ні з фактичним використанням основних засобів, ні з обсягом виробленої продукції.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості застосовують, якщо продуктивність обладнання в перші роки експлуатації значно вища ніж у наступні.

Виробничий метод застосовують у випадку, коли інтенсивність використання об'єкта впливає на його експлуатаційні властивості і коли можливо визначити фактичний обсяг виробництва. Переваги: простота та раціональність розрахунку. Недоліки: неможливо або дуже складно визначити фактичний обсяг продукції, виробленої з використанням того чи іншого активу.

На сьогодні відсутні чіткі правила (рекомендації) щодо вибору методу амортизації, який був би найкращий для підприємств різних організаційно-правових форм та галузей, об'єктів основних засобів та способів їх використання.

Юхимчук Г. В.

VI курс, ОАм 10.01

Науковий керівник:

д. е. н., професор Редько О. Ю.

Національна академія статистики,

обліку та аудиту

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В сучасних умовах будь-яка держава для свого успішного розвитку повинна забезпечувати розвиток економіки. Серед різноманіття засобів стимулювання розвитку підприємства все більшого значення набуває амортизація. Відповідно з принципами бухгалтерського обліку вартість виробничих потужностей повинна рівномірно розподілятися протягом передбаченого строку їх експлуатації шляхом розподілу (списання) на звітні періоди, протягом яких ці потужності будуть мати виробничу корисність.

В бухгалтерському обліку основних засобів використовують різні методи нарахування амортизації, які зумовлюють потребу в розгляді їх сутності, переваг і недоліків. Питання вдосконалення методів обліку основних засобів у своїх працях досліджували багато науковців, зокрема: Лінник В.Г., Зюкова М.М., Задорожній З. та ін. Проблеми, пов'язані з нарахуванням амортизації основних засобів, та перспективи їх вирішення в Україні, були описані у роботах Онишка Д., Мурашко О., Орлова П. та багатьох інших вітчизняних вчених-економістів.

Нарахування амортизації регулюють два нормативні акти: Податковий кодекс України та Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Відповідно до П(С)БО №7, амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Амортизація основних засобів нараховується з використанням наступних методів:

- прямолінійного (прямолінійного списання);
- зменшення залишкової вартості;

Мишко Т.В.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ	143
Новосядла Т.С.	ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТЬ «ПОКУПЕЦЬ» І «ЗАМОВНИК»: ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР	146
Нероденко М.М.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПОДАТКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	151
Нінічук А.М.	МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ОБОРОТНІ АКТИВИ”	155
Нишук Н.В.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	160
Обіход А.В.	УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ВІДПОВІДНО ДО МСФЗ	162
Пихтін Л.А.	ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	166
Перебийніс О.В.	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА	170
Пешкіна Т.В.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ІНКАСАЦІЇ КОШТІВ У КЛІЄНТІВ БАНКУ	173
Підопригора А.О.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	178
Прінько І.В.	УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА	181
Ротаєнко Л. В.	ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	185
Семенець І.В.	ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ	188
Сич А.В.	ФОРМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	192
Сидорук Н.І.	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	195
Сокол (Дмитрук) О.Ю.	ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИТРАТ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО П(С)БО ТА МСБО	198
Скірко О.О.	ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КУРСОВИХ РІЗНИЦЬ	200
Старжинська О.Д.	УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ	203
Тимошук О.М.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА	209
Третьякова М. О.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ	213
Ходорович О. А.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА РОДУКЦІЇ	218
Цапун В. В.	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	221
Федотенко І. В.	ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ	226

Черненко В.В.	ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ: НОВАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА	229
ШШаламай О.О.	МЕТОДИКА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА	233
ШШафаренко А.В.	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	238
Shevel Y.M.	THE METHODOLOGY AND ORGANIZATION OF ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT OF THE FINANCIAL COSTS OF THE ENTERPRISE	241
Шевченко Н. М.	ОБЛІК ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ	248
Шевченко О.М.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА	251
Шевченко К.В.	ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	254
Шевчук С.О.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ ДНДЕКЦ МВС УКРАЇНИ	258
Шиманський Р.О.	ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ КРЕДИТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	263
Шклярська В.О.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АУДИТ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	267
Шкодич К. Ю.	ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ»	270
Шуманська Ю.В.	МЕТОДИКА РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	273

3. Гушу Д. Облік грошових коштів: проблеми та шляхи їх вирішення – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf-cv.at.ua/forum/83-811-1>

4. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коришкова Р.С. Управлінський облік: Навчальний посібник /За ред. В.М. Домбровського. – К.: КНЕУ, 2005. – 278с.

5. Ігоніна К.А. Теоретичні аспекти планування грошових потоків підприємств. – Актуальні проблеми економіки. № 5 (35). – 2004. – С.3-6.

СЕКЦІЯ 2. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ

Білявська Ю. С.	ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗМІСТ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)	276
Бакалець Л.В., Бевз А.С.,Сало І.С., Калужських Н.О., Томілець (Кріг) А.В., Третякова М.О.	ОСНОВИ СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	279
Кацан Ю. В.	УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	281
Савченко І. А.	ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД) ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ	283

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

готівковій грошовій формі може привести до сповільнення процесу виробництва і обороту товару підприємства, а можливо, і до гальмування (припинення) його господарської діяльності, як правило, виражається у формі банкрутства. З іншого боку, надлишкове поповнення грошових каналів відволікає засоби із сфери виробництва, найбільш реального джерела доходу.

Таким чином, не відповідне вирішення проблем з обліку, аналізу та аудиту руху грошових коштів у вітчизняних умовах і, як наслідок, ігнорування об'єктивних закономірностей та галузевих особливостей їх руху необхідно визначити потребу у широкому залученні в практику показників грошових потоків, як:

- вимірників фінансової стійкості, платіжної стабільності та нормальної платоспроможності, узагальнення об'єктивних та вивченні галузевих закономірностей;
- грошових потоків та врахування їх в практиці обліку та аналізу підприємства; визначенні потоків облікової, в тому числі оперативної;
- інформації для формування своєчасного та повного інформаційного забезпечення аналізу руху грошових коштів підприємств;
- розробці та вдосконаленні методики аналізу грошових потоків, що повинна здійснюватися виходячи з реального фінансового стану підприємств, а також враховувати ті фактори, що визначають рух коштів вітчизняних господарюючих суб'єктів в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. №73. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Титаренко Я.А. Проблеми організації обліку грошових коштів та рекомендації щодо її удосконалення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/7_100051.doc.htm

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Регера Н. В.	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ	286
--------------	--	-----

СЕКЦІЯ 3. АУДИТ І ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Дашівець О.А.	НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	290
Дігтярєва Є.Г.	АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	293
Івашина Ю.О.	МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА	298
Ковшун Д.О.	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	301
Кононенко А. В.	МЕТОДИКА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	311
Левченко Ю. В.	МЕТОДИКА АУДИТУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ	314
Мелецька Н. С.	ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ЗБУТ	316
Нагорна К.В.	СУТНІСТЬ ОБЛІКУ ТА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	319
Никифорова Б. В.	МЕТОДИКА АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	321
Олексіна А.С.	АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ Й ПЛАТЕЖАМИ	323
Рекеда О. М.	МЕТОДИКА АУДИТУ ЗАПАСІВ	326
Сивак Н. В.	ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ВИТРАТ НА ПОЛІПШЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	330
Яковина Л. М.	МЕТОДИКА АУДИТУ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)	334

СЕКЦІЯ 4. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

Петькун О. В.	ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	336
---------------	---	-----

**СЕКЦІЯ 5. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ,
ФІНАНСІВ, ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І
ТЕХНОЛОГІЙ**

Білик М. М.	РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	339
Калініченко Д.В.	ПЕРЕДУМОВИ РЕФОРМУВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРПЛАТИ	342
Концелидзе Д.	НЕСКОЛЬКО АСПЕКТОВ ДЛЯ ПОЛУЧЕННЯ ЕНЕРГО НЕЗАВИСИМОСТІ ГРУЗІЇ	345
Лиса І.О.	ДЕПОЗИТНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ:ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	348
Макян Т.С.	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ З ПРИВАТНИМ БІЗНЕСОМ ДЛЯ РОЗВИНУТИХ КРАЇН	352
Мельник О.Г.	ПРОБЛЕМИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК	356
Савко В. Р.	ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ	358
Юхимчук Г. В.	МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	362
Гриньців М.В.	ЯКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	366

достатній мірі є запорукою нарощення активів, підвищення рівня рентабельності, ліквідності і, як результат, забезпечення фінансової рівноваги і платоспроможності.

Керівництво підприємств дуже часто стикається з проблемою дефіциту обігових коштів. Тому з метою ефективного управління грошовими потоками та фінансовою діяльністю підприємства в цілому доцільно вводити в практику розрахункової системи показників грошових потоків як вимірників фінансової стійкості, платіжної стабільності та нормальної платоспроможності [5].

Питання теорії та практики обліку, грошових коштів досліджують такі автори як : Ткаченко Н.М., Марочкіна А.М., Бутинець Ф.Ф., Грабова Н.М., Завгородній В.П., Кулаковська Л.П., Піч Ю.В. Водночас у вітчизняному доробку бракує окремих комплексних завершених досліджень з питань управління грошовими потоками, які б розширили межі традиційного аналізу, сформували конкретні підходи до розробки аналітичного забезпечення управління ними, запропонували конкретні шляхи виходу підприємств із стану фінансових втрат, банкрутства [3].

В поняття “грошові кошти” включають не тільки готівку та безготівкову, але і цінні папери, і фінансові активи, і грошові зобов’язання, а кошти трактуються як капітал. Грошові кошти відображаються в Балансі у складі оборотних активів у статті “Грошові кошти та їх еквіваленти”. Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони присутні на початковому та кінцевому етапах облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки. Згідно з П(С)БО 4 під грошовими коштами розуміють готівку (валюта України та іноземна валюта у вигляді грошових коштів), кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Грошові кошти, як і будь-яке інше поняття має свою сутність, яка проявляється через загальний безпосередній обмін, самостійну мінову вартість, зовнішню речову міру праці. Питання суті грошових коштів залишаються до цього часу дискусійними. Дійсно, визначити кількість грошових коштів, необхідних підприємству, і пропорції розподілу цих грошей по активах – є одним із найважливіших елементів фінансової діяльності господарюючого суб’єкта. Так як, нестача необхідних засобів в

Савко В. Р.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пилипенко О.І.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ГРОШОВІ КОШТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування підприємства – це складний динамічний процес, що є результатом неперервного циклічного руху грошових потоків. Однією із проблем, що виникають перед підприємствами в сучасних умовах, є відновлення і збереження динаміки циклів операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, що є запорукою необхідної ліквідної позиції підприємства і реалізації його попиту на кошти. Використання в процесі управління господарськими суб'єктами достовірної та повної інформації про рух грошових коштів підвищує якість управлінських рішень, позитивно впливає на поточний і прогностичний фінансовий стан підприємств. Значущість інформації про рух грошових коштів обумовлюється необхідністю надання користувачам для прийняття рішень повної та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів. Таким чином значення та роль грошових коштів для діяльності підприємства зумовлює потребу їх окремого дослідження, визначення стратегії й тактики управління формуванням та використанням грошових потоків [4].

Надходження грошових коштів являє собою одну із основних умов фінансового добробуту підприємства. Відсутність мінімального запасу грошових коштів свідчить про незадовільний стан діяльності підприємства та серйозні фінансові труднощі. Все це призводить до збільшення збитків підприємства. Причини такого стану можуть бути різноманітними, насамперед вплив інфляції та знецінення грошей та інше. Підприємство втрачає можливість вигідного розміщення та отримання додаткового доходу. Таким чином наявність на підприємстві обігових коштів у

СЕКЦІЯ 1.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Альварес Л. О. Е.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шпак В. А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

Ефективність функціонування підприємства в сучасних ринкових умовах, забезпечення його сталого і конкурентно-спроможного розвитку залежить перш за все від колективу працівників (персоналу), їх здатності вирішувати поставлені перед ними завдання.

За умов ринкової економіки підприємство самостійно вирішує, що і як планувати, визначає потребу в персоналі працівників за спеціальностями, професіями, рівнем кваліфікації; розробляє плани зростання продуктивності праці; розраховує рівень заробітної плати та інших виплат з метою забезпечення максимально можливого прибутку від виробничо-господарської діяльності.

Проблематикою обліку та внутрішнього контролю виплат працівникам займаються чимало відомих вчених-економістів, таких як Пушкар М.С., Задорожний З.В., Крупка Я.Д., Редько О.Ю., Сопко В.В., Фаріон І.Д., Рудницький В.С., Никифорак Я.Д., Никифорак В.А. та інші. Разом з тим з постійними змінами умов господарювання вітчизняних підприємств, що спричинені економічною кризою, постають нові проблеми обліку та контролю, у тому числі обліку та внутрішнього контролю витрат на оплату праці.

Необхідною умовою для покращення обліку та внутрішнього контролю є підготовка та підвищення кваліфікації працюючих підприємства. Освіта персоналу має свої нюанси, але в результаті підвищення кваліфікації виграють і підприємство, і громадяни. Підприємство має бути зацікавлене в кваліфікованих спеціалістах, працівниках, здібних забезпечити реалізацію завдань його розвитку, адже, якщо бухгалтер кваліфікований в своїй сфері спеціаліст, то і облік буде в належному стані, і з податками все буде добре та інше.

Наступна пропозиція – удосконалення обліку витрат на оплату праці в управлінському обліку. Витрати на оплату праці є третьою складовою частиною після матеріальних витрат та інших операційних витрат по значимості операційної діяльності підприємств більшості галузей економіки. Значна частина цих витрат потребує дослідження та удосконалення обліку.

Також до зобов'язань працівників управлінської бухгалтерії слід включати вибір оптимальних форм та систем оплати праці. Тому хочу запропонувати використання акордної системи праці, при якій визначають сукупний заробіток за виконання певних стадій роботи або виробництва певного обсягу робіт. Специфіка цієї системи у тому, що доручена робота повинна бути виконана за визначені строки, при цьому час, витрачений на її виконання, великої ролі при начисленні заробітної плати не грає. Основним первинним документом по обліку зарплати при акордній системі є акордний наряд. Систематизація первинних документів з урахуванням рівнів і функцій управління також є одним із принципів їх уніфікації. Ведення обліку праці і заробітної плати набуло кращих результатів за допомогою програми «1С: Предприятие».

Лідером в отриманні пільг при сплаті податку на прибуток упродовж останніх років стала сфера фінансової діяльності. Ще однією проблемою податку на прибуток в Україні є те, що ефективна ставка оподаткування нерідко істотно перевищує базову номінальну ставку. У підсумку, ми маємо факти, коли чимало видів економічної діяльності несуть більше податкове навантаження, ніж закріплено законодавством. Ефективна ставка залежить від визначення обсягу валових витрат бізнесу. Що більші витрати, то менший податок сплачують підприємства. Проблема у тому, що чіткий перелік витрат, які можна зараховувати до валових, є невизначений. Це створює простір для маневру між податківцями та бізнесом. Як наслідок, ефективна ставка податку на прибуток підприємств дуже часто перевищує номінальну, оскільки останнє слово залишається за податківцями. Значно доцільніше було б використати для економічного зростання політику цільового стимулювання економіки за допомогою податків. До них належать: прискорена амортизація; відрахування з прибутку, що оподатковується; витрати на інвестиції (що пріоритетніші проекти для розвитку економіки, то вищий відсоток відрахувань); надання податкового інвестиційного кредиту; відрахування з оподаткованого прибутку всіх витрат, спрямованих на науково-дослідницьку діяльність; цільові податкові пільги для підприємств, які здійснюють діяльність у депресивних районах та інші.

На основі цього можна стверджувати, що саме по собі зменшення ставки податку на прибуток та сумнівна практика пільг, які мають місце в Україні, не є гарантіями економічного зростання. Істотне зниження ставок податку на прибуток юридичних осіб стало одним з головних козирів Податкового кодексу. Однак, докладніший аналіз показує, що відсотки вирішують далеко не все, і формальне скорочення податкового навантаження на підприємства ще не означає появу серйозних інвестиційних стимулів. Для реального стимулювання інвестиційного клімату потрібно провести значно глибші реформи та використати напрацьований світовий досвід.

Мельник О.Г.
VI курс, ОА 10.01
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Ільченко О.О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Податок на прибуток є одним з найважливіших джерел фінансування загальнодержавних потреб, тому аналіз його надходжень становить основу для визначення найефективніших моделей збільшення зведеного фінансового плану держави та ефективного виконання своїх функцій. Динамічний розвиток економіки України, яка перебуває на перехідній стадії, потребує постійного приведення структури податкової системи у відповідність до економічних умов. Тому виникає потреба постійного пошуку оптимальної фіскальної політики, зокрема щодо оподаткування капіталу, яка відповідала б рівню розвитку економічної системи, етапу нагромадження капіталу та його розподілу між економічними агентами. Щоб вирішити ці завдання, необхідно визначити фактори, які впливають на надходження податку на прибуток підприємств, проаналізувавши динаміку розвитку та особливості цього виду грошового стягнення.

Метою даної роботи є визначення основних проблем податку на прибуток підприємств.

Податок на прибуток підприємств останнім часом нерідко перебуває у центрі уваги українського уряду та бізнесу. Будучи за своєю природою потужним фіскальним інструментом для стимулювання інвестицій та економічного розвитку, у наших реаліях він перетворився на поле для маніпуляції громадською думкою.

Проблемою української податкової системи є не тільки диспропорції у структурі податкових коштів, акумульованих у бюджет, а й незрозуміла і закулісна практика з надання податкових пільг окремим підприємствам. Політика влади мало пов'язана зі стимулюванням інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

Авраменко А.М.
V курс, ОАД 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пантелеєв В.П.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ

В умовах нестабільної ринкової економіки ризик несплати або несвоєчасної оплати рахунків збільшується. Саме це призводить до появи дебіторської і кредиторської заборгованості. Від величини кредиторської заборгованості підприємства залежить його фінансова стійкість, незалежність та платоспроможність.

Актуальність даної теми полягає в тому, що порядок і форми розрахунків між постачальниками та підрядниками визначаються в господарських договорах. А це є найбільш розповсюджена та важлива основа виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Прибутковість діяльності підприємства залежать від швидкості обороту капіталу. Його частиною є розрахунки між суб'єктами господарської діяльності. Для дотримання діючих правил розрахунків слід запобігати їх простроченню, сприяти зменшенню кредиторської і дебіторської заборгованостей. Чим швидше здійснюється процес розрахунків, тим ефективніше працює економіка.

З метою покращення розрахункової дисципліни і для скорочення дебіторської і кредиторської заборгованості пропонуємо деякі пропозиції для удосконалення обліку розрахунків:

- Необхідно стежити за співвідношеннями дебіторської і кредиторської заборгованості;
- Контролювати оборотність дебіторської та кредиторської заборгованості, а також стан розрахунків щодо простроченої заборгованості;

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

- Можна організувати на підприємстві систему аналітичного обліку дебіторської заборгованості не тільки по термінах, але і за розмірами, місцезнаходженням юридичних осіб, фізичних осіб і пропонувані умов оплати;
- На високому рівні організувати роботу з договорами.

Згідно Інструкції із застосування Плану рахунків облік розрахунків з постачальниками і підрядниками повинен вестися на окремому рахунку 63. Цей рахунок не показує заборгованість за кожним договором, не видно яка заборгованість поточна – термін сплати якої ще не настав, а яка вже прострочена. Отже, пропонуємо ввести у План рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Кредиторська заборгованість»: 101 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з вітчизняними постачальниками»; 102 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з іноземними постачальниками»; 103 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з вітчизняними постачальниками»; 104 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з іноземними постачальниками».

За допомогою цих субрахунків полегшується робота бухгалтерів, не потрібно аналізувати кожний договір та вибирати кредиторську заборгованість на рахунку. Цей аналіз заборгованості буде накопичуватись на позабалансових субрахунках – конкретно за кожним договором. Ці позабалансові рахунки допомагають стежити за кредиторською заборгованістю, контролювати терміни її сплати.

Для удосконалення ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками пропонуємо ввести документ – Реєстр документів до сплати. Зведений «Реєстр документів до сплати» дуже ефективний, бо показує реєстр рахунків за кожним постачальником і підрядником та має інформацію про те, за що платить підприємство, які строки оплати та найголовніше – показує залишок за кожним рахунком на кінець дня і має накопичувальну інформацію на кінець місяця, що дасть змогу контролювати кредиторську заборгованість за конкретним рахунком від постачальника та підрядника.

Таким чином, застосування окремого рахунку з обліку розрахунків, поглиблення аналізу кредиторської заборгованості з

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

налаштовані бізнесмени, які не погодяться ділитися з державою – якщо якимось чином вирішиться це положення – то раз і назавжди буде зламанний хребет перманентним проявам опортуністичної поведінки. У регулюючого капіталізму є шанс на майбутнє завдяки цьому принципу.

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

сила задля матеріалізації ідей, та робітника, який працює у нього по найму – і ніяких поступок та сентиментів. Тому ці стосунки будуть виражені лише в такому вигляді, у якому вони завжди були виражені у капіталістичних країнах. Було б дуже підозріло, якщо б таке взаєморозуміння дійсно могло б існувати в умовах приватної власності на засоби виробництва. Така ініціативна є доволі не об'єктивною та достатньо наївною. Робітникам не дозволять через передові профспілки країни диктувати умови їхньої роботи – і це підтверджує практика. Якщо б навіть уявити собі, що це сталося насправді – то це теж можна назвати вимушеним «союзом», хоча б тимчасовим об'єднанням; можливо навіть це відразу стало би початком комплексної роботи з корегування економічних проблем, ліквідації, наприклад, несвоєчасних виплат робітникам їхніх заробітних плат. Але такій співдружності не бути – бо робітники захочуть більших прав для себе, позабувши про свою приналежність до представників правлячого класу.

Відважно-радикальні контрміри сформулюють нове бачення щодо вирішення проблеми нинішніх кредитних та фінансово-економічних питань. Для цього і повинен бути створений «союз», який замінить сьогочасну необачну політику у відношенні до бідних верств населення, допоможе представникам робітничого класу та декласованим елементам. Це повинно раз і назавжди вирішити проблему банкрутства імпортозалежних країн та дасть їм змогу мати ознаки власної національної економіки шляхом часткової націоналізації стратегічно важливих підприємств, яка повинна бути виконана під керуванням спеціально створеного державного органу з відродження економічної потуги та контролю за здійсненням фінансово-валютних операцій. Ці органи, у тому чи іншому вигляді повинні бути створені в індустріально розвинених європейських країнах та у Північній Америці, (можливо також в інших за їхнім власним добровільним бажанням). Кінцевою метою цих ініціатив є створення об'єданого світового конфедеративного утворення, яке буде розглядатися як оперативний діючий орган з захисту принципів ринкової економіки та її поступовий перехід у стадію змішаної економіки зі збереженням усіх ознак приватної власності та з суттєвою економічною допомогою з боку держави. Єдиною проблемою реалізації основних положень є більш радикально

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

метою недопущення порушень фінансової дисципліни та впровадження відповідних реєстрів обліку допоможуть раціоналізувати облік на підприємстві щодо кредиторської заборгованості. Вищевикладені пропозиції будуть сприяти вдосконаленню організації розрахунків та їх обліку, зниження дебіторської заборгованості і зміцнення фінансового стану підприємства.

Список використаної джерел:

1. Демченко Я.М., Прохорова В.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. / Я.М. Демченко, В.М. Прохорова // Проблеми, теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнар. зб. наук. пр. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – Житомир: ЖДТУ, 2014. – Вип.1(28). – С.96–108.
2. Жуковська В.В. Напрями удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і покупцями / В.В. Жуковська // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uda.edu.ua/library.php?pid=1116>.
3. Новицька Н. В. Алгоритм управління розрахунками з дебіторами та кредиторами на підприємствах торгівлі України / Н.В. Новицька // Економіка торгівлі і послуг / Бізнесінформ. 2012 – №4. – С.140–144.
4. Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І.М. Ревизюк, Є.В. Калюга // Економічні науки. – 2013. – №10 (4). – С.185–190.

Бакалець Л.В.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шпак В.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогоднішній день в Україні більшість суб'єктів підприємницької діяльності використовують не лише власні ресурси, а й залучені кошти. Це призводить до утворення зобов'язань, а також до взаємозв'язку з іншими суб'єктами господарювання.

Оскільки зобов'язання впливають на кредитоспроможність і стійкість підприємства слід раціонально організовувати облік зобов'язань та робити своєчасний та повний їх аналіз.

Теоретичні аспекти формування зобов'язань та особливості їх обліку у всіх сферах господарювання неодноразово вивчалися такими вітчизняними та зарубіжними науковцями як Бутинець Ф.Ф., Голова С.Ф., Орлова І.В., Палія В.Ф., Соколова Я.В. та іншими. Проведені дослідження наукових праць та вивчення практики господарської діяльності свідчать про те, що окремі теоретичні положення щодо трактування поточних зобов'язань є дискусійними, а низка важливих аспектів класифікації визнання, оцінки, методи їх обліку та аналізу потребують подальшого вдосконалення в сучасних умовах господарювання.

Зобов'язання, що відображаються в бухгалтерському обліку, мають юридичний та економічний зміст. Як юридична категорія господарське зобов'язання – це господарські відносини, що регулюються правом. В силу цих відносин одна сторона уповноважена вимагати від іншої здійснення господарських операцій: передачі майна, виконання робіт, надання послуг тощо, а інша сторона зобов'язана виконувати вимоги щодо предмету зобов'язання і має при цьому право вимагати відповідну винагороду – сплату грошей, зустрічні послуги тощо.[1;ст.215]

суперечило конституційним нормам) та розширення урядового сектору в економіці. Рузвельт Ф. Д. систематично критикувався найвпливовішими американськими бізнесменами – це стало відкритою відповіддю на питання вимушеного співробітництва уряду та фінансово-олігархічних груп. Рузвельт Ф.Д. знав, що зробивши так багато для оздоровлення американської економіки, він зіштовхнеться з представниками великого індустріального капіталу, які нехтували над тим, що вони бачили на вулицях – жебрацьких дітей банкірів-самогубців та вчорашніх «білих комерців», які стояли в черзі за супом. «Ідеологія грошей» стала суттєвим бар'єром задля подальшого розвитку впровадження нагальних соціально-економічних ініціатив, направлених на утворення нових робочих місць, інтеграцію декласованих суспільних елементів та врегулювання тарифно-цінової політики.

Вимушений «союз» державного апарату та приватного бізнесу повинен бути втілений в життя у всіх індустріально розвинутих країнах Європи та США щоб протистояти широкомасштабним соціальним катаклізмам. Цей «союз» не оформився у XX столітті на достатньому рівні задля протидії проблем молодіжного безробіття, оптимізації на підприємствах, демографічної кризи та соціальної нерівності, викликаній тим, що доходи більш багатшої частини населення значно перевищує доходи бідних.

Організована політична камарилья клептократів, з їхніми сумнівними поглядами на реальність фінансового положення, наприклад, імпортозалежних, чи тих країн, у котрих існує проблема великого зовнішнього боргу, не можуть навіть уявити собі які будуть наслідки для наступних поколінь, що прийдуть на зміну їм, з їхнім світоглядним баченням. Нещадна експлуатація надр землі, її ресурсів, вже стала початком для проголошення так званої «сланцевої революції» – і це є наслідком не тільки скритої економічної війни проти тих країн, які будують свою економічний оплот на видобутку природного газу та нафти. Це ще є результатом нераціонально продуманих кроків експлуатації ресурсів, та у цьому замінені представники крупного індустріального капіталу.

Можливо політично-економічне співробітництво бізнесменів-олігархів та представників робітничого класу є проявом безпосередності, бо така ініціатива руйнує фундаментальні канони економічних взаємовідносин роботодавця, якому потрібна робоча

Макян Т.С.

I курс, ОА 15.01

Науковий керівник:

д.пед.н., професор Теловата М.Т.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ З ПРИВАТНИМ БІЗНЕСОМ ДЛЯ РОЗВИНУТИХ КРАЇН СВІТУ

Пригадуючи події тридцятих років ХХ ст. у Сполучених Штатах Америки – повальне безробіття, зубожіння американських фермерів, щоденна поява знедолених волоцюг, дітей, які займалися жебрацтвом – стало всенаціональною соціально-економічною катастрофою цієї країни. Обвал цін акцій на Нью-йоркській фондовій біржі, що розпочався 24 жовтня 1929 року став сигналом для усього світу щодо перегляду певних недоліків ринкової економіки, ретельне проаналізування її негативних побічних ефектів з ціллю виведення всеприйнятної формули конструктивної організації взаємодії держави та приватного сектору. «Кейнсіанська революція» мала за мету вирішити раз і назавжди ці питання задля недопущення їхніх появ у майбутньому. Джон Мейнард Кейнс був правий – у кожному слові, рядку та реченні щодо думки про втручання держави у макроекономічне функціонування ринкового господарства. Його праця «Загальна теорія зайнятості, відсотка та грошей» заворожила усіх передових на той час знавців економіки; вони не повірили своїм очам – людина фактично закликає до певних змін фундаментальних цінностей американського образу життя. Але вона навіть не натякає на критику ринкової (капіталістичної) економіки, навпаки – вона пропонує врятувати капіталізм, шляхом знаходження його істотних деформацій, які шкодять йому ж самому. Та як виявилось надалі, така пропозиція є рятівною для усіх капіталістичних країн, аби не повторилася Велика Депресія; вона отримала неофіційну назву «регулюючий капіталізм».

Американський Президент Франклін Делано Рузвельт, вступивши у 1933 році на пост глави держави просував ініціативи щодо залучення до суспільних робіт громадян (що фактично

З позиції бухгалтерського обліку зобов'язання – це джерело формування фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. У майбутньому заборгованість за зобов'язаннями має бути погашена шляхом передачі певних активів або послуг. Наявність зобов'язань (боргів) зменшує економічні вигоди підприємства і його капітал.

Зобов'язання є одним з основних джерел формування засобів для більшості сучасних підприємств і тому виступають суттєвою складовою частиною господарських операцій економічних суб'єктів з точки зору їх фінансової стабільності.

До поточних зобов'язань належать: короткострокові кредити банків; поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; короткострокові векселі видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна заборгованість за розрахунками (з отриманих авансів, з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, з внутрішніх розрахунків); інші поточні зобов'язання. [3;ст 110]

Проблема класифікації зобов'язань вже неодноразово розглядалася в багатьох наукових працях, але відсутній підхід, який би дозволив чітко сформулювати основні класифікаційні ознаки, охоплюючи їх максимальну кількість, які зможуть задовольнити потреби користувачів. Спостерігається неоднозначність трактування класифікаційних ознак у нормативній регламентації, в теорії та обліковій практиці, що визначає необхідність подальшого дослідження за цим напрямком.

На мою думку доцільно більш деталізувати поточні зобов'язання а саме: за терміном погашення:

- до 3 місяців,
- від 3 до 6 місяців,
- більше 6 місяців.

Облікова інформація про поточні зобов'язання повинна максимально швидко фіксувати їх динаміку для забезпечення стійкості фінансового стану підприємства та його платоспроможності. Проте це можливо, перш за все, за умови використання ефективної класифікації поточних зобов'язань у

бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Методика ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань в Україні визначається Положенням (стандартом) (П(С)БОУ) 11 «Зобов'язання».

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навч. Посібник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця – Житомир: 1111 «Рута», 2009. – 448 с.
2. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Практичний посібник / Л.Панкевич, М.Зварич, Р.Бойко, Л.Лучечко. – Львів: Аверс, 2010. – 304 с.
3. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку 2001 / За редакцією доктора економічних наук, професора М. В. Кужельного – Київ «А.С.К.», 2011 р.

фінансового ринку, як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особлива увага звертається на фінансові аспекти діяльності банку. Відповідно, ефективність управління та функціонування комерційного банку в значній мірі будуть визначатися ефективністю реалізації депозитної політики [2].

Висновки. Широкий спектр депозитних банківських операцій відображає глибоку інтеграцію банків у життя суспільства, а тому стабільність банківської системи є однією з передумов стабільності економіки в цілому. На сучасному етапі розвитку економіки України депозитні продукти банків у порівнянні з іншими формами інвестування тимчасово вільних фінансових ресурсів фізичних осіб та суб'єктів господарювання є найбільш простим варіантом розміщення коштів. Оскільки діяльність на фондовому ринку чи на ринку нерухомості потребує розпорядження крупними сумами вільних коштів, проблема ефективної діяльності банків із залучення коштів фізичних осіб та суб'єктів господарювання саме на банківські депозити у подальшому набуватиме усе більшої актуальності, що обумовлює необхідність підвищення рівня надійності банків, особливо в умовах нестабільності економіки.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Тітєвська О.В. Економічна характеристика депозитних операцій банків [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://intk>

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

цінні папери власного боргу. На сьогодні кошти населення та юридичних осіб, залучені у депозити вітчизняних банків є найважливішою складовою депозитних фінансових ресурсів, необхідних для надання кредитів, фінансування інвестиційних проектів, підтримки національного товаровиробника. Українська банківська система відрізняється значною мірою ризику, особливо в сучасних умовах збільшення масштабів банківської діяльності, розширення спектру банківських операцій, підвищення складності банківських технологій та посилення банківської конкуренції. Ризикованість банківської діяльності значною мірою впливає на обсяги залучення вітчизняними банками тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, фізичних осіб та інших банків, що обмежує можливості українських банків формувати свої банківські депозитні ресурси, необхідні для розвитку економіки та забезпечення виробництва грошовими коштами.

У 2014 році основними загрозами банківської системи України стали політична та економічна криза, загроза зовнішньої інтервенції, події в регіонах. Саме це викликало паніку серед населення, що призвело до різкого вилученню депозитів з банківської системи в першу чергу фізичними особами. Згідно з офіційної статистики Національного Банку України з початку року обсяг депозитів у національній валюті скоротився на 10,3%. Обсяг депозитів в іноземній валюті скоротився на 17 %. Вирішення даної проблеми в більшій мірі залежить від можливості прогнозування та управління майбутньої поведінки фінансових потоків банку. Це стає неможливим без залучення економіко-математичних методів та моделей, адже комерційних банк демонструє поведінку, що притаманна складним системам[1].

Для підвищення ефективності депозитних послуг комерційного банку необхідно застосовувати не тільки цінові методи (зміна депозитних ставок), програма лояльності та інше, а й методи оптимізації процедур депозитного обслуговування клієнтів, з точки зору забезпечення клієнта необхідною інформацією або послугою на кожному етапі формуванні кінцевого продукту – задоволення потреби споживача. Важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є також зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умови відсутності

Баріба А.С.

VI курс, ОА 14.15/3

Науковий керівник:

к.е.н, доцент Курило Г.М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ
ОПЕРАЦІЙ БАНКУ**

Кредитні операції – значна частка активів банку і найскладніші об'єкти обліку. В результаті кредитної діяльності утворюється основна частка чистого прибутку, з якого формуються резерви банку. Тому важливим є коректність відображення кредитних операцій в бухгалтерському обліку та звітності банку. Це зумовило актуальність дослідження даної теми з огляду на стан практичної діяльності банку.

Вивченню питань організації обліку кредитних операцій комерційних банків присвячено значну кількість праць багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків, зокрема, Б. П. Адамика, О.В. Васюренко, Н. М. Внукова, М. О. Васильєва, А. М. Герасимовича, А. М. Мороза, І. М. Парасій-Вергуненко, Л. О. Примостка, В. Т. Сусіденко, Тоцького М .Н. та інших [1,2,3,4].

Кредитні відносини знаходяться у центрі сучасного грошово-фінансового господарства та обслуговують інтереси господарюючих суб'єктів, а також опосередковують зв'язки між державою, банками, товаровиробниками і населенням. Тому кредитні операції – це одна з найскладніших як в якості економічної категорії такі об'єктів бухгалтерського обліку.

Фінансовий облік надання або отримання кредитів, визнання доходів (витрат) за кредитними операціями здійснюється банками з використанням рахунків Плану рахунків згідно Постанови Правління НБУ від 21.11.97 за № 388. При цьому чітко простежуються такі принципи бухгалтерського обліку кредитів. Кредити поділяються на міжбанківські, які обліковуються на відповідних рахунках класу 1, та кредити суб'єктам господарської діяльності, які обліковуються на рахунках класу 2 [8].

Кредити, видані суб'єктам господарської діяльності, у свою чергу, поділяються на дві великі групи: кредити в поточну діяльність; кредити в інвестиційну діяльність.

Для ведення обліку кредитних операцій банку призначені рахунки 1-го та 2-го класів та МСФЗ 3.

Сумнівними вважаються надані кредити, які на дату звітності опинились у складному фінансовому становищі, або за якими виникли сумніви щодо здатності позичальника виконати взяті на себе зобов'язання. Сумнівні кредити обліковуються на відповідних рахунках групи 158 «Сумнівна заборгованість інших банків», групи 209 «Сумнівна заборгованість за кредитами, які надані суб'єктам господарської діяльності», групи 229 «Сумнівна заборгованість за кредитами, що надані фізичним особам».

З кожної групи рахунків, призначених для відображення конкретних кредитних операцій, виокремлюються рахунки для обліку поточних, прострочених заборгованостей за кредитами, а також нарахованих та прострочених нарахованих доходів за ними. Це дає можливість здійснювати контроль за правильністю відображення заборгованості на рахунки, своєчасності віднесення поточної заборгованості та простроченої заборгованості та відображати достовірно у звітності банку.

Враховуючи вище наведені обґрунтування, на нашу думку, доцільно удосконалити систему обліку кредитних операцій, зокрема:

Відображення в бухгалтерському обліку пролонгованих кредитів як строкових приховує від користувачів збільшений ризик неповернення кредитів та ускладнює аналіз фінансової звітності [9]. Тому є необхідним введення до рахунків 2-го класу субрахунків для обліку пролонгованих кредитів.

Для покращення стану бухгалтерського обліку доцільно додати групи рахунків, які відображали б операції з фізичними особами-підприємцями. Для цього до чинного Положення про порядок формування та використання резервів на покриття можливих витрат за кредитними операціями банків України необхідно внести зміни в частині встановлення вищого значення коефіцієнтів резервування для фізичних осіб-підприємців, ніж для суб'єктів господарювання інших організаційно-правових форм.

забезпеченні економічних інтересів суб'єктів депозитних операцій. Тому, саме депозитні внески, відіграють важливу роль у формуванні ресурсної бази банку, та слугують мірою довіри і визнання діяльності банку вкладниками.

Важливий внесок у дослідження теорії і практики вивчення депозитів та депозитних операцій у складі ресурсної бази сучасних банківських інститутів, зокрема, зробили такі вчені: Г. Айленбергер, Р. Еллер, П. Роуз, А.М. Мороз, О.А Дмитрієв., Р. Миллер та ін. Але на сьогодні залишилось недостатньо дослідженим питання підвищення конкурентоспроможності банківської сфери, за рахунок збільшення залучених тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, фізичних осіб та інших банків. Тому, виникає певна обмеженість українських банків щодо формування своїх банківських депозитних ресурсів, отже паралельно постає питання залучення грошових коштів та перспектив розвитку депозитних послуг комерційного банку.

Метою статті є аналіз проблем та перспектив розвитку депозитних операцій для формування ресурсної бази комерційного банку та дослідження специфічних якостей існуючих депозитних інструментів.

Виклад основного матеріалу. Головним завданням банківської системи будь-якої країни є підтримка економічного зростання шляхом підкріплення економіки необхідними фінансовими ресурсами. Банки є ключовою ланкою економічної системи країни, оскільки саме банківська система виконує одну з найважливіших економічних функцій з акумуляції тимчасово вільних коштів підприємств та населення з їх подальшим спрямуванням на забезпечення виробництва грошовими коштами. Сукупність коштів, які є в розпорядженні банків і використовуються ними для проведення активних операцій є банківськими ресурсами, які в залежності від джерел формування поділяються на власні кошти, залучені і позичені ресурси. Більша частина банківських ресурсів формується за рахунок залучених та позичених коштів так званих зобов'язань, а не власних. Найбільшу частину в банківських зобов'язаннях складають залучені (депозитні) кошти, які є основним джерелом формування ресурсів банку, що спрямовуються на проведення активних операцій. До залучених ресурсів належать залишки коштів на поточних рахунках клієнтів, депозитні вклади юридичних та фізичних осіб, рахунки і депозити інших банків,

Лиса І.О.

VI курс, ОАм 10.01

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Петраковська О.В.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ДЕПОЗИТНІ ОПЕРАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В сучасних економічних умовах проблема формування ресурсів набуває першочергового значення. На сьогодні, для успішного функціонування та розширення діяльності банківської установи недостатньо залучити кошти за нижчою ціною, а розміщувати за вищою, для цього необхідно створювати ефективну систему управління банківською діяльністю. Для успішної діяльності комерційних банків у конкурентному середовищі неодмінно слід нарощувати обсяги активних операцій, оскільки саме завдяки їм отримується прибуток, а отже, зрештою збільшується капітал банку. Проте власних коштів банку відчутно бракує для розширення кредитних вкладень, проведення операцій на фондовому, фінансовому та валютному ринках. Левову частку потреби в грошових ресурсах банки покривають за рахунок залучених коштів.

Широкий спектр ризиків банківської діяльності обумовлює необхідність в їх всебічному аналізі, систематизації, та розробці ефективного механізму їх регулювання. Виходячи з того, що найбільшу частину в банківських зобов'язаннях складають депозитні кошти, значної актуальності набуває питання формування банками стабільної ресурсної бази шляхом ефективного залучення тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання, фізичних осіб та інших банків на банківські депозитні рахунки. Це обумовлює необхідність дослідження процесу здійснення депозитних банківських операцій, з метою виявлення, характеристики, класифікації та систематизації ризиків депозитних операцій банків та розробки механізму їх регулювання, який забезпечить формування стабільної ресурсної бази банку при

Іншою проблемою обліку є відображення кредитів за термінами надання, які в бухгалтерському обліку та, відповідно, у фінансовій звітності відображаються на рахунках короткотермінових (до одного року) і довготермінових (більше одного року) кредитів. Такий підхід свідчить про недосконалість механізмів обліку кредитних операцій, оскільки будь-яка фізична особа не може на основі фінансової звітності банку правильно проаналізувати його ліквідність. Для цього є необхідність відкриття субрахунків для обліку середньострокової заборгованості (наприклад, від 1-го року до 3-х років) у групах рахунків 2-го класу Плану рахунків.

Висновки. Отже для покращення стану бухгалтерського обліку доцільно додати групи рахунків, які відображали б операції з фізичними особами-підприємцями та середньострокову заборгованість за кредитами. До чинного Положення про порядок формування та використання резервів на покриття можливих витрат за кредитними операціями банків України необхідно внести зміни в частині встановлення вищого значення коефіцієнтів резервування для фізичних осіб-підприємців, ніж для суб'єктів господарювання інших організаційно-правових форм та додати в План рахунків відповідні рахунки 3-го та 4-го рівня.

Список використаних джерел:

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко – К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.
2. Белова І. В. Організація контролю в банку: [навч. посібник] / І. В. Белова. – Суми: Університетська книга, 2009. – С. 161–162.
3. Верхуша Н.П. Інструментарій оцінки кредитного ризику банку. / Вісник Української академії банківської справи. Збірник наукових праць. № 2. – 2010. – С.5.
4. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік у банках: методологія і практика. [навч. посібник] / Л. М. Кіндрацька. – К.: КНЕУ, 2002. – 286 с.
5. Ковальов, О. П. Класифікація банківських ризиків. Фактори, що впливають на кредитні ризики, і підходи до їх класифікації [Текст] / О.П. Ковальов //Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 2. – С.63–70.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

6. Організація контролю в банку: навч. посібн. / укл. І. В. Белова. – Суми : Університетська книга, 2009. – 302 с.
7. План рахунків бухгалтерського обліку банків України.
8. Снігурська Л. П. Облік у банках (у схемах і таблицях): навч. посіб. / Л.П. Снігурська; за ред.проф. д-ра екон. наук. Л. М. Кіндрацької. – К.: КНЕУ, 2009. – 519 с.
9. Усатенко О. В. Шляхи вдосконалення обліку і аудиту кредитних операцій із фізичними особами у комерційному банку / О. В. Усатенко, М. К.Терещенко // Економічний простір. – 2013. – № 69. – С. 214–222.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

экспортировать электроэнергию на турецкий и европейский рынки, что в свою очередь способствует росту ВВП.

Пункты по решению данных проблем следующие:

- Максимально освоить гидроэнергетические ресурсы.
- Рост инвестиции в данной области.
- Внедрение современных технологий.
- Больше внимания со стороны государства для развития данной области.

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

2. Усиление мощности и обеспечение стабильности системы электропередачи.

3. Надежная связь электропередачи между восточной и западной частями страны.

4. Экспорт электроэнергии.

5. Стать транзитной страной электроэнергии в регионе.

Среди природных богатств Грузии значительную часть занимают гидроэнергоресурсы. На территории Грузии насчитывается 26060 рек, их общая протяженность примерно 60000 км. Из них энергетическими приоритетами выделяются 300 рек, их потенциальная мощность равна 15 000 мегаватт.

У страны имеется большое количество неиспользованных гидроэнергетических ресурсов. Гидроэнергетический потенциал в среднем в год составляет 80 млрд. кВт/ч, откуда 50-60 млрд. кВт/ч можно экспортировать.

Поточная система генерации включает в себя до 60 ГЭС, которые вырабатывают 8-9 млрд. кВт/ч мощности, т.е. из экономически подтвержденного потенциала примерно 15 %. Частные инвесторы, при гарантированной поддержке правительства Грузии, имеют возможность реализовать проекты по строительству новых ГЭС.

По прогнозам, в 2016-2017 годах выработанная мощность достигнет 1,400 мегаватт, что добавляется к уже вырабатываемой мощности – 2,510 мегаватт, и обеспечивает 3,8 млрд. кВт/ч мощности на экспорт, что в свою очередь дает примерно 300 млн. долл. США в год.

Использование существующего в Грузии большего количества гидроэнергетического ресурса экономически оправданно, желательно и реально. Но для развития энергосистемы страны нужно улучшить нужную инфраструктуру, что в свою очередь нуждается в инвестициях и внедрение современных технологий в сфере передач-диспетчеризаций.

Также, необходимо развить инфраструктуру, которая обеспечивает связь с соседними странами, которая, в свою очередь, обеспечивает наименьшие потери электроэнергии и стабильное обслуживание. Такие операции убавят спрос на импорт, способствуют диверсификации и увеличат возможность

Бартош Д.М.

Научовий керівник:

к.е.н., доцент Новіченко Л.С.

Національна академія статистики,

обліку та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ КРЕДИТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Кредитні зобов'язання, отримані суб'єктами господарювання у іноземній валюті до початку різкого зростання курсу цих валют, формують проблему не лише з позиції підвищеного навантаження на боржника, а й з позиції їх правильного врахування у системі бухгалтерського та податкового обліку. Спостерігається конфлікт інтересів з боку банківських установ, які зацікавлені у максимізації своїх прибутків та прагнуть залишити умови контрактів без змін, та з боку боржників, які вважають зміну курсу у три рази форс мажорною обставиною і вимагають перегляду умов контрактів у сторону зменшення своїх зобов'язань за кредитами у іноземній валюті.

В Україні питаннями обліку операцій в іноземній валюті займаються такі вчені як Ф. Бутинець, І. Волкова, І. Жиглей, Н. Корінько, Д. Чирка, які більшою мірою досліджують питання бухгалтерського обліку і операцій в іноземній валюті залишають поза увагою податкові аспекти.

Тому актуальним є вивчення особливостей оподаткування зобов'язань у формі кредитів та відсотків за ними, отриманих у іноземній валюті.

Станом на 1.07.2014 частка кредитів у іноземній валюті виданих юридичним особам в Україні складала 53,4% [1]. Привабливість кредитів у іноземній валюті була обумовлена тим, що їх ставки нижчі за ставки кредитів у національній валюті. Друга причина, що зумовлює необхідність інвалютного кредиту, є закупівля сировини за кордоном.

Вивчення положень податкового кодексу (ПКУ) показало наступне. Відповідно до пункту 134.1.1 ПКУ Для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний

період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці.

Згідно з пунктом 140.2 ПКУ, для платника податку, у якого сума боргових зобов'язань, в тому числі і в іноземній валюті, що виникли за операціями з пов'язаними особами – нерезидентами, перевищує суму власного капіталу більш ніж в 3,5 рази, фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму перевищення нарахованих у бухгалтерському обліку процентів за кредитами, над 50 відсотками суми фінансового результату до оподаткування, фінансових витрат та суми амортизаційних відрахувань за даними фінансової звітності звітного податкового періоду, в якому здійснюється нарахування таких процентів.

На перший погляд, така ситуація, коли залучені кошти більше ніж у тричі перевищують власний капітал, виникає дуже рідко. Однак, враховуючи кризовий стан промислових підприємств, на яких в результаті накопичення значного непокритого збитку, власний капітал різко скоротився, або набув від'ємного значення, а зобов'язання за кредитами у іноземній валюті, перераховані за підвищеним курсом, навпаки дуже зросли, співвідношення залученого іноземного капіталу до власного може бути і ще більшим.

Для зазначених вище підприємств, пропонуємо використовувати додатковий обліковий реєстр, з метою вчасного виявлення ситуації, при якій виникає потреба коригування фінансового результату до оподаткування (табл. 1).

Таблиця 1

Коригувальна відомість різниць, які виникли при здійсненні фінансових операцій у іноземній валюті з нерезидентами

Дата	Власний капітал	Зобов'язання за кредитами від нерезидентів в іноземній валюті	Співвідношення зобов'язань перед нерезидентами у ін. валюті і власного капіталу (3/2)	База коригування					Сума коригування (6-9)
				Нараховані відсотки за кредитами від нерезидентів	Фінансові витрати	Амортизація	Фінансовий результат до оподаткування	50% прибутку до виплати відсотків і податків (6+7+8)/2	
6	7	8	9						10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Давит Концелидзе
студент III курсу,

спеціальність – економіка,
факультет економіки і бізнесу
Батумский государственный университет Шота Руставели

НЕСКОЛЬКО АСПЕКТОВ ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ ЭНЕРГОНЕЗАВИСИМОСТИ ГРУЗИИ

Сегодня, как никогда, перед человечеством стоят три главных проблемы:

1. Экологическая безопасность.
2. Энергетическая обеспеченность.
3. Обеспечение пропитанием.

Между этими пунктами энергетика занимает особую позицию. Она не имеет альтернативы в общественной жизни 21 века, это самая большая движущая сила продовольственного комплекса. Эта область занятия определяется как индикатор уровня жизни и развития государства.

Энергетика является одной из главных областей развития любого государства, а её производство, проектирование и потребление должно мониторится, поскольку допущенные ошибки во время проектирования могут быть фатальными в будущем. Первым делом имеется в виду меньшее воздействие на природу. Максимально должны сохранить: флору, фауну, почву, воду, воздух и климат.

Во время строительства энергосистемы мы должны учесть следующие постулаты:

1. Энергетическая система должна основываться на собственных ресурсах.
2. Максимально следует использовать все потенциалы энергоэффективности и экономии энергии.
3. Исходя из геополитического расположения Грузии, интегрироваться в энергосистему региона.

Приоритеты энергосистемы Грузии:

1. Развитие гидроэлектроэнергетических ресурсов.

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

згідно з п. 21 Закону № 911). Тобто поріг індексації у розмірі 101 % збільшили до 103 %. Така поправка означає, що необхідність індексації для зарплат, тепер виникатиме при більш високому індексі інфляції.

Ставка ПДФО за такими виплатами, як заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати або інші виплати та винагороди, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику податків у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами, становить 18 % незалежно від суми виплати.

З 1 січня 2016 року єдина ставка ЄСВ у частині нарахувань (22 %) застосовується і до зарплати, і до лікарняних, і до декретних. Утримань ЄСВ немає. Ставка для нарахування ЄСВ за працівниками-інвалідами залишилася в розмірі 8,41 % бази оподаткування.

За роз'ясненнями чинного уряду цілі податкової реформи – це зменшення навантаження на виплати заробітної плати, прозора і чесна програма відшкодування податку на додану вартість, ліквідація податкової міліції та її демілітаризація і створення Служби фінансових розслідувань.

Будемо сподіватися, що за рахунок зменшення нарахувань єдиного соціального внеску підприємці піднімуть рівень заробітної плати своїм працівникам, що дозволить значно зменшити виплати неофіційної заробітної плати.

Список використаних джерел:

1. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії. – Київ: Основи, 2014.– 336 с.
2. Закон України від 29.12.2014 р. №77-VIII «Про реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізацію фонду оплати праці».
3. Законом України від 24 грудня 2015 р. №909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році».

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Таку відомість необхідно скласти лише на звітну дату. Якщо у 4 стовпчику коефіцієнт перевищує граничне значення 3,5, то є потреба заповнення інших стовпчиків.

Таким чином у 10 стовпчику отримаємо суму, яку необхідно додати до фінансового результату до оподаткування. Потім вона зменшує фінансовий результат до оподаткування майбутніх звітних податкових періодів у сумі, зменшеній щорічно на 5 відсотків до повного її погашення.

Іншою важливою вимогою щодо операцій з кредитами у іноземній валюті, це відповідність напрямку використання коштів статутній діяльності підприємства. У іншому випадку відсоткові платежі не потраплять до складу витрат. Тому з метою удосконалення обліку та запобігання втрат на надмірно сплачені податки необхідно обов'язково відслідковувати цільове призначення кредиту у договорі. Визначення курсових різниць від перерахунку заборгованості в іноземній валюті здійснюються за правилами бухгалтерського обліку (пп.153.1.3 ПКУ). При цьому додатні курсові різниці включають до складу доходів платника податків, а від'ємні – до складу витрат. Як і в бухгалтерському обліку, додатні курсові різниці відносять до інших доходів (пп.135.5.11 ПКУ). Що стосується від'ємних курсових різниць, то в бухгалтерському обліку їх відносять до інших (неопераційних) витрат, тоді як в податковому – до інших операційних витрат (абз."а" пп.138.10.4 ПКУ)

Таким чином, вивчення процедури оподаткування кредитів у іноземній валюті дає підстави стверджувати, що окремо вести податковий облік таких операцій не потрібно, оскільки дані бухгалтерського обліку є достатніми для заповнення декларації платника податку. Проте у випадках низького значення власного капіталу є потреба вводити додатковий обліковий реєстр з метою виявлення необхідності здійснення коригуючих процедур.

Список використаних джерел:

1. Дані фінансової звітності банків [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097
2. Корінько Н. Відповідність фінансової звітності українських підприємств міжнародним стандартам / Н. Корінько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.4. – С. 215–219.
3. МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.minfin.gov.ua/file/link/320294/file/2021.pdf>.
4. Щодо відображення в бухгалтерському обліку курсових різниць // Міністерство фінансів України, Лист № 31-08410-07-25/20605 від 20.08.2012.5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

склала 15%. Кожного року перед прийняттям Державного бюджету України дуже активно обговорюється питання зменшення ставок нарахувань єдиного соціального внеску на фонд оплати праці, оскільки вони є досить значними (близько 40%). І лише у державному бюджеті України на 2015 рік передбачено кардинальне зниження ЄСВ для компаній, які істотно підвищують офіційну зарплату своїм співробітникам – тобто, по суті, виведуть зарплати з тіні, хоча б частково. Якщо точніше, то в підсумковому документі встановлено такі умови для нарахування ЄСВ підприємствами-платниками податків з знижувальними коефіцієнтами: загальна база нарахування ЄСВ за звітний місяць в 2,5 рази і більше перевищує середньомісячну базу нарахування за 2014, то застосовується понижуючий коефіцієнт 0,4 (або 16,4% від нарахованої зарплати). У випадку, якщо не перевищує, то платник визначає його шляхом ділення середньої бази нарахування ЄСВ за 2014 на загальну базу нарахування ЄСВ за відповідний місяць. При цьому, коефіцієнт не може бути менше 0,4; середня заробітна плата на підприємстві платника збільшилася мінімум на 30% порівняно з 2014; середній платіж на одну застраховану особу після застосування коефіцієнта складе не менше 700 грн.; [2]. Якщо підприємства виконують три останніх умови, то використовують понижуючий коефіцієнт для нарахування ЄСВ. У разі ж виконання всіх умов починають платити ЄСВ у розмірі 16,4%. Всі інші підприємства, що не відповідають перерахованим умовам, продовжують нарахування та виплати ЄСВ за чинними нині нормами, тобто близько 41% від нарахованої зарплати. Для компаній, які виконали ці умови, з 1 січня 2016 року під час нарахування заробітної плати ставка єдиного внеску буде застосовуватися із понижуючим коефіцієнтом 0,6.

З січня 2016 році в Україні відбулася податкова реформа згідно із Законом України від 24 грудня 2015 р. №909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році». Розмір мінімальної заробітної плати становить 1378 грн. та планується збільшення протягом року.

З 1 січня 2016 року ч. 1 ст. 4 Закону про індексацію діє в новій редакції: «Індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, встановлений в розмірі 103 відсотка» (зміни внесені

Калініченко Д.В.
VI курс, ОА 14.15/3
Науковий керівник:
д.е.н., професор Малюга Н. М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПЕРЕДУМОВИ РЕФОРМУВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРПЛАТИ

У нинішніх кризових умовах актуальною темою сьогодення є боротьба з виплатою заробітної плати за тіншовими схемами, реалізація гарантій оплати праці та організація заходів недопущення виникнення заборгованості з виплати заробітної плати. Нинішня система оподаткування доходів працівників у вигляді заробітної плати є досить затратною для підприємницьких структур, адже загальна сума податків та зборів (податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок, військовий збір тощо) у порівнянні із сумою виплачених на руки грошових коштів складає близько 70%. [1]

Такі умови змушують працедавців вишукувати різноманітні схеми виплати неофіційної зарплати – через виплату в «конвертах», «сірі» схеми – оформлення працівників приватними підприємцями, виплату дивідендів, оформлення значної суми зарплати на інших працівників тощо. Знову ж таки, виплата зарплати в «конвертах» спонукає працедавців до інших правопорушень у пошуках готівки для них – через «конвертаційні центри», неоприбуткування готівкової виручки, незаконні операції із підзвітними особами тощо. У програті залишаються й самі працівники, адже тоді вони не мають жодних доказів на підтвердження дійсного розміру своєї заробітної плати та трудового стажу. Їхня згода отримувати зарплату «в конвертах» позбавляє їх соціального захисту, адже пенсію вони отримуватимуть тільки з офіційно нарахованої суми заробітної плати. І головне, в кінцевому підсумку програє державний бюджет, адже із неофіційних зарплат не сплачуються податки та збори. Зменшення податкового тиску на фонд оплати праці започаткувалося із 2004 року, коли було суттєво зменшено податок на доходи фізичних осіб і основна ставка оподаткування

Безсмертна А. С.
VI курс, ОА 14.15/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пилипенко О.І.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ведення і організація аналізу та аудиту є одним з дієвих інструментів забезпечення ефективного ведення бізнесу. Метою аудиту виступає виявлення адекватної та достовірної думки про якість ведення фінансової діяльності та її відповідності встановленим правилам і зразкам ведення обліково-звітної бухгалтерської документації. Метою аналізу є отримання висновків, аналітичних висновків та рекомендацій економічного характеру щодо матеріально-виробничих запасів.

Матеріально-виробничі запаси (МПЗ) – значна складова виробничого процесу, і вартість їх собівартості виробничої продукції займає істотну частину. Матеріально-виробничі запаси належать до оборотних активів – тобто це оборотні кошти, що інвестуються організацією в поточні операції протягом кожного певного циклу виробництва.

Здійснюючи аналіз і аудит виробничих запасів, слід враховувати характерні особливості активу. Запаси складають основну частину оборотних активів, поряд з цим будучи предметами праці і засобами праці, класифікуються за різними ознаками, мають особливості оцінки та особливості розкриття інформації. Вивчення особливостей матеріально-виробничих запасів дозволило визначити основні подібності та відмінності між ними та визначити можливості взаємодії аналітиків і аудиторів. У рамках проведення аудиторської

перевірки матеріально-виробничих запасів у комерційних організаціях доцільно використовувати систему законодавчо-нормативних актів, які регулюють аудиторську діяльність і

застосування принципів, характерних для економічного аналізу і аудиту.

В мобільних умовах розвитку економіки аналіз матеріально-виробничих запасів є важливим інструментом для ефективного функціонування комерційної організації. Теоретичні положення і методика аналізу матеріально-виробничих запасів характеризуються надзвичайно недостатнім рівнем дослідження і вимагають вдосконалення.

При розробці методики аудиту операцій з матеріально-виробничими запасами доцільно переслідувати мету, яка полягає у формуванні думки про достовірність відображення фактів господарського життя в бухгалтерській звітності інформації про операції з запасами. Зазначена мета передбачає вирішення таких завдань, як:

1) контроль фактичної наявності матеріально-виробничих запасів, відображених в бухгалтерському обліку і звітності за період, що розглядається;

2) перевірка повноти, своєчасності, правильності оприбуткування запасів та відображення бухгалтерських кореспонденцій рахунків при відображенні фактів господарського життя з матеріально-виробничими запасами в первинних облікових документах, реєстрах аналітичного і синтетичного обліку та бухгалтерської (фінансової) звітності;

3) контроль точності оцінки вартості матеріально-виробничих запасів і вірності розрахунків в обліку і бухгалтерської (фінансової) звітності відповідно до вимог законодавчо-нормативних актів;

4) доказ правильності класифікації матеріально-виробничих запасів, відображення і виявлення інформації про факти господарського життя з запасами в бухгалтерській (фінансової) звітності.

Вироблення методики аудиту операцій з матеріально-виробничими запасами передбачає систематизацію перевірки та використання правил і стандартів аудиту, що дозволить удосконалити процес перевірки.

Отримані в ході аудиту матеріально-виробничих запасів докази слід документувати, тобто відображати в робочих документах аудитора. Пакет робочих документів повинен містити: план і програму проведення аудиторської перевірки запасів; описи

4. вторинне використання матеріалів.

4) галузеві та інші фактори – введення і освоєння нових цехів, виробничих одиниць, підготовка і освоєння діючого виробництва на підприємстві, аналіз резервів зниження собівартості в результаті ліквідації застарілих цехів і виробництв.

Серйозним резервом зниження собівартості продукції є розширення спеціалізації та кооперації. На спеціалізованих підприємствах з масово-поточним випуском виробництва собівартість продукції значно нижча, ніж на підприємствах, що виробляють таку ж продукцію в невеликих кількостях.

Слід також зазначити, що масштаби виявлення і використання резервів зниження собівартості продукції багато в чому залежить і від того, як поставлено роботу з вивчення і запровадження досвіду, що використовується на інших типових підприємствах.

Таким чином, підсумовуючи всі перераховані резерви зниження собівартості продукції, можна зробити такі висновки:

1. по-перше, зниження витрат на одиницю продукції дає змогу збільшити обсяг виробництва на підприємстві при наявних ресурсах, забезпечити тим самим прискорення оборотності оборотних засобів;

2. по-друге, зниження собівартості є істотним джерелом зростання прибутковості (доходності) виробництва, а отже, підвищення конкурентоспроможності підприємства;

3. по-третє, зниження собівартості продукції – реальна основа зниження цін, а отже, підвищення життєвого рівня населення.

При збільшенні обсягу реалізації і виробництва продукції виростають тільки перемінні витрати (пряма заробітна плата робочих, прямі матеріальні витрати і інш.), сума ж постійних витрат як правило, не змінюється в результаті знижується собівартість реалізації продукції.

Секція 5. Актуальні проблеми економіки, фінансів, інформаційних систем і технологій

1) підвищення технічного рівня виробництва – запровадження нової, прогресивної технології, механізація та автоматизація виробничих процесів, поліпшення використання нових видів сировини та основних матеріалів, зміна конструкцій та технічних характеристик виробів тощо.

2) вдосконалення організації виробництва та праці – зміни в організації виробництва, формах і методах праці, вдосконалення управління виробництвом та скороченням витрат на нього, поліпшення використання основних засобів, поліпшення матеріально-технічного постачання, зниження трудомісткості продукції, зростання продуктивності праці, скорочення чисельності адміністративно-управлінського персоналу тощо.

Певні резерви зниження собівартості закладено в усуненні або скороченні витрат, які не є необхідними при нормальній організації виробничого процесу (наднормативна витрата сировини, матеріалів, палива, енергії, доплати працівникам).

Підвищення продуктивності праці – важливий фактор зниження собівартості продукції. Зі зростанням продуктивності праці скорочуються її витрати в розрахунку на одиницю продукції, а отже, зменшується і питома вага заробітної плати в структурі собівартості. Важливе значення для підвищення продуктивності праці має його належна організація: підготовка робочого місця, повне його оснащення, використання передових методів і прийомів праці тощо.

3) поліпшення використання природних ресурсів – найбільша питома вага матеріальних витрат в структурі собівартості продукції передбачає, перш за все, економію та раціональне використання сировини, матеріалів, палива та енергії в процесі виробництва. Серед основних напрямків економії вищезазначених елементів можна виокремити наступні:

1. використання ресурсозберігаючих технологічних процесів;

2. підвищення вимогливості і повсякденне використання вхідного контролю за якістю сировини і матеріалів, що надходять від постачальників;

3. запровадження науково обґрунтованих норм витратання матеріалів, зменшення витрат і відходів;

використаних аудиторських процедур і їх результатів; пояснення економічного суб'єкта; тестування системи внутрішнього контролю, аналітичні процедури перевірки запасів. Кількість, склад і зміст робочих документів визначаються аудитором виходячи з характеру проведеної роботи та її складності, стану бухгалтерського обліку матеріально-виробничих запасів, надійності системи внутрішнього контролю перевіряється організації та т. д. Для підвищення результативності заповнення і обробки робочої документації в аудиторській організації необхідно розробити типові форми документів (тести, аналітичні таблиці, форми розрахунків, типові висновки по кожному робочому документу, стандартні звернення, листи тощо). Така типізація документування полегшить виконання аудитором поставлених цілей і завдань і поряд з цим дозволить контролювати результати виконаної роботи.

Вчені і практики стандарти поділяють на такі групи: міжнародні стандарти аудиту, національні стандарти аудиту, внутрішньофірмові стандарти аудиту, що розрізняються ступенем деталізації тих питань, які вони регламентують. Зокрема, стандарти повинні регламентувати професійне поведіння аудиторів і загальні положення проведення аудиту, відповідальність аудиторів, процес проведення перевірки, надання додаткових і супутніх аудиту послуг. Стандарти формуються з використанням бухгалтерського, юридичного, спеціальної та галузевої підходів. При розробці структури стандартів необхідно враховувати специфіку стандартів, сферу їх застосування. Вид стандарту визначає його структуру. Розробка типової структури стандарту аудиту необхідна для забезпечення його логічної стрункості, дотримання вимог повноти і деталізації. Аудиторської організації доцільно розробляти внутрішньофірмові стандарти, на основі яких створюються єдині вимоги до процесу проведення аудиту операцій з матеріально-виробничими запасами, що дозволить полегшити аудитору повноцінне проведення етапів перевірки запасів на професійному рівні. Розробка внутрішньофірмових стандартів повинна спиратися на загальноприйняті принципи обліку, аналізу та аудиту, а також методи, способи і прийоми проведення аудиту.

Білоглав О.В.
VI курс, ОА 14.15/1
Науковий керівник:
д.пед.н. професор, Теловата М.Т.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Розвиток ринкових відносин в Україні викликає суб'єктів господарювання до необхідності активніше використовувати бухгалтерський облік, контроль та аналіз, щоб контролювати та удосконалювати свою роботу.

Для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства використовують виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства.

Згідно П(С)БО 9, запаси визнаються активами, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням та їх вартість може бути достовірно визначена. [1]

Багатьох економістів турбують проблеми розвитку та удосконалення обліку та контролю виробничих запасів. Даній тематиці присвятили свої наукові праці такі відомі вчені, як Бутинець Ф. Ф., Білуха М.Т., Валуєв Б.І., Голов С. Ф., Жилкіна Л. В., Лінник В.Г., Ткаченко Н.М., Сопко В.В., Смоленюк П.С. Рибалко О.М., Болдуєва О.В., Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю., Іваненко В.М., Попович П.Я., Савицька Г.В., Гетьман О.О., Шаповал В.М. та науковці НАСОНА: Теловата М.Т., Корінько М.Д., Пархоменко В.М., Пантелеєв В.П., Малюга Н.М., Пилипенко І. І., Редько О. Ю. Проте, у процесі реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів змінюються вимоги до обліку виробничих запасів на підприємствах України. Незважаючи на те, що виробничі запаси стали одним з перших об'єктів обліку та підлягали досить ретельному контролю, окремі питання щодо обліку виробничих запасів залишаються недостатньо вивченими і вимагають детального розгляду.

СЕКЦІЯ 5.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, ФІНАНСІВ, ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ

Білик М. М.
VI курс, ОАм 10.01
Науковий керівник:
д.е.н., професор Зоріна О.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

В останні роки спостерігається тенденція до росту собівартості готової продукції, що зумовлено подорожчанням вартості матеріалів, палива, енергії, зростанням витрат на оплату праці та відповідних відрахувань до соціальних фондів тощо. Сучасні умови господарювання вимагають удосконалення практичних навичок щодо формування зведеної інформації про готову продукцію, калькулювання собівартості виробів з урахуванням галузевих факторів та функціонування на цій основі ефективної системи управління витратами на виробництво готової продукції.

Виявлення внутрішньогосподарських резервів підприємства, запобігання зловживань і перевитрат, зниження собівартості продукції, підвищення продуктивності праці, рентабельності виробництва, досягнення комерційного успіху та конкурентоспроможності продукції – важливі питання, які потребують ґрунтовного дослідження.

В процесі економічного аналізу динаміки та структури собівартості виготовленої продукції головним завданням постає виявлення резервів зниження витрат виробництва та дослідження економічного ефекту від цього. В сучасних умовах господарювання виділяють ряд факторів, що зумовлюють економію витрат. До найтипівіших з них слід віднести:

Крім того, важливим проблемним питанням є обрання організаційної форми економічного аналізу. Тому для його вирішення на практиці застосовують такі підходи:

1) функціональний, що передбачає визначення функцій, цільової спрямованості та переліку систематизованих за відповідними управлінськими критеріями й особливостями об'єкта управління аналітичних завдань;

2) структурно-виконавчий, що передбачає обрання організаційної форми економічного аналізу, визначаючи функціональні служби й окремих фахівців, а також згідно цього підходу проводиться розподіл обов'язків щодо виконання аналітичних робіт;

3) технологічний, згідно якого технологія аналізу виступає складовою технології управління, тобто поділ технології аналітичної роботи. [2]

Із врахуванням організаційно-технологічних особливостей функціонування будівельних підприємств нами запропоновано для організації аналітичного забезпечення процесу експлуатації основних засобів застосовувати поєднання двох останніх підходів здійснення аналізу окремим підрозділом, а саме службою економічного аналізу, функціонування якої забезпечить реалізацію інформаційних потреб внутрішніх користувачів будівельного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Економічний аналіз – Болюх М. А., Бурчевський В.З. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/176/39/1/1/>.
2. Електронний ресурс Національної бібліотеки ім. Вернадського – Режим доступу: nbuv.gov.ua.
3. Ефективна економіка. – М. М. Матієшин. – Організація економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів у будівельних підприємствах. – № 7, 2014.

Важливим напрямком удосконалення організації обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів.

Прискорення обороту виробничих запасів на один лише день дасть змогу вивільнити значну частину коштів, зайняту у сфері обігу. Прискорення обороту можна здійснити декількома шляхами. По-перше, збувати продукцію з подальшою оплатою покупців, завдяки чому скоріше відбувається наступна партія виготовлення продукції; по-друге, зменшенням тривалості циклу виробництва продукції за рахунок застосування нової техніки і технології, підвищення продуктивності праці; по-третє, підвищенням ритмічності виробництва внаслідок рівномірності випуску і відвантаження продукції.

Поліпшенню ресурсопостачання сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення строгого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів, комплектуючих виробів і т.п. [3, с.120–122].

Одним із напрямів удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів на підприємстві є спрощення оформлення операцій, які пов'язані з оприбуткуванням та витратами матеріальних цінностей. Відпуск матеріалів у виробництво, де це доцільно, можна оформляти на підставі встановленого ліміту безпосередньо в картках складського обліку матеріалів, передбачивши в них підпис особи, яка отримує цінності. Також можна на картках складського обліку відображати і внутрішнє переміщення цінностей.

Виходячи з вимог ринкової економіки, необхідно удосконалювати методологію бухгалтерського обліку матеріальних ресурсів. Необхідно стежити за ретельним і своєчасним проведенням інвентаризацій, контрольних та вибіркового перевірок, які мають велике значення у збереженні матеріалів.

Важливим напрямом удосконалення процесу формування запасів та підвищення ефективності управління ними в умовах реформування економічної системи є визначення оптимальної потреби в них [2].

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Основними напрямками удосконалення організації обліку виробничих запасів на підприємстві є:

- удосконалення методичних і організаційних основ обліку виробничих запасів (уточнення поняття «виробничі запаси», уточнення класифікації та методики оцінки виробничих запасів у конкретному підприємстві);
- обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
- раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів;
- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт обліку виробничих запасів;
- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств.

Для вирішення наведених вище основних завдань удосконалення системи обліку виробничих запасів слід звернути увагу на типові порушення і помилки пов'язані з операціями виробничих запасів в обліку, а саме:

- недотримання організаційних вимог щодо організації ведення бухгалтерського обліку операцій з виробничими запасами, зокрема, укладення договорів про матеріальну відповідальність, відсутність аналітичного обліку виробничих запасів;
- правильність визначення первісної вартості виробничих запасів в залежності від способів їх надходження на підприємство;
- списання виробничих запасів понад норми, передбачені технологічним процесом;
- відсутність проведення щорічної інвентаризації виробничих запасів;
- правильність визначення первісної вартості виробничих запасів в залежності від способів їх надходження на підприємство;
- неправомірна переоцінка виробничих запасів та відображення її вартості в обліку; – правильність визначення фінансового результату від реалізації виробничих запасів та визначення податкових зобов'язань.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

в) установлення належної комплектності наявного парку обладнання;

г) з'ясування ефективності використання обладнання в часі та за потужністю;

д) розрахунок впливу використання основних засобів на обсяг продукції;

е) виявлення резервів підвищення ефективності використання основних засобів. [1]

Дослідження проблем організації економічного аналізу безпосередньо пов'язані із застосуванням його сутності в частині мети, завдань та об'єктів аналізу процесу експлуатації основних засобів, що відображено на рис. 1.

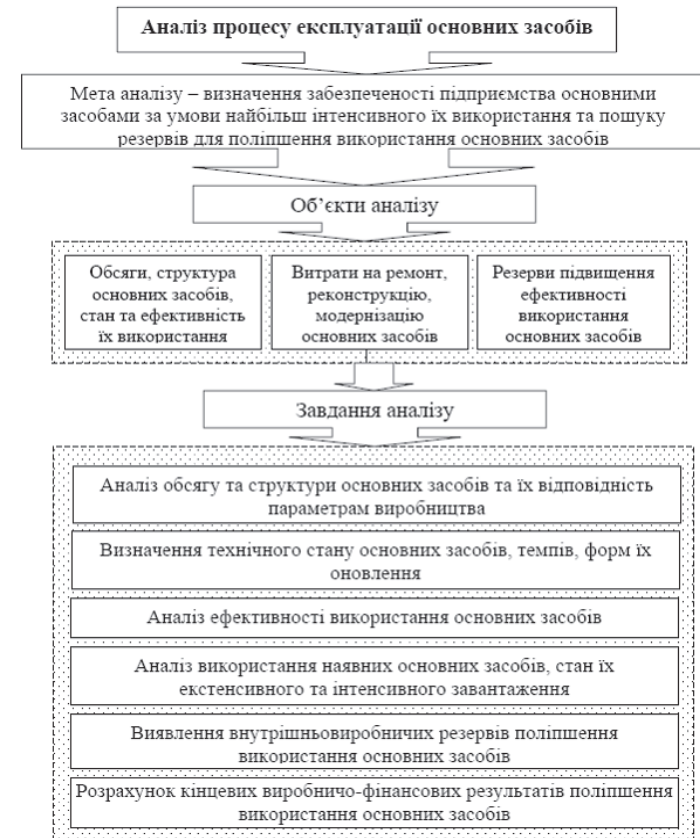

Рис. 1. Проблеми організації економічного аналізу основних засобів.

СЕКЦІЯ 4.

**ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА: ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ**

Петькун О. В.

VI курс, ОА 14.15

Науковий керівник:

д.е.н., професор Шевчук В.О.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ
ЗАСОБІВ В БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**

Основні засоби відіграють важливу роль в обліку будь-якого господарюючого суб'єкта, оскільки вони становлять найбільшу питому вагу у структурі активів підприємств.

Організація економічного аналізу – це з однієї сторони система заходів дослідження економічних явищ та процесів діяльності господарюючого суб'єкта, а з іншої – система раціональних дій в процесі вивчення певного об'єкта відповідно до поставлених завдань. [3]

Основним джерелом інформації для аналізу процесу використання основних засобів є дані бухгалтерського обліку та звітності, де відображаються всі господарські операції та результати діяльності будівельних підприємств. В свою чергу бухгалтерська інформація включає дані синтетичного і аналітичного обліку та дані які містяться у фінансовій, управлінській та статистичній звітності.

Завдання аналізу стану та ефективності використання основних виробничих засобів можна визначити так:

а) виявлення забезпеченості підприємства та його структурних підрозділів основними засобами, тобто встановлення відповідності величини, складу та технічного рівня засобів виробничій програмі підприємства;

б) визначення рівня використання основних засобів і факторів, які впливають на нього;

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №9 «Запаси», затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 №246 (зі змінами та доповненнями).

2. Малюга Н. М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку: Теорія, практика, перспективи / Н. М. Малюга. – Житомир: ЖІТІ, 2007. – 384 с.

3. Рибалко О.М., Болдуева О.В. Вдосконалення обліку виробничих запасів. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. – №6. – С. 210 – 215.

Бондаренко Р.А.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шпак В.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК І АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Одним з найважливіших показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, є стан розрахунків з дебіторами. Для нормального функціонування всіх ланок народного господарства необхідно, щоб підприємці, ухвалюючи рішення, мали достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, в частковості, про стан дебіторської заборгованості, про законність і підтвердження господарських операцій, в результаті яких вона виникла. Тому організація обліку та аналізу розрахунків з дебіторами має стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності. Результати цього процесу впливають на фінансову стійкість підприємства, його базу оподаткування, виконання плану доходів і витрат, а також, на досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності.

Питанням обліку розрахунків з дебіторами, аналізу дебіторської заборгованості присвячені наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Значний внесок зробили такі вітчизняні вчені, як М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, Й.Я. Даньків, В.І. Єфіменко, В.В. Сопко, В.Г. Швець, а також зарубіжні вчені І. Бернар, К. Друрі, Ж.-К. Коллі, Д. Стоун, К. Хітчинг та ін.

У сучасній економічній практиці під дебіторською заборгованістю слід розуміти активи, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [1]. Тобто зміст, місце і роль дебіторської заборгованості розглядають в прикладному аспекті – як складовий елемент активів, що

Під час вивчення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) аудитор повинен дослідити і проаналізувати наступне: відповідність та повнота відображення доходів та витрат; дослідити правильність визначення прибутків (чистого прибутку); відповідність відображення сукупного доходу; правильність розрахунку прибутковості акцій для емітентів.

Особливу увагу аудитор звертає на відповідність та точність наступних показників: валовий прибуток (збиток); фінансовий результат від операційної діяльності; фінансовий результат до оподаткування; чистий фінансовий результат; інший сукупний дохід до оподаткування; інший сукупний дохід після оподаткування; загальний сукупний дохід; загальна сума елементів операційних витрат.

Під час аудиту Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) виконує процедури – інвентаризація, арифметичний підрахунок (підрахунок окремих розділів, валюти, фінансових результатів, прибутку до оподаткування), перевірку відповідності формування та відображення показників фінансової звітності (враховуючи специфіку діяльності суб'єкта господарювання та обрану облікову політику аудитор повинен проаналізувати (дослідити) правильність відображення об'єктів обліку).

Яковина Л. М.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пантелеєв В. П.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА АУДИТУ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – звіт, який відображає зміни та інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід за звітний період. Регулюється Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) складається з чотирьох розділів: 1) фінансові результати; 2) сукупний дохід; 3) елементи операційної діяльності; 4) розрахунок показників прибутковості акцій.

Фінансовий результат являє собою універсальну економічну категорію, яка враховує два чинники основної мети підприємницької діяльності – доходи та витрати. Формування інформації про доходи і витрати здійснюється послідовно та безперервно за допомогою системи бухгалтерського обліку.

Метою аудиту Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) є висловлення думки аудитором, щодо відповідності, повноти відображення фінансових результатів, сукупного доходу, операційних витрат, показників прибутковості акцій.

Об'єктами аудиту Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) є показники, які знаходять відображення в регістрах бухгалтерського обліку.

Джерелами інформації для вивчення відповідності відображених показників у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) є реєстри обліку (рахунки доходів, витрат, фінансових результатів), бухгалтерські довідки та інформація з інших форм звітності.

формується в ринковому механізмі на основі договорів поставки або продажу.

Облік дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Бухгалтерський облік як упорядкована система узагальнення інформації про діяльність підприємства ґрунтується на суцільному та безперервному документуванні господарських операцій, що відбуваються. Інформація про дебіторську заборгованість повинна відображатись у первинних документах бухгалтерського обліку, які є доказом здійснення операцій та використовуються для проведення економічного аналізу і прийняття управлінських рішень. Тільки та інформація, що міститься в первинних документах, знаходить на рахунках бухгалтерського обліку. Саме тому правильне та своєчасне складання цих документів є необхідною умовою для впевненості бухгалтера в тому, що ті, хто перевірятиме, не зможуть висунути претензії до його роботи.

Економічне становище, що склалося в Україні, зумовлює потребу у вжитті радикальних і реальних заходів, які нададуть можливість забезпечити управління розрахунками на принципах оптимізації інтересів підприємств партнерів. Потрібно вдосконалити політику управління дебіторською заборгованістю, адже саме політика управління дебіторською заборгованістю, яка представляє собою частину загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, спрямованої на розширення обсягів реалізації продукції, визначає ефективність роботи підприємства. Тому досить важливим є визначення основних (ключових) етапів формування політики управління дебіторською заборгованістю [2]:

- аналіз дебіторської заборгованості підприємства у попередньому періоді.
- визначення можливої суми фінансових коштів, які інвестуються в дебіторську заборгованість по товарному та споживчому кредиту.
- формування стандартів оцінки покупців і диференціація умов надання кредиту.
- забезпечення використання на підприємстві сучасних форм фінансування дебіторської заборгованості.

Правильно організований бухгалтерський облік дебіторської заборгованості повинен мати таку систему рахунків, яка б достатньою мірою відображала і характеризувала всю господарську діяльність з детальною конкретизацією і забезпечувала отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Запропонована методика управління дебіторською заборгованістю через відносні показники може бути використана на підприємствах різних форм власності та спроможна заздалегідь сигналізувати про напрям змін у фінансовому стані підприємства, а також застерегти будь-який розмір дебіторської заборгованості від інфляції.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затв. Міністерством фінансів України від 08.10.99 р. № 237.
2. Лищенко О. Г., Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Серeda // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2010. – №3. – С. 84–89.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. № 996–XIV.
4. Костирко Р. О. Нормативно–правове забезпечення контролю та аналізу фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / Національна бібліотека України імені Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/epravo/2009_3/32.pdf – Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського.

Від результатів аудиту, тобто підтвердження достовірності витрат на поліпшення основних засобів, залежить правильність визначення фінансового результату в бухгалтерському обліку та правильність визначення об'єкта оподаткування податку на прибуток, в чому, в першу чергу, зацікавлені власники та керівництво підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 (зі змінами і доповненнями)
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561 // Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в Україні. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. – 636 с. – С. 483-495.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: Навчальний посібник / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К.: Алерта, 2010. – 584 с.
5. Толстих М.А. Організаційно-методологічні аспекти обліку витрат на ремонт основних засобів відповідно до вимог податкового кодексу / М.А. Толстих // Формування ринкової економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.kneu.kiev.ua:8080/handle/2010/1207>.

поліпшуються (власні чи орендовані), чи приводять такі поліпшення до збільшення майбутніх первісно очікуваних економічних вигід від використання об'єкта чи забезпечують його підтримання у робочому стані. Зокрема, відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» вартість робіт, що приводять до збільшення майбутніх первісно очікуваних економічних вигід, включається до капітальних інвестицій з майбутнім збільшенням первісної вартості основних засобів [1]. Підставою для визнання капітальними інвестиціями витрат, пов'язаних з поліпшенням основних засобів (до таких робіт відносять модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію тощо) є збільшення строку корисного використання об'єкта, підвищення кількості та/або якості продукції (робіт, послуг), яка виробляється (надається) цим об'єктом. Тобто у бухгалтерському обліку такі витрати включаються до собівартості шляхом нарахування амортизації (П(С)БО 16 «Витрати»). Таким чином, об'єктами аудиту є записи, що мали місце за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції» в розрізі окремих субрахунків з наступним списанням з кредиту рахунку 15 «Капітальні інвестиції» в дебет рахунку 10 «Основні засоби». Вивчення цих записів слід здійснювати за окремим об'єктом, що підлягав поліпшенню.

Складність аудиторських процедур у цьому напрямі полягає в тому, що витрати на поліпшення основних засобів мають вплив на величину податку на прибуток для тих господарюючих суб'єктів, що є його платниками. Необхідним завданням є перевірка правильності ідентифікації кожної суми поліпшення з об'єктом основних засобів.

Таким чином, перевіряючи витрати на поліпшення, аудитор слід зібрати докази, щоб переконатися, що такі витрати включено у витрати того звітного періоду, у якому такий поліпшення були здійснені. Достовірним доказовим джерелом при цьому є первинні документи, наприклад «Акт приймання-здачі відремонтованих і реконструйованих (модернізованих) об'єктів».

Узагальнюючи слід відмітити, що аудит витрат на поліпшення основних засобів є складним процесом та має ряд особливостей, що, головним чином, зумовлено новими вимогами податкового законодавства та специфічністю обліку операцій з поліпшення основних засобів та їх впливом на оцінку вартості об'єктів [5, с. 76].

Бондаренко О.А.

VI курс, ОА 14.15/2

Науковий керівник:

д.е.н., доцент Каменська Т.О.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання діяльність кожного суб'єкта господарювання є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, які зацікавлені у позитивних результатах його функціонування. Можливості виходу українських підприємств на рівень більш ефективного функціонування безпосередньо залежать від прозорості і достовірності даних фінансової звітності, на підставі яких інвестор приймає рішення про доцільність та обсяг інвестицій, здійснює контроль за їх ефективним використанням.

Розрахунки виступають важливим інструментом регулювання економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності, а також невід'ємним і необхідним елементом процесу розширеного відтворення, формування, розподілу (перерозподілу) суспільного продукту.

Заборгованість є однією з важливих видів оборотних активів підприємства. У той же час надмірний обсяг, порушення термінів її погашення чи неможливість погашення взагалі є досить негативними ознаками стану фінансів підприємства. Заборгованість, формуючись в результаті проведення розрахункових операцій, так чи інакше, пов'язана з рухом грошових коштів. Грошові кошти або рух грошових потоків є одним з найважливіших і перспективних елементів планування і управління діяльністю підприємства.

Слід зазначити, що трактування поняття дебіторська заборгованість в різні періоди часу змінюється. Навіть сучасні вчені-економісти дебіторську заборгованість визначають з певними відмінностями, що дає змогу з різних сторін зрозуміти економічний зміст та суть поняття дебіторська заборгованість підприємства. На нашу думку, найбільш поширеною є думка, до якої схиляється

більшість науковців і практиків – визначення дебіторської заборгованості як боргів.

Методологічні основи обліку дебіторської заборгованості в Україні висвітлені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Дебіторська заборгованість – це сума грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів, яку на певну дату підприємству заборгували його дебітори – юридичні та фізичні особи.

Питання визнання дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість” охоплює відповідність критеріям визнання та визначенню дебіторської заборгованості. Критерії визнання дебіторської заборгованості аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів, а саме: дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума .

Класифікації розподілу дебіторської заборгованості, здійснюється за такими критеріями:

1. Залежно від термінів її погашення (до одного року або операційного циклу (проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції, товарів або послуг) або понад один рік або операційний цикл).

2. Залежно від імовірності її погашення.

3. За оцінкою відображення в балансі дебіторської заборгованості (“чиста реалізаційна вартість”).

Отже, звичайна дебіторська заборгованість – це сума поточної дебіторської заборгованості, яка виникає у ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу, а також сума довгострокової дебіторської заборгованості, яка не виникає у ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців з дати балансу.

Сумнівна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є сумніви стосовно її повернення боржником (строк оплати сплив або є інші причини для сумнівів).

Безнадійна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.

Більш детальну характеристику класифікації дебіторської заборгованості підприємства за її видами наведемо в табл. 1

витрат на їх поліпшення), накази керівника підприємства про виведення об'єкта основних засобів з експлуатації, розпорядження (за ними можна встановити зміст рішення про характер та ознаки здійснюваних підприємством робіт, які приймає його керівник з урахуванням результатів аналізу ситуації та суттєвості таких витрат), первинні документи (обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку, за їх даними встановлюють якість реконструкції та модернізації, реєстри (шляхом порівняння даних з даними первинних документів, Головної книги можна встановити реальність низки показників і відповідність їх встановленим нормативам, звітність (отримують інформацію про сумарні залишки необоротних активів (ф. № 1), наявність основних засобів у первісній вартості на початок року, надходження за рік, суми переоцінки, вибуття за рік, втрати від зменшення корисності, суму нарахованої амортизації за рік, інші зміни за рік), матеріали попередніх перевірок (встановлюють своєчасність виправлення помилок, усунення недоліків, які були виявлені в результаті таких перевірок), результати опитувань працівників підприємства, третіх осіб (наприклад, представників сторонніх організацій, які виконували поліпшення основних засобів) тощо [4, с. 193-204].

Нормативно-правовими джерелами аудиту витрат, пов'язаних поліпшенням об'єктів основних засобів, є П(С)БО 7 «Основні засоби», Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, Податковий кодекс України [1, 3, 4].

Програма аудиту витрат на поліпшення основних засобів може містити такі напрями, як встановлення виду поліпшення, встановлення способів їх здійснення, перевірка правильності використання коштів на поліпшення, перевірка правильності оформлення документації, які засвідчують понесені витрати на поліпшення основних засобів, правильності їх віднесення на рахунки бухгалтерського обліку, відображення відповідно до чинного податкового законодавства [4, с. 256-259].

Як і порядок аудиту, так і порядок відображення в обліку витрат на поліпшення основних засобів, і, відповідно, перевірка їх достовірності залежать від специфічних чинників. Відповідно, аудиторі слід з'ясувати чи були у підприємства основні засоби на початок звітної періоду та встановити, які основні засоби

Сивак Н. В.
 VI курс, ОА 10.01/1
 Науковий керівник:
 д.е.н., професор Пантелеєв В. П.
 Національна академія статистики,
 обліку та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ВИТРАТ НА ПОЛІПШЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Основні засоби є важливим складовим елементом ресурсного потенціалу будь-якого підприємства, тому їх економічна сутність та матеріально-речовий зміст вказують на значимість у функціонуванні та розвитку виробництва. Перевірка фактичної наявності і стану, витрат на поліпшення є ключовими завданнями аудиту основних засобів в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

В економічній літературі питання обліку та аудиту основних засобів висвітлені як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Вагомий внесок у розробку теоретичних положень та методологічних підходів до проблеми обліку і аудиту основних засобів підприємств зробили провідні вчені-економісти: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, В.Г. Лінник, В.Б. Моссаковський, М.Ф. Огійчук, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Л.К. Сук, В.Я. Савченко, Л.С. Шатковська та інші. Однак, питання методики аудиту з урахуванням оновлених законодавчих вимог та особливостей їх врахування обліковій практиці сучасних підприємств потребують поглибленого дослідження.

Основні засоби складають велику групу в активах переважної більшості підприємств. Рівень технічної оснащеності виробництва забезпечується постійним поліпшенням. Звісно в ході проведення аудиту на практиці перевірка витрат на поліпшення основних засобів є одним із складових комплексу завдань. Тому, перш за все, перед тим, як розпочати перевірку, аудиторю необхідно чітко визначитись із джерелами інформації. Їх варто розрізняти як джерела нормативно-правового характеру (Закони, постанови, інструкції, положення тощо) та безпосередні джерела отримання аудиторських доказів. До останніх належать наказ про облікову політику в частині обліку основних засобів (зокрема, в частині

Таблиця 1.

Детальна характеристику класифікації дебіторської заборгованості підприємства за її видами

Характер заборгованості 1	Види дебіторської заборгованості 2
Залежно від характеру відносин, що обумовлюють виникнення дебіторської заборгованості	1. Дебіторська заборгованість споживачів. 2. Дебіторська заборгованість постачальників. 3. Дебіторська заборгованість інших контрагентів (але пункт 2 і 3 в роботі не розглядається).
Залежно від характеру виникнення	1. Заборгованість, що зумовлена нормальним процесом господарсько-фінансової діяльності підприємства (нормальна заборгованість). 2. Заборгованість, пов'язана з порушенням фінансової дисципліни.
Залежно від терміну порушення договірних умов	1. Заборгованість, термін оплати якої ще не настав. 2. Заборгованість з порушеним терміном виконання зобов'язань.
Залежно від плановості виникнення	1. Заборгованість, виникнення якої планувалося (очікувалося) підприємством. 2. Заборгованість, яка виникла в ході проведення певної господарської операції в зв'язку з недобросовісністю партнерів підприємства.
За термінами й імовірністю погашення	1. Довгострокову заборгованість – сума дебіторської заборгованості, що не виникає під час нормального операційного циклу і буде погашена після дванадцяти місяців з дати складання балансу. Довгострокова заборгованість відображається у складі необоротних активів підприємства, тобто у першому розділі активу балансу. 2. Поточну заборгованість – сума дебіторської заборгованості, що виникає під час нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати складання балансу. Поточна дебіторська заборгованість відображається в активі балансу підприємства у складі оборотних активів. Поточна дебіторська заборгованість, залежно від ступеня імовірності її одержання, розподіляється на такі види: 2.1. Безнадійна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої є певність про її неповернення боржником або за якою закінчився термін позовної давності (3 роки). 2.2. Сумнівні борги – це заборгованість, щодо якої є непевність у тому, що вона буде погашена боржником.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Отже правильно визначена класифікація та розмежування дебіторської заборгованості обумовлює основні засади правильного її обліку.

Список використаних джерел:

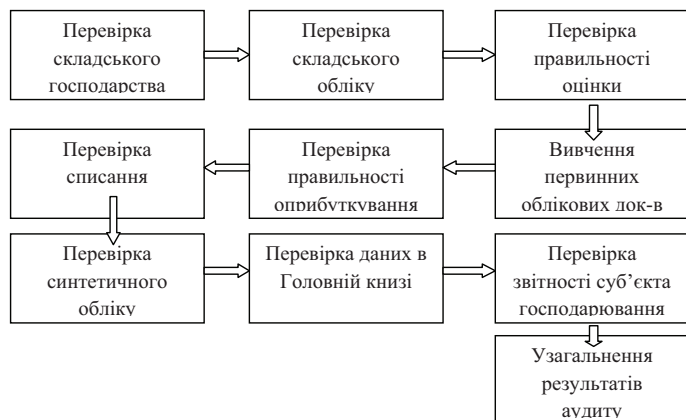
1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 року № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Хомяк Р.Л. Бухгалтерський облік та оподаткування: Навчальний посібник / За ред. Р.Л. Хомяка, В.І. Лемішовського. – Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. – 1220 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручн. (для студ. вищ. навч. закл.) / за ред. Ф. Ф. Бутинець. – 8-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 756 с.
4. Власюк Г.В. Проблеми організації бухгалтерського обліку та шляхи їх вирішення / Г.В. Власюк // Держава та регіони. – 2009. – № 6. – С. 40–44.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

контролю за рівнем запасів аудиторю необхідно розробити та запропонувати систему контролю аудиту виробничих запасів.

Список використаних джерел:

1. Адамс, Р. Основы аудита [Текст]: Р. Адамс; Пер. с англ. – М.: Аудит: ЮНИТИ, 1995. – 398 с. – ISBN: 5-85177-011-2
2. Аренс, Е.А. Аудит [Текст] /Е.А. Аренс, Дж.К.Лоббек / Пер. с англ. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 560 с. – ISBN: 5-279-01213-0.
3. Білуха, М.Т. Курс аудиту.[Текст] / М.Т.Білуха – К.: Вища школа: Т-во “Знання”, 1998. – 573 с. – ISBN 5-11-004719-7.
4. Волков, О.И. Экономика предприятия (фирмы) [Текст]: Учебник/ Под ред. проф. О.И. Волкова и доц. О.В. Девяткина. – 3-е изд., переаб. и доп. – М.: ИНФРА – М, 2007. – 601 с. – ISBN 978-5-16-002990-0.
5. Пилипенко, І.І. Аудит. Застосування міжнародних стандартів аудиту в аудиторській практиці України [Текст]: Навчальний посібник. / За загальною редакцією І.І. Пилипенка. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «Статус» , 2005. – 175 с.– ISBN 966-8544-03-х.

Рис. 1. Алгоритм проведення аудиту виробничих запасів

Програма аудиторської перевірки обліку операцій із запасами суб'єкта господарювання повинна включати дослідження стану збереження матеріальних цінностей, нормування витрат та оприбуткування, правильність оцінювання покупних матеріальних цінностей, використання запасів на виробництві, перевірка операцій з МШП.

У процесі перевірки визначають, чи за всіма видами запасів розроблені норми запасів, чи вони переглядаються у разі зміни умов виробництва і постачання, хто несе відповідальність за стан нормування запасів. Під час аудиту запасів аналізується наявність і якість норм запасу матеріалів з урахуванням їх потреби на виробництво згідно з установленими нормами витрат, умовами постачання, розрахованим страховим запасом, при необхідності мінімізації запасів.

Отже запаси – це складна категорія, центральною ознакою якої для цілей управління є розуміння запасів як величини грошових коштів, вкладених в ці активи. Від ефективного управління запасами безпосередньо залежать фінансові результати діяльності підприємства. Тому аудитору необхідно оцінити діючу систему управління запасами на підприємстві та зробити відповідні висновки та надати рекомендації щодо її оптимізації, що буде сприяти збільшенню економічних вигод діяльності підприємства. Для забезпечення підвищення ефективності використання систем

Водзінський В.В.
V курс, ОА 11.01/1
 Науковий керівник:
 д.е.н., професор Малюга Н.М.
*Національна академія статистики,
 обліку та аудиту*

РОЛЬ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: РЕАЛІЇ ЧАСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ

Під впливом панування світової економічної кризи відбулися певні зміни в економічних процесах всіх країн світу. Звичайно вона не могла не вплинути на економіку України. Особливо на розвиток малого бізнесу, який, на жаль, так і не внутрішній став локомотивом вітчизняної економіки.

До категорії дрібних і середніх підприємств нині відносять понад 90% підприємств і компаній, зареєстрованих в Україні. Але реальний внесок цього бізнесу у валовий внутрішній продукт (далі – ВВП) країни, за оцінками експертів – менше ніж 15%. Попри кількісне зростання українського малого бізнесу, починаючи з 2000 р. його частка у ВВП і формуванні бюджету країни неухильно знижується. При цьому в Європейському Союзі, куди ми так наполегливо прагнемо, дрібний бізнес – основа економіки. Наприклад, у Данії суб'єкти малого бізнесу створюють 80% національного продукту, в Італії – 60%. Загальний внесок підприємств малого бізнесу в економіку Західної Європи оцінюють у 63-67%. Утім, головне навіть не в цьому. Європа свідомо обрала малий бізнес двигуном своєї економіки, насамперед через його здатність гнучко адаптуватися до змінливих умов. Великі транснаціональні компанії, які, зрозуміло, також відіграють важливу роль у благополуччі ЄС, працюють на масового середньостатистичного покупця, малий же бізнес заповнює прогалини, продаючи саме ту продукцію і послуги, виробництво яких для великих гравців не вигідне. При цьому малий бізнес працює в умовах жорсткої конкуренції, постійної боротьби за виживання, впроваджуючи новітні технології та продукти. Більшість дрібних бізнесів за рік-два зникають з ринку. Ті, що залишаються, приносять найбільшу користь суспільству, а за вдало обраної стратегії переходять у вищу категорію.

Важливо відзначити, у зв'язку з минулими виборами Президента України в державних, наукових і громадських організаціях різко активізувалася розробка середньострокових програм виходу країни з економічної кризи і запуску режиму зростання. Одним з ключових питань у цих програмах – розвиток малого бізнесу, який має створити справжнє ринкове середовище в Україні, через створення сприятливого середовища для формування та функціонування суб'єктів малого та середнього підприємництва, які є одним з ефективних засобів розв'язання першочергових соціально–економічних проблем. Серед них можна назвати: прискорення структурної перебудови економіки; забезпечення насиченості ринку товарами та послугами; створення конкурентного середовища; істотне поповнення місцевих бюджетів; створення додаткових робочих місць; вирішення питання зайнятості в кризових регіонах, які є потенціальними осередками високого рівня структурного безробіття; поліпшення загальних параметрів інвестиційного клімату; забезпечення ефективного використання місцевих сировинних ресурсів.

Малий бізнес забезпечує необхідну мобільність в умовах ринку, створює глибоку спеціалізацію і кооперацію. Щоправда малі підприємства так само легко зникають, як і народжуються. Тому малий бізнес гостро потребує підтримки держави. Його підтримка, у тім числі через систему оподаткування, є одним із способів подолання економічної кризи в економіці. Все вище зазначене підкреслює актуальність теми дослідження.

Метою дослідження є вивчення сучасного режиму оподаткування суб'єктів малого бізнесу, на предмет ефективності податкової реформи 2016 року.

Верховна Рада України (далі – ВРУ) ухвалила Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII, яким внесено зміни, що були необхідні для ухвалення державного бюджету на наступний рік та без якого неможливо було б врахувати дохідну частину кошторису країни.

Передбачалося, що проект бюджету буде створено на базі податкової реформи, але з трьох версій ні одна не дійшла до ухвалення ВРУ. Перший варіант – проект Міністерства фінансів

- готову продукцію, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом;
- товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більший за один рік;
- молодняк тварин і тварини на відгодівлі, продукцію сільського і лісового господарства.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група.

Метою аудиту запасів є одержання належних і достатніх аудиторських доказів про відповідність обліку законодавчим і нормативним вимогам. Виходячи з мети, основними завданнями аудиту запасів є перевірка наступних питань:

- реальність існування запасів;
- права власності на запаси;
- правильність їх визнання й оцінки;
- правильність і повнота документального оформлення надходження, вибуття та використання запасів;
- достовірність аналітичного і синтетичного обліку запасів;
- забезпечення якісного збереження запасів на всіх ділянках виробництва;
- правильність формування норм використання виробничих запасів;
- дотримання встановлених норм витрат і норм наявності виробничих запасів;
- правильність та достовірність подання інформації про запаси у фінансовій звітності.

Загальний алгоритм проведення аудиту запасів можна представити на рис. 1.

Рекеда О. М.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шевчук В. О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА АУДИТУ ЗАПАСІВ

Обов'язковою умовою здійснення процесу виробництва будь-якого суб'єкта господарювання є наявність в необхідній кількості та асортиментові запасів.

Організація бухгалтерського обліку запасів і розкриття у фінансовій звітності висвітлено у П(С)БО № 9 «Запаси». У відповідності до положення, запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їхня вартість може бути достовірно визначена.

З метою забезпечення ефективності обліку, запаси поділяються на відповідні класифікаційні групи.

Як правило, у суб'єкта господарювання обсяг операцій із запасами досить великий, а процес перевірки є трудомістким.

Відповідно до міжнародного стандарту аудиту № 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає у висловленні аудитором незалежної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про запаси.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси включають:

- сировину, основні й допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб;
- незавершене виробництво у вигляді не закінчених обробкою і складанням деталей, вузлів, виробів та незакінчених технологічних процесів. Незавершене виробництво на підприємствах, що виконують роботи та надають послуги, складається з витрат на виконання незакінчених робіт (послуг), за якими підприємством ще не визнано доходу;

України з його концепцією «все по 20». Другий – проект альтернативної версії реформи, підготовлений депутатами та експертами. Обом сторонам не вдалося дійти згоди. Був і третій – так званий «компромісний варіант». Але як виявилось у підсумку, це були ті ж самі розробки Міністерства фінансів з мінімальними поступками. Тому він так само не дійшов до сесійної зали. Щоб не гнівити міжнародних стейкхолдерів, в уряді вирішили перенести податкову реформу на наступний рік і обмежитися точковими змінами до Податкового кодексу України (далі – ПКУ), необхідними для ухвалення бюджету.

Під час підготовки податкової реформи звучали пропозиції завдати рішучого удару по підприємцях, які знаходяться на спрощеній системі оподаткування, запропонувавши їм ставку єдиного податку на рівні з податком на прибуток, тобто 20%. Проте Міністерство фінансів вчасно усвідомило, що така пропозиція призведе лише до масового уникнення реєстрації сотнями тисяч підприємців, які застосовують спрощену систему оподаткування. У підсумку обмежилися вибірковими змінами, які стосуються зміни ставок для третьої та четвертої групи.

Так, для першої та другої груп ставки єдиного податку не змінилися. Вони залишилися фіксованими, але при цьому застосовуються до більшого розміру мінімальної зарплати (бази оподаткування). Враховуючи, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 р. № 928-VIII, встановлено з 1 січня 2016 року мінімальну зарплату у розмірі 1378 грн., то місячна сума єдиного податку становитиме у 2016 році:

- для платників 1-ї групи – 137,8 грн.;
- для платників 2-ї групи – 275,6 грн.

Для третьої групи скоротився максимальний оборот з 20 до 5 млн. грн., а також підвищилася на один процентний пункт ставка сплачуваного податку – до 3% за умови сплати Податку на додану вартість (далі – ПДВ) і 5%, якщо ПДВ не сплачується. База застосування цих ставок залишається тією ж самою – це сума отриманого доходу.

Як і раніше, до доходу, отриманого із порушенням умов перебування на спрощеній системі оподаткування, застосовують інші ставки:

- для підприємців 1-2 груп – 15%;

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

- для платників 3-ї групи – 6% або 10%. Тобто, подвійна ставка, розмір якої залежатиме від того, за якою ставкою сплачуватиме платник податку єдиний податок.

Для платників єдиного податку 4-ї групи розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель, їх розташування та становить (у відсотках бази оподаткування):

- для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях, а також ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди) – 0,81;
- для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,49;
- для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях) – 0,49;
- для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях – 0,16;
- для земель водного фонду – 2,43;
- для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у тому числі на умовах оренди – 5,4.

Даними податковими нововведеннями не передбачено ніяких змін щодо Реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО). Тобто як і раніше, РРО не застосовують платники єдиного податку, відповідно до п. 296.10 ПКУ:

- 1-ої групи;
- 2-ої і 3-ої груп (фізичні особи – підприємці) незалежно від обраного виду діяльності, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 000 000 гривень. У разі перевищення в календарному році цього обсягу доходу

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» від 21 грудня 2000 р. № 2181-ІІІ [1]. Підпунктами 16.1.3 та 17.2 цього документа передбачено умови, в разі додержання яких на суму податкового боргу платника податку не нараховується пеня та не застосовуються штрафні санкції за порушення податково-законодавства.

Тому, одним із важливих чинників розв'язання економічної кризи в суспільстві є удосконалення системи оподаткування. Завдання аудитора – перевірити правильність обчислення податків і платежів та своєчасність і повноту їх сплати.

Список використаних джерел:

1. Законом України Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами від 21 грудня 2000 р. № 2181-ІІІ.
2. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту 2004. – 568 с.
3. Матвієнко Т.О. Програма аудиту зобов'язань за податками та зборами 2010. – 104 с.

При проведенні аудиту розрахунків із бюджетом слід:

- ◆ установити перелік податків і зборів, які сплачує підприємство;
- ◆ досконало вивчити нормативні документи щодо кожного зі сплачуваних податків і зборів;
- ◆ установити предметну область досліджень;
- ◆ перевірити повноту і правильність відображення бази оподаткування щодо кожного податку чи збору;
- ◆ перевірити правильність застосування ставок податків і зборів, а також арифметичні розрахунки з нарахування податків;
- ◆ перевірити законність та обґрунтованість застосування пільг щодо податків і зборів;
- ◆ перевірити повноту і своєчасність сплати платежів і зборів до бюджету;
- ◆ перевірити правильність складених декларацій, розрахунків за платежами до бюджету і своєчасність їх подачі до податкового органу;
- ◆ перевірити правильність відображення розрахунків із бюджетом у системі бухгалтерського обліку та фінансовій звітності;
- ◆ надати клієнту інформацію про результати роботи з детальним викладенням виявлених помилок і фактів обману та рекомендації щодо їх виправлення;
- ◆ залежно від мети перевірки, виду аудиту та завдань, одержаних від клієнта, підготувати висновок (якщо перевірялося лише одне питання) або інформацію для складання загального висновку (при загальному аудиті) відповідно до вимог МСА 700 «Аудиторський висновок про фінансову звітність» або МСА 800 «Аудиторський висновок при виконанні завдань аудиту спеціального призначення»
- ◆ скласти й підписати акт про виконану роботу;
- ◆ обговорити з клієнтом питання щодо продовження співпраці.[3]

Отже, ретельне вивчення перелічених вище питань дасть змогу аудитору виробити загальний підхід до проведення аудиту розрахунків з бюджетом, визначити його проблемні напрями, оцінити ступінь ризику та рівень суттєвості. За результатами аудиторської перевірки нарахування та сплати податків аудитор повинен запропонувати керівництву підприємства механізм виправлення виявлених помилок, насамперед з метою уникнення фінансових санкцій при подальших перевірках Контролюючих органів. Норми фінансової відповідальності платників податків встановлені Законом України «Про порядок погашення зобов'язань

застосування РРО для такого платника єдиного податку є обов'язковим. Застосування РРО розпочинається з першого числа першого місяця кварталу, наступного за виникненням такого перевищення, та продовжується у всіх наступних податкових періодах протягом дії свідоцтва платника єдиного податку.

Дослідивши зміни, які відбулися з 1 січня 2016 року в системі спрощеного оподаткування, варто зазначити, що невдовзі вони призведуть до наступних негативних наслідків:

- Частина платників єдиного податку буде вимушена піти з ринку або перейти в «тінь», оскільки вони не зможуть здійснювати прибуткову діяльність в результаті зростання витрат на сплату податків та зростання конкуренції. Проте це стосується не всіх платників єдиного податку. Для решти користувачів спрощеної системи оподаткування збільшення витрат на податки призведе лише до зниження прибутковості, а інша частина зможе компенсувати їх за допомогою підвищення цін на товари та послуги чи зниження неподаткових витрат;
- Витрати бізнесу та держави на придбання та обслуговування касових апаратів, а також витрати бізнесу на облік можуть знизити позитивний ефект від зменшення податків для підприємців з найнижчим доходом;
- Збільшення тиску на малий бізнес. Загальна система оподаткування у поточному стані має численні недоліки, головним з яких є несприятлива для розвитку бізнесу практика адміністрування податків. Тому однією з переваг спрощеної системи оподаткування є захист малого бізнесу від зловживань працівників податкових органів. Такий захист зменшує ризики ведення бізнесу та створює більш стабільні умови розвитку користувачів спрощеної системи оподаткування. Реформа Міністерства фінансів наближає дану систему оподаткування до загальної системи оподаткування, і якщо адміністрування податків не буде реформоване, наслідки цього наближення будуть негативними для малого бізнесу.

Оцінивши наслідки внесених податкових змін та з метою зниження податкового навантаження на малий бізнес пропонуємо наступне:

- Зменшити ставку нарахування єдиного соціального внеску для суб'єктів підприємницької діяльності, що перебувають на спрощеній системі оподаткування до 20%;
- Враховуючи інфляційні процеси та коливання валютного курсу, що призводить до зростання цін та доходів суб'єктів підприємницької діяльності, що перебувають на спрощеній системі оподаткування – збільшити ліміт доходу для I групи – ФОП, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно торгівлю на ринках або надають побутові послуги населенню до 500 000 грн.;
- Враховуючи інфляційні процеси та коливання валютного курсу, що призводить до зростання цін та доходів суб'єктів підприємницької діяльності, що перебувають на спрощеній системі оподаткування – збільшити ліміт доходу для II групи – ФОП, які надають послуги платникам єдиного податку або населенню, здійснюють виробництво та продаж товарів або діяльність у сфері ресторанного господарства до 2 000 000 грн.;
- В зв'язку з інфляційними процесами і девальвацією національної валюти, а також з метою зменшення витрат малого бізнесу – РРО застосовувати, якщо обсяг доходу протягом календарного року не перевищує 2 000 000 грн.;
- З метою залучення іноземних інвестицій, надавати податкові канікули терміном 1 рік для новостворених підприємств, що обирають спрощену систему оподаткування;
- Податковий компроміс. Тобто добровільна декларація тих податкових зобов'язань, які були приховані в ПДВ, для тих платників єдиного податку, що сплачують цей непрямий податок, а також обов'язкова сплата 15% від такої суми податкових зобов'язань, яка гарантуватиме адміністративну, фінансову та кримінальну індульгенції даним суб'єктам підприємницької діяльності;
- Продовжити мораторій на здійснення перевірок малого бізнесу.

Олексіна А.С.

VI курс, ОАД 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Малюга Н. М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВА З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ Й ПЛАТЕЖАМИ

Велика кількість податків і зборів, недосконалість податкового законодавства, великий податковий тиск на підприємства, необхідність різного відображення однієї і тієї ж операції в бухгалтерському і податковому обліку, що залежить від розбіжностей у законодавстві тощо, збільшують властивий ризик підприємства. А з урахуванням великих штрафів, які накладаються на підприємства за порушення податкового законодавства, та пені, що стягуються за прострочення платежів, аудиторський ризик збільшується.

Тому аудит розрахунків із бюджетом є одним із найтрудомісткіших, найскладніших і найвідповідальніших в аудиторській практиці. Ще до початку роботи аудитору з метою зниження свого підприємницького ризику необхідно обумовити всі питання перевірки цих розрахунків із клієнтом і відбити їх у договорі, в загальному плані та програмі.

Слід чітко встановити і погодити обсяг перевірки (період, що перевіряється, види податків тощо) та метод організації перевірки (суцільний, вибіркової). Зазвичай, правильність нарахування податків і зборів та своєчасність їх сплати проводять суцільним методом. Суцільний метод організації перевірки дає змогу максимально знизити ризик, але потребує багато часу і трудовитрат, що, в свою чергу, збільшує плату за аудит.[2]

Підприємство може забажати проведення аудиту шляхом вибіркової перевірки. У такому разі аудитор повинен провести вибірку відповідно до національного нормативу МСА 530 «Аудиторська вибірка та інші процедури вибіркової перевірки» і обов'язково документально оформити всю проведenu роботу відповідно до національного нормативу МСА 230 «Документація».

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

основних засобів, будівництво нових і розширення діючих підприємств.

Завдання аудиту інвестиційної діяльності полягає у сприянні найбільш раціональному використанню майнових й інтелектуальних цінностей при створенні і модернізації основних фондів, реалізації цільових комплексних програм економічного і соціального розвитку України через капітальні вкладення.

Джерелами інформації є законодавчі акти з інвестиційної діяльності, планування і фінансування капітальних вкладень, розробки проектно-кошторисної документації, нормативно-планова документація, а також первинні документи, облікові реєстри і звітність з інвестиційної діяльності, виконання планів капітальних вкладень і введення в дію об'єктів і виробничих потужностей та інша інформація.

Особливість методичних прийомів аудиту полягає у застосуванні таких фактичних прийомів, як інвентаризація, контрольні заміри, технологічний контроль, експертизи різних видів для дослідження якості й обсягів капітальних робіт, відповідності їх затвердженій проектно-кошторисній документації. Розрахунково-аналітичні методичні прийоми використовуються при визначенні якісних показників виконання планів капітальних вкладень і впровадження нової техніки, виявленні невикористаних резервів. Документальні методичні прийоми контролю використовуються при аудиті операцій, що відображають виконання будівельно-монтажних робіт, придбання обладнання, модернізацію і реконструкцію діючих основних фондів. У процесі аудиту застосовуються методичні прийоми зустрічної перевірки документів, які знаходяться в установах банку, що фінансує капітальні вкладення і нову техніку, а також підрядчика, що виконує капітальні роботи.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Основними задачами УФПП є фінансове політики в галузі підтримки забезпечення державної малого підприємництва і створення ефективно діючого фінансового механізму для реалізації державної програми, участь у фінансуванні регіональних програм, а також проектів і заходів, направлених на підтримку і розвиток малого підприємництва. Для виконання цих задач пропонуємо даній організації активно реалізувати основні напрямки її діяльності:

1. Розробка фінансової стратегії по залученню українського і міжнародного банківського капіталу, а також інших кредитно-фінансових організацій під державні гарантії уряду України для забезпечення розвитку малого бізнесу в країні.

2. Сприяння формуванню пільгового податкового режиму для працюючих у сфері малого бізнесу.

3. Формування системи лізингу як однієї із перспективних можливостей створення і розвитку виробничого базису малого і середнього підприємництва.

4. Сприяння розвитку зовнішньоекономічній активності суб'єктів малого підприємництва.

5. Підготовка і перепідготовка кадрів для роботи у структурах малого бізнесу.

6. Створення умов для успішного розвитку підприємницької діяльності шляхом формування сприятливої інфраструктури.

7. Інформаційне і нормативно-правове забезпечення діяльності підприємців у сфері малого бізнесу.

8. Консалтингове, аудиторське та інше забезпечення підприємств малого та середнього бізнесу.

9. Лобіювання підприємств малого та середнього бізнесу на всіх рівнях законодавчої і виконавчої влади.

10. Розвиток рекламно-виставкової і видавничої діяльності в цій сфері.

11. Розвиток інноваційної діяльності у підприємницьких структурах, сприяння освоєнню нових технологій і винаходів.

Отже, Міністерству фінансів та іншим урядовим установам слід приділити більше уваги оцінці фіскальних та економічних наслідків реформи для малого бізнесу та активніше інформувати громадськість про результати такої оцінки.

Войтюк О. О.
IV курс, ОА 12.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., в.о. доцента Юрченко О. А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ

Актуальність теми: В 2016 році частина українських підприємств почала переорієнтацію свого виробництва на європейські ринки. Однак, експортні операції мають багато підводних каменів, про які треба знати сучасному бухгалтеру.

Основними проблемами при експорті товарів за кордон є:

1. Підготовка дозвільних документів.
2. Купівля-продаж валюти.
3. Визначення доходу від реалізації експортних товарів.
4. Нарахування ПДВ у разі експорту товарів за ціною нижче ціни придбання.

Найбільш ґрунтовно проблеми бухгалтерського обліку і аналізу експортних операцій розглянуті у працях вітчизняних вчених: Бородкіна О.С., Бутинця Ф.Ф., Герасимовича А. М., Єфіменка В.І., Голова С.Ф., Кіндрацької Л.М., Кужільного М.В., Кузьмінського Ю.А., Лінника В.Г., Литвина Б.М., Мниха Є.В., Пархоменка В.М., Пушкаря М.С., Савченка В.Я., Сопка В.В., Шевчука В.О., Чумаченка М.Г. та ін.

Для імпорту деяких товарів треба отримати дозвіл на вивіз. Всі обмеження наведені в ст.196 МКУ. В результаті дослідження ми виявили, що значну частину обмежень можна обійти законними шляхами (змінити сутність предмету).

Наступною перешкодою для підприємства є наявність дозвільних документів для вивезення товарів. Прикладом таких документів є: ліцензія, сертифікат про якість продуктів харчування, сертифікат відповідності та інші. Ліцензія це вид нетарифного регулювання потрібний для тих підприємств які експортують алкоголь, тютюнові вироби, наркотичні засоби, психотропні речовини, озоноруйнуючі речовини. Товари на які встановлено

Никифорова Б. В.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пантелеєв В. П.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційна діяльність регулюється Законами України «Про інвестиційну діяльність» та «Про іноземні інвестиції». Інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави з реалізації інвестицій. Інвестиційна діяльність складається з таких елементів: 1) інвестування, здійснюваного громадянами, недержавними підприємствами; 2) державного інвестування, здійснюваного за рахунок коштів бюджетів; 3) іноземного інвестування; 4) спільного інвестування.

Інвестиції – довгострокові вкладення майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької діяльності, в результаті якої утворюється прибуток або досягається соціальний ефект. Розрізняють фінансові та реальні інвестиції. Завдання аудиту інвестиційної діяльності, незалежно від форм її здійснення, полягає у визначенні доцільності вкладання інвестиції, обґрунтованості використання коштів та ефективності розвитку технічного прогресу. Об'єктами аудиту інвестиційної діяльності є інвестиційні проекти, знову створювані та модернізовані основні фонди і оборотні кошти, цінні папери, цільові вкладення коштів, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності та інші об'єкти власності, а також майнові права, витрати на капітальне будівництво, введення в дію об'єктів і виробничих потужностей, бухгалтерський облік і звітність з інвестиційної діяльності.

Основним напрямом інвестиційної діяльності є вкладення майнових та інтелектуальних цінностей у капітальні вкладення і впровадження нової техніки, тому вони є важливим об'єктом аудиту. Завданнями аудиту капітальних вкладень є реконструкція і заміна спрацьованого або застарілого обладнання та інших об'єктів

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

Можна також виділити своєчасність і повноту забезпечення державних та суспільних потреб у фінансових коштах (завдання забезпечення своєчасності надходжень до державного бюджету та інших централізованих фондів). Усі ці завдання держава вирішує за допомогою фінансового контролю, який можна визначити як цілеспрямовану діяльність законодавчих і виконавчих органів публічної влади і недержавних організацій, спрямовану на забезпечення законності, фінансової дисципліни та раціональності під час мобілізації, розподілу і використання коштів централізованих і децентралізованих грошових фондів з метою найефективнішого соціально-економічного розвитку всіх суб'єктів фінансових правових відносин.

Отже, фінансовий контроль є важливим елементом управлінської діяльності, організаційного керівництва, однією з форм втілення ухвалених компетентними державними органами і громадськими організаціями рішень.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

квоти, також підлягають ліцензуванню (золото, срібло, газ, чорні та кольорові метали).

Будь-яка операція має супроводжуватися документом. В нашому випадку, це договір ЗЕД. Законодавство дозволяє створювати ці договори на мові сторін-партнерів або на одній мові (у випадку згоди сторін). Перший випадок є раціональнішим. Підприємство не втратить часу на митниці при перевірці документів. Але якщо сторони погодились на договір інтернаціональною мовою, бухгалтер має мати на руках завірений переклад договору з роз'ясненням у спірних положеннях.

Наступною перешкодою для експорту товарів за кордон є валютні обмеження. До тепер НБУ зобов'язує продавати інвалюту отриману в результаті експорто-імпортних операцій в розмірі 75%. Це негативно впливає на активи підприємства, так як при систематичних відносинах з іноземними партнерами воно змушене втрачати кошти на купівлі та продажі валюти (в середньому 1 грн. за 1 дол.).

Таблиця 1

Облік експортних операцій

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Зараховано інвалюту від нерезидента	316	681
2	Зараховано на поточний рахунок 25% передоплати	312	316
3	Зараховано гривні на поточний рахунок від продажу іноземної валюти	311	333
4	Відображено обов'язковий продаж валюти	334 333	316 334
5	Відображено курсову різницю	316	714
6	Відображено комісію банку	92	333

Також проблемою є купівля валюти. Тепер для того щоб придбати валюту потрібні такі документи:

1. Заяву про купівлю інвалюти
2. Договір з нерезидентом
3. Інформацію про поточні активи в інвалюті
4. Акт цінової експертизи (якщо сума перевищує 50 000 дол.)
5. Інші документи

Таблиця 2

Облік експортних операцій

№	Зміст господарської Операції	Дт	Кт
1	Списано кошти з поточного рах. для купівлі іновалют	333	311
2	Списано кошти у зв'язку зміни валютних курсів	333	311
3	Відображено купівлю іновалют	334	333
4	Віднесено на витрати курсову різницю	942	333
5	Зараховано іновалюту	312	334
6	Відображено комісію банку	92	333

На податковий облік вплине різниця між курсом МБУ та комерційним курсом. Ці суми будуть внесені до фінансового результату.

Нагорна К.В.

VI курс, ОА 10.01

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Сніжко О.С

Національна академія статистики,
обліку та аудиту

СУТНІСТЬ ОБЛІКУ ТА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Відповідно до Бюджетного кодексу, що прийнятий 8 липня 2010 року та діє з 1 січня 2011 року, **бюджетні установи** – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету.

Кодекс відзначає, що бюджетні установи є неприбутковими. Бюджетні установи належать до одного з різновидів організацій некомерційного характеру, для яких одержання прибутку не є їх основною метою.

Відповідно до положень Бюджетного кодексу України (стаття 26) фінансовий контроль на всіх стадіях бюджетного процесу повинен забезпечувати:

- постійну оцінку достатності та відповідності діяльності бюджетної установи вимогам внутрішнього фінансового контролю;
- оцінку діяльності на відповідність результатів поставленим завданням і планам;
- інформування безпосередньо керівника бюджетної установи про результати кожної перевірки (оцінки, розслідування, вивчення чи ревізії), проведеної підрозділом внутрішнього фінансового контролю.

Запорукою ефективного функціонування системи фінансового контролю, злагодженої роботи її органів є чітке законодавче регламентування та розмежування повноважень між ними. Чітко визначені законодавчою базою права, обов'язки та відповідальність контролюючих органів дають змогу уникнути багатьох проблем, сприяють належній роботі владного органу.

Зовнішня нормативна база аудиту витрат – це закони, постанови, накази, положення, П(С)БО, які потрібні для встановлення законності відображених господарських операцій [4].

Внутрішня нормативна база аудиту витрат – це облікова політика суб'єкта, методичні та розпорядчі документи з організації діяльності підприємства. Вони підлягають аналізу та зіставленню з чинною методологією [5].

Отже, можна зробити висновки, що нині є необхідним переосмислення ролі методики аудиту в процесі управління підприємством. Саме якісна методологія та організація аудиту витрат (в тому числі витрат на збут) має майбутнє та перспективи подальших досліджень, оскільки повною мірою може відображати усі процеси господарювання.

Список використаних джерел:

1. Івахненко, С. Аудиторське програмне забезпечення для аналізу даних: перший український досвід / С. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 10. – 384 с..
2. Рудницький, В. С. Методологія і організація аудиту, 2008. – 327 с..
3. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика: Навчальний посібник / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. – К.: Алерта, 2010. – 584 с..

Вакулюк В.О.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

к.е.н., професор Цветкова Н.М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Складність управління економікою підприємств в умовах нестабільного середовища, в якому вони функціонують, потребує створення адекватної системи інформаційного забезпечення управління витратами виробничо-господарської діяльності, а отже, пошуку нових підходів до вирішення проблеми вдосконалення обліку, аналізу та аудиту витрат промислових підприємств. У ринкових умовах господарювання стало очевидним, що найбільш керованими з позиції пошуку резервів економії, зростання прибутку та рентабельності підприємства, які визначають виробничу і збутову програму промислового підприємства, стають витрати операційної діяльності, оскільки вони набувають особливого значення для прийняття ефективних управлінських рішень. Вказане потребує вдосконалення організації та методики обліку витрат операційної діяльності промислових підприємств, а також посилення уваги до формування підсистеми їх внутрішньогосподарського контролю.

Вагомий внесок в удосконалення обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності промислових підприємств у різний час зробили відомі зарубіжні вчені-економісти Х. Андерсон, Р. Банкер, К. Друрі, Р. Каплан, Д. Лоббек, Б. Нідлз, П. Фрідман, Д. Фостер, Ч. Хорнгрен, а також вітчизняні науковці Ф. Бутинець, Б. Валуєв, С. Голов, Л. Гнилицька, Ю. Давидов, В. Дерій, М. Корінько, Р. Костирко, М. Кужельний, В. Максимова, Н. Малюга, В. Пантелеєв, М. Скрипник, В. Сопко, М. Чумаченко, В. Шевчук та ін.

Проведений аналіз результатів досліджень свідчить про широке коло опрацьованих ученими питань з обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності промислових підприємств у цілому. Втім залишаються не вирішеними проблемні питання щодо

облікового відображення операційних витрат, їх аналізу та аудиту. Тому задача полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних положень та розробці практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення організації та методики обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємства.

В Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, а саме в МСБО 2 „Запаси” та Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів до МСБО поняття „затрати” не фігурує, а застосовується термін „витрати” (англ. „costs”, „expenses”) як елемент „Звіту про прибутки та збитки” (за вітчизняними П(С)БО „Звіт про фінансові результати”) та поняття витрат в контексті виробничих витрат, зокрема виробничих накладних витрат. Тобто можна дійти висновку, що в МСБО розмежовані поняття „витрати” як елемент фінансової звітності та „виробничі витрати”, тобто „витрати виробництва” як вартість виробництва незавершеного продукту (стаття балансу „Незавершене виробництво”) і відсутній такий термін, як „затрати”, оскільки термін „затрати” має натурально-речовий, а не вартісний (наприклад, затрати праці – людино-години, людино-дні) зміст.

За результатами проведеного дослідження на ПрАТ «Росава» організації та методики обліку витрат операційної діяльності на підприємстві зроблені наступні висновки.

Організація бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності – це науково обґрунтована сукупність умов, за яких найбільш економно та раціонально здійснюється збір, обробка і зберігання бухгалтерської інформації щодо витрат операційної діяльності. Важливим елементом організації бухгалтерського обліку є формування облікової політики. В ході дослідження встановлено, що на ПрАТ «Росава» затверджений наказом керівника положення про облікову політику, в якому прописані правила та процедури щодо ведення обліку витрат операційної діяльності. Встановлено що формою організації бухгалтерського обліку на ПрАТ «Росава» є створення відділу централізованої бухгалтерії, до складу якої входить головний бухгалтер та штат бухгалтерів в особі 6 осіб. Ведення бухгалтерського обліку на ПрАТ «Росава» здійснюється автоматизовано з використанням програмного продукту 1С: Предприятие (версія 8.2).

поєднання дій, які використовуються для здійснення аудиту витрат на збут досліджуваного підприємства в межах законодавчої бази.

Метою даної статті є з’ясування особливостей методик аудиту витрат на збут і висловлення пропозицій щодо її поліпшення.

На практиці метод аудиту визначається як сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан будованих об’єктів. Останні поділяються на методичні прийоми проведення перевірки і методичні прийоми її організації. [2]

Найбільш ефективними методичними прийомами для проведення аудиту витрат в т.ч. витрат на збут є документальна та фактична перевірка. Адже саме вони допомагають якісно перевірити витрати на збут за допомогою перевірки по суті – встановлення доцільності і правовий статус господарських операцій, формальної – перевірка документів на предмет виправлень, достовірності і законності підписів на документах що супроводжують процес збуту, та арифметичної – при якій контролюються правдивість математичних розрахунків у звітності.

Щодо методичних прийомів організації аудиту витрат на збут, то найраціональнішим буде вибірковий, оскільки перевірятимуться тільки ділянки господарської діяльності які стосуються витрат на збут, а також прийоми організації з використанням комп’ютерної техніки, оскільки вони дозволять оперативно провести аудиторські процедури витрат на збут.

Вивчаючи класифікацію методів аудиту витрат, хочу висловити власну точку зору з цього питання. Зокрема за сучасних умов методи аудиту пропоную поділяти на комп’ютерні прийоми. Вони дозволяли б оперативно проводити перевірку навіть щоденно та рідкісніше практичні прийоми, які поєднували б документальну і фактичну перевірку.

Потрібно зауважити також те, що складовою методичних прийомів виступають аудиторські процедури. Вони формують певну закономірність і порядок дій аудитора для отримання потрібної інформації при проведенні аудиту.

При вивченні методики аудиту витрат на збут варто приділити суттєву увагу нормативній базі аудиту. На даний час доцільно її поділяти на зовнішню та внутрішню.

Мелецька Н. С.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В.П.

Національна академія статистики,

обліку та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ЗБУТ

Сьогодні особливого значення при вивченні аудиту витрат на збут набуває дослідження методики аудиту. Зараз проблема полягає в тому, що немає єдиного визначення поняття «методика аудиту», у тому числі витрат на збут, а також потрібна консолідація нормативно правової бази, яку застосовують при аудиті витрат на збут.

Зважаючи на актуальність проблематики, проблема методики аудиту витрат на збут знаходить своє віддзеркалення у наукових дослідженнях низки вчених. Безпосередньо проф. М. Т. Білуха дає таке визначення методу аудиторського контролю: «це сукупність методичних прийомів контролю процесів розширеного відтворення національного продукту і додержання його законодавчого та нормативно-правового регулювання в умовах ринкової економіки». Вчений Б. І. Валуєв розглядає метод аудиту як «сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан об'єктів, що підлягають вивченню». Економісти І. Й. Яремко і Р. М. Сиротяк на відміну від вищевказаних провідних вчених в галузі обліку і аудиту дають окремі визначення методу аудиту і методу аудиторської діяльності. Під методом аудиту вони розуміють «сукупність способів і прийомів, за допомогою яких можна зробити обґрунтований висновок про достовірність (суттєві розбіжності), повноту і відповідальність чинному законодавству та існуючим нормативам бухгалтерської звітності замовника». Під методом аудиторської діяльності ці економісти розуміють сукупність способів і прийомів, за допомогою яких оцінюється стан об'єктів, що розглядаються [1].

Досліджуючи вище наведені поняття я дотримуюся думки цілісного використання понять методу аудиторської діяльності і просто методу аудиту, а також пропоную своє визначення поняття методу аудиту витрат в т.ч. витрат на збут і трактую його, як

Досліджуючи первинний облік витрат операційної діяльності на ПрАТ «Росава» нами було виокремлено етапи його організації та проаналізовано взаємозв'язок між первинними обліковими документами для відображення витрат операційної діяльності, рахунками бухгалтерського обліку та формами фінансової звітності.

Дослідження методичних засад організації синтетичного та аналітичного обліку витрат операційної діяльності на ПрАТ «Росава» надало можливість встановити, що на підприємстві існує два центри загальновиробничих витрат – складальна дільниця та дільниця покриття. Облік на синтетичному рахунку 91 „Загальновиробничі витрати” ведеться в розрізі таких аналітичних рахунків – 911 „Складальна дільниця” та 912 „Дільниця покриття”, за якими ведеться аналітичний облік загальновиробничих витрат в розрізі встановлених на підприємстві статей загальновиробничих витрат. Синтетичний облік адміністративних витрат ПрАТ «Росава» здійснює на рахунку 92 „Адміністративні витрати”, на якому відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. Аналітичний облік адміністративних витрат здійснюється за статтями витрат. Синтетичний облік витрат на збут на ПрАТ «Росава» ведеться на рахунку 93 „Витрати на збут”, на якому відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. Аналітичний облік витрат на збут ведеться за статтями витрат.

З метою отримання інформації для управління витратами на збут на ПрАТ «Росава» відкриваються такі субрахунки: 931 „Витрати на збут”, 932 „Витрати на рекламу”, 933 „Маркетингові витрати”. Основне призначення цих субрахунків полягає в тому, що інформація, яка буде формуватиметься на них буде використовуватися різними видами обліку в межах однієї інформаційної бази, тобто формуватиме важливу складову інтегрованої системи обліку підприємства в цілому, зокрема про непрямі витрати на збут, рекламу та маркетинг.

Управлінський облік витрат операційної діяльності на ПрАТ «Росава» представлений елементами бюджетування, що є ефективним інструментом управління (управлінська технологія) такими витратами та забезпечує кращу координацію господарської

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

діяльності щодо них на підприємстві. Для ефективного бюджетного контролю витрат операційної діяльності запропоновано на ПрАТ «Росава» складати Звіт про виконання бюджету за певний період, що являє собою інструмент порівняння фактичних витрат підприємства з бюджетними (запланованими), аналізу встановлених відхилень (розбіжностей) та внесення необхідних корективів.

Таким чином, впровадження цих пропозицій на ПрАТ «Росава» дозволить покращити організацію та методіку фінансового та управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємства.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

постановами Правління НБУ від 22.06.96 № 97, від 17.02.97 № 35 та від 04.04.97 № 80), всі питання, пов'язані з видачею і погашенням кредитів, регламентуються правилами банків і кредитною угодою між позичальником і банком

Аудитор здійснює аналіз фінансового стану підприємства, контролює

дотримання строків платежів, своєчасність сплати комерційного кредиту. Комерційні кредити підприємство покриває за рахунок власних оборотних коштів, інших джерел, а також за рахунок банківського кредиту. Завдання аудитора – перевірити законність одержання і використання банківських кредитів за цільовим призначенням, своєчасність погашення їх.

Відповідно до поставленої метою ході аудиту проводяться такі основні перевірки: активних кредитних операцій; пасивних кредитних операцій; кредитних операцій при закритті угод не грошовій формі; операцій валютного кредитування.

Джерелами інформації під час аудиту банківських розрахункових і кредитних операцій є: платіжні та кредитні документи; виписки банку з особових рахунків підприємства; журнали-ордери 1 та 2 з обліку грошових коштів і грошових документів, довгострокових та короткострокових позик; відомості 1.2 та 1.3 за дебетом рахунків 31 «Рахунки в банках» та 33 «Інші кошти»; Головна книга; фінансова звітність у формі 1 «Баланс», форма 3 «Звіт про рух грошових коштів». Перевірка документів здійснюється, як правило, вибірково, тобто перевіряються документи на вибірку по окремим клієнтам, у тому числі банкам.

Левченко Ю. В.
VI курс, ОА 10.01
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пилипенко О. І.
Національна академія статистики,
Обліку та аудиту

МЕТОДИКА АУДИТУ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Кредит банку – це платне надання банками грошових коштів у тимчасове користування на визначених кредитним договором умовах із дотриманням принципів повернення, строковості, забезпеченості, платності, цільового використання.

Для отримання кредиту до банку подається заява та пакет необхідних документів, зокрема, копії свідоцтва про реєстрацію і статуту, картка зі зразками підписів, форми фінансової звітності, довідка з ДПП, гарантійні зобов'язання поручителя, бізнес-план та інші. При наданні кредиту складається кредитна угода (договір), у якій визначається об'єкт кредитування, умови одержання та погашення кредиту, терміни кредитування, відсоткові ставки, зобов'язання підприємства за заставою тощо.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності і П(С)БО 11 «Зобов'язання» банківські кредити, отримані підприємством, визначаються як зобов'язання. Із метою обліку кредити прийнято ділити на два види:

– **поточні** – вони повинні бути погашені протягом 12 місяців із дати балансу чи протягом операційного циклу підприємства;
– **довгострокові** – строк їх погашення більше 12 місяців чи більше операційного циклу.

Погашення банківського кредиту – це погашення основної суми кредиту і сплата нарахованих відсотків. Кредит погашають повністю по закінченні терміну кредитної угоди або поступово частинами.

Комерційні банки надають кредити як юридичним, так і фізичним особам на умовах суворого дотримання принципів поворотності, терміновості, платності та під забезпечення, передбачені чинним законодавством і узгоджені сторонами. Відповідно до Положення «Про кредитування», затвердженого постановою НБУ від 28.09.95 № 246 (із змінами, внесеними

Вельма А.Ю.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., доцент Каменська Т.О.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З МАЛОЦІННИМИ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИМИ ПРЕДМЕТАМИ

На сучасному етапі розвитку економіки країни складається нова економічна система, що ґрунтується на ринкових відносинах. Дана тема є актуальною на даний час, так як розвиток ринкових відносин, впровадження різних форм власності, охоплення приватизацією різних галузей народного господарства, реформування економічних відносин в Україні вимагає від підприємств підвищення ефективності виробництва. Тому виробництво продукції неможливе без споживання малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП).

Малоцінні та швидкозношувані предмети – це предмети, строк корисної експлуатації яких становить менше одного року.

До МШП у бюджетних установах належать:

- знаряддя лову (трали, неводи, сіті та ін.);
- пилки, сучкорізи, троси для сплаву;
- спеціальні інструменти та спеціальні пристосування для серійного і масового виробництва певних виробів або для виготовлення індивідуальних замовлень;
- предмети виробничого призначення; обладнання, що сприяє охороні праці; предмети технічного призначення, які не можуть бути віднесені до необоротних активів;
- господарський інвентар – предмети конторського та господарського облаштування, столовий, кухонний та інший господарський інвентар, предмети протипожежного призначення;
- сценічно–постановочні засоби вартістю до 10 гривень за одиницю (комплект);
- інші предмети, термін корисної експлуатації яких, як очікується, не перевищує один рік.

На відміну від виробничих запасів (матеріальних цінностей), які споживаються за один виробничий цикл, змінюючи при цьому фізико-хімічні властивості вихідних характеристик матеріальних цінностей при виготовленні продукції, МШП зберігають свою натуральну форму до моменту вибуття (списання), беруть участь у багатьох виробничих циклах і поступово зношуються. МШП використовуються при здійсненні різних адміністративних, управлінських і господарських функцій.

МШП підприємства є однією з найбільш потрібних матеріалів присутніх на підприємствах і жодне підприємство – як у сфері матеріального виробництва, так і у виробничій сфері – не може обійтися без запасів. При веденні складського обліку МШП підприємствах використовуються типові форми первинного обліку МШП затверджені наказом Міністерства України від 21.06.96 р. №193 "Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів". Аналітичний облік МШП ведеться в інвентарних картках типової форми. Формування первісної вартості відбувається залежно від форми надходження малоцінних та швидкозношуваних предметів на підприємство (грошові розрахунки, бартер, безоплатне одержання). Облік МШП ведеться за допомогою другого класу рахунків. Підставою для списання використаних у виробництві матеріалів служить відомість розподілу витрат МШП, яка складається за видатковими документами (лімітно-забірними картками, вимогами, актами тощо). Переоцінка виробничих запасів ведеться відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" в бухгалтерському обліку і звітності запаси відображаються за найменшою з двох оцінок: первинною вартістю або чистою вартістю реалізації. Інвентаризація МШП здійснюється інвентаризаційною комісією, призначеною наказом керівника підприємства, по місцях зберігання матеріальних цінностей у присутності матеріально відповідальних осіб. Аналітичний облік малоцінних і швидкозношуваних предметів ведеться за видами предметів (однорідними групами), установленими виходячи з потреб підприємства.

Особливої актуальності набуває проблема подальшого вдосконалення методики бухгалтерського обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП), які є складником ресурсів

виробничих запасів аналізується наявність і якість норм запасу матеріалів з урахуванням їх потреби на виробництво згідно з установленими нормами витрат, умовами постачання, розрахованим страховим запасом, при необхідності мінімізації запасів.

Отже запаси – це складна категорія, центральною ознакою якої для цілей управління є розуміння запасів як величини грошових коштів, вкладених в ці активи. Від ефективного управління запасами безпосередньо залежать фінансові результати діяльності підприємства. Тому аудиторю необхідно оцінити діючу систему управління запасами на підприємстві та зробити відповідні висновки та надати рекомендації щодо її оптимізації, що буде сприяти збільшенню економічних вигод діяльності підприємства. Для забезпечення підвищення ефективності використання систем контролю за рівнем запасів аудиторю необхідно розробити та запропонувати систему аудиту виробничих запасів.

Список використаних джерел:

1. Білуха, М.Т. Курс аудиту.[Текст] / М.Т.Білуха – К.: Вища школа: Т-во "Знання", 1998. – 573 с. – ISBN 5-11-004719-7.
2. Пилипенко, І.І. Аудит. Застосування міжнародних стандартів аудиту в аудиторській практиці України [Текст]: Навчальний посібник. / За загальною редакцією І.І. Пилипенка. – К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «Статус», 2005. – 175 с.– ISBN 966-8544-03-х.
3. Усач, Б.Ф. Аудит [Текст]: Навчальний посібник / Б.Ф. Усач. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання – Прес, 2003. –223 с. – ISBN 966-7767-81-7.

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

- правильність і повнота документального оформлення надходження, вибуття та використання запасів;
- достовірність аналітичного і синтетичного обліку запасів;
- забезпечення якісного збереження запасів на всіх ділянках виробництва;
- правильність формування норм використання виробничих запасів;
- дотримання встановлених норм витрат і норм наявності виробничих запасів;
- правильність та достовірність подання інформації про запаси у фінансовій звітності.

Загальний алгоритм проведення аудиту запасів можна представити на рис. 1.

Рис. 1. Алгоритм проведення аудиту виробничих запасів

Програма аудиторської перевірки обліку операцій із запасами суб'єкта господарювання повинна включати дослідження стану збереження матеріальних цінностей, нормування витрат та оприбуткування, правильність оцінювання покупних матеріальних цінностей, використання запасів на виробництві, перевірка операцій з МШП.

У процесі перевірки визначають, чи за всіма видами виробничих запасів розроблені норми запасів, чи вони переглядаються у разі зміни умов виробництва і постачання, хто несе відповідальність за стан нормування запасів. Під час аудиту

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

підприємства та використовуються протягом не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він більше одного року.

Як свідчать теоретичні та практичні дослідження, питання організації обліку МШП приділяється недостатня увага, внаслідок чого ускладнюється дотримання основних методичних принципів ведення обліку, спотворюється інформація про фінансовий стан підприємства, стан розрахунків, знижується ефективність прийняття управлінських рішень.

Питання обліку МШП на підприємствах мають дискусійний характер, про що свідчить наявність проблем, пов'язаних з правильністю відображення на рахунках бухгалтерського обліку надходження МШП та зміни їх вартості в процесі експлуатації, правильність віднесення до валових витрат, нарахування зносу та списання МШП. Не буде перебільшенням стверджувати, що головною причиною помилок у відображенні надходження МШП є нестабільність та неоднозначність трактування законодавчої бази в Україні.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Т. А. Бухгалтерський облік : навч. посібн. для студ. / Т. А. Бутинець, Л. В. Чижевська, С. Л. Береза. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 672 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» затверджений наказом МФУ від 20.10.1999 р. № 246.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996 – XIV від 16.07.99 р.
4. <http://zakon.rada.gov.ua>
5. <http://osvita.ua/>

Волох А. В.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Ільченко О. О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ

Актуальність проблеми дослідження. Для прийняття зацікавленими особами адекватних рішень стосовно інвестування у цінні папери, розміщення кредитних ресурсів та формування власного капіталу підприємства істотне значення має інформація про стан фінансових вкладень та пов'язаних з ними витрат, що формується на базі облікових даних конкретних підприємств. Відсутність наукових досліджень в частині облікового відображення витрат, які виникають внаслідок фінансової діяльності господарюючого суб'єкта породжує актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методика обліку фінансових витрат висвітлена у працях В. С. Лєня, В. М. Пархоменка, Н. М. Ткаченко, Р. Л. Хом'яка, та ін., проте проблемні аспекти бухгалтерського обліку фінансових витрат щодо їх визнання, документального оформлення та облікового відображення потребують подальших наукових досліджень.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних знань із бухгалтерського обліку фінансових витрат, висвітлення порядку визнання, документального оформлення та відображення на рахунках бухгалтерського обліку й у звітності.

Виклад основного матеріалу. Облік фінансових витрат підприємства здійснюють у відповідності до П(С)БО 31 за видами діяльності. Під фінансовою діяльністю розуміють діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного і позикового капіталу підприємства. У результаті такої діяльності виникають фінансові витрати.

До фінансових витрат відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними,

Кононенко А. В.
V курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пантелеєв В. П.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Обов'язковою умовою здійснення процесу виробництва будь-якого суб'єкта господарювання є наявність в необхідній кількості та асортиментові виробничих запасів.

Організація бухгалтерського обліку запасів і розкриття у фінансовій звітності висвітлено у П(С)БО № 9 «Запаси». У відповідності до положення, запаси визнаються активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їхня вартість може бути достовірно визначена.

З метою забезпечення ефективності обліку, виробничі запаси поділяються на відповідні класифікаційні групи.

Як правило, у суб'єкта господарювання обсяг операцій із запасами досить великий, а процес перевірки є трудомістким.

Відповідно до міжнародного стандарту аудиту № 200 «Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає у висловленні аудитором незалежної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про виробничі запаси.

Одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група.

Метою аудиту запасів є одержання належних і достатніх аудиторських доказів про відповідність обліку законодавчим і нормативним вимогам. Виходячи з мети, основними завданнями аудиту запасів є перевірка наступних питань:

- реальність існування запасів;
- права власності на запаси;
- правильність їх визнання й оцінки;

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

32. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій ПАТ «Укрзалізниця», затверджений наказом ПАТ «Укрзалізниця» від 30.12.2015 № 103.

33. Інструкція «Про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей», затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16.05.1996 № 99 (втратила чинність з 01.01.2015 наказ Мінфіну від 30.09.2014 № 987).

34. Наказ Укрзалізниці «Про затвердження Номенклатури найменувань і кодів видів оплати і утримань із заробітної плати працівників залізничного транспорту України» від 24.10.2001 № 566-Ц (зі змінами та доповненнями), останні зміни викладені в редакції наказу від 08.10.2015 № 415-Ц/од.

35. Наказ Укрзалізниці «Про затвердження нормативу виробничих запасів матеріально-технічних ресурсів на залізницях України» від 18.04.2005 № 086-Ц.

36. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів» від 21.06.1996 № 193.

37. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження форм первинних облікових документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів» від 22.05.1996 № 145.

38. Наказ Укрзалізниці «Про матеріальну відповідальність працівників підприємств, установ, організацій залізничного транспорту України» від 05.11.1999 № 315-Ц.

39. Наказ Укрзалізниці «Про затвердження Строків корисного використання малоцінних необоротних матеріальних активів і малоцінних та швидкозношуваних предметів» від 14.07.2003 № 172-Ц (із змінами).

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

за фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу. Чинним законодавством передбачено два варіанти наступного розподілу (відображення) фінансових витрат: 1) у складі витрат звітного періоду; 2) у складі собівартості кваліфікаційного активу.

Фінансові витрати визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були нараховані, окрім випадку, коли облікова політика підприємства передбачає капіталізацію фінансових витрат, пов'язаних зі створенням кваліфікаційного активу, тобто активу, який потребує суттєвого часу для його створення.

Капіталізація фінансових витрат – це включення фінансових витрат до собівартості кваліфікаційного активу. Кваліфіційний актив – це актив, який обов'язково потребує суттєвого часу для його створення. Собівартість кваліфіційного активу включає витрати на придбання, будівництво, створення, виготовлення, виробництво, вирощування і доведення кваліфікаційного активу до стану, у якому він придатний для використання із запланованою метою або продажу.

Для обліку фінансових витрат, пов'язаних з нарахуванням і сплатою відсотків за користування кредитів банків, випуском, триманням і обігом цінних паперів (у тому числі відсотки за випущеними облігаціями, сума дисконту тощо), нарахування відсотків за договорами кредитування, фінансового лізингу та інших витрат підприємства, пов'язаних із залученням позикового капіталу призначений рахунок 95 «Фінансові витрати», по дебету якого відображається сума визнаних витрат, а по кредиту – списання (у кінці року або у кінці звітного періоду) на рахунок 79 «Фінансові результати».

Облік фінансових витрат ведеться за такими субрахунками:

– субрахунок 951 «Відсотки за кредити» – ведеться облік витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків за користування кредитами;

– субрахунок 952 «Інші фінансові витрати» – ведеться облік витрат, пов'язаних із залученням позикового капіталу, зокрема витрат, пов'язаних з випуском, утриманням та обігом власних цінних паперів; нарахуванням відсотків за договорами

кредитування (крім банківських кредитів), фінансового лізингу тощо.

Для обліку фінансових витрат потрібно пам'ятати, що формування собівартості кваліфікаційного активу здійснюється за сумою дебетових оборотів за двома рахунками:

– для необоротних активів – рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (з використанням відповідних субрахунків);

– для оборотних активів – рахунок 23 «Виробництво» (з використанням відповідних субрахунків).

Норми П(С)БО 31 «Фінансові витрати» визначають рахунок 95 «Фінансові витрати» транзитне значення початкового акумулювання фінансових витрат. Подальший розподіл можливий за трьома напрямками, тобто «закривати» рахунок 95 «Фінансові витрати» можливо на такі рахунки:

– на рахунок 79 «Фінансові результати» – традиційно, як і раніше, до введення в дію П(С)БО 31 «Фінансові витрати», слід в частині визнаних витрат звітного періоду,

– на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» – у сумі капіталізованих фінансових витрат, що пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу необоротного,

– на рахунок 23 «Виробництво» – у сумі капіталізованих фінансових витрат, що пов'язані зі створенням кваліфікаційного активу оборотного.

Документальним підтвердженням здійснення фінансових витрат виступають: договір на отримання кредиту у банку, виписка банку, яка засвідчує сплату відсотків. Щомісячне списання фінансових витрат на результати фінансових операцій здійснюється на підставі довідки (розрахунку), оформленої працівниками бухгалтерії.

Висновки. Таким чином, проведені дослідження дозволили узагальнити теоретичний матеріал щодо бухгалтерського обліку фінансових витрат та визначити основні варіанти їх облікового відображення. Використання сучасного програмного забезпечення для обліку фінансових витрат дозволить автоматизувати облікові функції, а їх результати представити у будь-якому зручному для користувачів вигляді – як на машинних, так і на паперових носіях.

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246 (із змінами і доповненнями).

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 (із змінами і доповненнями).

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» затверджено Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 (із змінами і доповненнями).

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 (із змінами і доповненнями).

25. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 (із змінами та доповненнями).

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 (із змінами та доповненнями).

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 31 «Фінансові витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 № 415.

28. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 № 69 (діяла до 01.01.2015).

29. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (діє з 01.01.2015).

30. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій залізничного транспорту України, затверджений наказом Укрзалізниці від 19.01.2000 № 17-Ц (у редакції наказу Укрзалізниці від 31.12.2008 № 586-Ц (зі змінами та доповненнями).

31. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій (із змінами та доповненнями), затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (із змінами і доповненнями).

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням» від 26.09.2001 № 1266 (із змінами і доповненнями).

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця» від 26.06.2015 № 440.

12. Положення «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 (із змінами і доповненнями).

13. Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах», затверджена постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637 (із змінами і доповненнями).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (із змінами і доповненнями).

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 (із змінами і доповненнями).

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 (із змінами і доповненнями).

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 (із змінами і доповненнями).

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 (із змінами і доповненнями).

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242 (із змінами і доповненнями).

Воронцова І.А.

VI курс, ОА 14.15/3

Науковий керівник:

к.е.н., доцент О.В. Петраковська

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОЩАДНИХ (ДЕПОЗИТНИХ) СЕРТИФІКАТІВ, ЕМІТОВАНИХ БАНКОМ

На сучасному етапі розвитку вітчизняної банківської системи важливе місце займає подальше удосконалення практики формування ресурсної бази банків. Формування ресурсної бази банків за рахунок тимчасово вільних коштів юридичних та фізичних осіб залежить не тільки від рівня їх довіри до банківської системи в цілому та конкретного банку, впевненості в своєчасному й повному поверненні коштів їх власникам, але і в значній мірі від фінансових інструментів, які використовують банки при формуванні своєї ресурсної бази. Одним із таких фінансових інструментів є ощадний (депозитний) сертифікат.

З одного боку, при розміщенні ощадних (депозитних) сертифікатів банк відіграє активну роль, ініціатива видачі сертифікатів належить йому. Ощадні (депозитні) сертифікати можуть випускатися за ініціативою банку: одноразово або серіями, іменними або на пред'явника, на строк. З іншого боку ощадний (депозитний) сертифікат є борговим зобов'язанням банку. Для клієнта банку купівля ощадного (депозитного) сертифіката, за суттю є аналогом звичайного депозитного вкладу, лише з тією різницею, що вкладник одержує в обмін на гроші, внесені на депозит, цінний папір.

Належність ощадного (депозитного) сертифіката до цінних паперів підтверджена Положенням про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516 (із змінами) за яким, ощадний (депозитний) сертифікат – це цінний папір, який підтверджує суму вкладу, унесеного в банк, і права вкладника (власника сертифіката) на одержання зі спливом установленого

строку суми вкладу та процентів, установлених сертифікатом, у банку, який його видав.

Залучення банками ресурсів за допомогою ощадних (депозитних) сертифікатів має низку суттєвих переваг над строковими вкладками, оформленими депозитними договорами. Ощадні (депозитні) сертифікати органічно поєднують у собі позитивні властивості вкладу та цінного паперу. Реалізація власниками ощадних (депозитних) сертифікатів на вторинному ринку цінних паперів не призводить до вилучення коштів, тобто втрати банком частини своїх ресурсів, тоді як дострокове розірвання депозитного договору означає для банку втрату частини ресурсів. Ощадні (депозитні) сертифікати можуть слугувати способом забезпечення виконання зобов'язань перед кредитором. Це є доцільним з огляду на простоту передавання сертифікатів та оперативність одержання коштів.

Порядок відображення в бухгалтерському обліку інформації про операції з розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком визначає Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами та фінансовими інвестиціями в банках України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 22.06.2015 р. № 400.

Кошти, залучені банком шляхом випуску ощадних (депозитних) сертифікатів обліковуються за рахунками класу 3 "Операції з цінними паперами та інші активи і зобов'язання", розділу 33 "Цінні папери власного боргу та похідні фінансові зобов'язання" у групах: 332 "Короткострокові ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком", 333 "Довгострокові ощадні (депозитні) сертифікати, емітовані банком", 334 "Ощадні (депозитні) сертифікати на вимогу, емітовані банком". Процентні витрати за ощадними (депозитними) сертифікатами власного боргу, емітованими банком обліковуються за рахунками класу 7 "Витрати", розділу 70 "Процентні витрати" у групі 705 "Процентні витрати за цінними паперами власного боргу" (рис.1).

чергу впливає на зменшення замовлення підрозділів на забезпечення матеріалами, обладнанням, запасними частинами, спецодягом.

Отже, можна зазначити, що в умовах ринкової економіки значення прибутку надзвичайно високе. Прагнення до одержання прибутку орієнтує підприємства на збільшення обсягів виробництва, зменшення витрат та економію матеріально-технічних та трудових ресурсів.

Для підприємства прибуток є сигналом, що вказує на можливість досягти найбільшого приросту вартості, створює стимул для інвестування у цю сферу.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 12.05.2011 № 3332-VI.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами і доповненнями).
4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (із змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI (із змінами і доповненнями).
6. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 (Закон викладено у новій редакції Законом України від 28.12.2014 № 77-VIII (із змінами і доповненнями)).
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV (із змінами і доповненнями; останні зміни викладено в редакції Закону від 24.12.2015 № 911- VIII).
8. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР (із змінами і доповненнями).
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати» від 08.02.1995 № 100 (із змінами і доповненнями).

План ремонту основних засобів 2014 р. було недовиконано на 21,0 тис. грн., по ремонту будівель і споруд перевиконано на 19,0 тис. грн., при плані 60,0 тис. грн. (на ремонт м'якої крівлі), використано близько 75,0 тис. грн., також близько 30,0 тис. грн. перевиконано в ремонт приміщення, які не передбачені планом. В ремонті машин і механізмів виявлені перевитрати на суму 13,0 тис. грн. в зв'язку з застарілими машинами та механізмами.

Аналізуючи використання палива за 2014 р. відповідно лімітів та аналогічного періоду 2013 р. можна зробити висновки, що в 2014 р. відбулась економія на 67,4% в порівнянні з планом, було виконано економію з електроенергії, завдяки погодним умовам, також бензину на 6,3% завдяки заміні автотранспорту (з бензинового на дизельний) для забезпечення Київського вузла газоподібним киснем, що призвело до перевитрат згідно плану на 2,1% дизельного пального. Вода була використана згідно лімітів.

За 2014 рік від реалізації послуг допоміжної діяльності отримано 1162,2 тис. грн. доходів, витрати становлять 1065,2 тис. грн., маємо прибуток в розмірі 97,0 тис. грн. (рентабельність 34,7%). Рентабельність власного капіталу показує ефективність його використання.

По інших доходах і витратах операційної діяльності підприємство має збитки на суму 42,0 тис. грн., в яких велику частку займає матеріальна допомога при виході на пенсію (-85,0 тис. грн., в 2014 році більше 10 чоловік пішли на пенсію і згідно Колективного договору отримали виплати).

Невиконання плану фінансового результату по реалізації послуг допоміжного виробництва (502,0 тис. грн.) за 2014 рік виникло в зв'язку з не достатністю фінансування та зниженням використання газоподібного кисню Київською дирекцією. В наступному році планується збільшення доходів по іншому виду ПДД, а саме зберігання ТМЦ.

А також на величину прибутку Виробничого підрозділу безпосередньо впливають виручка від реалізації та продуктивність праці.

У 2014 році відбулось значне зменшення реалізації, що призвело до зменшення продуктивності праці на 3653,3 тис. грн./чол. На це вплинуло ряд державно-економічних ситуацій: насамперед не стабільність фінансово-економічної ситуації у країні загалом, зниження залізнично-транспортних перевезень, що в свою

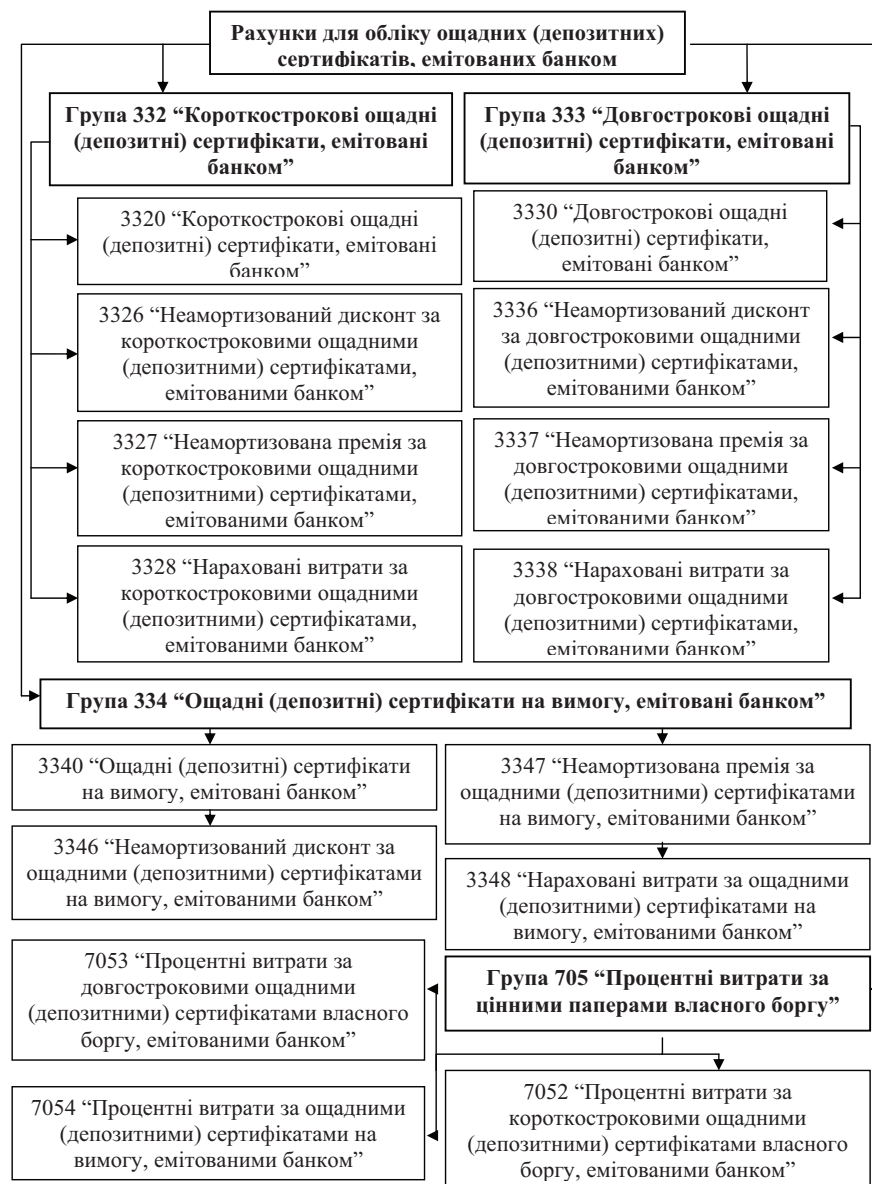

Рис. 1. Рахунки для обліку ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Для обліку бланків ощадних (депозитних) сертифікатів призначений позабалансовий рахунок № 9820 “Бланки цінних паперів”. Погашені сертифікати та купони до них обліковуються за позабалансовим рахунком № 9812 “Погашені цінності”.

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків з обліку ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображення списання бланку ощадного сертифікату	9910	9820
2	Відображення розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком за номінальною вартістю	1001, 1002, 1200, 1500, 2600, 2620	3320, 3330, 3340
3	Відображення розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком з дисконтом	1001, 1002, 1200, 1500, 2600, 2620 – на суму номіналу сертифіката за мінусом дисконту 3326, 3336, 3346 – на суму дисконту	3320, 3330, 3340 – на суму номінальної вартості
4	Амортизація дисконту за ощадними (депозитними) сертифікатами, емітованих банком	7052, 7053, 7054	3326, 3336, 3346
5	Відображення розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком з премією	1001, 1002, 1200, 1500, 2600, 2620 – на суму номіналу сертифіката плюс премія	3320, 3330, 3340 – на суму номінальної вартості 3327, 3337, 3347 – на суму премії
6	Амортизація премії за ощадними (депозитними) сертифікатами, емітованих банком	3327, 3337, 3347	7052, 7053, 7054
7	Нарахування процентів за ощадними (депозитними) сертифікатами, емітованими банком	7052, 7053, 7054	3328, 3338, 3348
8	Відображення погашення ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих банком	3320, 3330, 3340 – на суму номіналу сертифіката 3328, 3338, 3348 – на суму процентів	1001, 1002, 1200, 1500, 2600, 2620 – на суму номіналу сертифікату з процентами
9	Погашені сертифікати та купони до них обліковуються за позабалансовим рахунком	9812	9910

Підсумовуючи викладене наголосимо, що удосконалення практики розміщення ощадних (депозитних) сертифікатів – лише

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Своєчасно аналізує фінансово-господарську діяльність, розробляє організаційно-технічні заходи, спрямовані на поліпшення техніко-економічних показників роботи.

При дослідженні обраної теми буде здійснено аналіз забезпеченості Виробничого підрозділу виробничими та фінансовими ресурсами та проведено на основі аналізу активів та власного капіталу підприємства.

Майновий стан суб'єкта господарювання характеризується кількістю і якістю активів, які відображені в балансі підприємства, а також наявністю земельних і трудових ресурсів. Для дослідження і оцінки ефективності використання фінансових ресурсів Виробничого підрозділу будуть використовуватися дані показників, що наведені в фінансовій звітності за 2013, 2014, 2015 роки.

Важливим аспектом в забезпеченні успішної діяльності підприємства є проведення економічного аналізу, а саме:

- буде досліджено фінансову стійкість Виробничого підрозділу, яка залежить від розміщення його активів та джерел їх формування;
- буде проведено розрахунок показників ліквідності, тобто оцінено кожний вид активів на ліквідність за сумою доходу, а поточні зобов'язання за строками платежів.

З метою проведення аналізу формування прибутку Виробничого підрозділу, проаналізуємо:

- аналіз витрат підрозділу;
- аналіз показників формування прибутку підрозділу;
- визначимо зміну величини чистого прибутку, та проаналізуємо вплив окремих факторів на величину чистого прибутку підрозділу.

Для ефективного управління прибутком слід починати з управління витратами.

По експлуатаційним витратам за 2014 р., порівняно з планом маємо економію 40,63%, а темп приросту знизився майже вдвічі – 47,93%. Найбільше за такими елементами, як: матеріали (163,6%), інші витрати експлуатаційної діяльності (59,9%).

Витрати на зберігання матеріальних цінностей державного (мобілізаційного) резерву на підрозділі збільшились на 15,9% за рахунок збільшення витрат на заробітну плату та навантажувальні роботи.

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

- інвентаризаційні описи, порівняльні відомості, розрахунки витрат, розрахунки реалізованої торговельної націнки;
- реєстри аналітичного і синтетичного обліку;
- журнали-ордери, відомості, картки складського обліку, товарні книги.

Основним узагальнюючим показником фінансових результатів виробничо-господарської діяльності Виробничого підрозділу є прибуток (дохід), отриманий від наданих послуг з перевезення, а також від інших видів фінансово-господарської діяльності, не заборонених законодавством України, в тому числі прибуток від підсобно-допоміжної діяльності, а саме:

- здійснення переробки кисню з рідкого в газоподібний, ремонту кисневих балонів, наповнення кисневих балонів стиснутим киснем та забезпечення ним структурних підрозділів та інших фізичних і юридичних осіб;
- надання платних послуг по завантаженню, розвантаженню автотранспорту і залізничних вагонів;
- надання платних автопослуг;
- надання послуг по зберіганню товарно-матеріальних цінностей.

Виробничий підрозділ – найбільший постачальник продукції, як спеціального залізничного, так і загального призначення. Склад є єдиним повноважним координаційним центром забезпечення життєдіяльності підприємств ПАТ «Укрзалізниця». Правильно налагоджена система матеріально-технічного забезпечення є запорукою безперебійного забезпечення підприємства всіма видами матеріальних ресурсів, що є важливим елементом для суспільства. Матеріально-технічні ресурси є складовою частиною оборотних засобів підприємства.

Стан підприємства матеріально-технічного забезпечення впливає як на виробничі, так і на економічні показники підприємств регіональної філії.

Виробничий підрозділ веде окремий баланс, який входить до зведеного балансу Служби МТЗ, веде оперативно – технічний, статистичний та бухгалтерський облік господарської діяльності, представляє за призначенням оперативну, бухгалтерську та статистичну звітність.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

один з важливих напрямів подальшого розвитку депозитного формування ресурсної бази банків. Для підвищення ефективності залучення коштів не менш важливим є вдосконалення і впровадження нових інноваційних для вітчизняних банків фінансових інструментів. Тому залишилась низка проблемних неврегульованих питань, які вимагають подальшого дослідження.

Гонта О.В.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л.С.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Нематеріальні активи займають важливе місце в діяльності підприємства, але їх частка у сукупних активах залишається низькою, що знижує конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, порівняно з зарубіжними.

Проблемам обліку нематеріальних активів приділено увагу в працях багатьох вчених, зокрема: Бондаренко С., Сушко Д.Д., Завгородній В.П., Кононенко О.О., Котенко Л.М., Коцупатрий М.М., Кужельний М.В., Кузьмінський Ю.А., Лишиленко О.В., Малюга Н.М., Мних Є.В., Павлюк І. М., Петрик.О.А., Пушкар М.С., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Терещенко Л.О., Швець В.Г т.ін.

Незначні показники частки нематеріальних активів зумовлені, передусім, недосконалістю обліку та проблемами у правовій базі.

Основні проблеми обліку нематеріальних активів на підприємстві:

- недостатнє дослідження економічної сутності нематеріальних активів;
- звуження складу нематеріальних активів, недосконала їх класифікація;
- однакове відображення нематеріальних активів, що використовуються на правах власності та на ліцензійній основі [1];
- визначення та оцінка нематеріальних активів;
- різноманітність методів оцінки дозволяє зараховувати нематеріальні активи на баланс за різною обліковою вартістю, часто вона нижче ринкової, що призводить до зменшення вартості майна підприємства [1];

Виробничий підрозділ створений з метою:

- забезпечення складської реалізації матеріальних ресурсів, здійснення приймання, накопичення та зберігання виробничих запасів, товарно-матеріальних цінностей, відпуску та доставки їх структурним підрозділам ПАТ «Укрзалізниця»;

- безперерйного забезпечення сировиною, матеріалами, устаткуванням, інструментом, паливом, та іншою продукцією для потреб експлуатаційної діяльності регіональних філій, філій та їх структурних підрозділів, ремонту рухомого складу, капітального будівництва, ремонту будинків і споруд, промислового виробництва, а також для виконання інших робіт.

Основними завданнями операцій з товарно-матеріальними цінностями Виробничого підрозділу є:

- контроль за своєчасним і повним оприбуткуванням товарно-матеріальних цінностей;

- дослідження товарних запасів і контроль за дотриманням встановленого нормативу;

- аналіз виконання завдання з товарообігу, виявлення резервів збільшення його обсягу, зменшення витрат;

- перевірка правильності документального оформлення і доцільності здійснення товарних операцій, своєчасне відображення їх в обліку;

- контроль за дотриманням правил проведення інвентаризації, своєчасне виявлення її результатів;

- перевірка виконання договірних зобов'язань щодо постановки і реалізації товарів; виявлення фактів наднормового списання втрат товарів.

Основними джерелами товарних операцій Виробничого підрозділу є:

- договори з постачальниками і покупцями, реєстри оперативного обліку і контролю їх виконання (журнал обліку надходження вантажів, книга обліку виконання договорів);

- довіреності на одержання і випуск товарів, книга обліку виданих довіреностей;

- товарно-транспортні накладні, накладні, рахунки-фактури, платіжні доручення, товарні звіти, звіти касира і касові книги, виписки з рахунками у банках;

Відповідно меті поставлені наступні завдання:

- розкрити теоретичні аспекти теми, а саме економічний зміст прибутку, правове регулювання обліку та оподаткування прибутку, проблеми формування та ефективного використання прибутку;

- провести характеристику об'єкта дослідження, формування фінансових результатів від видів діяльності підприємства і визначення чистого прибутку, аналіз прибутковості підприємства;

- розглянути шляхи підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, зокрема розглянути питання формування прибутку, розподіл та його використання на підприємстві.

Предметом дослідження є процес формування і використання прибутку підприємства.

Об'єктом дослідження обрано Виробничий підрозділ Київський головний матеріальний склад регіональної філії «Південно-Західна залізниця» ПАТ «Укрзалізниця» (далі – Виробничий підрозділ), що знаходяться за адресою Київська обл., Броварський р-н., с. Шевченкове, вул. Польова, 5.

Виробничий підрозділ безпосередньо підпорядкований структурному підрозділу «Служба матеріально-технічного забезпечення» регіональної філії «Південно-Західна залізниця» ПАТ «Укрзалізниця» (далі – Служба МТЗ).

До реформування Укрзалізниці (до 31.11.2015) Виробничий підрозділ було зареєстровано, як Відокремлений підрозділ Головного матеріального складу ДТГО «Південно-Західна залізниця» (далі – ДТГО «ПЗЗ»), який був відокремленим підрозділом ДТГО «ПЗЗ» та безпосередньо підпорядкований Відокремленому підрозділу галузевої Служби МТЗ ДТГО «ПЗЗ».

Виробничий підрозділ в своїй діяльності керується Конституцією та законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Міністерства інфраструктури України, наказами та розпорядженнями ПАТ «Укрзалізниця», регіональної філії «Південно-Західна залізниця», а також Положенням про Виробничий підрозділ.

Перелік нормативно-правових актів, які регулюють фінансово-господарську діяльність та операції з матеріальними цінностями Виробничого підрозділу наведено в списку використаної літератури.

- відсутність окремих питань обліку нематеріальних активів у національних положеннях, наприклад облік гудвілу, який відображається на балансі підприємства лише у разі купівлі-продажу [2].

Вважаємо, що для усунення вище наведених проблемних питань бухгалтерського обліку нематеріальних активів та ефективного управління ними необхідно:

- внести корективи до системи бухгалтерського обліку, щодо економічної сутності нематеріальних активів та правильності внесення їх до обліку та відображення у звітності;
- на державному рівні необхідно внести зміни щодо методики обліку нематеріальних активів у правовій базі;
- узгодження законодавчого регулювання нематеріальних активів, розроблення методик контролю за формуванням та їх використанням.

Отже, можна зробити висновок, що проблеми виникають через недосконалість нормативно-правової бази регулювання обліку нематеріальних активів. Також недосліджені ними залишаються питання щодо надходження нематеріальних активів та вартості зарахування їх на баланс підприємства. Тому ці питання залишаються актуальними та потребують детального вивчення.

Список використаних джерел:

1. Дегтяренко Н. В., Ідентифікація і визначення нематеріальних активів та їх оцінка: збірник наукових праць науково-практичної конференції Облік, аналіз та аудит: теорія, практика, перспективи / Н. В. Дегтяренко. О Мелітополь, 2013. О С. 183.
2. Бондаренко С. Проблеми нематеріальних активів в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу: 000.tm24.com.ua/ua/details/page_66 Заголовок з екрану.
3. Сушко Д.Д. Проблеми бухгалтерського обліку нематеріальних активів у частині їх визнання та класифікації / Д.Д. Сушко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 10. – С. 163-166.
4. Бабіч М.І., Батищева Н.М., Кантаєва О.В. Удосконалення аналізу нематеріальних активів для прийняття управлінських рішень / М.І. Бабіч, Н.М. Батищева, О.В. Кантаєва // Міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – № 3(21). – С. 29 – 42.

Гнеушева О. О.
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Цветкова Н. М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

Основні аспекти організації бухгалтерського обліку малоцінних та швидкозношувальних предметів, а саме питання сутності, визнання, оцінки та класифікації МШП знайшли своє відображення в наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків, серед яких: М.Т.Білуха, Ф.Ф.Бутинець, А.М.Герасимович, М.В.Кужельний, С.Ф.Голов, М.С.Пушкар, В.В.Сопко, Н.М.Ткаченко, М.Г.Чумаченко, В.Г.Швець, П.С.Безруких, С.О.Марченко, Р.Л.Хом'як, П.П.Новиченко, В.Ф.Палій, О.М.Левченко та інші. Разом з тим, деякі теоретичні аспекти щодо сутності МШП потребують проведення подальших досліджень.

Визначення МШП, що містяться в П(С)БО 9 звучить так: «До складу запасів відносяться малоцінні та швидкозношувані предмети, використовувані протягом не більш одного року чи нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік. Під операційним циклом розуміється проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності й одержанням засобів від реалізації зробленої з таких запасів продукції чи товарів і послуг».

Введення П(С)БО надало підприємствам право самостійно приймати рішення про зарахування до складу МШП чи нематеріальних активів саме тих предметів, що відповідають зазначеному критерію. І, хоча такий підхід до віднесення предметів до складу МШП без установленого вартісного критерію трохи незвичний для бухгалтера, з економічної точки зору він цілком обґрунтований: на двох різних підприємствах той самий предмет може знаходитися в експлуатації протягом різних періодів і, отже, може бути віднесений до різних видів активів.

Ковшун Д.О.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шевчук В.О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток – найважливіша фінансова категорія. Він є показником, що відображає фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Одночасно прибуток впливає на зміцнення комерційного розрахунку, інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності. Він є джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємств, джерелом формування бюджетних ресурсів в державі.

Прибуток – це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу діяльність підприємства.

Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування. Уся діяльність підприємства спрямовується на те, щоб забезпечити зростання прибутку або принаймні стабілізацію його на певному рівні. Прибуток підприємства формується за рахунок таких джерел: реалізація продукції; позареалізаційні операції.

Правильне визначення величини прибутку, його аналіз і раціональний розподіл є важливим фактором зміцнення фінансового стану підприємств. Тому дослідження прибутку та чинників, що його формують, є актуальним і може мати практичне значення для підприємства.

Метою дослідження є аналіз формування прибутку підприємства та пошук резервів його зростання.

перевірки за вибором аудитора. Загальна методика аудиту балансу передбачає: формальну перевірку балансу, перевірку правильності заповнення статей активу і пасиву балансу, перевірку взаємоузгодженості показників звітності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Аудит : підручник / наук. ред. Івана Ісаковича Пилипенка ; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту, – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. – 643с.
2. Виноградова М.О. Аудит [текст] : навч.посібник / М.О. Виноградова, Л.І. Жидеєва – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 614с.

В цілому малоцінні засоби праці поділяють на дві групи: одна належить до запасів (які відповідно відображаються в складі запасів у другому розділі активу балансу «Оборотні активи»), а друга частина до складу «Малоцінних необоротних матеріальних активів»(які, в свою чергу, відображаються в першому розділі активу балансу «Необоротні активи» в складі основних засобів).

Особлива увага до МШП викликана тим, що вони мають принципову розбіжність з іншими виробничими запасами, йдеться про те, що при їх використанні (експлуатації) не відбувається їх зменшення (зникнення) так, як це, наприклад, відбувається з матеріалами, сировиною чи паливом. МШП до кінця їх використання (експлуатації), як правило, своїх якостей не втрачають і зовні майже не змінюються (пластиковий стілець до кінця експлуатації так і залишиться пластиковим стільцем, звісно, якщо він не зламається).

На сьогодні проблема достовірності, повного розкриття і прозорості фінансової звітності та даних обліку дуже актуальна. Здебільшого це зумовлено небажанням керівництва підприємств розкривати у фінансових звітах достовірну інформацію з метою уникнення податків і виплати дивідендів чи укриття факту розкрадання капіталу інвесторів. Не менш важливою проблемою обліку МШП є правильна організація аналітичного обліку.

Одним з основних напрямків усунення даних проблем та порушень є визначення основних способів організації обліку.

Основна проблема, пов'язана з відображенням у бухгалтерському обліку інформації про наявність і рух МШП, полягає у визначенні його вартісної межі.

Друга проблема є наслідком першої і зводиться до оптимізації бухгалтерського обліку операцій про наявність і рух МШП. Прийняття Положення (стандарту), яким були б встановлені методологічні принципи формування в обліку інформації про МШП зі строком корисного використання більше року, не передбачається. Тому розробку методології обліку МШП доведеться провадити підприємствам самостійно, виходячи з положень П(С)БО 9, Плану рахунків та Інструкцій.

Наявність певних розбіжностей у різних нормативних документах та наукових джерелах, зокрема, щодо класифікації МШП, їх оцінки, віднесення того чи іншого активу до МШП і т.д.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

вказують на наявність проблем, які не під силу вирішувати окремому працівнику або службі (бухгалтерії) підприємства.

У зв'язку з цим для оперативного вирішення проблем, пов'язаних із використанням та обліком запасів, на підприємстві доцільно створити спеціальну, постійно діючу комісію, яку можна назвати „експертна комісія по запасам”.

До її складу необхідно включити керівників або провідних фахівців функціональних підрозділів заводу. В разі потреби до участі в роботі комісії слід запрошувати консультантів, аудиторів, експертів з інших організацій.

Основними функціями, які має виконувати експертна комісія стосовно МШП, є:

- розгляд пропозицій (документів) щодо придбання або самостійного створення відповідних об'єктів МШП чи напівфабрикатів;
- складання проектів угод на придбання МШП;
- оцінка МШП під час їх придбання та реалізації;
- інформування керівництва підприємства про необхідність придбання певних об'єктів МШП;
- проведення інвентаризації МШП та напівфабрикатів та здійснення контролю за їх використанням;
- оформлення первинної облікової та іншої документації з питань, пов'язаних з придбанням, переміщенням, продажем, передаванням та використанням МШП та напівфабрикатів, а також інші функції.

Що стосується шляхів вдосконалення ведення обліку, то особливу увагу слід приділити раціоналізації системи контролю за збереженням МШП.

Таким чином, бухгалтер має можливість уважно стежити за рухом і зберіганням матеріальних цінностей, так як основою такого контролю є первинна документація.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

документально підтверджують їх наявність, стан та оцінку і проведення якої є обов'язковим перед складанням річного балансу.

Враховуючи те, що складання фінансової звітності є заключною стадією облікового процесу та системою взаємопов'язаних агрегованих показників, процес аудиту балансу доцільно розподілити на кілька етапів:

На першому етапі необхідно встановити відповідність облікової політики підприємства нормативним і законодавчим документам, а також характеру та масштабам його діяльності, що передбачає перевірку:

На другому етапі аудитор виконує такі процедури:

- підтверджує узгодженість показників різних форм фінансової звітності або констатує їх неузгодженість, що дає змогу більш обґрунтовано визначити напрями подальшої перевірки;
- виявляє статті звітності, які можуть спричинити суттєвий вплив на думку потенційного користувача звітності;
- виділяє статті, доцільність перевірки яких є високою внаслідок значних сум, відображених у них, або наявності агрегованих показників;
- встановлює критерії перевірки для вибраних статей, ступінь їх важливості та методи їх підтвердження.

На третьому етапі здійснюється безпосередня перевірка обраних статей за допомогою визначених методів. При перевірці даних Балансу аналізують наявність та стан: майна (нематеріальних активів, основних засобів, запасів), інших активів (відстрочених податкових активів), розрахунків з дебіторами (поточної дебіторської заборгованості за її видами), грошових коштів (каси, розрахункового та валютного рахунків), власного капіталу (статутного, іншого додаткового, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритего збитку)), інших довгострокових пасивів (відстрочених податкових зобов'язань), розрахунків з кредиторами.

Отже, методика аудиту балансу передбачає застосування конкретних прийомів і способів, які допомагають аудитору провести вивчення показників балансу на предмет їх достовірності, а саме: прийомів документального та фактичного контролю, загальнонаукових та розрахунково-аналітичних методів. Наведені методи та методичні прийоми застосовуються у ході аудиторської

Івашина Ю.О.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л.С.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ПОКАЗНИКІВ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА

В нових умовах господарської діяльності кожного господарського суб'єкта фінансова звітність є предметом уваги багатьох учасників ринкових відносин, зацікавлених в результатах його діяльності. Баланс підприємства є однією з основних форм фінансової звітності, яка дає уявлення про фінансове становище підприємства.

На основі бухгалтерської інформації всі зацікавлені сторони прагнуть оцінити фінансовий стан підприємства. А для самого підприємства важливо не стільки визначення його фінансового стану, скільки проведення постійної роботи, направленої на його покращення.

З цією метою на підприємствах здійснюють аудиторську перевірку достовірності бухгалтерського балансу підприємства.

Важливою є перевірка додержання правил ведення бухгалтерського обліку, та перевірка підготовки звітності так, щоб вона містила повну, достовірну та неупереджену інформацію про фінансовий стан підприємства і результати його діяльності.

Для цього доцільно встановити відповідність фінансової звітності встановленим критеріям, додержання яких, в свою чергу, дає уявлення про звітність в цілому.

Для підтвердження таких критеріїв використовують різні методи, іноді для підтвердження прав власності підприємства на певний об'єкт основних засобів достатньо перевірки формального додержання всіх обов'язкових реквізитів первинних облікових документів. Іноді для цього (як і для підтвердження правильності оцінки) необхідним є залучення різних експертів або юристів. Найважливішим є такий метод фактичного контролю, як інвентаризація активів і зобов'язань, у процесі якої перевіряють та

Грабова Ю.С.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л.С.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

Бухгалтерський облік є функцією управління підприємства. На бухгалтерський облік покладено завдання з поліпшення інформаційного забезпечення управління і контролю за обліком праці та її оплати підприємства, підвищенням ефективності діяльності та зменшенням ризику втрати коштів через непродумані дії.

Правильно дібрана система заробітної плати, яка враховує особливості трудового процесу, завдання, що стоять перед конкретним робочим місцем, професію і кваліфікацію робітника, його особисті інтереси, є ефективним організаційним засобом і значним мотивуючим фактором.

Головними проблемами обліку оплати праці на підприємстві є: точний розрахунок заробітної плати кожного робітника відповідно до кількості та якості затраченої праці з діючими формами та системами її оплати; правильний розрахунок утримань із заробітної плати, за використанням робочого часу та виконання норм виробітку робітниками; витрачанням фонду заробітної плати.

Також в Україні існує проблема оцінки розміру мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та вартості робочої сили. Ці проблеми породжують низку дій, які спричиняють проблеми обліку розрахунків з оплати праці, а відтак, і аудиту розрахунків з оплати праці [1]

Останнім часом законодавчі та нормативні документи, що регламентують оподаткування витрат на оплату праці, змінювалися досить часто і кардинально. Тому бухгалтеру чи статистику важливо знати, як здійснювати оподаткування тієї або іншої виплати в даний час.

Найбільшою проблемою обліку розрахунків із працівниками з оплати праці на сьогодні є недостатня автоматизація даної ділянки

обліку та відсутність частини додаткових реквізитів у документах, якими підтверджуються операції з обліку праці та її оплати.

Не менш важливими проблемами обліку розрахунків з оплати праці є примусова відпустка працівників за власний рахунок, переведення працівників на неповний робочий день, звільнення працівників, затримка виплати заробітної плати, не проведення індексації заробітної плати та компенсацій за невикористані відпустки працівниками [2].

Одним із напрямів удосконалення бухгалтерського обліку є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки [2].

Удосконалення організації оплати праці на підприємствах має будуватися на оптимізації тарифного регулювання заробітної плати, до якої належать: удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників; запровадження гнучких форм і систем оплати праці.

Одним з напрямків удосконалення організації заробітної плати, мають здійснюватися разом із проведенням соціально-економічної, структурної, податкової, цінової політики. Одним із можливих напрямів удосконалення оплати праці працівників є підвищення матеріальної зацікавленості працівників.

Список використаних джерел:

1. Садовніков О. А. Сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці та удосконалення їх шляхів / О. А. Садовніков, Г. В. Сировой // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля : науковий журнал. – 2011. – № 8(162).

2. Хома Д. М. Проблеми обліку та аудиту розрахунків з оплати праці / Д. М. Хома // Сталий розвиток економіки : науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3. – С. 222-227.

Список використаних джерел:

1. Аудит: підручник / наук. Ред.. І.І. Пилипенка; Нац. Акад.. статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. – 643 с.

2. Кіреєв О.І., Шульга Н.П., Полетаєва О.с. Внутрішній аудит у комерційному банку: навч. посіб. / Київський нац.. торг.-екон. Ун-т. – К.: КНЕУ, 2001. – 295 с.

3. Пантелеев В.п., Корінько М.Д. Внутрішній аудит: Навч. посіб. за ред.. д. е. н. проф.. В.О. Шевчука. Державна академія статистики, обліку та аудиту державного комітету статистики України. – К., 2006-247 с.

4. Пилипенко І.І., Редько О.Ю. Стандарти аудиту та етики // навч. посіб. 2-е видання / К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство» 2012, – 283 с.

Аудитор має особливо уважно дослідити організацію розрахунків з покупцями, тому що від цього залежить обсяг реалізації продукції, стан дебіторської заборгованості, готівкові кошти.

Поповнення готівкових коштів у підприємства залежить від обороту запасів товарно-матеріальних цінностей, який розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до обсягу середньорічних запасів. Чим вищий показник оборотності, тим швидше запаси перетворюються у грошові кошти. Аудитор такий розрахунок має робити у динаміці за декілька звітних періодів.

Аудитор при перевірці фінансового стану підприємства має досліджувати не тільки фактичну стабільність, платоспроможність і ліквідність підприємства, але і перспективу підвищення ділової активності ефективності господарювання.

Підсумком аудиту фінансового стану підприємства є аудиторський висновок. Він має містити відомості про достовірність або недостовірність даних фінансової звітності підприємства, дотримання ним правил ведення бухгалтерського фінансового обліку, економічну оцінку його ліквідності, платоспроможності, доходності, тощо.

Крім цього, у висновку аудитора зазначають, що достовірність фінансової звітності підтверджується документами, які стосуються первинного фінансового обліку, грошовими документами, наявністю готівки, цінних паперів, товарно-матеріальних цінностей, необоротних активів тощо.

Наприкінці висновку аудитор наголошує на позитивних і негативних аспектах діяльності підприємства, вказує на виявлені огріхи та порушення, викладає рекомендації щодо їх усунення, поліпшення фінансового стану.

Висновок. Проведення аудиту фінансового стану є надзвичайно важливим та необхідним процесом в умовах сучасної економічної системи. Аудиторська оцінка забезпечує більшу достовірність аналізу фінансового стану підприємства, крім того надає керівництву точну інформацію про стан підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень.

Гринжевська К.М.

VI курс, ОА 14.15

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пархоменко В.М.

Національна академія

статистики,

обліку та аудиту

ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗБУТ

В сучасних умовах, щоб успішно функціонувати і вирішувати поставлені завдання, підприємствам уже недостатньо просто виробляти продукцію у максимально можливому обсязі, виконуючи власні плани; важливо цю продукцію успішно реалізувати. У зв'язку з цим, підвищення ефективності збуту продукції на товарних ринках, як найважливішої частини процесу товарообміну, є необхідною умовою подальшого розвитку підприємств. В умовах конкурентної боротьби виживає тільки те підприємство, яке зможе ефективно управляти витратами на збут, які займають значну питому вагу у складі витрат діяльності підприємства.

Діяльність будь-якого підприємства завжди пов'язана з певними витратами матеріальних, трудових, інформаційних, грошових та інших ресурсів на виготовлення, зберігання транспортування, сортування, пакування, фасування та реалізацію товарів. Сукупність всіх цих витрат і складає поточні витрати підприємства.

Ф.Ф.Бутинець, М.Д. Корінько, В.М.Пархоменко, В.П. Пантелеєв, І.І. Пилипенко, М.Т. Теловата, В.О. Шевчук у своїх працях при розгляді витрат визначають їх як загальноекономічну категорію, що характеризує використання різних речовин і сил природи в процесі господарювання. Відрізняють поняття витрат в бухгалтерському розумінні від витрат в економічному тлумаченні. Так, під економічними витратами розуміють «затрати втрачених можливостей», тобто суму грошей яку можна отримати при найбільш вигідному із всіх можливих альтернативних варіантів використання ресурсів. Таким чином, економічні витрати будь – якого ресурсу обраного для виробництва продукції дорівнюють його вартості при

найкращому із всіх можливих варіантів використання. Поняття економічних витрат обумовлено обмеженістю ресурсів у порівнянні з кількістю варіантів їх використання. З бухгалтерської точки зору витрати – це тільки конкретні витрати ресурсів. Дане тлумачення базується на ресурсному розумінні природи господарства, не беручи до уваги інші аспекти.

Витрати на збут – це витрати, які виникають при реалізації продукції від виробника до споживача.

Витрати на збут обліковують на однойменному синтетичному рахунку 93. Планом рахунків до цього рахунку субрахунків не передбачено, тому кожне підприємство повинне самостійно обирати собі перелік субрахунків, а також аналітичних рахунків до кожного з них. Склад витрат на збут регламентується п. 19 П(С)БО 16 «Витрати», куди входить 12 позицій, починаючи від витрат пакувальних матеріалів для затарювання готової продукції на її складах і закінчуючи іншими витратами, що пов'язані зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг .

Класифікація витрат – це поділ витрат на класи на основі певних загальних ознак об'єктів і закономірних зв'язків між ними. При цьому чим більше виділено ознак класифікації, тим вищий отупінь пізнання об'єктів.

Економічно обґрунтована класифікація витрат є важливою передумовою успішної організації планування, обліку, контролю, аналізу виробничих витрат, калькулювання собівартості продукції ні ефективного управління витратами.

Враховуючи те, що поділ витрат спрямований на вирішення найрізноманітніших завдань управління, в літературі зустрічаються різноманітні групування видів витрат за ознаками їх класифікації. І найпоширенішою є класифікація витрат залежно від цілей управління за трьома напрямками, що представлено.

Змінні витрати – це витрати, що змінюються залежно від зміни обсягу виробництва. Залежно від процентного і співвідношення зміни величини витрат і зміни обсягу виробництва змінні витрати поділяють на пропорційні і непропорційні. Пропорційні витрати змінюються прямо пропорційно стосовно зміни обсягу виробництва. Непропорційні витрати поділяються на прогресивні і дегресивні. Прогресивні витрати зростають більшими темпами, ніж обсяг. Дегресивні витрати зростають меншими темпами, ніж обсяг

має провести розрахунок показника ліквідності за строками платежу, що дозволить встановити чи зможе підприємство повернути короткострокові борги. Для цього використовується співвідношення швидкореалізованих активів, грошових коштів, дебіторської заборгованості та короткострокових зобов'язань.

Раціональне формування джерел активів аудитором визначається за їх структурою. Основну увагу аудитор має надавати власним активам (власному капіталу).

Оцінка структури джерел активів стосується змін частки власних активів у загальній сумі джерел активів з точки зору фінансового ризику при укладанні угод, договорів. Ризик збільшується у тих випадках, коли частка власних активів (капіталу) зменшується.

Внутрішньовиробнича оцінка зміни частки активів (капіталу) орієнтується на необхідність скорочення чи збільшення довго- чи короткострокових позик.

Аудитор після вивчення структури джерел активів підприємства може надати інформацію щодо розширення чи згортання діяльності підприємства: зменшення короткострокових кредитів і збільшення власного капіталу може бути доказом згортання діяльності підприємства. Орієнтиром висновків аудитора про розширення чи згортання діяльності підприємства може бути нерозподілений прибуток (у балансі: різниця між сумою балансового прибутку і використаним прибутком).

Оптимальною структурою фінансів вважається формування їх за рахунок власних коштів тільки в частині основного капіталу (основних фондів). З цією метою розраховують показник інвестування (відношення власних коштів до основного капіталу).

У розрахунках показників платоспроможності, ліквідності оборотного капіталу (активів) використовується дебіторська заборгованість і запаси. Залежно від того, наскільки швидко вони перетворюються у готівкові кошти, визначається фінансовий стан підприємства, його платоспроможність.

З цією метою визначають оборотність рахунків дебіторів, яку розраховують як відношення виручки від реалізації до суми заборгованості. Чим вищий цей показник, тим швидше дебіторська заборгованість перетворюється у готівкові кошти.

інших товарно-матеріальних цінностей при банкрутстві підприємства можуть бути нереалізованими для погашення зовнішніх боргів (частина їх може бути неліквідною, а на балансі вони враховуються як запаси). До активів, що швидко реалізуються, відносять: грошові кошти, дебіторську заборгованість, деякою мірою (за виключенням надлишків і залежаних товарів) виробничі запаси.

Тому необхідно зробити уточнюючий розрахунок платоспроможності, тобто порівняти обсяги активів, що можуть бути швидко реалізовані, й обсяги зовнішньої заборгованості.

Збільшення чи зменшення рівня платоспроможності підприємства, аудитор визначає, аналізуючи зміни показника оборотного капіталу (оборотних запасів), який він визначає як різницю між усіма поточними активами і короткостроковою заборгованістю.

Орієнтиром для оптимізації розміру оборотного капіталу є сума, яка дорівнює половині короткострокових зобов'язань. Залучення позичкових активів для здійснення господарської діяльності підприємства може мати різну ефективність, що залежить від раціонального формування структури джерел використаних засобів.

Ринкові умови господарювання можуть змушувати підприємства в будь-який період терміново погасити короткострокову заборгованість. Здатність підприємства погасити термінові зобов'язання визначається показником, який характеризує відношення оборотного капіталу, до короткострокових зобов'язань (коефіцієнт загальної ліквідності). Це співвідношення має дорівнювати одиниці. Не бажаним є як низьке, так і високе співвідношення. Якщо цей коефіцієнт більший 1, то це вказує на нерациональне формування фінансів на підприємстві.

Таким чином, показник загальної ліквідності (K1) характеризує спроможність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

$$K1 = \text{Оборотні активи} / \text{Поточні активи}$$

Ліквідність – це здатність оборотних активів перетворюватися у грошові кошти, необхідні для нормальної фінансово-господарської діяльності.

Аудитор визначає ліквідність підприємства виходячи із загальної суми поточних активів. Але на ліквідність підприємства можуть впливати надзвичайні обставини. В таких випадках аудитор

виробництва. Постійні витрати – це витрати, що залишаються незмінними із зміною обсягу виробництва. Змішані витрати – це витрати, що містять елементи як змінних, так і постійних витрат.

Поточні витрати – це постійно здійснювані витрати (періодичність яких менша за місяць). Одноразові витрати – це витрати, які здійснюються з періодичністю понад раз на місяць і можуть скеровуватися на забезпечення процесу виробництва протягом тривалого часу. Довгострокові витрати – це витрати, пов'язані з виконанням довгострокового договору (контракту), тобто контракту, який не планується завершити раніше, ніж через дев'ять місяців з моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати).

Основні витрати – це сукупність прямих витрат на виробництво продукції. До прямих належать ті витрати, які можна безпосередньо пов'язати з об'єктом калькулювання, вони можуть бути прямо введені до собівартості певних видів продукції. Непрямими витратами вважаються ті, які зумовлені виробничою діяльністю, але не можуть бути безпосередньо пов'язані з об'єктом калькулювання. Такі витрати пов'язані з виробництвом декількох видів продукції та вводяться до собівартості непрямым шляхом, за допомогою спеціальних методів розподілу. Накладні витрати розподіляються на виробничі і невиробничі. До виробничих належать витрати, які пов'язані з виробництвом продукції. Невиробничі витрати – це всі інші витрати, які несе підприємство та які не пов'язані з виробництвом продукції. Отже, невиробничі накладні витрати містять адміністративні витрати, витрати на збут тощо.

Таким чином, важливе місце в управлінні підприємством та системі його обліку займає обґрунтована класифікація витрат, яка є дуже важливою для розуміння того, як ними управляти та на які рахунки відносити. За таких умов необхідною є класифікація видів витрат за такими критеріями, які якнайповніше відобразатимуть та характеризуватимуть різні сторони діяльності підприємства, а саме: організаційно-управлінський, обліково-аналітичний, фінансово-економічний, маркетинговий та інвестиційний, що сприятиме глибшому розумінню призначення та функціональної ролі різних видів витрат в управлінні багатосторонньою діяльністю підприємства, надаючи можливість розглядати дані види витрат з позицій системного підходу для їх цілісного розуміння.

Гриценко І.М.
VI курс, ОА 14.15/3
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л.С.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

Дігтярєва Є.Г.
VI курс, ОА 14.15/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пархоменко В. М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК БЕЗНАДІЙНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

У процесі фінансово-господарської діяльності у підприємства постійно виникає потреба в проведенні розрахунків зі своїми контрагентами. Відвантажуючи виготовлену продукцію, підприємство, як правило, не отримує оплату одразу, тобто відбувається кредитування покупця. Таким чином, протягом періоду від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу засоби підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість істотно погіршує фінансовий стан підприємства, вона є іммобілізацією грошових засобів, відверненням їх з господарського обороту, що приводить до зниження темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства, оскільки прострочена дебіторська заборгованість, по якій закінчився термін позовної давності, підлягає віднесенню на збитки підприємства.

Дослідженням проблем організації обліку розрахунків з дебіторами у різні роки займалися такі вітчизняні науковці, як М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, І. Буфатина, Б.І. Валуєв, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, В.М. Костюченко, М.В. Кужельний, Ю.Я. Литвин, О.В. Лишиленко, В.Г. Лінник, В.Я. Плаксієнко, В.В. Сопко, К.С. Сурніна, Н.М. Ткаченко, Т.С. Єдинак, Е.Є. Хендріксен, М.Ф. Ван Бред та багато інших.

Дебіторська заборгованість як складова фінансової звітності має визнаватися і відображатися у звітності в сумі, яка визначається з урахуванням оцінки дебіторської заборгованості в поточному обліку.

У зарубіжній системі обліку дебіторська заборгованість по рахунках оцінюється та відображається за чистою вартістю реалізації, тобто у сумі грошей, які реально можна отримати в результаті її погашення [4]. Для визначення чистої вартості

АУДИТ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Внаслідок недостатнього досвіду роботи в ринкових умовах складні завдання управління, особливо на регіональному рівні, часто вирішуються методом «спроб і помилок». У зв'язку з цим дослідження питань проведення аудиту фінансового стану підприємств має не лише теоретико-пізнавальне, але й господарсько-практичне значення.

Адже фінансовий стан є найважливішою узагальнюючою характеристикою ефективності функціонування підприємства, якості управління, розміщення та використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів. Тому дослідження і систематизація науково-практичних методів аудиту фінансового стану підприємств є важливим питанням сучасної теорії та практики розвитку національного господарського комплексу. [4, с. 543]

Метою даної тези є висвітлення основних напрямів проведення аудиту фінансового стану підприємства та розробка рекомендацій і пропозицій для його покращення.

Питанням оцінки та аудиту фінансового стану підприємства та його стабілізації значну увагу надавали українські вчені: М.Д. Корінько, О.А. Шевчук, О.Ю. Редько, О.І. Кіреєв, Т.О. Каменська, О.С. Полетаєва та інші.

Аудит фінансового стану підприємства починається з визначення платоспроможності підприємства. До платоспроможних відносять підприємства, у яких сума поточних активів (запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість та інші активи) більша чи дорівнює його зовнішній заборгованості (зобов'язанням). Порівнюючи поточні активи із зовнішніми зобов'язаннями, необхідно враховувати, що наявність запасів на підприємстві не визначає реальну платоспроможність, тому що в умовах ринкової економіки запаси незавершеного виробництва, готової продукції та

Секція 3. Аудит і перспективи його розвитку в Україні

- перевірка правильності формування первісної вартості запасів;
- дослідження стану складського господарства запасів;
- встановлення повноти і правильності відображення в бухгалтерському обліку надходження запасів за їх каналами;
- підтвердження (спростування) доцільності вибору підприємством методу списання запасів на витрати підприємства;
- перевірка дотримання встановлених нормативів використання запасів на виробництво;
- дослідження правильності і повноти відображення в обліку господарських операцій з вибуття запасів за їх каналами;
- перевірка правильності віднесення вартості запасів, використаних на виробництво. [3]

Список використаних джерел:

1. Пушкар М.С.: Фінансовий облік: Підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002;
2. Рябокуча Л.: Узгоджені процедури : перевірка обліку запасів підприємства – Незалежний аудитор №10(21) (2013);
3. Утенкова К.О.: Аудит: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2011. – 408с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

реалізації необхідно оцінити чисту суму коштів, яку очікується отримати в результаті погашення дебіторської заборгованості по рахункам.

Недоліком в обліку безнадійної дебіторської заборгованості, є а саме, не проводиться розрахунок резерву сумнівних боргів. Тому один з методів удосконалення обліку безнадійної дебіторської заборгованості полягає в проведенні розрахунку резерву сумнівних боргів.

Аналіз змін законодавства щодо безнадійної дебіторської заборгованості дозволяє виділити особливо важливі нововведення.

З причин банкрутства або ліквідації безнадійною заборгованістю може бути визнано лише актив у вигляді корпоративних прав або неборгових цінних паперів ліквідованої або збанкрутілої особи–емітента. Інша заборгованість такої особи в контексті ПКУ не є безнадійною.

Прострочена заборгованість померлої фізичної особи вважається безнадійною, якщо у неї відсутнє спадкове майно, на яке може бути звернуто стягнення. Прострочена заборгованість недієздатних фізичних осіб або осіб, засуджених до позбавлення волі, не вважається безнадійною [5].

Не вважається безнадійною прощена заборгованість пов'язаних з кредитором фізичних осіб та фізичних осіб, які перебувають (перебували) з таким кредитором у трудових відносинах протягом останніх трьох років з моменту прощення. Недостатність майна боржника не є підставою для визнання заборгованості безнадійною.

Тепер перейдемо до відображення заборгованості в податковому обліку у 2015 році. Насамперед зазначимо: пп. 134.1.1 ПКУ [1] визначено, що об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III цього Кодексу. Коригування в обов'язковому порядку здійснюється тими платниками, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за

вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку, за останній річний звітний (податковий) період перевищує 20 мільйонів гривень [5].

Пропонуємо для наочності відобразити зазначені коригування з використанням бухгалтерських проводок:

Таблиця 1
Коригування обліку безнадійної дебіторської заборгованості [5]

№	Зміст	Дт	Кт	Сума, грн.	Коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці
1	Нараховано резерв сумнівних боргів щодо дебіторської заборгованості, яка є фінансовим активом	944 «Сумнівні та безнадійні борги»	38 «Резерв сумнівних боргів»	150 000,00	Фінансовий результат збільшується на 150 000 грн., тобто фактично витрати на створення резерву виключаються зі складу податкових
2	Списано безнадійну заборгованість за рахунок резерву	38 «Резерв сумнівних боргів»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	80 000,00	Фінансовий результат не коригується. Операція не впливає на фінансовий результат взагалі, адже витрати у бухгалтерському обліку не формуються
3	Коригування	944	38 «Резерв»	-20	Фінансовий результат зменшується

Таким чином, стосовно заборгованості контрагента, яка не є фінансовим активом, тобто в рахунок якої не мають надійти кошти, наприклад, заборгованість за виданими авансами (в рахунок яких має бути поставлено товар), резерв сумнівних боргів не створюється.

Виходить, що «нефінансова» заборгованість, стосовно якої резерв не створюється, у періоді, коли вона визнається безнадійною згідно з вимогами пп. 14.1.11 ПКУ, може бути включена до складу витрат при її списанні без необхідності в подальшому збільшувати фінансовий результат до оподаткування на суму такої заборгованості, адже вона відповідає ознакам пп. 14.1.11 ПКУ, а вимоги пп. 139.2.1 Кодексу щодо коригування фінансового результату поширюються лише на заборгованість, що не є безнадійною в контексті ПКУ [1].

собівартості промислових підприємств питома вага витрат матеріалів складає біля 50%, а в деяких галузях 80-85%. Тому при проведенні внутрішнього аудиту необхідно приділити значну частину уваги саме цій групі об'єктів обліку.

Провідними спеціалістами-аудиторами визначено, що основними помилками при веденні обліку запасів є їх облік за невідповідними рахунками, наприклад: на субрахунок 201 «Сировина й матеріали» може вестись облік товарно-матеріальних цінностей, які за своїм призначенням мають обліковуватися на інших рахунках або взагалі не є ТМЦ: паливно-мастильні матеріали (субрахунок 203 «Паливо»), піддони, ящики (субрахунок 204 «Тара і тарні матеріали»), будівельні матеріали, запасні частини – відповідні субрахунки 205 та 207, вогнегасники, тачки, драбини (субрахунок 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи»). [2]

На підприємствах України аналітичний облік запасів має складну структуру, що обумовлено такими причинами:

- наявністю багатьох складів для зберігання матеріальних цінностей;
- великою номенклатурою матеріальних цінностей;
- складною організаційною структурою середніх та великих підприємств;
- кількома видами операційної діяльності;
- веденням обліку за нормами і відхиленнями від норм.[1]

Оскільки в картках складського обліку відображаються, як правило, тільки кількісні показники, а в нагромадженні вальних відомостях – сумові показники руху матеріалів, виникає необхідність узгодження даних складського і бухгалтерського обліку. Для перевірки правильності відображення даних на складі застосовується сальдова відомість або книга залишків матеріалів, що в обов'язкову чергу має перевірятись аудитором в частині їх оформлення, правильності виконаних розрахунків, правдивості наведеної інформації.

Виходячи з вищезазначених обставин можна визначити завдання внутрішнього аудиту виробничих запасів:

- контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з виробничими запасами;
- встановлення правильності визнання активів запасами згідно з П(С)БО № 9 «Запаси»;

СЕКЦІЯ 3.

АУДИТ І ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО

РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Дашівець О.А.

V курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Редько О.Ю.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ
ЗАПАСІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ**

Відповідно до П(с)БО 9 запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством. [4]

Необхідність проведення внутрішнього аудиту виробничих запасів зумовлена тим, що однією з умов існування процесу виробництва є забезпечення його предметами праці, сировиною, матеріалами, паливом та іншими виробничими запасами, за допомогою яких здійснюється виробництво продукції. Саме тому контроль за їх збереженням і раціональним використанням в процесі виробництва, а також правильність ведення їх обліку має важливе значення. Одним із способів такого контролю є систематичне проведення внутрішнього аудиту.

Для промислових підприємств характерною особливістю є висока питома вага у загальній структурі запасів таких цінностей, які призначені для процесу виробництва.

Специфічною особливістю запасів є те, що вони у процесі виробництва використовуються повністю і тому для кожного нового процесу виробництва їх потрібно замінити новими. У

Отже, безнадійна дебіторська заборгованість – це така поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у її неповерненні боржником або позовний строк якої минув.

Дебіторська заборгованість значно впливає на фінансовий стан підприємства, особливо в нинішній час, коли гостро постає проблема неплатежів за отриманні товари, роботи, послуги. Тому облік дебіторської заборгованості є просто необхідним, перш за все, для забезпечення гарантіями користувачів фінансової звітності щодо достовірності і законності інформації про неї. Під час порівняння вітчизняного та зарубіжного досвіду обліку дебіторської заборгованості було встановлено, що явних розбіжностей немає. Основоположним фактором, який впливає на процес управління дебіторською заборгованістю, є нормативна база, яка регламентує як облік, так і аудит. Дослідження показало, що законотворці не сприяють тому, щоб допомогти обліковцю найефективніше налагодити обліковий процес, тобто вони жодним чином не стимулюють бухгалтерів, створюючи сприятливі умови. Це стосується і регулювання договірних відносин, а найголовніше – процесу створення резерву сумнівних боргів під дебіторську заборгованість.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755–IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/doccatalog/document?id=300559>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 “Дебіторська заборгованість”: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. №237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>
3. Зубрицька, І. Резерв сумнівних боргів — як його показати в балансі / І.Зубрицька // Дебет–Кредит. – 2014. – № 4. – С. 12–17.
4. Матицина, Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н.Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 12. – С. 12–18.
5. Співання безнадійної дебіторської заборгованості у 2015 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: keynas.com/wp-content/uploads/2015/02/Статья-Лига_16.02.pdf

Дзядук О.А.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шевчук В.О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА
ПІДПРИЄМСТВА**

Складність управління економікою підприємства в умовах нестабільного середовища, в якому вони функціонують, потребує створення адекватної системи інформаційного забезпечення управління витратами виробничо-господарської діяльності, а отже, пошуку нових підходів до вирішення проблеми вдосконалення обліку, аналізу та аудиту виробничих витрат підприємства.

У ринкових умовах господарювання стало очевидним, що найбільш керованими з позиції пошуку резервів економії, зростання прибутку та рентабельності підприємства, які визначають виробничу і збутову програму промислового підприємства, стають непрямі витрати, оскільки вони набувають особливого значення для прийняття ефективних управлінських рішень. Вказане потребує вдосконалення організації та методики обліку витрат виробництва підприємств, а також посилення уваги до формування підсистеми їх внутрішньогосподарського контролю.

Питання формування та визначення витрат приділяли увагу такі вітчизняні та закордонні науковці : Бородкін О.С., Безруких П.С., Гуцайлюк З.В., Івашкевич В.Б., Корінько М.Д., Пилипенко О.І., Пархоменко В.М., Палій В.Ф., Сопко В.В., Чумаченко М.Г., Шевчук В.О., Теловата М.Т., Пантелеев В.П., Каменська Т.О., Малюга Н.М., Пилипенко І.І., Шпак В.А., Редько О.Ю. та багато інших.

Основна ідея положення полягає в розробці та обґрунтуванні теоретичних і методичних положень та розробці практичних і методичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення організації та методики обліку, аналізу та аудиту витрат виробництва підприємства.

б) загальна величина активів на звітну дату;

в) загальна величина зобов'язань на звітну дату (якщо такі дані представляються повноважним особам організації).

Основною метою аудиту є формування професійної думки аудитора відносно достовірності та повноти даних фінансової звітності суб'єкта господарювання. При здійсненні аудиту звітності за сегментами, незалежний аудитор має перевірити, чи вся інформація про звітні сегменти відображена у звітності. Головним завданням аудиту на цьому етапі повинна стати перевірка повноти та якості інформації, що відображена у звітності за сегментами (у тому числі інформації про доходи та витрати, активи та інше).

Висновки. Фінансова звітність розглядається як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства. Удосконалення принципів складання, змісту форм фінансової звітності, можливість додаткового розкриття інформації забезпечить підвищення її інформативності та значення.

У розділі I форми № 6 детально розкривається інформація про пріоритетні звітні сегменти підприємства. При цьому як пріоритетний звітний сегмент може бути вибрано будь-який зі звітних сегментів, передбачених П(С)БО 29, а саме:

- господарський;
- географічний виробничий;
- географічний збутовий.

При визначенні виду пріоритетного звітного сегмента враховується організаційна структура підприємства, а результат такого вибору відображається в наказі про облікову політику підприємства [9].

Якщо організаційну структуру виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства побудовано за видами виготовлюваної продукції (товарів, робіт, послуг), то пріоритетним визнається господарський вид сегмента, а допоміжним – географічний. Якщо організаційна структура виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства здійснювалася за регіонами, в яких підприємство функціонує пріоритетним визнається географічний вид сегмента, а допоміжним – господарський. У разі відсутності чітких переваг залежності фінансових результатів та ризиків пріоритетним звітним сегментом визнається господарський сегмент, а допоміжним – географічний [8].

Щодо кожного пріоритетного звітного сегмента в розділі I форми № 6 наводиться додаткова інформація про фінансові показники основної діяльності сегментів (доходи, витрати), а також нерозподілені доходи і витрати. Крім того, також наводяться відомості про балансову вартість активів та зобов'язань пріоритетних звітних сегментів, а також про суму капітальних інвестицій та амортизаційних відрахувань таких сегментів.

У розділах II і III форми № 6 розкривається інформація про допоміжні звітні сегменти. При цьому вибір допоміжних звітних сегментів, а також зміст інформації про них, яка наводиться в розділах II і III форми № 6, залежатиме від того, який сегмент вибрано пріоритетним.

При проведенні дослідження за кожним звітним сегментом розкриваються наступні показники:

а) фінансовий результат (прибуток або збиток) за звітний період;

Для вдалого та безбиткового функціонування підприємства, його фінансової сталості слід не тільки мати необхідні ресурси, а й правильно встановлювати нормативний рівень їх витрачання, визначати оптимальне співвідношення ресурсів для виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг), тобто чітко володіти інформацією про структуру виробничих витрат підприємства, уміло ними управляти. Витрати відіграють суттєву, майже головну роль в ефективності роботи підприємства і питання щодо детального їх вивчення, аналізу, управління ними стає важливим для кожного підприємства. В процесі виробничо-господарської діяльності підприємства здійснюють безліч витрат, що розрізняються за економічним змістом, цільовим призначенням, джерелами відшкодування.

Витрати в грошовому виразі характеризують фактичний обсяг ресурсів, який використовується для досягнення певної мети незалежно від джерел фінансування. За своїм змістом, витрати – це явні витрати підприємства, які призводять до отримання економічних вигод.

Витрати – це сукупність виражених у грошовій формі витрат підприємства, пов'язаних з виробництвом продукції, наданням послуг, виконанням робіт та їхньою реалізацією.

В управлінському обліку метою будь-якої класифікації витрат є здійснення допомоги керівнику в прийнятті вірних, обґрунтованих рішень, оскільки менеджер, приймаючи рішення, повинен знати, до яких витрат та вигід вони призведуть. Тому суть процесу класифікації витрат – це виявити ту частину витрат, на які може вплинути керівник підприємства.

Практика організації управлінського обліку в економічно розвинених країнах передбачає різноманітні класифікації витрат в залежності від цільової установки, напрямків обліку витрат.

У зв'язку з цим заслуговує уваги класифікація витрат, запропонована Друрі К. На його думку, перш за все, в обліку накопичується інформація щодо трьох категорій витрат: витрати на матеріали, робочу силу та накладні витрати.

Таким чином, витрати можна розглядати з двох позицій. З одного боку, витрати – це витрачена на що-небудь сума, з другого – вартісна оцінка використаних у процесі виробництва матеріалів,

палива, енергії, основних засобів, трудових ресурсів та інших витрат.

Усі витрати підприємства, згідно П(с)БО 16 «Витрати», поділяють на виробничі (виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) у складі прямих витрат (матеріальні, витрати на оплату праці, інші) та загальновиробничих (накладних) витрат), операційні (адміністративні (загальногосподарські витрати звітного періоду)) та інші витрати діяльності (фінансові витрати, витрати від участі в капіталі, надзвичайні витрати, інші витрати).

Облік і контроль будь-якої ділянки діяльності підприємства засновується на нормативно правовій базі, інструктивних документах та методичних рекомендаціях. До основних видів нормативно-правового забезпечення обліку і контролю витрат підприємств варто відносити наступні: Кодекс України (Податковий, Бюджетний, Господарський, Цивільний, законів про працю тощо), Закони України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про аудиторську діяльність»; П(с)БО 9 «Запаси» (в частині списання запасів на витрати виробництва), П(с)БО 16 «Витрати», П(с)БО 30 «Біологічні активи», П(с)БО 31 «Фінансові витрати», Укази Президента України; постанови і рішення Кабінету Міністрів України; накази, постанови, розпорядження, листи, роз'яснення міністерств та відомств, вказівки, інструкції, плани рахунків бухгалтерського обліку; наказ про облікову політику підприємства.

Одним із елементів системи управління витратами виробництва є економічний аналіз. Економічний аналіз витрат виробництва є основним напрямком аналізу майбутнього, тому що його методика дозволяє при наявності стислого обсягу інформації про результати діяльності господарюючого суб'єкта визначити його потенційні можливості, внутрішні резерви, використання яких дозволить досягти позитивних змін фінансових результатів діяльності.

Отже, організація обліку витрат виробництва на підприємстві залежить від правильного визначення та достовірної оцінки витрат підприємства, правильного і повного документального оформлення і своєчасного відображення в регістрах обліку витрат та результатів діяльності, своєчасного одержання достовірної інформації про витрати виробництва.

аналізу і аудиту її основних показників в умовах реформування економіки України, розробка на цій основі практичних рекомендацій з організації та методики складання фінансової звітності, аналізу і аудиту.

Концептуальна модель фінансової звітності, що відповідає вимогам міжнародних стандартів базується на взаємодії складових: меті фінансової звітності і формування у зв'язку з метою обліково-аналітичного забезпечення, принципах і якісних характеристиках фінансової звітності, концепції капіталу, яка забезпечує його відображення в частині формування, збереження капіталу та визначення прибутку.

Фінансова звітність включає у себе:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан)
- Звіт про фінансовий результат (Звіт про сукупний дохід)
- Звіт про рух грошових коштів
- Звіт про власний капітал
- Примітки до річної фінансової звітності
- Додаток до Приміток до річної фінансової звітності за формою 6 [7]

У П(С)БО 29, який регулює складання фінансової звітності за сегментами, розкривається інформація про доходи, витрати, фінансові результати, активи та зобов'язання звітних сегментів [8]. Головним принципом звітності за сегментами є надання інформації для того, щоб користувачі фінансової звітності могли оцінити характер та фінансовий вплив економічної діяльності, якою займається суб'єкт господарювання, а також економічні умови, за яких він функціонує. Норми П(С)БО 29 поширюються на підприємства, організації та інших юридичних осіб незалежно від форми власності:

1. які зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність;
2. що займають монопольне становище на ринку продукції (товарів, робіт, послуг);
3. стосовно продукції (товарів, робіт, послуг) яких до початку звітного року прийнято рішення про державне регулювання цін (у т. ч. підприємства, що здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги централізованого водопостачання та водовідведення).

Регета Н. В.

VI курс, ОА 14.15/3

Науковий керівник:

д.е.н., професор Корінько М.Д.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СКЛАДАННЯ
ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ, АНАЛІЗ ТА
АУДИТ ЇЇ ПОКАЗНИКІВ**

Основним призначенням фінансової звітності є її використання для прийняття управлінських рішень, оскільки саме звітність надає повну, достовірну та неупереджену інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Звітність за сегментами є частиною пакету річної фінансової звітності суб'єкта господарювання. Інформація про звітні сегменти наводиться у Додатку до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (якщо підприємство складає її відповідно до П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами» (далі – П(С)БО 29) або подається як окремий фінансовий звіт (якщо суб'єкт господарювання готує його відповідно до МСФЗ 8 «Операційні сегменти» (далі – МСФЗ 8). Звітність за сегментами є додатковим інформаційним джерелом – уточненням напрямів діяльності підприємства [1;7;8]

Особливості складання звітності вітчизняних підприємств всебічно висвітлили у працях: Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Г.Г. Кірейцев, М.Д. Корінько, Я.Д. Крупка, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, С.В. Кузнецова, В.Г. Лінник, Т.О. Лозенко та ін. Але важливі питання методології та організації обліку, аналізу та аудиту звітності в сучасних умовах для діяльності підприємств зумовлюють потребу у подальших наукових дослідженнях. Теоретичні та практичні положення щодо організації звітності сучасного управління українських підприємств спричинили нову хвилю дискусій та потребують вирішення з урахуванням національних особливостей бухгалтерського обліку.

Метою є обґрунтування теоретично-методичних положень стосовно вдосконалення форм фінансової звітності за сегментами,

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» // Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318.
2. Афанасьєв М.В., Плоха О.Б. Економіка підприємства: Навч.-метод. посіб. – Х. : ВД «Інжек», 2007. – 320 с.
3. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект : навч. посіб. / В.М.Панасюк; – Тернопіль: Астон, 2005. – 288 с.
4. Пилипенко О.О. Управління витратами на сучасних підприємствах / О.О.Пилипенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №12 – с. 8–11.
5. Словник бухгалтера та аудитора / Пантелєєв В.П., Сніжко О.С.; ДКСУ; ДАСОА. – К.: ДП: «Інформ. – аналіт. агентство», 2009. – 239 с.
6. Скрипник М.І. Методи обліку витрат і методи калькулювання: сутність і співвідношення понять / М.І. Скрипник // Міжнародний збірник наукових праць. – 2009. №2 (14). – с.202–206.

Дуброва Л.Ю.

V курс, ОАД 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пархоменко В.М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

Вивчення проблемних питань методики аудиту дозволило встановити, що одним із пріоритетних шляхів удосконалення є процес автоматизації робіт суб'єктів аудиторської діяльності, який доцільно розглядати у двох аспектах:

- аудиту підлягає діяльність підприємств, облік на яких ведеться в комп'ютерній формі;
- аудиторів для проведення перевірок застосовують спеціальні комп'ютерні програми.

Вважаємо, що кожен із виділених аспектів має суттєвий вплив на організацію та методику аудиту, визначає її особливості, перелік аудиторських процедур, що застосовуються в ході аудиту.

За результатами дослідження сформувано висновок про доцільність застосування судження керівництва, у процесі складання фінансової звітності підприємств, щодо суттєвості інформації, яка буде подаватись у Звіті про сукупний дохід.

Вважаємо, що внесені пропозиції є доцільними для застосування та відносяться до кроків у дослідженнях спрямованих на покращення інформативності фінансової звітності підприємств України.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні // Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:// <http://www.minfin.gov.ua>.
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Перекл. з англ. за ред. С. Ф. Голова / – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. – 1272 с.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.minfin.gov.ua>.

ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Діяльність будь-якого підприємства пов'язана з використанням коштів. Основою постійного та безперервного кругообігу коштів, матеріальних та нематеріальних цінностей є господарські процеси. Для нормальної діяльності підприємства значну роль відіграє процес постачання, який тісно пов'язаний з розрахунковими операціями, що можуть призвести до утворення зобов'язань. Цей вид зобов'язань є тимчасовим, але має суттєвий вплив на фінансову платоспроможність суб'єкта господарювання.

Проблеми обліку з постачальниками та замовниками висвітлено у працях багатьох науковців. Серед вітчизняних вчених цю проблему досліджували: В.М. Пархоменко, Ф.Ф. Бутинець, В.В.Сопко, Н.М. Проскуріна, О.В. Лишиленко, М.Ф. Огійчук, та інші. Також ця проблема не залишила байдужими зарубіжних вчених, а саме Л.А. Бернстайн, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен та інших. В їх працях розглянуті сучасні підходи, що могли б допомогти врегулювати та підтримати оптимальну частку поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги, а також було обґрунтовано їх вплив на платоспроможність підприємства та його фінансову стійкість.

Мета цієї статті полягає у дослідженні економічної сутності зобов'язань перед постачальниками та замовниками, а також пошук напрямків удосконалення методики їх відображення в обліку.

В одній із своїх статей, а саме «Розрахунки з покупцями та замовниками: Обліковий аспект» В.М. Пархоменко зазначив, що правильність організації, документування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків з постачальниками та замовниками є однією з передумов для успішної діяльності підприємства. Поширеним виступає ототожнення розрахунків з

управлінських рішень щодо намірів інвестування, отримання кредитів, укладання договорів постачання продукції.

Ускладнення способів визначення фінансових результатів діяльності через механізм професійного судження суб'єктів ведення бухгалтерського обліку та фальсифікації даних звітності зумовлюють потребу в аудиті звітності про фінансові результати, що визначається наступними обставинами:

- звітність про фінансові результати в частині "Звіту про фінансові результати" (Звіту про сукупний дохід) використовується для прийняття рішень на основі оцінки прибутковості підприємств щодо вкладення грошових коштів і здійснення інвестицій зацікавленими особами з метою отримання прибутку;
- інформація, що міститься у звітності, залежно від цілей осіб, які її склали, може бути недостовірною в частині необгрунтованого визнання та оцінки доходів і витрат;
- достовірність звітності не може бути оцінена користувачами з огляду на зацікавленість осіб, які її склали, в певних подіях та з огляду на порушення вимог законодавства у процесі ведення бухгалтерського обліку.

У процесі дослідження практики проведення аудиту звітності про фінансові результати та перевірки операцій з формування та розподілу фінансових результатів запропоновано у процесі розробки форм робочих документів враховувати вид аудиту та його завдання.

Подання оціночної інформації у Примітках до річної фінансової звітності, отриманої із застосуванням методів аналізу: вертикального, горизонтального та коефіцієнтного (R-аналізу), забезпечує покращення інформативності Звіту про сукупний дохід для прийняття управлінських рішень. Доцільним є сегментація робіт за об'єктами аудиту, зокрема: аудит доходів та аудит витрат як складових визначення фінансових результатів, що сприяє підвищенню ефективності аудиту фінансової звітності.

Джерелами перевірки показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) є :

- первинні документи;
- реєстри аналітичного бухгалтерського обліку;
- реєстри синтетичного бухгалтерського обліку;

покупцями та замовниками з погашенням заборгованості, що прирівнює розрахунки до здійснення платежу, звує відображення розрахунків з покупцями та замовниками до відображення нарахування та погашення дебіторської заборгованості та зумовлює викривлення даних бухгалтерського обліку про стан розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві. Розрахунки виступають важливим інструментом регулювання економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності, а також невід'ємним і необхідним елементом процесу розширеного відтворення, формування, розподілу (перерозподілу) суспільного продукту. [2]

Зазвичай між постачальником та замовником укладається договір. При укладанні договору виникає юридичне зобов'язання, що ніяк не відображається в бухгалтерському обліку. Зобов'язання буде відображено в обліку лише тоді коли суб'єкти господарювання, що уклали договір, почнуть виконувати взяті на себе обов'язки та за наявності умов відповідно до ПБО 11 «Зобов'язання» [4]: оцінка зобов'язання має бути достовірно визначена; існуватиме ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок погашення зобов'язання. Якщо ж умови договору не будуть виконані, хоча б однією з сторін, то будуть застосовані штрафні санкції. Розділ про штрафні санкції в договорах між контрагентами завжди обговорюється деталізовано і з великою увагою. При визначенні розміру штрафних санкцій сторони беруть до уваги особливості предмета виконання зобов'язання, строк виконання зобов'язання, загальну суму зобов'язання за договором, а також інші умови, такі, наприклад, як залежність виконання зобов'язання стороною від дій третіх осіб (наприклад постачальників, підрядників), ризики сторін за договором та інше.

Але, якщо раптом виникне ситуація, що замовник виявився тимчасово неплатоспроможним чи взагалі неплатоспроможним, а в гіршому випадку він просто не збирається розраховуватись із своїми зобов'язаннями. Звичайно можна подати клопотання до суду, але часто розгляд справи займає великий проміжок часу і може минути строк позовної давності. Це призводить до того, що боржник вже може не повертати борг, а підприємство-кредитор більше не має права на вимагання цієї суми, тобто одне підприємство безкоштовно дарує іншому підприємству свої активи, що має бути підозрілим. Не виключені випадки, коли це вигідно обом сторонам через їх змову у відмиванні грошей. Тому, розглядаючи цю

проблему, Проскуріна Н. М. пропонує для уникнення плутанини та нормативної неврегульованості нарахування резерву сумнівних боргів, об'єднати два методи визначення резерву сумнівних боргів, що визначені ПБО 10 «Дебіторська заборгованість» (1.метод абсолютної суми сумнівної заборгованості; 2. метод застосування коефіцієнта сумнівності) із застосуванням коефіцієнта сумнівності, спосіб розрахунку якого підприємства вже будуть обирати самостійно та водночас при появі інформації щодо неплатоспроможності клієнта боржника, навіть якщо заборгованість по ньому ще не визнана сумнівною, скорегувати резерв сумнівних боргів і визнавати його борг – сумнівним. Також необхідно кожному підприємству надавати інформацію до контролюючих органів про сумнівність та безнадійність дебіторської заборгованості та вимагати її оприлюднення, що посилить відповідальність управлінського персоналу щодо прийняття рішення про визнання дебіторської заборгованості як сумнівної та безнадійної. [5]

Отже, проблеми обліку розрахунків з постачальниками та замовниками згадані вище потребують подальшого дослідження та усунення, з метою вдосконалення методики обліку, контролю заборгованості та зобов'язань за товари, роботи, послуги.

Список використаних джерел:

1. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: підручник / О.В. Лишиленко. – [3-тє вид.,переробл. і доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 670 с.
2. Пархоменко В.М. «Розрахунки з покупцями та замовниками: Обліковий аспект» – Вісник ЖДТУ – 2012. № 3 (61)
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
5. Проскуріна Н. М. Резерв сумнівних боргів: удосконалення методики розрахунку – Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : збірник наукових праць / ред. кол. : І. Д. Пасічник, О. І. Дем'янчук. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Випуск 25. – С. 195–199.

Савченко І. А.

VI курс, ОА 14.15/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Корінько М. Д.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД) ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – одна з основних форм фінансової звітності підприємства, в якій відображаються доходи та витрати, а також фінансові результати (прибутки або збитки) за видами діяльності за минулий та звітний періоди. У Звіті наводяться дані про елементи операційних витрат та результати розрахунку показників прибутковості акцій. Питання обліку та складання звітності про фінансові результати регулюється законодавчими та нормативними актами – Законом України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», із змінами та доповненнями, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 17 «Податок на прибуток».

Проблеми формування фінансових результатів та аудиту звіту про фінансові результати досліджували провідні вітчизняні вчені та зарубіжні вчені, такі як М.Білуха, О.Бородкін, Ф.Бутинець, М.Дем'яненко, Н.Малюга, Я.Соколов, А.Пшенична, В.М.Пархоменко та ін. Найбільша увага у науковій та періодичній літературі приділяється порядку складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), аналізу формування фінансових результатів та показників, які визначаються на підставі даних Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), методиці аудиту доходів та витрат та достовірності фінансової звітності.

Інформація щодо фінансового стану і результатів діяльності суб'єкта господарювання представляє інтерес для значного кола учасників відносин у процесі здійснення господарської діяльності. Саме на основі вивчення інформації, яка міститься у звітності її користувачі здійснюють розробку варіантів та прийняття

політика повинна бути спрямована на створення сприятливих умов для українських товаровиробників на світовому ринку.

На фінансову стійкість підприємств істотно впливає фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка держави. У період кризи існує відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва, що спостерігається сьогодні в Україні.

Фінансова стійкість залежить від фінансового потенціалу підприємства. Фінансовий потенціал визначається обсягом власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат. Зважаючи на це, ефективність управління фінансовою стійкістю підприємства залежить від раціональності управління його фінансовим потенціалом.

Для досягнення необхідного рівня фінансової стійкості потрібно здійснювати ефективне управління нею. Загалом під управлінням розуміється процес планування, організації, мотивації і контролю, необхідний для того, щоб сформулювати і досягти цілей організації, і діяльність, пов'язана з впливом керуючого суб'єкта на керований об'єкт з метою досягнення результатів.

Висновки. Отже, можна сказати, що процес забезпечення фінансової стійкості має бути націлений на мінімізацію негативного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства; створення передумов ефективної реалізації запланованих дій.

Для досягнення необхідного рівня фінансової стійкості потрібно здійснювати ефективне управління нею.

Дудка І. О.

VI курс, ОА 14.15/2

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В. П.

Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКТРТЕЛЕКОМ»

Ефективність виробничої, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства виражається в досягнутих фінансових результатах [4].

За результатами роботи 2012 року компанія отримала чистий прибуток в обсязі 366,8 млн. грн. [4].

Покращення фінансового результату у цьому періоді пояснюється реалізацією вигідних державних спецпроектів, крім того на покращення фінансового результату вплинуло скорочення витрат діяльності за рахунок проведеної роботи по їх оптимізації, оптимізації чисельності персоналу та деякими змінами в обліковій політиці компанії.

Чистий прибуток ПАТ «Укртелеком» у 2014 році склав 286,2 млн. грн.

У 2014 році компанія проводила заходи щодо оптимізації споживання паливно-енергетичних ресурсів, поточних і капітальних ремонтів основних засобів, послуг невідомчої охорони та прибирання. У той же час компанія несла додаткові витрати, пов'язані із зростанням обсягів сумнівних і безнадійних боргів, подорожчанням енергоресурсів і паливно-мастильних матеріалів.

Проаналізувавши загальний фінансовий стан ПАТ «Укртелеком» можна виділити деякі причини погіршення фінансового стану.

Власне, основна причина – це збиткова діяльність підприємства, а усі інші є похідними та пов'язаними, що вимагає активних дій від керівництва підприємства.

По-перше – досягнення прибутковості відбувається шляхом збільшення обсягів продажу та зниженням витрат. В свою чергу збільшення обсягу продажу передбачається шляхом стимулювання попиту на продукцію підприємства [2, с.99–105].

По-друге – зниження собівартості продукції, що дозволить підприємству бути конкурентноспроможним на ринку збуту [3, с.183].

Що стосується зменшення витрат виробництва, то існують певні шляхи вирішення цієї проблеми. Основними шляхами зниження витрат є економія всіх видів ресурсів, що споживаються у виробництві: трудових та матеріальних. Так, значну частку в структурі витрат виробництва займає оплата праці. Тому актуальною є задача зниження трудоемкості продукції, що виготовляється, зростання продуктивності праці, скорочення чисельності персоналу.

Висновки. Провівши аналіз результатів діяльності ПАТ «Укртелеком» за 2012-2014 роки, можна сверджувати, що простежується тенденція, коли послуги фіксованої телефонії продовжують втрачати свою привабливість для споживачів на користь послуг мобільного зв'язку та послуг доступу до мережі Інтернет. Тому головним напрямком розвитку компанії залишається ринок послуг доступу до мережі Інтернет та передавання даних.

Список використаних джерел:

1. Бутко А. Д. Щодо питання управління власним капіталом підприємства. А. Д. Бутко, А. М. Пташник // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Вип. 35. – С. 69–73.
2. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В.П. Москаленко, // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 6. С. 180–192.
3. Економіка підприємств, стаття “Фінансові результати діяльності підприємства: поняття і види прибутку” від 11.07.2011.
4. Офіційний сайт ПАТ «Укртелеком»:
<http://www.ukrtelecom.ua/>

Капан Ю. В.

VI курс, ОА 14.15/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В. П.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання всі підприємства України функціонують у економічних умовах, які постійно змінюються. Проте не лише вплив факторів зовнішнього середовища негативно впливає на діяльність підприємств, а й відсутність забезпечення відповідного рівня фінансової стійкості. Позитивні значення показників фінансової стійкості є підґрунтям для нормального функціонування підприємств і поступового зростання їх економічного потенціалу. Управління фінансовою стійкістю є одним із основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

Проблеми фінансової стійкості на підприємстві вивчали відомі вітчизняні та закордонні вчені: Білик М.Д., Білуха Н.Г., Бланк І.О., Крухмаль О.В., Ковальчук М.І., Мамонтова Н.А., Цал-Цалко Ю.С., Савицька Г.В., Ковальов В.В., Абрютіна М.С. та ін.

Метою даної роботи є дослідження поняття «фінансова стійкість» та вивчення впливу показників на управління фінансовою стійкістю підприємства.

Фінансова стійкість – це динамічне, комплексне, складне і багатогранне поняття, що потребує зваженого підходу до визначення напрямів її забезпечення.

На сьогоднішній день найбільше впливають на фінансову стійкість підприємства економічні та фінансові чинники. Вони можуть зумовити виникнення кризових явищ, банкрутство і ліквідацію підприємства. Значний вплив на фінансову стійкість підприємств справляє також зовнішньоекономічна політика держави, яка охоплює експортну та імпорتنу політику. Така

капітал, визначається неконтрольована частка участі, використовуються трансформаційні таблиці та ін.

Процес консолідації фінансової звітності передбачає дотримання графіку консолідації (англ. *consolidation shedule*); проходження певних кроків, таких кроків налічується більше 10. Використовуються «стандартні» форми консолідованої фінансової звітності, що є додатками НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та методичні положення, зазначені НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» та інших П(С)БО. Формами такої звітності є: Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан), форма № 1-к; Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), форма № 2-к; Консолідований звіт про рух грошових коштів, форми № 3-к та № 3-кн; Консолідований звіт про власний капітал, форма № 4-к та інші форми та додатки до форм. У формах консолідованої фінансової звітності відкриваються окремі рядки.

Зазначаються основні фази функціонування (життя) групи.

Попередня фаза. Формування моделі корпорації, визначення мірила (масштабу) діяльності групи, оцінка майбутніх вигід та витрат від діяльності групи, оцінка економічній сумісності підприємств та можливості (здатності) контролювати дочірні підприємства, зміни у обліку для складання консолідованої фінансової звітності тощо. Приймається рішення щодо проекту – утворювати групу підприємств.

Фаза 1. Інвестор придбає підприємство, яке отримує статус дочірнього отримує контроль, визнає гудвіл, складається перша консолідована фінансова звітність за перший рік діяльності групи.

Фаза 2. Триває діяльність материнського та дочірніх підприємств у складі групи, оцінюються активи, зобов'язання капітал доходи та витрати, грошові потоки групи, регулярно формується та подається консолідована фінансова звітність.

Фаза 3. Інвестор втратив контроль над групою, з дати втрати ним контролю припиняється визнання всіх активів, зобов'язань та неконтрольованої частки. Внаслідок втрати контролю за балансовою вартістю встановлюються фінансові результати від діяльності, визнаються результати у складі прибутків (збитків) материнського підприємства, складається остання консолідована фінансова звітність на дату втрати контролю.

Завершальна фаза. Встановлення фактичних фінансових результатів (прибутку або збитку) від діяльності групи за даними консолідованої фінансової звітності за роки функціонування групи.

Желізняк Р.Є.

V курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

к.е.н., професор Верига Ю.А.

Полтавський університет економіки і торгівлі

(м. Полтава)

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ

Внутрішньогосподарський контроль є невід'ємною складовою системи управління господарського суб'єкта, оскільки надає необхідну інформацію про досягнення поставленої мети, виявляє відхилення від встановлених норм, дозволяє оперативно реагувати на виявлені недоліки.

Внутрішньогосподарський контроль – це систематичне спостереження за ефективністю використання активів і зобов'язань підприємства, законністю та доцільністю господарських операцій та процесів, збереженням грошових коштів і матеріальних цінностей [1].

Загальні теоретичні засади внутрішньогосподарського контролю з різних аспектів висвітлювались у працях вітчизняних науковців таких, як Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Вознесенський Е.А., Калюга Є.В., Кужельний М.В., Мурашко В.М., Рудницький В.С., Чумаченко Н.Г., Шевчук В.О., Усач Б.Ф. та ін.

Проте лишаються дискусійними і невирішеними питання організації внутрішньогосподарського контролю на підприємствах різних галузей економіки та форм власності, в тому числі і на підприємствах споживчої кооперації.

Для визначення основних організаційно-методичних аспектів здійснення внутрішньогосподарського контролю торговельних витрат у підприємствах роздрібною торгівлі споживчої кооперації треба з'ясувати зміст складових системи внутрішньогосподарського контролю.

На підприємствах споживчої кооперації складовими елементами системи внутрішньогосподарського контролю торговельних витрат слід вважати конкретне середовище, в якому здійснюється діяльність

торговельного підприємства споживчої кооперації, постановка системи бухгалтерського обліку на ньому, а також проведення спеціальних контрольних процедур працівниками підприємства.

Спеціальні процедури контролю, які здійснюють працівники підприємств, мають бути спрямовані на визначенні реальності господарських операцій, пов'язаних із витрачанням коштів, виявленням недостовірних документів на списання товарно-матеріальних цінностей і послуг. Насамперед, це стосується фахівців з обліку, які відіграють важливу роль у підприємствах роздрібної торгівлі для здійснення дієвого контролю та забезпечення його високої результативності. Адаптація забезпечення збереження майна, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, дотримання кошторисної та фінансової дисципліни, перебувають у прямій залежності від стану бухгалтерського обліку, виконанням бухгалтерським персоналом своїх контрольних функцій. Ці функції персонал має здійснювати керуючись вимогами, передбаченими у нормативних документах і законодавчих актах з бухгалтерського обліку витрат обігу, дотримання кошторису витрат. Перш ніж відобразити фінансово-господарські операції, пов'язані з витратами, на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, бухгалтери зобов'язані всі без винятку документи, що належать до цих операцій, досконало проаналізувати, перевірити достовірність і законність наведених у них даних і показників.

Джерелами інформації при здійсненні внутрішньогосподарського контролю є дані аналітичного обліку витрат, а також первинні облікові документи: товарно-транспортні накладні, відомості на виплату заробітної плати, рахунки за використані паливно-енергетичні ресурси, розрахунки з нарахування амортизації основних засобів та нематеріальних активів, накладні на придбання малоцінних та швидкозношуваних предметів, рахунки за надані поштово-телеграфні послуги та засоби зв'язку й інша первинна документація, яка є підставою для понесених витрат [2].

Одночасно необхідно аналізувати динаміку витрат в абсолютній сумі витрати залежно від обсягу товарообороту, оскільки абсолютна сума витрат не повною мірою характеризує обсяг витрат живої та уречевленої праці. Тому, поряд з

Бакалець Л.В., Бевз А.С., Калужських Н.О., Сало І.С., Томілець (Кріт) А.В., Третякова М.О.

V курс, ОА 11.01

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В.П.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСНОВИ СКЛАДАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У рефератах, написаних студентами 5 курсу за дисципліною «Консолідація фінансової звітності» при об'єднанні підприємств у групу правильно називаються об'єктивні причини об'єднань це економічна інтеграція, активізація ринку цінних паперів; звітність є відкритою та може використовуватися у аналітичних, рекламно-довідкових цілях та ін. Принципом консолідації є повна консолідація групи як єдиної господарської одиниці (англ. *Entity concept*). Основні положення з консолідації, передбачені П(С)БО України містять наступне.

Ключовим моментом консолідації є контроль над діяльністю члена групи; може бути прямий та непрямий контроль; право на контроль надано материнському підприємству. Саме воно є суб'єктом подання консолідованої фінансової звітності. Контроль виступає забезпеченням власності ініціатора утворення групи, захищає інтереси інвестора.

Для цілей консолідації звітності на рівні групи у обліку підприємств впровадженні єдині для всієї групи облікові процедури. При формуванні єдиної облікової політики групи бажано притримуватися уніфікованої методології обліку для подібних операцій. Зазначається недоцільним ведення окремого консолідованого обліку.

Складання консолідованої фінансової звітності на базі сформованої окремої фінансової звітності материнського підприємства та всіх дочірніх передбачає виконання спеціальних процедур: застосування оцінки за справедливою вартістю, розрахунок гудвілу (ділової репутації), елімінавання внутрішньогрупових операцій (усунення подвійного обліку), встановлюється накопичений

Секція 2. Фінансова звітність, як джерело інформаційного забезпечення контролю, аналізу та управління

- оцінка статті може бути достовірно визначена [2].

Такий підхід, визначений Національним положенням відповідає рекомендаціям МСБО 1, за яким, кожний суттєвий клас подібних статей повинен бути представлений у фінансовій звітності [3].

Підприємства зобов'язані подавати квартальну та річну фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, якщо інше не передбачено Законом. Органам виконавчої влади та іншим користувачам фінансова звітність подається відповідно до законодавства. Терміни подання встановлено Кабінетом Міністрів України постановою від 28.02.2000 р. №419 Про затвердження Порядку подання фінансової звітності [4].

Беручи до уваги все вищевикладене зазначимо, що у процесі складання Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) важливим є дотримання законодавчих норм та врахування всіх змін, які відбулися в законодавстві.

Отже можна зробити висновки, що зі змінами, які відбулися з прийняттям Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», призначення фінансової звітності залишилось без змін. Як і раніше фінансова звітність є джерелом неупередженої інформації про фінансовий стан та використовується для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461791/>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_013
4. ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

абсолютними величинами витрат під час контролю використовують відносний показник – рівень витрат. На величину витрат впливає обсяг товарообороту, організаційно-технічний рівень торговельної діяльності, зміна тарифів на послуги інших підприємств та інші чинники. Під час контролю визначають вплив кожного з цих чинників на формування витрат. Виявлені, у такий спосіб фахівцями відхилення фактичних витрат від запланованих аналізують за статтями номенклатури витрат, а після цього розробляють заходи щодо забезпечення більш ефективного господарювання.

Таким чином, основним завданням внутрішньогосподарського контролю торговельних витрат є виявлення відхилень у процесі здійснення господарських операцій з метою вживання необхідних заходів, спрямованих на усунення негативних чинників. Проведення такого контролю має на меті активне сприяння оптимізації витрат, запобіганню фактам безгосподарності й марнотратства, поліпшенню фінансових результатів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління: Монографія. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
2. Максимова В. Ф. Контроль в управлінні економічними процесами на підприємстві: навч. посіб. / В. Ф. Максимова. – Суми: ВДТ Університетська освіта, 2008. – 190 с.
3. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник. – 4-те вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 253 с.

Задорожко А.Ю.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.пед.н., професор Теловата М.Т.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Система господарювання в ринкових умовах, становлення якої відбувається в Україні, об'єктивно передбачає необхідність пошуку і формування варіантів ведення обліку в бюджетних установах, що відповідали б новим соціально-економічним відносинам і процесу реформування бухгалтерського обліку. Викладене вище визначає актуальність проведеного дослідження та його науково-практичне значення.

Проблеми бухгалтерського обліку в бюджетних установах розглянуті в працях відомих економістів: С.М. Альошина, М.Т. Білухи, А.М. Белова, Й.М. Бескіда, Є.М. Бойко, С.А. Буковинського, Є.П. Вороніна, С.Ф. Голови, В.А. Голощапова, Р.Т. Джоги, С.О. Левицької, Ф.С. Міхальчука та ін. У більшості робіт бюджетний облік відображається як інструмент забезпечення централізованого управління діяльністю таких установ. На сьогодні, облік доходів і видатків бюджетної установи вимагає вирішення проблеми покриття дефіциту бюджету, його роль безсумнівно зростає.

Доходами загального фонду бюджетних установ є асигнування з державного та місцевого бюджету, які бюджетна установа отримує відповідно до кошторису від вищих розпорядників на утримання установи, на виконання програм і заходів.

Бюджетне асигнування – повноваження розпорядника бюджетних коштів, надане відповідно до бюджетного призначення, на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів, яке має кількісні, часові та цільові обмеження.

Річна сума цих коштів визначена в Кошторисі установи, а в Плані асигнувань за загальним фонду вона деталізується за місяцями. На підставі розпорядження Державного казначейства суми відкритих асигнувань зараховуються на рахунки головним

фінансові результати (звіт про сукупний дохід) – це звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід; [2]

Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період.

У Звіті про фінансові результати наводяться доходи і витрати, які відповідають критеріям, визначеним в НП(С)БО [1].

Перегляд змісту і форм фінансової звітності в Україні було розпочато з прийняттям першого НП(С)БО «Загальні вимоги до фінансової звітності». НП(С)БО 1 було затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 72 і використовується при складанні фінансової звітності, починаючи з першого кварталу 2013 року. Відповідно до цього наказу розроблені «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності», які затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433.

Згідно з новими нормативними документами у структурі та змісті Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) відбулися суттєві зміни. З звіту вилучено розділи, що містять інформацію про податкові різниці та узгодження облікового та податкового прибутку (збитку), включено розділ «Сукупний дохід» та вилучено статті доходів, витрат і фінансових результатів від надзвичайних подій. Зазнавши змін Звіт про фінансові результати містить такі розділи:

- I Фінансові результати
- II Сукупний дохід
- III Елементи операційних витрат
- IV Розрахунок показників прибутковості акцій

Питання про розкриття інформації за статтями Звіту про фінансові результати наведено у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності №433.

Відповідно до п. 4 р. II НП(С)БО 1 підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 НП(С)БО 1, у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

- o інформація є суттєвою;

СЕКЦІЯ 2.
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ,
ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ

Білявська Ю. С.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Зоріна О. А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗМІСТ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ
РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)**

В умовах інтернаціоналізації економіки, важливим призначенням якої є сприяння підвищенню ефективності та конкурентоспроможності, а також привабливості для інвесторів, фінансова звітність є основним засобом комунікації, важливим елементом інформаційного забезпечення прийняття виважених економічних рішень. Зокрема це стосується Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), який допомагає не лише зрозуміти, а й спрогнозувати результати діяльності підприємства, що становлять найбільший інтерес для реальних і потенційних користувачів фінансової звітності.

Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, а також Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі НП(С)БО). Норми цього Закону та НП(С)БО застосовуються до фінансової звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності. Державне регулювання фінансової звітності в Україні здійснюється з метою створення єдиних правил складання фінансової звітності, які є обов’язковими для всіх підприємств. НП(С)БО 1 визначає форму та склад статей Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Відповідно до цього положення Звіт про

розпорядникам, які в свою чергу, протягом наступного робочого дня після отримання виписки про відкриття асигнувань надають відповідному структурному підрозділу Державного казначейства України розподіли відкритих асигнувань за кодами програмної і економічної класифікації видатків та за територіями в аспекті нижчих розпорядників та одержувачів бюджетних коштів. Про відкриті асигнування бюджетним установам надається виписка з їх реєстраційних рахунків обслуговуючими органами Державного казначейства. Під час бухгалтерського обліку доходів загального фонду – відкритих асигнувань, – відбувається облік джерел фінансування на рівні як місцевого, так і державного бюджетів. Під час цього обліку відображають суми бюджетних коштів, що отримані для здійснення видатків, передбачених в кошторисі за загальним фондом бюджету, у тому числі:

- 1) суми відізнаних коштів вищим розпорядником;
- 2) суми невикористаних коштів у кінці бюджетного року;
- 3) суми переведених коштів нижчим розпорядникам;
- 4) суми фактично використаних коштів загального фонду, що списуються в кінці року в порядку закриття рахунків як результат виконання кошторису за загальним фондом.

Видатки – це суми коштів, витрачених в процесі господарської діяльності в межах сум, встановлених кошторисом. Це державні платежі, які не підлягають поверненню. Особливістю економічної класифікації є чітке розмежування видатків за економічними ознаками з детальним розподілом коштів за їхніми предметними ознаками.

Аналітичний облік асигнувань організується за кожною бюджетною програмою чи кодом функціональної класифікації видатків, а в середині їх – за кодами економічної класифікації видатків. Для цього, згідно з Наказом “Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку бюджетних установ та порядку їх складання” [№ з0747-00, редакція від 21.06.2005 р.], використовують “Картку аналітичного обліку отриманих асигнувань” встановленої форми, яка відкривається на бюджетний рік. Під час виконання державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Державне казначейство України, що діє у складі Міністерства фінансів України, забезпечує казначейське обслуговування

бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

У територіальних відділеннях Державного казначейства для бюджетних установ відкриваються реєстраційні рахунки за обліком коштів загального фонду. Для обслуговування рахунків з органом Державного казначейства укладається договір на обслуговування рахунку. За здійсненими операціями систематично установі надається виписка з рахунку. У бюджетних установах усі видатки обліковуються відповідно до бюджетної класифікації, визначеної в Бюджетному кодексі [№ 2456–17, редакція від 13.02.2016р.] та Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету [№з1600–15, редакція від 12.01.2016р.], що затверджена спільним наказом Міністерства фінансів України та Державного казначейства. Ведення обліку та чинні нормативні документи дозволяють класифікувати витрати бюджетних установ у бухгалтерському обліку за такими ознаками:

1. Залежно від джерел покриття видатків загального фонду, що плануються в кошторисі.

2. Залежно від етапу руху бюджетних коштів: касові видатки; фактичні видатки.

Касовими видатками вважаються всі суми, проведені органом Державного казначейства, з реєстраційного, спеціального реєстраційного та поточного рахунку як готівкою, так і шляхом безготівкової оплати рахунків. Під обліком фактичних видатків загального фонду бюджетних установ розуміють облік видатків з загального та місцевого бюджетів на утримання установи та інші заходи. Фактичними видатками вважаються всі дійсні витрати з виконання кошторису, що підтверджені первинними документами.

визначити собівартість виробів. Тому здійснювати розподіл загальновиробничих витрат на досліджуваному підприємстві, як показали проведені дослідження, доцільно за такими етапами: розподіл витрат допоміжного виробництва; розподіл витрат підсобно-виробничих підрозділів; розподіл витрат підготовчих процесів; розподіл витрат процесу обробки; розподіл загальновиробничих витрат основного виробництва. Такий процес розподілу відбувається за методом послідовного розрахунку. Розглянутий порядок формування витрат побудований з урахуванням особливостей діяльності підприємства з виробництва будівельних конструкцій та виробів. Він дасть змогу розглядати загальновиробничі витрати з точки зору часткових складових – витрат окремих підрозділів, а це уможливить встановити, для яких цілей вони були здійснені.

Висновки. Отже, проведення розподілу загальновиробничих витрат за запропонованою схемою підвищить аналітичність й оперативність обліку, достовірність інформації, точність калькування та уможливить виявити шляхи оптимізації діяльності підрозділів і покращити ефективність управління таким виробництвом.

Список використаних джерел:

1. Турило А.М. Управління витратами підприємства: Навч. посібник / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 120 с.

2. Грещак М.Г. Управління витратами: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба. – К. : КНЕУ, 2010 – 131 с.

3. Корецький М.Х. Управлінський облік: Навч. посібник / М.Х. Корецький, Н.В. Дацій, Л.В. Пельтек – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 296 с.

4. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2012. – 544 с.

5. Бутинець Ф.Ф., Чижевський Л.В., Герасимчук А.В. Бухгалтерський управлінський облік: Курс лекцій. – Житомир: ПП „Рута”, 2010. – 445с.

експлуатацію машин та обладнання, витрати на управління виробничим процесом і його організацією тощо. Вони підлягають розподілу, який за діючими вимогами вибираються підприємством самостійно. Витрати таких підрозділів (допоміжних, підсобно-виробничих цехів, процесу обробки та підготовки тощо) на практиці зазвичай сукупно відносять до загальноновиробничих витрат. Однак це викликає принципові зауваження, оскільки знижує достовірність подальших розрахунків (калькування собівартості) унеможливорює ефективне управління. Процес віднесення витрат допоміжних та обслуговуючих підрозділів на підрозділи основного виробництва повинні відбуватися на основі обґрунтованої методики шляхом розподілу та перерозподілу між відповідними підрозділами допоміжного виробництва.

Метод одночасного розподілу передбачає застосування системи рівнянь для розподілу витрат обслуговуючих підрозділів. Для цього необхідно сформулювати систему рівнянь для кожного структурного підрозділу, на основі якої здійснюється перерозподіл витрат. Цей метод вимагає висококваліфікованого підходу. Коли складено обґрунтовану систему рівнянь, цей метод стає дієвим інструментом вивчення собівартості виробів, оскільки не потребує великих витрат часу та праці та істотно спрощує розрахунки. Метод одночасного розподілу може застосовуватися як загалом для будівельного підприємства, так і для окремих його підрозділів.

Витрати допоміжних підрозділів варто розподіляти відповідно до наданих ними послуг (виконаних робіт) у натуральних вимірних. Витрати, які можна ідентифікувати з виробництвом конкретної продукції, потрібно відносити безпосередньо до прямих витрат. Але здебільшого прямий зв'язок тут встановити доволі важко. Тому такі витрати включати до загальноновиробничих. Разом з тим допоміжні підрозділи надають послуги не лише підрозділам основного виробництва. Тому рекомендуємо їх розподіляти насамперед між усіма структурними підрозділами, для яких надавалися послуги. Технологічні особливості будівельної галузі надають можливість побудувати чітку схему виробничих процесів, згрупувавши підрозділи так: допоміжні, підсобно-виробничі, підготовчі, обробки та основні. Такого групування варто дотриматися під час формування витрат. Чітка послідовність віднесення загальноновиробничих витрат дасть змогу достовірно

Зінченко Н.С.

VI курс, ОА 14.15

Науковий керівник:

д.е.н., професор Редько О.Ю.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розвиток малого бізнесу стає одним з найважливіших напрямків економічних перетворень в країні. Концепція його подальшого розвитку повинна передбачати як створення загальних ринкових передумов – ринкової інфраструктури, мотиваційного механізму, так і спеціальну державну систему підтримки. Одним з суттєвих напрямів розвитку малого підприємництва є отримання достовірної інформації, необхідної для управління малим бізнесом. Таку інформацію можна отримати тільки завдяки організації системи бухгалтерського обліку. У сучасних умовах діяльності підприємств на облік покладено завдання – покращити інформаційне забезпечення управління. Це зумовлює потребу перегляду низки теоретичних та практичних положень бухгалтерського обліку, методики формування та обробки облікової інформації в підприємствах малого бізнесу. Для того, щоб ефективно вирішити ці питання у контексті реформування обліку в Україні, в першу чергу, необхідно встановити засади та пріоритети побудови бухгалтерського обліку на малих підприємствах, врахувати їх при формуванні пропозицій щодо його методики та організації.

Дослідженню теоретичних аспектів сутності малого бізнесу, організації обліку та аудиту на малих підприємствах присвячено низку праць вітчизняних та зарубіжних вчених таких, як Білухи М.Т., Бачинського В.І., Бутинця Ф.Ф., Варналія З.С., Голова С.Ф., Давидова Г.М., Дороша Н.І., Єфименка В.І., Зубілевич С.Я., Кужельного М.В., Мних Є.В., Пархоменко В.М., Петрик О., Рудницького В.С., Сопка В.В., Шатковської Л.С., Усач Б.Ф. та ін.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень, розробка методичних і практичних рекомендацій щодо організації

обліку й аудиту в підприємствах малого бізнесу та виявлення шляхів їх подальшого вдосконалення з метою забезпечення ефективного функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання.

Основним фактором, що впливає на побудову обліку в малому бізнесі є діюча система оподаткування. З введенням Податкового кодексу України [1] суб'єкти малого підприємництва (далі – СМП) можуть застосовувати два варіанти оподаткування:

1. Загальну систему оподаткування;
2. Спрощену систему оподаткування.

Загальна система оподаткування для фізичних осіб – підприємців має найбільш складну систему ведення бізнесу з точки зору обліку та звітності. Проте вона дозволяє займатися будь-яким видом діяльності та немає інших обмежень, що притаманні спрощеній системі оподаткування. Також посилюється контроль з боку податкових органів за підприємцями на загальній системі, адже розмір податку з доходів фізичних осіб напряму залежить від результатів господарської діяльності.

Загальна система оподаткування має ряд переваг і недоліків. Розпочнемо із переваг даної системи оподаткування доходів, до яких належать:

1) податком на доходи обкладається чистий дохід, тобто різниця між виручкою та документально підтвердженими витратами, які пов'язані із підприємницькою діяльністю; тобто, якщо Ви не отримали дохід від своєї діяльності за певний звітний період, то податок сплачувати не потрібно; 2) немає обмежень у виборі виду діяльності, можна обрати будь-який; 3) немає обмежень по кількості найманих працівників; 4) немає обмежень за сумою доходу.

Недоліки:

1) загальна система оподаткування для фізичних осіб – підприємців є найбільш складною з точки зору обліку та звітності; підприємці зобов'язані вести облік та документально підтверджувати всі свої доходи та витрати.

Загальна система оподаткування в першу чергу є привабливою для підприємців, які здійснюють діяльність несистематично або ж в яких невисока рентабельність продажів. Даній системі присвячена лише одна стаття 177 Податкового Кодексу України.

Шуманська Ю.В.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Шпак В.А.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

Проблема обліку та розподілу загально-виробничих витрат набуває особливо важливого значення при визначенні загальної суми понесених витрат і обчисленні собівартості продукції. Це питання в сучасних умовах адаптування бухгалтерського і податкового обліку потребує відповідного обґрунтування, в зв'язку з чим постає необхідність розробки облікової політики підприємства щодо обліку та розподілу загально-виробничих витрат. Особливості обліку та розподілу загально-виробничих витрат на підприємствах різних галузей нині становлять великий науковий інтерес, оскільки багато питань з цього приводу залишаються нерозв'язаними.

Вивченню та вдосконаленню методів розподілу непрямих витрат та включення їх до собівартості продукції займалися багато вчених. У своїх працях вони обґрунтували складність цього процесу, їх пропозиції потребують поглиблення в напрямку загально-виробничих витрат та адаптації до сьогоденних умов господарювання з врахуванням галузевих особливостей сфери виробництва. Суттєвий вклад у ці дослідження внесли Бутинець Ф.Ф., Атамас П.Й., Грещак М.Г., Корецький М.Х., Нападовська Л.В., Турило А.М., Пархоменко В.М та інші.

Бутинець Ф.Ф. зазначає, що в кінці місяця загально-виробничі витрати розподіляються за кожним цехом окремо між придатною продукцією і виправним браком, між товарною продукцією і незавершеним виробництвом, а також між виробами або групами виробів. В основних підрозділах такого виробництва виготовляється широка номенклатура продукції. Витрати загально-виробничого характеру, які понесені для виготовлення таких виробів, складаються з витрат допоміжних підрозділів, витрат на утримання і

Виходячи з вище наведеного нами пропонується уточнення змісту поняття «дебіторська заборгованість», в якому на відмінну від попередніх акцентується увага на тому, що це сума заборгованості боржника (дебітора) підприємству, яка виникла внаслідок господарських відносин між ними, відображається як актив підприємства станом на визначену дату і підлягає погашенню протягом визначеного терміну.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. Наказом Міністерства Фінансів України від 08.10.1999р. №237.
2. Голубінка Ю. М. Управління дебіторською заборгованістю / Ю. М. Голубінка // Міжнародна науково–практична конференція молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів (3 грудня 2010 р.) / відп. ред. Герасимчук З. В. . – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2010. – С. 126–127.
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік: [Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. / [За ред.] Ф. Ф. Бутиця, Т. В. Давидюк, Н.М. Малюги, Л. В. Чижевської [2-ге вид.,перероб і доп.] – Житомир: ПП «Рута», 2008. – 480 с.
4. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: снуючі проблеми та шляхи їх вирішення / Г. О. Москалюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» №721(2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2012_721/32.pdf
5. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: [навч. посібн.: курс лекцій] / Г. Г. Кірейцева – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 432 с
6. Губачова О. М. Облік у зарубіжних країнах: Підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
7. Калабухова С.В. Основні напрямки управлінського аналізу оборотного капіталу / С.В. Калабухова – Донецьк: НАН України; Інститут економіки промисловості, 2007. – 48 с.
8. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю підприємства : [навч. посіб.] /Л.О. Лігоненко, Н.М. Новікова. – К. : КНТЕУ, 2005. – 276 с.

Умови перебування суб'єктів господарювання на спрощеній системі оподаткування у 2016 році наступні:

- 1 група** – ФОП, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно торгівлю на ринках або надають побутові послуги населенню. Обсяг доходу – не перевищує 300 тисяч гривень (у 2015 році – аналогічні вимоги);
- 2 група** – ФОП, які надають послуги платникам єдиного податку або населенню. Виробництво та продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Наймані працівники – до 10 осіб, обсяг доходу – до 1,5 млн. гривень (у 2015 році – аналогічні вимоги);
- 3 група** – ФОП та юридичні особи, які мають дохід до 5 млн. гривень (у 2015 році – до 20 млн.грн.);
- 4 група** – с/г товаровиробники, у яких частка сільгосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює чи перевищує 75% (у 2015 році – аналогічні вимоги).

База оподаткування та ставки єдиного податку та єдиного внеску на 2016 рік виглядають наступним чином:

- 1 група** – Мінімальна заробітна плата. Ставка – до 10% мінімальної заробітної плати (до 137,8 грн.), встановлюють місцеві ради. ЄСВ – 22% бази нарахування або 303,16 гривень (у 2015 році – ставка – до 10% мінімальної заробітної плати (до 121,8 грн.), встановлюють місцеві ради. ЄСВ – 34,7% бази нарахування або 422,65 грн.);
- 2 група** – Мінімальна заробітна плата. Ставка – до 20% мінімальної заробітної плати (до 275,6 грн.), встановлюють місцеві ради. ЄСВ – 22% бази нарахування або 303,16 гривень (у 2015 році – ставка – до 10% мінімальної заробітної плати (до 243,6 грн.), встановлюють місцеві ради. ЄСВ – 34,7% бази нарахування або 422,65 грн.);
- 3 група** – Дохід. Ставка: 3% доходу – з ПДВ, 5% доходу – без ПДВ. ЄСВ –22% МЗП або 303,16 гривень(у 2015 році – ставка: 2% доходу – з ПДВ, 4% доходу – без ПДВ. ЄСВ –34,7% МЗП або 422,65 грн.);
- 4 група** – 0,16 – 5,4% нормативно грошової оцінки 1га землі, в залежності від виду земель (у 2015 році – 0,09–1,35%).

Розмір суб'єкта малого підприємництва та система оподаткування на якій він перебуває впливають на вибір форми організації бухгалтерського обліку. Інструкції з вибору форми організації бухгалтерського обліку містяться у Законі України «Про

бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон про бухгалтерський облік) [2] та П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [3].

Організація бухгалтерського обліку СМП включає наступні напрямки:

- первинне спостереження та оформлення первинної документації;
- організація облікової реєстрації і ведення облікових реєстрів;
- узагальнення облікової інформації та складання звітності.

СМП на спрощеній системі оподаткування можуть:

- застосовувати Спрощений план рахунків відповідно до Наказу Міністерства фінансів України № 186 [4];
- вести облік без застосування плану рахунків та подвійного запису.

Ще одним актуальним питанням в організації обліку суб'єкта малого підприємництва є визначення форми заповнення фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва.

Складання фінансового звіту є заключним етапом бухгалтерського обліку, про якість здійснення якого говорить ефективність системи обліку на підприємстві в цілому. Для суб'єктів малого підприємництва передбачена скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Для суб'єктів малого підприємництва передбачено наступні варіанти ведення облікових реєстрів:

- якщо СМП застосовують загальний план рахунків, вони ведуть облікові реєстри, передбачені Методичними рекомендаціями по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000 р.;
- якщо підприємства малого бізнесу застосовують спрощений план рахунків, вони ведуть облікові реєстри, передбачені Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» № 422.

Організація бухгалтерського обліку в СМП на сучасному етапі вдосконалення вітчизняної облікової системи має ряд особливостей:

- юридичні та фізичні особи – СМП обов'язково повинні організувати ведення достовірного бухгалтерського обліку, однак

З економічної точки зору дебіторська заборгованість розглядається як складова частина оборотних активів підприємства.

Дебіторська заборгованість – частина оборотного капіталу підприємства, компанії; сума, яку заборгували підприємству, організації, компанії інші юридичні особи і компанії, а також громадяни, що є їх боржниками за поставку товарів, виконання робіт, надання послуг тощо [2].

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, а дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [1].

Аналіз спеціальної бухгалтерської літератури показав, що існує велике розмаїття поглядів науковців на проблему визначення поняття «дебіторська заборгованість».

Так, Голубінка М. зазначає, що дебіторська заборгованість, разом з виробничими запасами, утворює значну частину в структурі активу балансу підприємства [3].

Бутинець Ф. трактує поняття дебіторської заборгованості як суму заборгованостей підприємств на певну дату [4].

Москалюк О. називає дебіторську заборгованість «боргом на користь підприємства» та «частиною господарських засобів підприємства, що вибула зі складу даного підприємства і знаходяться у фактичному розпорядженні іншого підприємства і, виконують там роль капіталу» [5].

Кірейцев Г. вважає, що дебіторська заборгованість – це вимоги щодо оплати. Боргові вимоги є еквівалентом боргу тієї особи, на яку покладається виконання обов'язку; як і борги, боргові вимоги розглядаються з точки зору терміна їх виконання [6].

Проте найбільш поширеною стала думка, до якої схиляється більшість науковців і практиків – визначення дебіторської заборгованості як боргів [7].

В той час, як вчена Калабухова В. розглядає дане поняття з економічної точки зору. Тобто визначає як складову оборотного капіталу, яка передбачає певні вимоги до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг [8].

З юридичного погляду поняття «дебіторська заборгованість» розглядають Лігоненко Л. та Новікова Н., під якою вони розуміють «майнові вимоги» [8].

Шкодич К. Ю.
VI курс ОА 10.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л. С.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ»

В умовах економічної кризи часто виникають ситуації, коли з певних причин підприємство не може стягнути борги зі своїх контрагентів. Низька платоспроможність останніх зумовлює зростання обсягів дебіторської заборгованості. Дана тенденція призводить до погіршення фінансового стану підприємства, позбавляє його інвестиційної привабливості, а інколи призводить до банкрутства. Тому, проблема ефективного управління дебіторською заборгованістю є актуальною. При цьому необхідним етапом розроблення стратегії управління дебіторською заборгованістю є дослідження сутності такого поняття як «дебіторська заборгованість», виявлення його особливостей та закономірностей з метою використання набутих знань при розробці стратегії та прийнятті управлінських рішень.

Обліку дебіторської заборгованості присвячені праці Білик М., Калабухова В., Костюченко В., Бандурка О., Бутинець Ф., Голубінка М., Новікова Н., Палій В., Сопко В. та інших. Питання управління дебіторською заборгованістю висвітлені у багатьох підручниках, посібниках провідних вітчизняних і зарубіжних авторів, серед яких варто виділити Бланка О., Лігоненко Л., Ситник Г., Боді З., Мертон Р., Стоун Д, Бернар І. тощо. Проте ця проблема потребує подальшого висвітлення.

Дебіторська заборгованість є одним із різновидів активів підприємства, який може бути реалізований, переданий, обмінаний на майно, продукцію, результати виконання робіт або надання послуг. У залежності від розміру дебіторської заборгованості, термінів погашення, а також від того, яка ймовірність непогашення заборгованості, можна зробити висновок про стан оборотних коштів підприємства та тенденції його розвитку.

Поняття «дебіторська заборгованість» досить часто зустрічається в економічній літературі, проте значних змін у трактуванні поняття протягом тривалого часу не відбулося.

його організація залежить від ряду факторів діяльності СМП (наявності найманих працівників, чисельності працюючих, від обраної системи оподаткування, від реєстрації СМП як платника ПДВ і т.і.);

– наявність значних відмінностей у порядку ведення обліку окремих груп СПМ підвищує вимоги до фахівців з ведення обліку: якщо до прийняття Податкового кодексу, як правило, підприємець самостійно займався веденням бухгалтерського обліку і складанням звітності, то на сьогодні більшість підприємців мають потребу в додаткових консультаціях та залученні фахівців з ведення бухгалтерського обліку.

В умовах ринку взаємовідносини між партнерами повинні ґрунтуватися на надійній та повній інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Розв'язання цієї проблеми неможливе без створення системи незалежного фінансового контролю – аудиту. Багато дискусій розгортається з питання необхідності проведення аудиту на підприємствах малого бізнесу. З одного боку, малий бізнес – це окрема форма підприємництва, яка відрізняється від великих організацій і тому, на нього не повинні розповсюджуватися такі ж правила. Але, з іншого боку, відсутність аудиту призведе до зниження якості звітності та погіршення фінансового управління. Крім того, оскільки в Україні малі підприємства займають великий відсоток на ринку, тому потрібно розробити Національний стандарт аудиту, який би враховував усі специфічні риси малого підприємства та надав практичну допомогу аудиторам під час проведення аудиту звітності цих підприємств.

Важливим критерієм, який слід брати до уваги, є співвідношення витрат на аудит – інформаційні вигоди від наслідків його проведення. Також треба підкреслити, що проведення обов'язкового аудиту необхідно тільки за умов: інвестування й кредитування, ліквідації підприємства та оприлюднення звітності.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України (з урахуванням змін і доповнень) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

2. Про бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 (зі змінами і доповненнями).

4. Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua..>

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Таблиця 1

Конкретні завдання аудиту фінансових витрат

Загальні завдання аудиту	Конкретні завдання аудиту
Наявність	Підтвердити здійснення фактів фінансових витрат
Права і зобов'язання	Перевірка документів, які підтверджують формування собівартості продукції (калькуляція) з урахуванням фінансових витрат
Оцінка	Перевірити, чи формування фінансових витрат здійснюється відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати»
Факт події	Перевірити чи операції х фінансової діяльності були віднесені до звітного періоду і чи існують первинні документи, які це підтверджують
Повнота обліку	Перевірити, чи всі первинні документи з фінансової діяльності були перенесені у реєстри аналітичного і синтетичного обліку (оборотно – сальдова відомість головна книга; книга обліку продажу)
Подання і розкриття інформації у звітності	Перевірити чи належним чином суми по фінансовим витратам були відображені у фінансовій звітності підприємства

Визнання фінансових витрат і достовірність їх оцінка – необхідна інформація для відображення її у фінансовій звітності аудиту фінансових витрат слід керуватися П(с)БО 31 «Фінансові витрати», яке визначає методологічні принципи формування інформації про фінансові витрати.

- відсотки за кредит;
- інші фінансові витрати.

Відсотки за кредит – витрати, пов’язані з нарахуванням та сплатою відсотків, процентів тощо за користування кредитами банків.

Інші фінансові витрати – витрати, пов’язані із залученням позикового капіталу, зокрема витрат, пов’язаних з випуском, утриманням та обігом власних цінних паперів; нарахуванням відсотків за договорами кредитування (крім банківських кредитів), фінансового лізингу тощо.

Визначення «фінансових витрат» згідно П(с)БО 31 «Фінансові витрати»: витрати на відсотки та інші витрати підприємства, пов’язані із позиками; МСБО 23 «Витрати на позики»: витрати на сплату відсотків або інших витрати, пов’язані із запозиченням коштів. Облік витрат фінансової діяльності ведеться на рахунок 95 «Фінансові витрати» у відповідності до П(с)БО 31 «Фінансові витрати».

За дебетом відображається сума визнаних витрат, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансові витрати». Узагальнення даних по обліку фінансових витрат здійснюється у журналі № 5. У розділі Журналу № 5 ведеться облік витрат з податку на прибуток, витрат фінансової та інвестиційної діяльності, інших витрат.

Важливим етапом вивчення фінансових витрат є їх аудит.

Метою аудиту фінансових витрат є:

1. Перевірка наявності і правильності оформлення первинних документів, що є підставою для нарахування фінансових витрат в обліку.

2. Перевірка правильності віднесення фінансових витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг).

3. Оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку фінансових витрат, що включаються до собівартості продукції (робіт, послуг).

4. Перевірка повноти правильності та достовірності відображення операцій з формування собівартості продукції (робіт, послуг).

Розробляючи план та програму аудиту, аудитор формує конкретні завдання щодо окремої категорії операцій. Такі завдання щодо фінансових витрат наведені у таблиці 1.

Калініченко В.В.

III курс, БО-28

Науковий керівник:

к.е.н. Гриценко О.М.

Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ

(м. Хмельницький)

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УКРАЇНІ

З метою забезпечення функціонування суб’єктів господарювання використовуються не тільки власні та позичені ресурси. Існує таке поняття як «залучені джерела». Залучені джерела фінансування підприємства формуються за рахунок усіх видів кредиторської заборгованості. Зокрема, заборгованість постачальникам за одержані від них товарно-матеріальні цінності, заборгованості перед бюджетом за податковими платежами, заборгованості з оплати праці і страхування, авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень тощо. Тому виникає необхідність дослідження проблем обліку кредиторської заборгованості, адже безліч підприємств мають кредиторську заборгованість, особливо на сучасному етапі, а це відповідно впливає на фінансовий стан підприємства.

Метою дослідження є виявлення проблем обліку кредиторської заборгованості в Україні та шляхи їх вирішення.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності визначає відповідно до П(С)БО 11 «Зобов’язання», зобов’язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, втілюючи в собі економічні вигоди [1].

Безнадійна заборгованість на сьогоднішній день в Україні посідає досить вагоме місце у складі всієї заборгованості особливої уваги потребує порядок списання простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості.

З метою прийняття управлінських рішень щодо списання кредиторської заборгованості, необхідно, щоб така заборгованість

набула статусу безнадійної – заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією.

На жаль, на практиці відбувається некоректне використання тих чи інших бухгалтерських проводок, а також створення ситуацій, які в ідеалі не повинні мати місце, зокрема, витрачання власних коштів підзвітною особою і подальша довготривала затримка відшкодування таких коштів підзвітній особі підприємством. Звідси випливає необхідність постійного і глибокого аналітичного аналізу всіх кредиторських заборгованостей.

Особливу увагу при організації на підприємстві обліку кредиторської заборгованості слід приділити відстеженню тієї заборгованості, по якій минув строк позовної давності, оскільки вона повинна бути віднесена до доходу звітного періоду в першому наступному місяці після пройденого строку позовної давності. Відстеження термінів погашення заборгованості реалізується завдяки ведення документів аналітичного обліку. Ці документи нормативно не регламентовані, тому перед діючими бухгалтерами постає завдання їх розробки відповідно до умов господарювання конкретного підприємства. Зокрема це стосується аналітичної документації щодо заборгованості підприємства перед постачальниками (підрядниками).

З метою вирішення проблеми виникнення простроченої кредиторської заборгованості пропонується вдосконалити аналітичний облік розрахунків з ними шляхом впровадження в документообіг облікової системи аналітичного документа, а саме «Відомості розрахунків з постачальниками (підрядниками)». Цей документ пропонується вести в розрізі кожного постачальника чи підрядника, що буде заповнюватись на базі таких первинних документів: договору купівлі-продажу; платіжного доручення; накладної чи рахунку-фактури; акту приймання-передачі. Розроблений аналітичний документ пропонується вести протягом року, після чого він закривається та передається до архіву де строк його збереження складає 3 роки.

Отже, враховуючи вищевикладене, на сьогодні серед українських підприємств досить поширена кредиторська заборгованість, що потребує постійного і глибокого аналітичного

Шклярська В.О.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Ільченко О.О.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АУДИТ ФІНАНСОВИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

В організаційній та управлінській роботі підприємств фінансова діяльність займає особливе місце. Від неї багато в чому залежить своєчасність та повнота фінансового забезпечення виробничо-господарської діяльності та розвитку підприємства, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.

З точки зору бухгалтерського обліку діяльність підприємства поділяється на 3 види: операційну, інвестиційну та фінансову .

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Отже, до фінансової діяльності можна віднести:

- 1) отримання чи виплата короткострокових та довгострокових позик підприємством;
- 2) збільшення та зменшення статутного капіталу підприємства .

В процесі фінансової діяльності виникають витрати. Витрати виникли з появою товарного виробництва і товарного обігу.

Витратами від фінансової діяльності є – видаток грошових коштів внаслідок викупу власних акцій, боргових цінних паперів (облігацій), векселів, повернення раніше отриманих банківських кредитів, сплати дивідендів та внаслідок інших операцій.

Зобов'язання підприємства займають дуже важливе місце в системі управління фінансовою діяльністю підприємства. Це аргументується тим, що приймаючи управлінські рішення щодо тактичних чи стратегічних планів підприємства, керівник в першу чергу робить перевірку фінансової звітності, а особливо зобов'язань підприємства, що дає змогу визначити його фінансову стійкість, незалежність та в кінцевому результаті прибутковість.

Класифікуються фінансові витрати як :

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Для цілей цієї статті під субординованим боргом розуміють звичайні незабезпечені боргові капітальні інструменти (складові елементи капіталу), які відповідно до договору не можна взяти з банку раніше ніж через п'ять років, і які у разі банкрутства чи ліквідації повертаються інвестору після погашення претензій усіх інших кредиторів (п.п. 138.5.2 ПКУ).

Згідно з п.п. 139.1.4 ПКУ не включаються до складу витрат, витрати на погашення основної суми отриманих позик, кредитів (крім повернення поворотної фінансової допомоги, що входить до складу доходів відповідно до п.п. 135.5.6 п. 135.5 ст. 135 цього Кодексу);

Згідно з п.п. 153.1.3 Податкового кодексу України, курсові різниці від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та іноземної валюти визначають відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Отже, прибуток (позитивне значення курсових різниць) ураховується у складі доходів платника податку, а збиток (від'ємне значення курсових різниць) – у складі витрат платника податку.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України, від 02.12.2010р. № 2755-IV.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21 “Вплив зміни валютних курсів”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 “Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 “Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 “Дохід”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 “Витрати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 31 “Фінансові витрати”, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 415 від 28.04.2006 р..

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

дослідження. У деяких випадках вона виникає через некоректне використання бухгалтерських проводок або не відстеження строку кредиторської заборгованості. Тому пропонується вдосконалити аналітичний облік розрахунків з ними шляхом впровадження в документообіг облікової системи аналітичного документа.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Міністерство фінансів України від 11.02.2000 № 85/4306 зі змінами та доповненнями – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00/>
2. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Положення від 24.05.1995 № 88 зі змінами та доповненнями – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
3. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Канурна З.Ф., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 4-те вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2008. – 480 с.

Калужських Н.О.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Шульга С.В.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АНАЛІЗУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ВИТРАТ

Одним із важливих показників результатів фінансово-господарської діяльності підприємства є витрати. Дані обліку витрат є базою для формування цінової політики підприємства, оцінки технологічного і організаційного рівня виробництва, а також визначення фінансових результатів та ефективності господарювання підприємства.

Оптимізація витрат забезпечує дотримання режиму економії, зростання продуктивності праці, скорочення непродуктивних витрат, що дозволяє підвищити рентабельність підприємства.

У ринкових умовах господарювання стало очевидним, що найбільш керованими з позиції пошуку резервів економії, зростання прибутку та рентабельності підприємства, які визначають виробничу і збутову програму підприємства, стають непрямі витрати, оскільки вони набувають особливого значення для прийняття ефективних управлінських рішень.

В наш час аналіз господарської діяльності стає розвинутою умовою економічних відносин, основою надійності та всебічної обґрунтованості управлінських рішень на всіх рівнях і в усіх суб'єктів господарювання.

Встановлення ринкових відносин, особливості формування ринку в Україні, складні тенденції в реалізації принципів, засобів державного регулювання в економіці перехідного періоду обумовили необхідність пильної уваги до місця адміністративних витрат у операційній діяльності підприємства. Підприємство для досягнення максимальних розмірів прибутку, повинно використовувати ефективно управління фінансовими результатами господарської діяльності та застосовувати усі можливі методи для зменшення витрат в тому числі адміністративних витрат.

політиці підприємства. Суми відсотків у цьому випадку акумулюватимуться на субрахунку 152 “Придбання (виготовлення) основних засобів” до введення об'єкта основних засобів у експлуатацію.

У бухгалтерському обліку курсові різниці визначають за монетарними статтями в іноземній валюті. **Монетарні статті** – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи та зобов'язання, які будуть отримані чи сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їхніх еквівалентів (п. 4 П(С)БО 21). Інакше кажучи, монетарними можна назвати “грошові” статті балансу – як безпосередньо статті про наявні у підприємства **грошові кошти** в іноземній валюті, так і статті про валютну **заборгованість**, яка погашатиметься валютними коштами. Заборгованість **щодо основної суми кредиту і належних за ним до сплати процентів** у іноземній валюті є **монетарною**, оскільки її погашатимуть грошовими коштами. Отже, щодо **іноземної валюти, отриманої як кредит**, і заборгованості щодо основної суми кредиту і процентів, що підлягають сплаті за таким кредитом, слід розраховувати **курсіві різниці* на дату балансу і на дату здійснення розрахунків**. Згідно з п. 8 П(С)БО 21 курсові різниці, що виникли, відображаються у складі інших доходів (на **субрахунку 744 “Дохід від неопераційної курсової різниці”**) або витрат (на **субрахунку “974 “Втрати від неопераційних курсових різниць”**).

Доходи, отримані від кредитних операцій, теж є об'єктом оподаткування.

Основна сума одержаних кредитів, позик та інших доходів, встановлених нормами цього розділу, не враховується для визначення об'єкта оподаткування (п.п. 136.1.20 ПКУ).

Датою отримання доходів платника податку від проведення кредитно-депозитних операцій є дата визнання процентів (комісійних та інших платежів, пов'язаних зі створенням або придбанням кредитів, вкладів (депозитів), визначена згідно з правилами бухгалтерського обліку (п. 137.8 ПКУ).

Датою збільшення витрат платника податку від здійснення кредитно-депозитних операцій, зокрема субординованого боргу, є дата визнання процентів (комісійних та інших платежів, пов'язаних зі створенням або придбанням кредитів, вкладів (депозитів), визначена за правилами бухгалтерського обліку.

клієнтові кредит на суму, що перевищує залишок коштів. Наслідком цього є виникнення у банку дебетового сальдо. Право використання овердрафту банк надає найнадійнішим клієнтам згідно з договором, в якому встановлено максимальну суму овердрафту, умови надання цього кредиту й порядок його погашення. Овердрафт відрізняється від звичайних позик тим, що на погашення заборгованості спрямовуються всі кошти, які надходять на поточний рахунок клієнта.

Сьогодні існує **дві думки** щодо **порядку відображення** в обліку овердрафту. Згідно з першою – в обліку має використовуватися **субрахунок 602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті”**, подібно до звичайних короткострокових кредитів (овердрафт надається на строк до одного року). Згідно з другою думкою овердрафт можна відобразити на **субрахунку 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”** з кредитовим сальдо. Якщо на дату складання балансу суму такого кредитового сальдо не погашено, то в Балансі її слід відобразити за аналогією з короткостроковими кредитами (у розділі IV пасиву Балансу). Такий підхід не спотворить даних фінансової звітності, а тому цілком застосовний на практиці.

У бухгалтерському обліку відповідно до п. 27 П(С)БО 16 відсотки за користування кредитом зараховують до складу фінансових витрат. Будь-які відсотки (за довгостроковими чи короткостроковими кредитами) визнаються витратами поточного періоду. Облік **нарахованих відсотків** за використання грошових коштів ведеться на **субрахунку 684 “Розрахунки за нарахованими відсотками”**, а облік витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків за користування кредитами банків, – на **субрахунку 951 “Відсотки за кредит”**.

Отже, відсотки за користування кредитом не включають до первісної вартості:

- запасів, придбаних за рахунок кредитних коштів (п. 14 П(С)БО 9);
- основних засобів, придбаних за рахунок кредитних коштів (п. 8 П(С)БО 7). Винятком є створення **кваліфікаційного активу**. Відповідно до п. 4 П(С)БО 31 капіталізація фінансових витрат здійснюється в разі, коли на створення активу потрібний істотний період часу, і можливість такої капіталізації передбачено в обліковій

Організацію та розвиток фінансового і управлінського обліку адміністративних витрат, їх аналіз і контроль досліджували у своїх працях вітчизняні і зарубіжні вчені М. Білуха, І. Бланк, О. Бородкін, Ф. Бутинець, С. Голов, З. Гуцайлюк, В. Єфименко, М. Кужельний, В. Лінник, Є. Мних, М. Пушкар, В. Рудницький, В. Сопко, Б. Усач, М. Чумаченко, В. Швець, С. Шкарабан, І. Басманов, В. Івашкевич, В. Палій, Я. Соколов, Дж. Рісс, Дж. Фостер, К. Друрі, Д. Хігінс, Ч. Хорнгрен, П. Фрідман та інші.

Метою дослідження є з'ясування основних напрямків аналізу адміністративних витрат підприємства.

Аналіз адміністративних витрат у сучасних умовах вимагає нових підходів до вибору ознак їх класифікації, які дозволяють організувати систему управління витратами. Основними факторами, які визначають класифікаційні ознаки адміністративних витрат підприємства певної галузі, систему їх обліку та калькулювання собівартості продукції, є: вид господарської діяльності підприємства; організаційна побудова господарської діяльності; галузь та підгалузь виду діяльності; вид продукції, що виробляється на підприємстві; методи оцінки об'єктів обліку; система організації внутрішньогосподарських відносин; методи формування собівартості продукції.

На даний час в Україні не існує нормативно-правових документів, які б визначали процес складання кошторисів витрат за центрами відповідальності. З метою покращення аналітичності обліку і контролю адміністративних витрат у дисертаційній роботі розроблені форми кошторисів адміністративних витрат за кожним центром відповідальності. Формуючи кошториси адміністративних витрат за центрами відповідальності у зведеному кошторисі отримуємо інформацію про загальні адміністративні витрати в розрізі місць їх виникнення, що дозволяє здійснювати планування суми майбутніх адміністративних витрат кожного структурного підрозділу апарату управління підприємством та контролювати дотримання планових сум.

Висновки. Основні напрямки аналізу адміністративних витрат:

- 1) аналіз виконання кошторисів адміністративних витрат;
- 2) аналіз обґрунтованості, достовірності, правильності включення до групи адміністративних витрат в цілому та по статтях витрат;

3) аналіз правильності відображення адміністративних витрат в поточному бухгалтерському обліку і податковому обліку (методи нормативно-правової перевірки, методичні прийоми аналізу даних, методи логічної перевірки даних про витрати підприємницької діяльності, застосування техніко-економічних розрахунків).

Список використаних джерел:

1. Рябенко Г. М. Щодо економічної сутності витрат та її класифікації Г. М. Рябенко, Ю. С. Резніченко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2014. – №6. – С. 319–321.
2. Маренич Т. Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях: навч. посібник / Т. Г. Маревич. – [4-те вид., перероб., і доп.]. – К. : ВД «Професіонал», 2012. – 896с.
3. Волкова І. А. Фінансовий облік : навч. посібник / І. А. Волкова. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 228 с.
4. Гарасим П. М. Бухгалтерський облік за журнальною формою рахівництва : навч. посібник / П. М. Гарасим, П. Я. Хомин. – Тернопіль: Астон, 2013.– 296 с.
5. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики : навч. посібник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин. – К. : Знання, 2012. – 422 с.

Шиманський Р.О.
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Карп'як Я.С.
Національний університет
«Львівська політехніка»
(м. Львів)

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ КРЕДИТІВ У ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Сьогодні більшість підприємств залишаються заручниками зобов'язань за кредитами в іноземній валюті. Крім основних облікових особливостей отримання та погашення кредитів у іноземній валюті, суб'єктів господарювання, поза сумнівом, цікавить питання, чи неминуче виникнення курсових різниць, а також порядок їх відображення в бухгалтерському обліку через нестабільність ситуації з курсами іноземних валют щодо гривні.

У бухгалтерському обліку відповідно до п. 6 П(С)БО 15 та п.п. 9.3 П(С)БО 16 **основна сума будь-якого виду кредиту не є доходом підприємства під час його отримання та витратами під час його погашення.**

Для відображення **довгострокових кредитів** у іноземній валюті (строк погашення яких перевищує 12 місяців) і нарахованих за ними процентів використовується **субрахунок 502 “Довгострокові кредити банків в іноземній валюті”**. Якщо до погашення довгострокового кредиту залишається 12 місяців, то заборгованість підприємства можна перевести до складу короткострокової, використавши **субрахунок 612 “Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті”**.

Для відображення **короткострокових кредитів** у іноземній валюті (на строк до 12 місяців) та нарахованих за ними процентів призначений **субрахунок 602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті”**.

Однією формою таких кредитів є **овердрафт**.

Овердрафт (надплановий) – особлива форма надання короткотермінового кредиту клієнтові банку в разі, якщо величина платежу перевищує залишок коштів на рахунку клієнта. Банк списує кошти з рахунку клієнта повністю, тобто автоматично видає

обліково-економічного персоналу, повному врахуванні вітчизняних економічних і правових умов щодо обліку в бюджетних установах.

Список використаних джерел:

1. Александров В. Т. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах : навч. посібн. / В. Т. Александров. – К. : АВТ лтд, 2004. – 387 с
2. Завгородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Завгородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : ТОВ «Знання», КОО, 2000. – С. 404.
3. Фінанси підприємства : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрогін. – 4-тє вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 572 с.

Капустянська Н. О.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Цветкова Н. М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ В
НАЦІОНАЛЬНІЙ ВАЛЮТІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО
ПОКРАЩЕННЯ**

В умовах ринкової економіки на підприємстві постійно здійснюються фінансові взаємовідносини з іншими підприємствами та організаціями, працівниками підприємства й окремими особами. Ці взаємовідносини засновані різними грошовими розрахунками у процесі виробництва, обігу та розподілу продукції.

Питанням обліку і аудиту операцій з грошовими коштами присвячені наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, таких, як С. Голов, Р. І. Грачова, А. Коропов, В. І. Куцик, Т. Момот, В. Г. Савицька, Г. Терещенко, В. Ходаківська та інші.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами. Вони являють собою початок і кінець виробничо-комерційного циклу. Діяльність підприємства потребує, щоб грошові кошти переводились у різні активи, які, в свою чергу перетворюються у дебіторську заборгованість як частину процесу реалізації. Результати діяльності вважають кінцевими й досягнутими, коли процес інкасування приносить потік грошових коштів на підприємство, на основі яких міг би початися новий цикл, який з часом принесе прибуток.

Грошові кошти в господарстві можуть знаходитися в формі готівки в касі та зберігатися на рахунках в банку і можуть бути використані для поточних операцій.

Основними завданнями обліку грошових коштів є: виконання операцій з грошовими коштами за розрахунками з постачальниками, покупцями; контроль за дотриманням касової і розрахункової дисципліни; своєчасне і правильне документальне оформлення операцій з руху грошових коштів, щоденний контроль за збереженням готівки і цінних паперів у касі підприємства;

інвентаризація грошових коштів і відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку; дотримання НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності та надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Рух коштів відбувається у відповідності з трьома видами діяльності: операційною, інвестиційною та фінансовою.

Операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною та фінансовою.

Інвестиційна діяльність – це сукупність операцій з придбання та продажу довгострокових (необоротних) активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів.

Фінансова діяльність – це сукупність операцій, які призводять до зміни величини (або) складу власного капіталу.

Побудова аналітичного обліку за цими видами діяльності дасть змогу ефективніше здійснювати внутрішній аудит.

Розглянемо шляхи покращення обліку та складання звітності про грошові потоки підприємства.

На даний час облік ведеться виключно з допомогою комп'ютерної техніки. Розроблено безліч програм, що полегшують та мінімізують роботу бухгалтера. До їх числа входять такі як: 1С (декілька версій), SAP, IBS (для всіх видів діяльності), Medoc (податковий облік), Діловод (програма для торгівлі), «Товари, Ціни, Облік...» (для малого та середнього бізнесу), АКРОС «Склад» і багато інших.

Робота в таких програмах побудована наступним чином: вони поділяються на декілька компонентів, кожен з яких відповідає за свою частину обліку. Для прикладу у програмі SAP виділяються наступні елементи : FI – система фінансового обліку та звітності (основні засоби, дебітори та кредитори); AM – AA – облік основних засобів; CO – облік та розподіл витрат; MM – управління матеріальними потоками; SD – збут; PP – планування виробництва.

Для вдосконалення пропоную доповнити дану програму розділом з обліку грошових коштів за видами діяльності. З кожним роком облік вдосконалюється, адже з'являються все нові і нові програмні засоби та вдосконалюються вже існуючі. Весь процес

видатки – 57%, оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 2%, капітальні витрати – 3%, оплата послуг – 0,8%.

Для аналізу фінансових ресурсів бюджетної установи та пошуку шляхів її удосконалення доцільно використовувати інформацію управлінського обліку, яка свідчить про надходження коштів від надання відділами ДНДЕКЦ послуг у 2014 році, оскільки асигнування з бюджету є чітко лімітованими та залежать не лише від внутрішніх факторів діяльності підприємства. Так, по лабораторії спеціальних видів експертизи (молекулярно-генетичні дослідження) було отримано найбільший дохід від реалізації наданих послуг – 3498,5 тис.грн. Відділ експертизи зброї та трасологічної експертизи по рейтингу вартості наданих послуг зайняв друге місце – 2127,1 тис.грн за рахунок такого виду послуг як балістичні дослідження. Також варто виокремити відділ авто-технічної експертизи – 1741,7 тис.грн за результатами попереднього року. Ці три відділи приносять лівову частину – 87% доходу, всі інші є підтримуючими, якщо розглядати діяльність з позиції дохідності. Проте без останніх неможливе існування служби, адже їх робота є прерогативою держави.

Особливістю проведення аудиту в державному секторі є те, що перевірка засобів внутрішнього контролю може бути ширшою і детальнішою порівняно з аудитом фінансової звітності в приватному секторі. Функції внутрішнього аудиту установи можуть поширюватися до рівня функцій контролювання інформаційного забезпечення, регулювання й контролю (моніторингу), завдання якого шляхом підготовки управлінської інформації орієнтувати керівництво на прийняття оптимальних управлінських рішень.

За результатами дослідження було запропоновано створити структурний підрозділ внутрішнього аудиту й комплекс розроблених планів організаційних заходів, методичного забезпечення його діяльності, що дозволить постійно здійснювати контроль цільового й ефективного використання бюджетних коштів. Розглянуті шляхи вдосконалення методики складання фінансової звітності в ДНДЕКЦ МВС України в частині створення відділу внутрішнього аудиту призведуть до оптимізації ведення бухгалтерського обліку в бюджетній установі, зниженню вірогідності помилок, сприятимуть вдосконаленню системи стратегічного бюджетного планування, підвищення статусу та ролі

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

активів ведеться за місцем зберігання в розрізі матеріально відповідальних осіб та осіб, відповідальних за облік;

– ведення обліку, оцінки, переоцінки запасів здійснюється відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси». Запаси обліковуються за місцем зберігання в розрізі матеріально-відповідальних осіб та осіб, відповідальних за облік. Одиниця аналітичного обліку запасів є одиниця виміру, зазначена із документах постачальника. Вибуття оцінюється за методом ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів.

Різноманітність бюджетних організацій, специфіка їх діяльності підвищують вимоги до аналітичного забезпечення управління. Ускладнює його недостатність інформації (вона в основному фінансова) і те, що їх діяльність на противагу діяльності господарюючих суб'єктів, не завжди можна виміряти кількісними і вартісними показниками, які б давали змогу об'єктивно оцінити результати їх діяльності та ефективність затрачених коштів. Тому необхідно знаходити нетрадиційні джерела інформації, використовувати специфічні показники і критерії, які б сприяли пізнанню й оцінці процесів, закономірностей і тенденцій, що відбуваються у бюджетних організаціях та їх структурних підрозділах, допомагали б обґрунтувати їх стратегію, підпорядковану соціально-економічному розвитку держави, підвищенню окупності бюджетних коштів.

За результатами господарювання установи у 2012–2014 рр. виявлено наступне: підприємство є фінансово незалежними рівень його автономії становить 80–90% на протязі досліджуваного періоду. При цьому вишукуються кошти для придбання основних засобів, так у 2014 році 80% коштів спецфонду було спрямовано на придбання необхідного обладнання. Тоді як кошти загального фонду витрачались переважно на оплату праці та придбання необхідних матеріалів. Питома вага спеціального фонду у структурі кошторису надходжень 2015 року складає лише 7%, тоді як решта 93% – фінансування за рахунок загального фонду. В цілому структура видатків кошторису 2015 року виглядає наступним чином: заробітна плата – 3 %, грошове забезпечення військовослужбовців – 24%; нарахування на оплату праці – 9%, придбання предметів постачання, матеріалів, оплата послуг та інші

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

руху грошових коштів на підприємстві та і взагалі у суспільстві стає виключно автоматизованим. Шляхами удосконалення операцій з грошовими коштами в національній валюті являється повний перехід в усіх сферах діяльності та видах бізнесу на повністю автоматизовану систему обліку та аналізу руху активів, в тому числі і грошових коштів.

Одним із напрямів удосконалення обліку грошових коштів для прийняття управлінських рішень є управлінська звітність. Крім того, потрібно покращити методику контролю за рухом грошових коштів. Для цього на кожному підприємстві потрібно складати за допомогою комп'ютерних програм таблиці–звіти, що містили б інформацію про те від кого, в якій кількості, на яких умовах надійшли та мають надійти кошти, скільки та кому ми сплатили грошей або ж маємо сплатити та в які строки. Також повинна відобразитися інформація на які цілі відбулося (відбувається) витрачання грошових коштів. Данна інформація має оновлюватись кожних один – два тижні або ж раз на місяць в залежності від виду діяльності підприємства.

Також на підприємствах для стратегічного управління потрібно складати прогнозну звітність по руху грошових коштів.

Козаченко В.І.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шпак В.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ

В умовах ринкового господарювання безготівкові розрахунки набувають все більшого значення. Безготівкові розрахунки є тією ланкою, яка з'єднує кожний суб'єкт господарської діяльності з оточуючим ринковим середовищем, державними фінансами та використовується в процесі виробництва, розподілу та споживання. Особливістю цих розрахунків є те, що вони здійснюються без участі готівки, шляхом перерахування коштів з поточного рахунку в банку свого підприємства на відповідні рахунки інших підприємств. Це скорочує використання в розрахунках готівки і пов'язані з ними витрати на охорону, транспортування, але не виключає саму готівку з розрахункових операцій. В свою чергу, це дозволяє звести до мінімуму суму коштів, які знаходяться в обігу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Кузьмінський, М.Ф. Огійчук, Л.К. Сук, І.В. Шамова, В.Н. Сердюк, З.Б. Живко, О.А. Шевчук, А. Велш Глен, Б. Нідлз, Є.С. Хендріксен, Л.І. Хоружій.

Виклад основного матеріалу. Згідно Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів.

За об'єктами безготівкові розрахунки поділяють на:

– розрахунки за товарними операціями (платежі за товари, надані послуги і виконані роботи);

проведенні витрат з метою отримання доходу. Фінансові ресурси, поряд з трудовими і матеріальними ресурсами, є важливою складовою ресурсної забезпеченості. Від величини фінансових ресурсів залежить соціально-економічний розвиток установи.

Форми і методи здійснення обліку в бюджетних установах головним чином залежать від змін у фінансовому механізмі держави. Для організації та ведення обліку в бюджетних установах необхідна чітко прописана облікова політика, яка має враховувати всі існуючі вимоги нормативно-правового регламентування діяльності. На прикладі бюджетної установи – Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України було проведено систематизацію даних щодо обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів. За результатами дослідження встановлено що облік виконання кошторису видатків здійснюється ДНДЕКЦ за меморіально-ордерною формою з використанням програмного забезпечення. Ведення бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, а також інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку, в тому числі з використанням уніфікованої автоматизованої системи бухгалтерського обліку та звітності. Оскільки в поняття фінансових ресурсів бюджетної установи нами закладено визначення як сукупності рахунків 1, 2 і 3 класів, особливості їх відображення в обліку ДНДЕКЦ, полягає в наступному:

– для забезпечення казначейського обслуговування коштів державного бюджету в Державній казначейській службі для ДНДЕКЦ відкриті бюджетні рахунки. Загальний ліміт залишку готівки в касі встановлюється в розмірі 10200 грн.;

– ведення бухгалтерського обліку необоротних активів здійснюється відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби». Для введення в експлуатацію необоротних активів в Державному центрі, правами керівника таких підрозділів затверджуються комісії з прийняття необоротних активів. Амортизація (знос) основних засобів проводиться щоквартально станом на останній день звітного кварталу, а у разі його списання з балансу, за повні місяці його використання. Облік необоротних

Шевчук С.О.
VI курс, ОА 14.15/3
Науковий керівник:
д.пед.н., професор Теловата М.Т.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ,
КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ
ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ
ДНДЕКЦ МВС УКРАЇНИ**

Визначення економічної природи такого фундаментального поняття, як фінансові ресурси, існують різні точки зору, що мають як спільні риси, так і істотні відмінності. У зв'язку з цим існуючі трактування цього поняття вимагають систематизації, пояснення та уточнення. Аналізуючи тлумачення фінансових ресурсів різними авторами [2–4] слід зазначити на переважну схожість у висновках, проте уточнення потребує визначення з орієнтацією на бюджетну установу. Найдосконалішим, із точки зору зазначення предмета фінансових відносин, є визначення поняття «фінансові ресурси підприємства» Опаріна В. М. [3], який зазначає, що це не лише грошові кошти, а всі кошти, які вкладені в основні засоби й оборотні кошти. Слід зауважити, що у визначенні Опаріна В. М. не вказано характеру та мети економічних відносин, які є одними з найважливіших складових наукового дослідження будь-якої економічної категорії. Таким чином, дослідження сутності поняття «фінансові ресурси» дозволяють зробити висновок про неможливість їх ототожнення з поняттям «фінансовий капітал», що відображено у звітності як власний та залучений капітал. Принциповість такого висновку полягає у тому, що управління фінансовим капіталом суб'єкта підприємництва має відбуватися на іншому теоретичному та методологічному підґрунті, ніж управління фінансовими ресурсами.

В результаті вважаємо, що фінансові ресурси установи – це сума коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби бюджетної установи. Вони характеризують потенціал, тобто можливості у

– розрахунки за нетоварними операціями (сплата податків та перерахування інших платежів до бюджету, страхових сум тощо).

Здійснення безготівкових розрахунків відбувається за наступних умов:

1. Юридичні та фізичні особи відкривають рахунки в установах банків для зберігання своїх грошових коштів і здійснення банківських операцій;
2. Банки здійснюють розрахунково-касове обслуговування підприємств на підставі відповідних договорів і чинних нормативно-правових актів;
3. Перерахування (списання) коштів з рахунків підприємств банки здійснюють лише за дорученням власників цих рахунків або розпорядженням стягувачів (у разі судового рішення) у термін, встановлений законодавством;
4. Доручення підприємств на перерахування коштів приймається банками до виконання тільки в межах наявних коштів на їх рахунках або за рахунок платіжного кредиту банку.
5. Підприємства самостійно обирають платіжні інструменти та вказують їх при укладанні між собою договорів.

Організація безготівкових розрахунків повинна відповідати конкретним вимогам, які обумовлені інтересами окремого суб'єкта підприємництва. Головна з них – забезпечувати своєчасне отримання кожним підприємством грошових коштів за поставлену ним продукцію та надані послуги, чим сприяти прискоренню обігу оборотних коштів у розрахунках.

При здійсненні безготівкових розрахунків застосовують акредитивну, інкасову, вексельну форми розрахунків, також розрахунки проводяться розрахунковими чеками, банківськими платіжними картами.

Вибір ефективної форми розрахунків сприяє покращенню фінансового стану підприємства, збільшення його прибутку без залучення додаткових капітальних інвестицій.

В умовах ринкової економіки, обираючи форму розрахунків необхідно дотримуватись таких критеріїв:

- надійність, забезпечується своєчасним надходженням коштів на рахунок виробника продукції в повному обсязі;
- контроль через достатній рівень взаємного і банківського контролю за виконанням договірних зобов'язань;

- прискорення документообігу;
- прискорення обігу коштів шляхом скорочення термінів отримання товарів, робіт, послуг і термінів їх оплати покупцями;
- мінімальна трудомісткість розрахункових операцій.

Безготівкові розрахунки здійснюються за типовими банківськими документами на паперових носіях або в електронному вигляді. Передбачені наступні розрахункові документи: платіжні доручення, платіжні вимоги–доручення, платіжні вимоги, акредитиви, розрахункові чеки, а також меморіальні ордери.

Методика обліку безготівкових розрахунків залежить від наступних факторів: форми розрахунків, платіжних інструментів розрахунків та форми оплати, місцезнаходження економічного агента, наявність фактичного руху коштів при здійсненні розрахунків, результати здійснення розрахунків (завершення господарської операції або утворення дебіторської чи кредиторської заборгованості).

Для обліку наявності та руху грошових коштів, які знаходяться на рахунках у банку, і які можуть бути використані для поточних операцій, використовують рахунок 31 “Рахунки в банках”. Це активний рахунок, за дебетом якого відображають наявність та надходження коштів, а за кредитом відображається вибуття коштів. Рахунок 31 має наступні субрахунки: 311 “Поточні рахунки в національній валюті”, 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті”, 313 “Інші рахунки в банку в національній валюті”, 314 “Інші рахунки в банку в іноземній валюті”. Аналітичний облік по рахункам ведеться за видами рахунків, відкритих в банківських установах.

Інформація про рух грошових коштів на рахунках у банку відображається в облікових регістрах: Журналі 1, відомості 1.2, та в фінансовій звітності: форма №1 «Звіт про фінансовий стан», форма №3 «Звіт про рух грошових коштів», форма № 5 «Примітки до фінансової звітності».

Висновки. Таким чином, безготівкові розрахунки – це основна форма здійснення платежів в сфері господарювання, яка здійснюється банківськими установами через перерахування відповідних сум з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств

Список використаних джерел:

1. Грачова Р. Е. Энциклопедия бухгалтерского учета / Р. Е. Грачова. – К. : Галицкие контракты, 2004. – 832 с.
2. Бекренева Г. О. Операційна діяльність промислового підприємства – система управління / Г. О. Бекренева // Становлення та розвиток обліку, контролю і аналізу в Україні : тези доп. Міжнар. наук, конф., 16 – 17 березня 2006 року – К.: КНЕУ, 2006. – С. 13–18.
3. День В.С., Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посібн. – 3–тє видання. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 608 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : БЦр:/7\у\у.1шірх.сот/1'ile/28()253
4. Про затвердження типових форм первинного обліку : Наказ Міністерства статистики України від 09.10.95 № 253 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Бйр://8eagcб.1i#a2акоп.иа/1_(ioc2.п8I71іпк1/РШ691.1i1:т1. –
5. П(С)БУ 7 “Основні засоби” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Бйр:/Ду\у\у.гас1а.£0у.іт.
6. Белоусов А. Удосконалення документального оформлення операцій з основними засобами в умовах застосування П(С)БО 7 “основні засоби” / А. Белоусов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006.

обліку основних засобів з метою контролю за наявністю інвентарних карток.

Форма № 03-8 “Картка обліку руху основних засобів”. Дані карток використовуються для складання річної статистичної звітності та форми № 5 “Примітки до річної звітності”.

Форма № 03-9 “Інвентарний список основних засобів” використовується матеріально-відповідальною особою для пооб’єктного обліку основних засобів. Складається в одному примірнику. Списки ведуть за класифікаційними групами основних засобів.

З моменту затвердження первинних документів з обліку основних засобів внаслідок прийняття П(С)БО 7 “Основні засоби”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2004 р., в бухгалтерському обліку відбулися суттєві зміни. Окремі графи типових форм первинних документів втратили свій зміст і на підприємствах не використовуються [6].

У той же час, окремі показники, які передбачені П(С)БО 7, не відображені в типових формах первинного обліку. Так, наприклад, деякі складні господарські операції, а саме переоцінка основних засобів, потребують розробки окремих форм документів для відображення їх у бухгалтерському обліку. Потребують перегляду типові форми розрахунку амортизації, а саме: 03-14 “Розрахунок амортизації основних засобів” (для промислових підприємств), 03-15 “Розрахунок амортизації основних засобів” (для будівельних організацій), 03-15 “Розрахунок амортизації з автотранспорту”. Вони вже не дають можливість нараховувати амортизацію основних засобів за існуючими методами.

Висновки. Отже, у даній роботі були розглянуті типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів. Удосконалення первинного обліку основних засобів повинно відбуватися в напрямі перегляду типових форм відповідно до змін, які відбулися у бухгалтерському обліку в умовах дії П(С)БО 7 “Основні засоби”. Крім цього, для підвищення інформативності первинного обліку необхідно розробити окремі форми деяких господарських операцій.

і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Фінансовий стан підприємства залежить від рівня ефективності використання безготівкових розрахунків, а саме форми розрахунків та платіжних інструментів.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
2. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посібн. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. – К. : УБС НБУ: Знання, 2010. – 390 с.
3. Постанова «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 21.01.2004 № 22.
4. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 647 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Колч О. Л.
V курс, ОАД 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Редько О. Ю.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**РОЛЬ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МЕНЕДЖМЕНТУ ДОХОДІВ У ФУНКЦІОНУВАННІ
СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Успішне функціонування вітчизняних промислових підприємств у сучасних нестабільних умовах господарювання значною мірою залежить від ефективності інформаційної системи, яка є засобом, за допомогою якого користувачі інформації задовольняють свої потреби в зменшенні рівня невизначеності щодо об'єктів спостереження. При цьому найбільш значущою за своєю місткістю є обліково-аналітична інформація, використання якої надає можливість здійснювати ефективне управління господарськими процесами, в т.ч. і процесом формування доходів. Водночас слід зазначити, що на її формування значний вплив мають галузеві особливості діяльності суб'єктів господарювання, врахування яких дає змогу отримати на виході інформаційної системи якісну обліково-аналітичну інформацію.

Дослідженню проблем обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктами господарювання різних видів економічної діяльності, визначенню його сутності і складових присвятили свої праці такі вчені, як: І. А. Бланк, О. М. Брадул, Р. Ф. Бруханський, Н. В. Голячук, В. М. Жук, А. Г. Загородній, Т. Г. Камінська, М. Д. Корінько, Є. В. Мних, О.Ю. Редько та ін. Не применшуючи цінності існуючих досліджень, виникає необхідність додаткового вивчення проблемних питань в частині визначення поняття обліково-аналітичного забезпечення як в управлінні діяльністю підприємств, так і процесу формування доходів суб'єктів господарювання.

Обліково-аналітичне забезпечення – це комплекс систем формування, збору, аналітико-синтетичної обробки, накопичення

бухгалтерського обліку. Первинна облікова документація про наявність, склад, рух та інші операції, що здійснюються з основними засобами, затверджена наказом Міністерства статистики України від 29.12.95 № 352 [5]. Для більш повного розуміння процесу документообігу основних засобів варто розглянути ці найбільш поширені форми документів:

Форма № 03-1 “Акт прийняття-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів”. Вона є підставою для зарахування на баланс об'єктів основних засобів. Складається у трьох примірниках. Використовується для оформлення реалізації об'єктів основних засобів і їх безоплатного передавання іншим юридичним та фізичним особам. Слугує підставою для внутрішнього переміщення об'єктів основних засобів від однієї матеріально-відповідальної особи до іншої.

Форма № 03-2 “Акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів” використовується у процесі оформлення впровадження в експлуатацію основних засобів після завершення їх капітального ремонту, реконструкції чи модернізації. Складають у трьох примірниках.

Форма № 03-3 “Акт на списання основних засобів” застосовується для оформлення ліквідації окремих об'єктів (крім автотранспортних засобів) або їхніх складових частин. Складається у двох примірниках.

Форма № 03-4 “Акт на списання автотранспортних засобів” використовується для оформлення списання з балансу підприємства автомобілів, причепів, напівпричепів.

Форма № 03-5 “Акт про встановлення та демонтаж будівельних машин” застосовується будівельними підприємствами для оформлення демонтажу, передавання на інший будівельний об'єкт та запуску в експлуатацію будівельних машин. Складається у двох примірниках.

Форма № 03-6 “Інвентарна картка обліку основних засобів” використовують для пооб'єктного обліку основних засобів. Складається в одному примірнику бухгалтерією. Підставою для оформлення даного реєстру є форми № 03-1, № 03-2, № 03-3, 03-4, дані технічної та іншої документації про цей об'єкт.

Форма № 03-7 “Опис інвентарних карток з обліку основних засобів” використовується для реєстрації інвентарних карток

Шевченко К.В.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Щирська О.В.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Актуальність даної теми зумовлена тим, що достовірність інформації про основні засоби та господарські операції з ними залежить від їх первинного обліку, оскільки він є початковою стадією в системі бухгалтерського обліку. У процесі організації обліку основних засобів постає проблема, яку необхідно вирішувати. Це вдосконалення документального оформлення операції з основними засобами.

Проблеми організації документального оформлення операцій з основними засобами досліджували такі автори, як: Грачова Р, Е., Бекренева Т. О., Пень В.О., Гливенко В. В. [1 – 3]. Однак на сьогодні проблематика документального оформлення потребує подальшого дослідження.

Первинні документи з обліку основних засобів повинні містити необхідні показники для відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій з ними.

Важливою ланкою в організації бухгалтерського обліку є їх первинний облік, що є початковою стадією систематичного сприйняття і реєстрації окремих операцій, які характеризують господарські процеси та явища, що відбуваються на підприємстві [1]. А первинні облікові документи як результат первинного обліку – запорука інформаційного забезпечення системи бухгалтерського обліку.

На стадії первинного обліку відомості про здійснені господарські операції реєструються в первинних документах. Первинні документи – письмові свідоцтва, які фіксують і підтверджують господарські операції, в тому числі розпорядження і дозвіл адміністрації (власника) на їх проведення [4].

Отже, за допомогою первинних документів здійснюється зв'язок між господарськими процесами і системою

та передачі обґрунтованої і релевантної обліково-аналітичної інформації, сформованої з використанням методів бухгалтерського обліку й економічного аналізу для прийняття управлінських рішень, здатних сприяти успішному розвитку підприємств. Водночас така система поєднує інформаційні технології та механізми реалізації забезпечувальних заходів, що підвищує інформаційну місткість даних про певну ділянку діяльності підприємства і більш повно задовольняє потреби користувачів.

Досліджено, що поняття «обліково-аналітичне забезпечення» співвідноситься із поняттям «інформаційне забезпечення», як частина з цілим. При цьому такий продукт обліку й аналізу, яким є обліково-аналітична інформація, являє собою основу, ядро системи інформаційного забезпечення діяльності підприємств. Саме створення зазначеної системи сприятиме підвищенню ролі обліку як однієї із функцій управління й забезпечить отримання оперативної, актуальної, достовірної, аналітичної інформації щодо здійснених господарських операцій для прискорення процедур внутрішньогосподарського контролю та дасть можливість підвищити ефективність управління діяльністю підприємств.

При цьому, будучи важливою складовою інформаційного простору підприємств, система обліково-аналітичного забезпечення об'єднує облікові й аналітичні операції в цілісний процес, результатом якого є обліково-аналітична інформація як основа для прийняття управлінських рішень.

Розглядаючи процес формування обліково-аналітичної інформації щодо доходів підприємства доцільно виокремити етапи, від якісного виконання яких залежить результативність інформації на виході, а саме:

– виявлення, накопичення та реєстрація облікової інформації щодо доходів підприємства у первинних документах (видаткових накладних, актах виконаних робіт (наданих послуг));

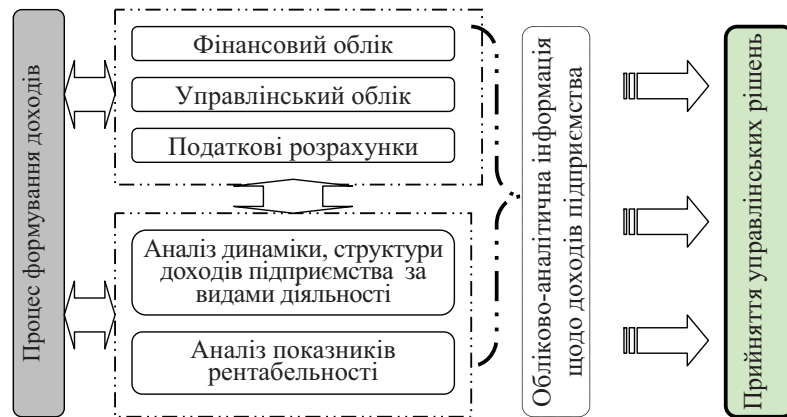
– узагальнення масиву первинної облікової інформації щодо доходів шляхом складання внутрішньої (управлінської) та зовнішньої (фінансової та податкової) звітності підприємства;

– здійснення аналітичної обробки сукупності облікових даних в частині доходів та фінансових результатів.

Схема взаємозв'язку складових частин процесу прийняття управлінських рішень для дослідження такого об'єкта обліку й

аналізу, яким є процес формування доходів підприємства, зображена на рис. 1.

Рис. 1. Схема взаємозв'язку складових частин обліково-аналітичного забезпечення процесу формування доходів підприємства

На сьогоднішній день на більшості господарюючих суб'єктів формування обліково-аналітичного забезпечення процесу формування доходів характеризується безсистемністю та орієнтацію цієї системи на досягнення тільки тактичних цілей, які пов'язані з виконанням вимог нормативно-правових актів щодо ведення фінансового та податкового обліку і складання та подання відповідної звітності. Проте в умовах динамічного розвитку економічних процесів система обліково-аналітичного забезпечення відіграє важливу роль не тільки в реалізації тактичних цілей, але й у постановці стратегічних цілей для досягнення останніх.

Отже, обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємства слід розглядати як єдине ціле. Тоді окремою частиною такого цілого є обліково-аналітичне забезпечення доходів, яке являє собою систему збору й передачі обґрунтованої інформації про доходи підприємства, яка формується в результаті поєднання і взаємодії всіх видів обліку й економічного аналізу, що уможливорює прийняття тактичних і стратегічних управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності вищезазначеного процесу.

- оперативні дані про потік коштів;
- інформацію про матеріальний потік, пов'язаний із фінансовим потоком, і навпаки;
- зведену інформацію для аналізу за минулі періоди стандартними засобами;
- зменшити витрати часу і праці на підтримку стандартного документообігу.

За результатами діяльності більшості підприємств, використання автоматизованої форми обліку значно підвищується своєчасність і точність обробки облікової інформації, формування первинних та звітних документів. Крім цього, певні форми обов'язкової податкової та фінансової звітності можуть надаватися в державні установи в електронному вигляді та через електронні соціальні мережі. Для автоматизації обліку грошових коштів, зокрема, можливе використання програмних продуктів корпорації «Парус – Підприємство», «1С:Бухгалтерія», а також систем «Клієнт-Банк», що значно прискорює рух грошових коштів на банківських рахунках підприємства та контроль за їх наявністю.

Колісніченко Н. О.

V курс, ОА 11.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Редько О.Ю.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

грошові потоки. Але розширення форм і методів здійснення розрахунків, властивостей та функцій грошових коштів як інструментів забезпечення оперативної платоспроможності стали основною причиною уточнення й деталізації відображення в обліку та контролю операцій з ними. На сьогодні виникає необхідність у застосуванні конкретних прийомів управління грошовими коштами, джерелом якого є достовірне інформаційне забезпечення.

Щоб успішно реалізувати функції управління на підприємствах застосовується комплекс фінансових інструментів: планування, регулювання та облік.

Планування включає: розробку платіжного календаря, планування грошових резервів та швидкості обігу грошей. План руху грошових коштів дозволяє оцінити стан платоспроможності підприємства протягом планового періоду, дотримання встановлених нормативів формування запасів грошових коштів та організацію роботи щодо залучення поступлень грошей.

Регулювання полягає в коригуванні строків платежів, розмірів залишків грошових коштів, швидкості обігу грошових коштів.

Процес обліку грошових коштів та їх руху визначає фактичний стан грошових коштів. За допомогою функції обліку керівництво підприємства отримує інформацію про фактичні обсяги грошових коштів, якими може розпоряджатися та на підставі отриманих даних оперативно приймати управлінські рішення і тим самим впливати на платоспроможність підприємства та рух грошових коштів.

Для вдосконалення організації і ведення обліку грошових коштів на підприємстві необхідно проаналізувати можливості різних програм автоматизації процесу обліку. Це дає можливість економити підприємству свій час та кошти, а головне – своєчасно приймати ефективні управлінські рішення. На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм по автоматизації бухгалтерського обліку.

Кошти є обмеженим ресурсом, і усі підприємства повинні вміти їх раціонально розподіляти і використовувати. Для цього потрібно мати можливість отримати інформацію про їх залишки, джерела, напрями використання.

Автоматизована форма обліку руху грошових коштів і розрахунків дозволяє отримати:

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ Й ЗАМОВНИКАМИ

В ринковій економіці економічні суб'єкти господарювання (підприємства, організації) в процесі своєї діяльності кожного дня стикаються з різними видами розрахунків. Факти виникнення зобов'язань та їх погашення являють собою розрахункові відносини. При цьому будь-яка організація може виступати як дебітором, так і кредитором.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками – це необхідний елемент управління підприємства, він передбачає дослідження виконання виробничої програми, відхилення від плану й завданих параметрів, напрямки перспективного розвитку підприємства після прийняття відповідних управлінських рішень.

Багато економістів займалися та займаються проблемами розвитку та удосконалення обліку розрахунків з покупцями та замовниками. Даній тематиці присвятили свої наукові праці такі відомі вчені як: Ф.Ф. Бутинець, Г.Є. Павлова, Н.В. Бондарчук, Л.М. Васильєва, А.Ф. Вещунова, О.Ю. Редько, що свідчить про актуальність даної теми.

Слабкими сторонами в організації обліку розрахунків з покупцями і замовниками на торговельних підприємствах можна відзначити наступні:

- 1) Недостатність контролю з боку, як головного бухгалтера підприємства, так і керівника;
- 2) Невчасно проводиться інвентаризація розрахунків, що не сприяє своєчасному виявленню простроченої заборгованості та вжиття заходів до її погашення;
- 3) Невиконання правила перевірки документів (зведених, платіжних, звітності), підготовлених бухгалтерією, самими працівниками бухгалтерії, тобто після складання документа одним

працівником бухгалтерії інший не перевіряє повністю цей документ;

4) Несвоєчасно надається в бухгалтерію документація з боку відділу продажів, що сприяє зростанню числа помилок в обліку.

Документування обліку розрахунків з покупцями є невід'ємним елементом процесу якісного та оперативного управління підприємством. Без контролю за процесом документообігу розрахунків з покупцями не можливе налагоджене управління підприємством, оскільки відбувається порушення ритмічності в процесі реалізації, що призводить до уповільнення обігу оборотних засобів або оприбуткування матеріалів, не в повній мірі контролюються дії матеріально-відповідальних осіб. Така негативна тенденція призводить до загрози підриву інформаційної безпеки та зменшення прибутку підприємства.

Перед бухгалтером підприємства стоїть завдання, по-перше, здійснювати контроль за оплатою відвантаженої продукції, по-друге – контролювати надходження документів щодо погашення авансу за рахунок наступних поставок. Контроль за надходженням документів є важливим елементом організації обліку.

Відсутність документів за деякими операціями обумовлено різними причинами, головним чином відсутністю контролю чи його недостатністю за надходженням первинної документації чи безвідповідальним відношенням працівників до своїх функціональних обов'язків. Всі ці причини залежать від наявної системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві, від дотримання посадових інструкцій, від графіків документообігу.

Під час значного циклу проходження документа від моменту його виписки постачальником до моменту реєстрації та обліку в замовника зростає ризик несвоєчасності та неповноти відображення даних у поточному обліку. Зрозуміло, чим більший цикл документообігу, тим більша ймовірність втрати документа.

Документообіг розрахунків з покупцями – це раціонально організована система створення, перевірки, обробки та здачі в архів первинних документів обліку, якість ведення якої характеризується застосуванням підприємством оперограм та графіків документообігу.

При великому обороті діяльності підприємства втрата документів значно ускладнює роботу бухгалтера, змушуючи його

**Шевченко О.М.
VI курс, ОА 14.15/2**

Науковий керівник:
д.е.н., професор Пилипенко О.І.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

У бухгалтерському обліку одним із елементів господарських засобів є засоби у сфері обігу, складовою частиною яких є грошові кошти. Облік грошових коштів ведеться у кожному підприємстві, ефективне функціонування якого залежить від правильної організації їх обліку. Більшість операцій, що відбуваються у підприємстві, пов'язані з придбанням, виробництвом і продажем товарів та послуг і, у зв'язку з цим, оплатою та одержанням грошових коштів. Наявність грошових коштів у підприємстві впливає на його платоспроможність, конкурентоспроможність, а також ефективність діяльності та подальший розвиток.

Дослідженню питань обліку грошових коштів значну увагу в своїх працях приділили такі провідні вітчизняні вчені-науковці: Л. Береза, М. Т. Білуха, С. Ф. Голов, Г. Г. Кірейцев, М. В. Кужельний, Н. М. Малюга, Л. В. Нападівська, В. В. Сопко, М.С. Пушкара, М.Г. Чумаченко, В.О. Шевчука, Г.В. Савіцької та інші. Однак, зміни у нормативно-законодавчій базі обумовлюють виникнення нових проблемних аспектів, що потребує подальшого вивчення та удосконалення.

Організація обліку грошових коштів є досить трудомістким і разом з тим ризикованим процесом, тому що навіть одна помилка може стати причиною цілого ряду порушень і неточностей, це відіб'ється на господарському процесі та інформації про фінансово-майновий стан підприємства.

Як показує практика, облік грошових коштів достатньо відрегульований законодавчими та нормативними актами. Згідно міжнародних стандартів бухгалтерського обліку МСБО 7 – грошові кошти складаються з готівки в касі і депозитів до запитань. У процесі кругообороту грошові кошти підприємства утворюють

економічних вигод від його використання відображаються як капітальні інвестиції. Але ж це дає змогу стверджувати, що згідно вимог стандарту збільшується вартість тих (віртуальних) основних засобів, на поліпшення яких ці затрати понесені в дійсності не були.

Таким чином на підставі проведеного дослідження систематизованого порядку відображення в бухгалтерському обліку орендних операцій шляхом поліпшення організації синтетичного та аналітичного обліку за окремими субрахунками у суб'єктів орендних відносин, що сприятиме покращанню якості інформації про реальний стан здійснення цих операцій. І тісній співпраці з орендарями.

Сучасний етап розвитку обліку і аудиту характеризується застосуванням інформаційних технологій.

Можна сказати, що зміни в правовому регулюванні відносин оренди, як в актах національного законодавства, так і в міжнародних договорах, зберігає виважений консерватизм, що сприятиме більш ефективній адаптації до трансформацій як суб'єктів господарювання, так і користувачів фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Колеснікова О. М. Автоматизація обліку розрахунків з оренди основних засобів: [Електрон. ресурс]. / О. М. Колеснікова – Режим доступу:

http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2009_142_2/09_kom.pdf.

2. Литвиненко І.Ю. Облік орендних операцій: проблемні аспекти [текст]: Бухгалтерський облік. [Електрон. ресурс]. / І. Ю. Литвиненко – Режим доступу:

<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=9702>.

3. Мних Є. Концепція побудови комп'ютерної інформаційної системи обліку діяльності корпорацій / Є. Мних, О. Брадул // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 4. – 41–45 ст.

4. Пантелеев В. П. Внутрішній аудит : навч. посіб. / В. П. Пантелеев, М. Д. Корінько; за ред. В. О. Шевчука. – К, 2006. – 207-247 ст.

5. Верига Ю. А. Аналіз фінансового стану підприємства : методичні рекомендації / Ю. А. Верига, В. О. Подольська. – Полтава, ПКІ, 1999р. – 562 ст.

6. Сайт КИЇВЕНЕРГО [Електронний ресурс] – <http://kyivenergo.com/uk/>

постійно контролювати надходження втрачених документів. Так, спочатку треба зробити вибірку з оборотної відомості щодо такої нестачі, потім з'ясувати причину її виникнення, опитати відповідальних осіб про відсутні документи, повідомити контрагентів, а через деякий час перевірити надходження документів, щодо яких було зроблено запит. Спотворення суми дебіторської заборгованості при розрахунках з покупцями робить неможливим реальний аналіз діяльності підприємства.

**Карбівський В. Л.
VI курс, ОА 10.01/1**

Науковий керівник:
к е. н., доцент Курило Г. М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

За сучасних умов важливим моментом є правильний вибір методу обліку загальновиробничих витрат, та бази їх розподілу на підприємствах всіх форм власності, так як від цього залежить повнота включення загальновиробничих витрат до собівартості продукції і, як результат, зменшення або збільшення чистого прибутку, який є джерелом подальшого функціонування підприємства.

Проблема обліку та розподілу загальновиробничих витрат розглядалась багатьма економістами. Значну увагу їм приділили у своїх працях Р.В.Волощук, С.Ф.Голов, О.М.Королик, П.О.Куцик, О.В.Лапчук, Т.М.Сльозько, В.І.Олейніченко, І.Шершун. Проте питання обліку та розподілу загальновиробничих витрат в сучасних умовах господарювання розкриті недостатньо та потребують додаткового дослідження.

Метою даної статті є вирішення проблеми щодо обліку та розподілу загальновиробничих витрат, тобто пошук найбільш доцільного методу обліку загальновиробничих витрат та вибір оптимальної бази розподілу.

Згідно з П(с)БО 16 загальновиробничі витрати – це витрати на управління виробництвом, амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальновиробничого призначення, витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення, витрати на вдосконалення технології й організації виробництва, витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень, витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників

майна, а також спрощення первинної документації, що має здійснюватися в наступних напрямках:

- оперативне оформлення документів і обробка всієї інформації щодо використання нерухомого майна;
- підвищення контролю по обліку надходження – вибуття оренду нерухомого майна;
- оперативне оформлення документів і обробку інформації, щодо процесу надання в оренду нежитлових приміщень;
- оперативна співпраця з іншими підприємствами.

На сьогодні я можу сказати, що є одне актуальне питання щодо переваг та недоліків різних способів фінансування необоротних активів підприємства. В порівнянні з іншими способами фінансування оренда стосовно впливу та фінансовий стан і інші показники діяльності має ряд суттєвих переваг і недоліків.

Перевагою оренди перед іншими способами фінансування є:

- переклад ризиків застаріння на орендодавця;
- не має обов'язкового вкладу великих початкових інвестицій;
- і на сам перед оренда виступає прямим договором і не потребує залучання нових акцій.

А ось до недоліків орендної плати відноситься:

- недотримання доходу у формі ліквідаційної вартості основних засобів;
- постійне зростання собівартості продукції, що впливає на позицію конкурентоспроможності та рівень рентабельності господарської діяльності;
- втрата податкової знижки, через не можливість нарахування знос на основні засоби.

Важливим для діяльності підприємства є збільшення в подальшому обсягів орендованих основних засобів з метою покращення їх стану.

При підвищенні якості економічної інформації сприяє автоматизація обліково-аналітичного процесу господарської діяльності підприємства, результатом чого є зниження трудомісткості обробки інформації, зведення ймовірності допущення помилок, які можуть виникати при перенесенні даних з одного облікового реєстру на нуль, і таким чином, підвищення оперативності одержання й формування інформації для прийняття управлінських рішень.

Відповідно до інших стандартів витрати орендаря на поліпшення об'єкта оренди, які призводять до збільшення майбутніх

**Шевченко Н. М.
VI курс, ОА 14.15/2**

Науковий керівник:
к.е.н., доцент Ільченко О. О.
*Національна академія статистики,
обліку і аудиту*

ОБЛІК ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Актуальністю даної теми, обумовлена розглядом питання щодо ефективного використання нерухомого майна і впорядкування всієї процедури надання в оренду нерухомого майна на конкурсній основі для інших юридичних та фізичних осіб.

А також необхідність спрощення процесу обліку оренди, вдосконалення облікових реєстрів, особливо зменшення та уніфікації первинних документів.

На сам перед потрібно прийняти необхідне рішення, щодо надання в оренду державного чи комунального майна. А також обов'язково звернути особливу увагу на вирішення наступних організаційних та майнових відносин між орендодавцями та орендарями:

- визначення об'єктів оренди;
- переглянути і зазначити у договорі умови, що мають істотну значимість;
- необхідно проводити оцінку об'єкта оренди;
- визначити порядок передачі об'єкта оренди.

Проблема обліку орендних операцій є предметом дослідження багатьох науковців, зокрема, Мниха Є. В., Самбурської Н. І., Бухмана А. Р., Ковальова В. В., Скобари В. В., Чалого І. А., Усенка Я. І. та інших. Вони висвітлюють у своїх працях облік витрат по орендних операціях, розрахунків з орендної плати майна, що передається в оренду та тощо.

А отже такі вчені, як І. Чалий і В. Шеломков вказують на проблему невідповідності бухгалтерського обліку правовій системі у сфері оренди, але не надають відповідних рекомендацій щодо усунення цих недоліків. Але всі ці дослідження можуть стосуватися лише окремих аспектів орендних операцій.

На мою думку насамперед потрібно вдосконалювати впорядкування всієї процедури надання в оренду нерухомого

та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг), витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища, інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо) [1].

Облік “Загальновиробничі витрати” слід вести за місцями виникнення, центрами і видами витрат, для досягнення ефективного управління ними.

Загальновиробничі витрати поділяються на постійні та змінні. До змінних загальновиробничих витрат відносять витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехами, дільницями), які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно зміні обсягу діяльності.

Методологічні засади обліку, а також перелік витрат, які включаються до складу загальновиробничих, визначені в П(С)БО 16 «Витрати». Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат устанавлюються підприємством і зазначаються в наказі про облікову політику [2]. Це пояснюється тим, що в сучасній нормативній базі немає чіткого переліку змінних та постійних загальновиробничих витрат та і самі витрати не можливо однозначно віднести до постійних або змінних, так як існує ще такий вид витрат, як змішані витрати, які містять в собі змінну і постійну частини.

Слід зазначити, що змінні витрати на одиницю продукції все ж змінюються у зв'язку зі змінами організаційно-технічних умов роботи підприємства, а постійні витрати змінюються при суттєвій зміні обсягу виробництва. Важко визначити які витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць) змінюються пропорційно до обсягу діяльності, а які не змінюються. У зв'язку з цим велика кількість суб'єктів господарювання взагалі не виділяє серед загальновиробничих витрат змінних чи постійних, а розподіляє всю їх суму з використанням обраної бази розподілу виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

Як і проблема визначення складу змінних та постійних витрат, визначення оптимального методу розподілу загальновиробничих витрат пов'язане також з недосконалістю сучасної нормативної бази. Таким чином, існує необхідність її перегляду і стосовно цих питань. При виборі бази розподілу слід звернути увагу на те, що між зміною загальновиробничих витрат і відповідно змінною бази розподілу існує пропорційна або майже пропорційна залежність [3]. Кожна з баз розподілу має свої недоліки, тому доцільно використовувати декілька баз розподілу, за допомогою яких можна досягти більш об'єктивних результатів. При виборі слід враховувати особливості виробництва і продукції, що виробляється [3]. У зв'язку з виникненням попередніх проблем виникає необхідність модифікації розрахунку розподілу загальновиробничих витрат. Дані для розрахунку розподілу загальновиробничих витрат беруться за відповідними показниками з Журналу реєстрації господарських операцій. Але при використанні даної методики розподілу загальновиробничих витрат за показником використання в роботах годин праці робітників невраховуються технічні особливості кожного виду робіт та послуг, тому дана методика не підходить для використання. Оскільки головними проблемами обліку загальновиробничих витрат є відсутність однозначної класифікації витрат та організації аналітичного обліку, з метою систематизації обліку пропонується ведення аналітичного обліку по рахунку 91 «Загально виробничі витрати» з відкриттям наступних субрахунків:

- 911 – «Витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання»;
- 912 – «Витрати на утримання і експлуатацію виробничого приміщення»;
- 913 – «Транспортні витрати»;
- 914 – «Витрати на управління виробництвом»;
- 915 – «Інші витрати».

Оскільки до складу загальновиробничих витрат входять різні за змістом статті витрат, то застосування єдиної бази розподілу призводить до неточного обчислення собівартості окремих видів продукції. Тому пропонується використовувати не єдину базу розподілу, а різні бази розподілу у розрізі окремих субрахунків загальновиробничих витрат.

6. Len V.S. Hlyvenko. V.V. (2012). Bukhhalterskyi oblik v Ukraini. Osnovy ta praktyka [Accounting in Ukraine. Fundamentals and Practice]. – 4-e yzd. – Ternopil : Navchalna knyha – Bohdan, 747.

7. Multanivska T.V., Multanivska T.S. Voinova T.S., Voronina O.O. (2010). Audyt [Audit]. Khark. nats. ekon. Un-t. – Kharkiv.: Vyd. KhNEU, 336.

8. Ostroverkha R.E. Orhanizatsiia obliku (2012). [Organization of accounting]. *Derzhavna podatkova administratsiia Ukrainy. Nats. un-t derzh. podatkovoi sluzhby Ukrainy.* – 2-he vyd., pererob. ta dop. – Kyiv : Tsentр uchbovoi literatury, 568.

9. Sadovska I.B. Bozhydarnik T. V., Nahirska K. Ie. (2013). Bukhhalterskyi oblik [Accounting] Kyiv: Tsentр uchbovoi literatury, 88.

10. Iancheva L.M., Makeieva Z.O., Baranova A.O., Yancheva I.V., Kashperska A.I. (2009) Audyt [Audit]. Kyiv: Znannia, 335.

***Анотація.** У статті розглянуто методики та організація обліку, аналізу та аудиту фінансових витрат підприємства.*

***Ключові слова:** фінансова діяльність, витрати, собівартість, конкурентоспроможність, аналіз, аудит, вексель, факторинг.*

***Аннотация.** В статье рассмотрены методики и организация учета, анализа и аудита финансовых расходов предприятия*

***Ключевые слова:** финансовая деятельность, расходы, себестоимость, конкурентоспособность, анализ, аудит, вексель, факторинг.*

***Annotation.** The article considers the methodology and organization of accounting, analysis and audit of the financial costs of the enterprise*

***Keywords:** financial activities, expenses, cost, competitiveness, analysis, audit, bill, factoring.*

The purpose of financial expenses auditing are

1. Verification of availability and validity of the primary documents which are the basis for calculating financial costs in accounting

2. Validation of the financial expenses including to the cost of production of goods (works, services).

3. Assessment of synthetic and analytical accounting financial expenses included in cost of production of goods (works, services).

4. Verification of accuracy and reliability completeness reflecting operations of the cost of goods formation (works, services) in Accounting and Reporting [7, с.102]

Conclusions. Recognition of financial expenses and their reliable evaluation is essential information for its displaying in the financial statements and management decisions. During recording, analysis and audit of financial expenses it is necessary to be guided by National Standards of Accounting 31 «Financial expenses», which defines the methodological principles of data generation due to financial expenses.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro audytorsku diialnist» [The Law of Ukraine «On auditing from 22.04.1993р.№3125-XII »] (22.04.1993р.№3125-XII). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua>
2. Zakon Ukrainy «Pro bukhhaltenskyi oblik i finansovu zvitnist» [The Law of Ukraine«On accounting and financial statements» from 22.06.2000 р. № 1829-III V]. Закон України від (22.06.2000 р. № 1829-III V z zminamy ta dopovnenniamy). Retrieved from: <http://www.rada.kiev.ua>
3. Polozhennia (standart) bukhhaltenskoho obliku 11 «Finansovi vytraty» [National Standards of Accounting 11 «Financial expenses» from 28.04.2006 № 415]. Zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 28.04.2006 № 415. Retrieved from: <http://www.rada.kiev.ua>
4. Metodichni rekomendatsii z bukhhaltenskoho obliku finansovykh vytrat [Guidelines on accounting financial expenses from 01.11.2010 r. № 1300] (vid 01.11.2010 r. № 1300). Retrieved from: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/1297-1300.html>
5. Veryha Iu.A. (2013). Bukhhaltenskyi oblik i audyt [Accounting and Audit] terminolohichniy ukrainsko-rosiisko-anhliiskiy slovnyk : navchalnyi posibnyk dlia vyshchoi shkoly . Poltavskiy un-t ekon. i torh. – K. : Tsentр uchbovoi literatury, 292 с.

Методи розподілу для субрахунків рахунку 91:

– 911 – пропорційно часу роботи обладнання;

– 912 – години праці;

– 913 – прямий метод;

– 914 – заробітна плата персоналу управління виробництвом;

– 915 – в процентному відношенні до чистої виручки від реалізації.

Для вирішення даної проблеми нормативна база повинна бути удосконалена, а саме: потрібно удосконалити класифікацію загальновиробничих витрат, яка містила б оптимальну кількість ознак, розкривала цільове призначення й економічний зміст витрат, враховувала організаційну структуру та особливості; необхідно деталізувати план рахунків бухгалтерського обліку з конкретизацією статей загальновиробничих витрат. Найбільш оптимальною базою для розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах є пряма оплата праці. В управлінському бухгалтерському обліку з метою підрахунку собівартості продукції доцільно застосовувати нормативні ставки, і на їх підставі по мірі появи прямих витрат проводити розподіл загальновиробничих витрат.

Список використаних джерел:

1. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку №16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999р. №318 із змінами, внесеними Наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013. № 627.
2. Волощук Р.В. Проблеми обліку та розподілу загально-виробничих витрат.
3. Лахтіонова Л.А. Поняття категорії «витрати» відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Фінанси України. – 2006. – № 8. – С. 68–74.

Лапієва Д.М.
VI курс, ОА 14.15
Науковий керівник:
д.е.н., професор Корінько М.Д.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

СУТНІСТЬ ГРОШОВИХ КОШТІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Економічна сутність грошових коштів бюджетних установ – полягає у достатній забезпеченості ними, раціональному, цільовому та ефективному використанні, для виконання установами покладених на неї завдань.

Відповідно до законодавства, бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими.

У підприємствах і організаціях суб'єктів підприємницької діяльності до грошових коштів як об'єктів обліку відносять готівку, кошти на рахунках в банку та депозити до запитання.

Для бюджетних установ визначення грошових коштів є лише в НП(С)БО в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності”, як готівка, кошти на рахунках в органах Державного казначейства України, у банках та депозити до запитання.

Грошові кошти надаються бюджетній установі для здійснення передбачених кошторисом видатків у вигляді асигнувань як основного джерела поповнення обігових коштів, при цьому не передбачається отримання прибутку чи накопичення залишків невикористаних коштів.

Основним джерелом коштів бюджетних установ є державний бюджет, а також місцеві бюджети, які включають обласні, міські, районні, селищні та сільські бюджети.

Установам можуть виділятися бюджетні кошти тільки за наявності затверджених кошторисів, планів асигнувань загального фонду бюджету, планів надання кредитів із загального фонду бюджету, планів спеціального фонду, а вищим навчальним закладам та науковим установам, закладам охорони здоров'я, що

Graphical methods distinguished by their visibility which greatly simplifies the process of bringing the results of economic analysis to a wide range of employees play an important role in the economic analysis of financial expenses.

It should keep properly equipment and techniques charting for reflecting financial expenses. The right choice of chart type, its scope and implementation is rather important.

Charts being used to analyze the financial expenses can be divided into two groups:

Графіки, які використовуються для аналізу фінансових витрат, можна розділити на дві групи:

- Qualitative ілюстративні;
- Conversion (analytical)розрахункові (аналітичні).

Qualitative charts used for comparing the results of the economic analysis obtained by other analytical methods, and for illustrating the most important results of the analysis in decision-making management personnel to render presentations and reports at the meetings, conferences. An important step in studying the financial expenses is their audit.

While developing the plan and program audit, the auditor forms a specific objectives due to a certain category of transactions. Such issues due to financial expenses are presented in Table 2.

Table 2.

Specific objectives of financial expenses audit. [10, с.254]

The general audit objectives	Specific objectives of audit
Availability	The facts confirmation of financial expenses
Rights and obligations	Verification of documents confirming the formation of production costs (calculation) taking into account the financial expenses.
Estimation	Verification of financial expenses formation due to National Standards of Accounting 31 «Financial expenses »
Event instance	Verification of financial activity being attributed to the reporting period and availability of primary documents proving this fact.
Completeness account	Verification of all original documents of financing activities being transferred to the registers of analytical and synthetic accounting (trial balance, bank ledger, sales ledger)
Presentation and disclosures in the financial statements	Proper verification of the amount of financial expenses being reflected in the financial statements of enterprise.

recording must not contradict the norms of these standards. Accordingly Guidelines № 1300 [4] are advisory in nature and therefore they can not be decisive in the methods and accounting expenses determining.

Accounting of financial activity enterprise is conducted on the account 95 «Financial expenses» in accordance with National Standards of Accounting 31 «Financial expenses».

Account 95 «Financial expenses» has the following sub-accounts:
951 «Interest on Loans»;
952 «Other financial expenses» [5, 41].

The amount of recognized expenses is reflected after debit of account, while debiting the account 79 «Financial results» is reflected after loan. The generalization of data on financial accounting expense is performed in the magazine № 5. Chapter II of the Journal № 5 presents accounting of income tax expenses accounting of financial and investment activities , other expenses.[6, с.203].

Regarding the analysis of financial expenses, it should be noted that the methods and techniques of economic analysis of financial expenses can be divided into two groups: traditional and math. The main traditional methods and techniques are using absolute, relative and average values, the use of comparison groups, index method, the method of chain substitutions, balance method.

Major economic and mathematical methods in the analysis are the methods of elementary mathematics, classical methods of mathematical analysis, methods of mathematical statistics, mathematical programming methods, heuristic methods, etc. Time series are widely used for the analysis of changes in financial expenses for the certain period.

Time series are called temporal sequence of economic indicators values. This chronological (torque) or time (interval) values of series that allow analyzing the features of certain economic phenomena. Time series can be built on absolute or relative averages.

Analysis of time series enables detection of regularities and trends number revealed within investigated phenomena.

The following data can be obtained owing to time series:

- intensity change of the investigated parameters (increase, decrease stability);
- average indicator rate and average intensity changes;
- tendency to parameters change.

The obtained data allows if it is necessary to predict the nature of financial expenses changes in future

надають первинну медичну допомогу, а також закладам охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) та екстрену медичну допомогу у пілотних регіонах, також за наявності затверджених планів використання бюджетних коштів і помісячних планів використання бюджетних коштів.

Кошторис – це основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень.

Виходячи зі специфіки діяльності та законодавчої бази, грошові кошти бюджетних установ можна класифікувати за джерелами надходження.

Таблиця 1.3

Класифікація джерел надходжень грошових коштів бюджетних установ

№	Джерела надходжень грошових коштів бюджетний установ
1	Надходження грошових коштів із загального фонду: – державного бюджету – місцевого бюджету
2	Надходження грошових коштів із спеціального фонду;
2.1	надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством;
2.2	інші джерела власних надходжень бюджетних установ.

Надходження грошових коштів із загального фонду здійснюються у вигляді асигнувань на рахунки відкриті в органах Державного казначейства за місцем знаходження установи. Надходження грошових коштів спеціального фонду здійснюються як у готівковій формі в касу установи, так і в безготівковій, шляхом зарахування на спеціальні реєстраційні рахунки в органах Державного казначейства України. Однак переважна більшість грошових коштів бюджетних організацій характеризується безготівковою формою, що обумовлено особливостями планового характеру фінансування та використання грошових коштів бюджетних установ.

Використання грошових коштів бюджетних установ здійснюється через видатки. Видатками розуміють суму коштів,

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

витрачених бюджетними установами в процесі господарської діяльності в межах сум, установлених кошторисом.

Видатки бюджетних установ класифікують за такими ознаками:

1. Залежно від джерел покриття: видатки загального фонду; видатки спеціального фонду. Обидва види видатків плануються в кошторисі, а бухгалтерський облік цих видатків ведеться відокремлено на окремих рахунках.

2. Залежно від етапу руху бюджетних коштів: касові видатки та фактичні видатки.

Касовими видатками вважаються всі суми, проведені органом Державного казначейства або установою банку, з реєстраційного, спеціального реєстраційного та поточного рахунку як готівкою, так і шляхом безготівкової оплати рахунків. Основним завданням обліку касових видатків є контроль за цільовим витрачанням бюджетних коштів відповідно до кошторисних призначень за кодами економічної класифікації видатків.

Фактичні видатки, на відміну від касових, це дійсні видатки установи для виконання кошторису, що підтверджені відповідними первинними документами. Прикладом фактичних видатків можуть бути операції нарахування заробітної плати працівникам, списання витрачених медикаментів та продуктів харчування, списання витрат на відрядження за поданим авансовим звітом, нарахування внесків до спеціальних фондів на соціальні заходи тощо.

Список використаних джерел:

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік в бюджетних установах: навч. посіб. – Центр учбової літератури, 2009. – 288с.

2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 101 «Подання фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 21.12.2009 року №1541 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/zakon.rada.gov.ua>

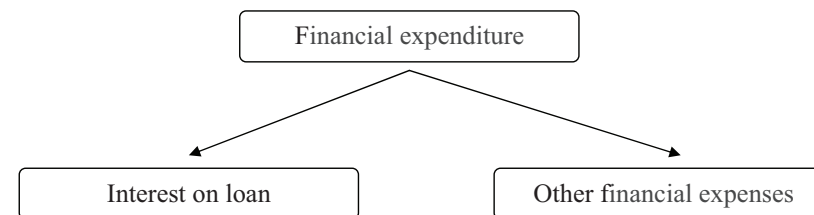
4. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 року №228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/zakon>

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

return previously received bank loans, dividends payment and other transactions. [5, 302].

Enterprises commitments occupy a very important place in the financial management of the company. It is argued that taking management decisions on tactical or strategic plans of the company, leader first of all makes an analysis or cheking financial statements, and especially the enterprise commitments. It helps to determine financial strength, independence and profitability of the enterprise as well.

Classification of financial expences is represented in the pic. 1.

Pic.1. Classification of financial expences of enterprise.

Interest on loan are expences associated with the calculation and payment of interest, interest on loans.

Other financial expenses are expenses of borrowed capital, including ones associated with the issuance, maintenance and circulation of equity securities; accrual of interest on loan agreements (except for bank loans), financial leasing, etc.

Here is the definition of «financial expenditure» according to National Standards of Accounting 31 [3] and IFRS 23. «Borrowing costs» Table 1.

Table 1

Definition of the term «financial expenses» according to National Standards of Accounting 31 and IFRS 23 «Borrowing Costs» [3]

National Standards of Accounting 31	IFRS 23
Finance expences are interest and other company expense relating to loans	Borrowing costs are costs payment of interest and other costs relating to borrowing funds

The methodological basis of for financial costs expences is determined by National Standards of Accounting № 31 «Financial expenses» [3], therefore all practical guidelines due to expenses

The issues due to internal audit and financial expenditure evaluation have been investigated by following scientists: Blank I., Ross., Vesterfind R., B. Jordan, Poddyerohin A. Shelkovnykova A., Mishra N . However, comprehensive approach to solving these problems has not been performed. Some proposals according to calculating the value of certain elements of financial expenditure, such as capital procurement [9, 51], aggravating an internal audit of financial expenditure.

A large number of publications in the press, including accounting, highlights great interest in this problem. Nevertheless many issues remain open , accounting methods of certain credit transactions require clarification (specific account credit, factoring and bill transactions, the accounting of some expences associated with servicing loans and credits, etc.). Recently, the National Bank of Ukraine pursues a consistent policy of reducing the refinancing rate, which should lead to a decrease in the cost of credit, and hence the credit demand increase.

The aim of the research is to identify methods and organization of accounting, analysis and audit of financial expenditure on the current stage of economic

Introduction. Financial activity dominates in organizational and administrative work of enterprises. The timeliness and completeness of the economic activities financial security and enterprise development, financial obligations to the state and other entity largely depends on it.

Fom the stamdpoint of accounting the company activities are divided into 3 types: operating, investing and financing ones [5, 102].

Financing activities are activities leading to changes in the size and composition of equity and debt capital of an enterprise.

Thus, the financial activities include:

- 1) the receipt or payment of short-term and long-term loans now;
- 2) increase and reduce the share capital of the company [8, 226.]

Expenses are arising in financing activities process.

Expenses are economic category. However, their origin and development are considered in historical aspect. Expenses have arised sumalteniously with the emergence of production and circulation of commodities. Therefore, revealing expenses essence at different times is associated with the type of economy, economic systems, and ownership of the means of production, functions of trade as economics branch, as well as the economic thought formation and development. [9,103].

Expenses from financing activities is cash outflow in consequence of repurchase of own stock, debt securities (bonds), bills of exchange,

Літовка А.А.

VI курс, ОА 10.01

Науковий керівник:

д.е.н., професор Пантелеєв В. П.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нові економічні відносини проникають у всі сфери господарської діяльності підприємств України. Відбувається інтенсивний перехід діяльності економічних суб'єктів на ринкові відносини, у цих умовах у підприємств виникає необхідність активніше використовувати бухгалтерський облік, контроль та аудит, щоб контролювати та вдосконалювати свою роботу. Ринкові відносини, які склалися, об'єктивно вимагають зміни бухгалтерського обліку, контролю й аудиту, його максимального наближення до міжнародних стандартів.

Дбаючи про поточну господарську діяльність, керівник підприємства, його власники, головні спеціалісти зобов'язані постійно думати про перспективу підприємства. Тільки така система управління може бути основою успішного розвитку підприємства.

Ефективне використання товарних ресурсів, чіткий облік – це необхідний елемент управління підприємством.

Оскільки товарні операції для торговельного підприємства є основною статтею оборотних коштів, за рахунок яких у процесі торговельної діяльності (обороту) підприємство отримує прибутки, які є метою та основою життєдіяльності будь-якого підприємства, то оперативний та достовірний облік їх на підприємстві є також невід'ємною частиною управління підприємством, без якого не можливе досягнення цілей підприємства. Тому тема вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торговельної діяльності є найактуальнішою для вирішення завдань управління торговельним підприємством.

Стан розробки проблеми Останніми роками здійснено дослідження й опубліковано ряд праць, присвячених різноманітним питанням організації і методології обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної діяльності. У цій статті використовувалися наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених: Пантелеєва В.П., Корінька М.Д., Теловатої М.Т., А. Алексєєвої, Ю. Бакуна, Н. Борща, Ф. Бутинця, И. Буфатиної, Р. Валевич, В. Горелкіна, Г. Давидової, В. Завгороднього, Б. Йорга, М. Кужельного, В. Кюппера, Л. Лигоненко, В. Лінника, А. Мазаракі, И. Павлюка, В. Патрова, Л. Персі Д. Росситера, Л. Солошенко, Р. Томаса, А. Шафранової та ін.

Проблемна ситуація у необхідності усебічного вивчення та вирішення проблем в умовах докорінної перебудови діяльності підприємств торгівлі.

Основна ідея положення полягає у дослідженні теоретичних і методичних положень організації та методики обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної діяльності, окреслені низки практичних рекомендацій щодо їх удосконалення в сучасних умовах господарювання.

Результати та методи їх отримання дослідження. Під товаром у широкому значенні розуміють матеріальну або нематеріальну власність, яка реалізується. Товаром можуть бути продукти як фізичної, так і розумової праці, результати послуг, сама здатність до праці, земля та її надра – все, що дає споживчу та продажну вартість і може обмінюватися на інший товар (гроші) власником цієї споживчої вартості.

У вузькому розумінні під товаром розуміють продукти праці, що призначений для обміну або продажу.

Предметом торговельної справи є: сукупність відносин, що виникають в процесі просування товарів від виробників до споживачів, між суб'єктами ринку; механізм та форми прояву економічних законів розвитку суспільства у сфері обігу в умовах обмеженості ресурсів та конкуренції за їх використанням; сутність, закономірності та принципи функціонування господарського механізму суб'єктів товаро виробничої мережі, що проводять діяльність виходячи з потреб та рівня розвитку суспільства.

Підставою для оприбуткування товарів є первинні документи: накладні, товарно-транспортні накладні, вантажні митні декларації, закупівельні акти та ін.

Shevel Y.M.
student of Vth year studying
specialty "Accounting"
Red'ko O.Y.
Doctor of Science, Professor.
National Academy of statistics
accounting and auditing

THE METHODOLOGY AND ORGANIZATION OF ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT OF THE FINANCIAL COSTS OF THE ENTERPRISE

Problem setting. Most commercial organizations are badly in need of debt funding in modern terms. All possible means of capital procurement are actively used in countries with high developed market system. Some credit instruments (such as leasing, factoring, etc.) are just beginning to develop, while others gradually are resurging after long neglect, such as paper credit forms, debt securities in our country. The reasons for the slow new forms development of capital procurement reveal not only the economic instability in the country, but it also points to imperfect legislative framework and the lack of modern methodological materials due to organization and method of certain credit accounting operations.

Entrepreneurs independently determine the ratio of working assets and borrowed funds, applying the principle of economic expediency loans in market conditions. An enterprise should pay special attention to the rate of the financial expenditure, because fees can significantly increase the cost of credit to the borrower. Displaying the financial expenditure incurred due to debt servicing, accounting, analysis and audit performing is an important task of the company. Determination of financial expenditure and their reliable evaluation claim to be the information is its displaying in the financial statements and management decisions.

Analysis of sources. Researches of issues concerning methodology of accounting and operational analysis of financial expenditure in the company have been considerably observed by prominent national scholars such as : Atamas P.Y., Belousova I.A., Butynets F.F., Borodkin OS, Golov S.F., Gudzenko N.M., Demyanenko M.J., Zhuk V.M., Zavgorodniy V.P., Kireytsev G.G., Kovalchuk T.M. Mossakovskiy V B, Napadovskaya L V , OHIYCHUK M. F., Pushkar M.S .Sabluk P.T., Suk L.K., Tkachenko N.M., Chernelevskyy, L.M., Chumachenko M.G., Tsal-Tsalko Y.S. and others.

10	За складом і структурою	Запаси виробничі	Запаси сировини, основних і допоміжних матеріалів, напівфабрикатів власного виробництва, купівельних напівфабрикатів, комплектуючих виробів, палива, запчастин, тари і тарних матеріалів, МШП
		Запаси незавершеного виробництва	Частина продукції, що не пройшла всіх стадій обробки та не прийнята відділом технічного контролю
		Запаси готової продукції	Продукція, виробництво якої завершено що прийнята відділом технічного контролю і знаходиться на складі
		Запаси товарні	Товари, що знаходяться у сфері обігу, а також продукція, що знаходиться в дорозі

Основні завдання обліку та контролю запасів:

- забезпечення своєчасного документального оформлення руху запасів;
- контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням товарно-виробничих запасів та їх збереженням у місцях зберігання і на всіх стадіях обробки;
- забезпечення відповідності складських запасів нормативам;
- достовірна оцінка товарно-виробничих запасів;
- розрахунок фактичної собівартості витрачених матеріалів та їх залишків;
- відображення операцій з оприбуткування та витрачання запасів у системі бухгалтерського обліку тощо.

Важливою умовою організації обліку запасів є їх групування, оскільки в залежності від виду діяльності на підприємствах запаси можуть мати різне функціональне призначення.

Тому важливе значення має планування необхідного підприємству обсягу запасів, що передбачає розрахунок потреби у них, підтримку відносин та укладання договорів із постачальниками, визначення точних обсягів запасів, які будуть використовуватися на внутрішньогосподарські потреби підприємства.

Кінцевим етапом організації бухгалтерського обліку запасів є відображення інформації про запаси у звітності.

Отже, організація обліку запасів є важливим елементом системи управління, що забезпечує отримання достовірної, повної і правдивої інформації про результати діяльності від використання цієї категорії.

При реалізації товарів зі складу оформлюються наступні документи: накладна на відпуск товарів; рахунок – фактура; податкова накладна; договір на поставку товарів; довіреність; податкова накладна та ін. Для обліку та узагальнення інформації про рух товарно-матеріальних цінностей, що надійшли на підприємство з метою продажу призначений рахунок 28 “Товари”.

Метою аудиту обліку товарів на підприємствах торгівлі є встановлення: достовірності фінансово-господарської діяльності та ведення бухгалтерського обліку щодо наявності та руху товарів, повноти та своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах; правильності ведення обліку господарських засобів відповідно до прийнятої облікової політики.

Основними завданнями аудиту обліку товарів на підприємствах торгівлі є наступні: перевірка фактичної наявності товарів; перевірка організації складського господарства, стану збереження товарів; перевірка організації оцінки, обліку, заготівлі, придбання та витрачання товарів; перевірка повноти оприбуткування товарів при належності документів, які підтверджують їх придбання; перевірка правильності визначення первісної вартості товарів при їх придбанні; перевірка правильності оформлення надходження та вибуття товарів; перевірка законності списання товарів при втратах; перевірка дотримання лімітів з відпуску товарів; перевірка своєчасності пред'явлення претензій за якістю та кількістю товарів; визначення правильності ведення синтетичного та аналітичного обліку витрат обігу і реалізацію товарів, які включаються до собівартості реалізованих товарів; перевірка дотримання підприємством податкового законодавства по операціях, пов'язаних із рухом товарів; оцінка повноти та правильності відображення товарів в бухгалтерському обліку та звітності.

Результати економіко-правової нормативної бази обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної діяльності: Конституція України. Закон України №2952-VI від 01.02.2011 року, Господарський кодекс України. Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р., Податковий кодекс України. Закон України №2755-VI від 2 грудня 2010 року, Митний кодекс. Закон України № 92-IV від 11.07.2002, Бюджетний Кодекс України. Закон України від 08.07.2010 р. № 2856-VI, Про зовнішньоекономічну діяльність.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Закон України № 92-IV від 11.07.2002, Кодекс законів про працю України (КЗпПУ) Закон України № 322-VIII від 10.12.71 р. остання редакція – № 3720-VI від 8 вересня 2011 року, Про оплату праці. Закон України від 01.05.1995 року із змінами і доповненнями, Про відпустки. Закон України № 504/96-ВР від 15 листопада 1996 р. із змінами та доповненнями, Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16.07.99 р., Закон України «Про аудиторську діяльність». Закон України № 140-V від 14 вересня 2006 року, Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України №2464-VI від 08.07.2010 із змінами, внесеними, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 р., ПСБО № 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів України №246 20 жовтня 1999 р., Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», зі змінами і доповненнями №20 від 31.01.00р., Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Наказ Міністерства фінансів України №290 від 29.11.99р., Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» Наказ Міністерства фінансів України №318 від 31 грудня 1999 р. зі змінами і доповненнями, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів». Наказ Міністерства фінансів України №193 від 10.08.00 р., Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 р. №415, Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. Мінфіном України від 24.05.95 р. № 88, Положення про ведення касових операцій у національній валюті. Затверджена Постановою Правління Національного банку України від 15.12.04р. №637, Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті України Затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21.01.04р. №22, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань.

Таким чином, розглянувши нормативно-правове регулювання бази обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

№ п/п	Класифікаційні групи запасів	Вид запасів	Характеристика
1	За призначенням і причинами утворення	Постійні	Частина виробничих і товарних запасів, що забезпечують безперервність виробничого процесу між двома черговими поставками
		Сезонні	Запаси, що утворюються при сезонному виробництві продукції чи при сезонному транспортуванні
2	За місцем знаходження	Складські	Запаси, що знаходяться на складах підприємства
		У виробництві	Запаси, що знаходяться в процесі обробки
		В дорозі	Продукція, що відвантажена споживачу, і ще ним не отримана, знаходиться в дорозі
3	За рівнем наявності на підприємстві	Нормативні	Запаси, що відповідають запланованим обсягам запасів, необхідним для забезпечення безперебійної роботи підприємства
		Понаднормові	Запаси, що перевищують їх нормативну кількість
4	За наявністю на початок і кінець звітного періоду	Початкові	Величина запасів на початок звітного періоду
		Кінцеві	Величина запасів на кінець звітного періоду
5	Відносно до балансу	Балансові	Запаси, що є власністю підприємства і відображаються в балансі
		Позабалансові	Запаси, що не належать підприємству, і знаходяться у нього через певні обставини
6	За ступенем ліквідності	Ліквідні	Виробничі та товарні запаси, що легко перетворюються на грошові кошти у короткий термін і без значних втрат первісної вартості таких запасів
		Неліквідні	Виробничі та товарні запаси, які неможливо легко перетворити на грошові кошти у короткий термін і без значних втрат первісної вартості таких запасів
7	За походженням	Первинні	Запаси, що надійшли на підприємство від інших підприємств і не підлягали обробці на даному підприємстві
		Вторинні	Матеріали та вироби, що після первинного використання можуть застосовуватися вдруге у виробництві (відходи виробництва та споживання продукції)
8	За обсягом	Вільні	Запаси, що знаходяться у надлишку на підприємстві
		Обмежені	Запаси, що знаходяться в обмеженій кількості на підприємстві
9	За сферою використання	У сфері виробництва	Запаси, що знаходяться у процесі виробництва
		У сфері обігу	Запаси, що знаходяться у сфері обігу
		У невиробничій сфері	Запаси, що не використовуються у виробництві

Шафаренко А.В.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Малюга Н.М.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Запаси, як правило, є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності, при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Запаси відносяться до складу оборотних активів, тому що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу.

Запаси – активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Найбільш поширеними видами запасів є сировина та матеріали, незавершене виробництво, готова продукція, запаси товарів для перепродажу, компоненти готової продукції тощо. Елементи, які включаються до складу запасів, залежать від особливостей підприємства.

Запаси можна класифікувати за наступними ознаками:

діяльності, можна засвідчити наступне: порядок бухгалтерського обліку товарів регламентується положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердженим Наказом міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. №246, з змінами і доповненнями, положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318, зі змінами і доповненнями; інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого Наказом міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291, зі змінами і доповненнями.

За результатами аналізу законодавчо-нормативної бази зазначимо, що вимоги даних нормативних документів повинні бути враховані при організації та веденні обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної діяльності, для того, щоб формувати правдиву та неупереджену обліково-економічну інформацію про товари, адже від їх правильного управління залежить його фінансовий стан.

Висновок: Отже, на підставі огляду наукових праць вчених присвячених обліку, аналізу та аудиту товарів на підприємствах торгівельної діяльності виявлено, що більшість з них розглядають визначення, класифікацію та облік товарних операціях або типових операцій товарів. Проте недостатньо уваги приділено окремо обліку товарів магазинів з середнім обігом торгівлі. Також дуже мало науковців приділяють увазі методиці проведення аналізу і аудиту товарів у роздрібній торгівлі. Тому розробка аналізу і аудиту товарів має дуже важливе значення.

Магар Н.М.
VI курс, ОА 10.01
Науковий керівник:
д.е.н., професор Корінько.М.Д
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДОБРАЖЕННЯ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

На будь-якій стадії розвитку підприємство потребує залучення позикових коштів. У процесі отримання кредиту підприємству виникає низка перешкод. З метою їх уникнення майбутній позичальник повинен врахувати та визначати критерії, що застосовуються фінансовими установами у процесі прийняття рішення щодо видачі кредитних коштів. Не менш важливим є правильне оподаткування та відображення кредитних операцій в обліку для відображення коректних даних у податковій звітності підприємства.

Кредит і кредитні операції є необхідним інструментом для підтримки безперервності кругообігу фондів діючих підприємств, обслуговування процесу реалізації товарів, що є важливим в умовах переходу економіки України до ринку. Без кредитної підтримки неможливо забезпечити швидке та цивілізоване ведення підприємницької діяльності суб'єктів господарювання як на національному ринку, так і в зовнішньоекономічному просторі. Держава може використовувати кредит для стимулювання капітальних вкладень, житлового будівництва, підтримки експорту товарів, підтримки окремих регіонів тощо.

Економічна наука довела, а господарська практика підтвердила, що кредит є універсальним інструментом розподілу і перерозподілу національного доходу, фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, вирівнювання рівнів рентабельності підприємств на основі переливання капіталів, що сприяє прогресивним структурним зрушенням у народному господарстві.

Еволюцію кредитних відносин можна простежити з моменту зародження товарного виробництва та обміну і до сьогодні. Якщо в давні часи позичальниками виступали переважно дрібні виробники, то

розподілу непрямих витрат. Тому при використанні таких систем на комунальних підприємствах підвищиться рівень точності розрахунку собівартості, будуть створені необхідні передумови для аналізу окремих витрат та прийняття відповідних управлінських рішень щодо їх зниження.

Список використаних джерел:

1. Воронина, Е. Влияние прямых и косвенных затрат на формирование себестоимости [Текст] / Е. Воронина // Финансовый бизнес. – 2007.
2. Ванієва, А. Оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства [Текст] / А. Ванієва // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006.
3. Жидецький В. Ц. Охорона праці користувачів комп'ютерів. – Львів: Афіша, 2012.
4. Ралко К.В. Публікація Правове забезпечення обліку витрат на виробництво. [електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/18_APSN_2014/Economics/7_172780.doc.htm
5. Рябенко Г.М., к.е.н. Публікація Щодо економічної сутності витрат та їх класифікації. [електронний ресурс] – режим доступу до ресурсу: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?
6. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б., Кисла В.І. Бухгалтерський фінансовий облік: Теорія та практика: Навчально-практичний посібник. – К.: 2010. – 536 с.
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, затверджена наказом МФУ від 30.11.1999 р. № 291: за станом на 24.07.2015 р. [електронний ресурс] / Верховна Рада України. – режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
8. Міжнародні стандарти аудиту (МСА): [електронний ресурс] / Аудиторська палата України. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.apu.com.ua/msa>

непрямих витрат з прямими основними в структурі собівартості може бути різними. Чим більша величина таких відмінностей в структурі собівартості продукції на підприємстві – тим сильніше спотворюється собівартість даної продукції при розрахунку її традиційним методом.

Першу класифікацію видів діяльності запропонував Робін Купер у 1996 році [8, с. 43–48]. Вона складається з чотирьох елементів:

- 1) види діяльності на рівні одиниці продукції;
- 2) види діяльності на рівні партії продукції;
- 3) види діяльності на рівні забезпечення випуску продукту;
- 4) види діяльності на рівні забезпечення функціонування.

Дана класифікація орієнтується на виробничу частину діяльності підприємства, причина якої полягає у тому, що система Activity Based Costing спочатку розроблялася для виробничих підприємств. Пізніше зарубіжними ученими Мішель Отвін та Стівен Ребішке дана класифікація була доповнена видами діяльності, пов'язаними з обслуговуванням покупців [7, с. 56–59]:

- 1) види діяльності на рівні замовлення;
- 2) види діяльності на рівні покупця;
- 3) види діяльності на рівні каналу постачання;
- 4) види діяльності на рівні ринку.

Таким чином, необхідність сучасних методів обліку непрямих витрат викликана тим, що вживання традиційних підходів не дозволяє реалізувати завдання управлінського обліку. Спрощені способи розподілу непрямих витрат на основі праці основних працівників, що усе більш знижується, не можуть бути виправдані, особливо тепер, коли витрати на обробку інформації більше не є перешкодою для впровадження сучасніших систем обліку витрат. Зростає альтернативна вартість поганої системи інформації і знизилася витрати на ведення сучасніших систем обліку витрат, а також виріс попит на точніші дані по собівартості продукції. Все це стало причиною до виникнення і застосування обліку витрат за видами діяльності (ABC – Activity Based Costing), яку також називають функціонально-орієнтованою системою, що передбачає спершу групування накладних витрат за видами діяльності (процесами, операціями), а потім розподіл їх між видами продукції (або окремими замовленнями), виходячи з потреби останніх у відповідних видах діяльності. Функціональні системи передбачають застосування виключно причинно-наслідкових залежностей для

в сучасних умовах навіть найкрупніші компанії здійснюють свою фінансову діяльність із залученням позикових коштів. Фінансовим кредитом є засоби, надані фінансовою установою в позику юридичній чи фізичній особі на визначений строк та під відсотки. В Україні регулювання кредитних відносин здійснюється Національним банком України, Верховною Радою України, Кабінетом міністрів України. Найпоширенішою формою кредиту є банківський кредит, але, крім того, розрізняють комерційний, іпотечний, лізинговий, консорціумний, бланковий, споживчий та інші види кредиту.

Відображення кредитних операцій на рахунках бухгалтерського обліку здійснюється згідно з П(С)БО «Зобов'язання» і передбачає використання рахунків 50 «Довгострокові позики» та 60 «Короткострокові позики» для основних сум кредиту та субрахунків 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками», 951 «Відсотки за кредит» для операцій по нарахуванню та сплаті відсотків за кредитами.

Теоретичні основи категорії кредиту осучаснені вітчизняними дослідниками, а також знайшли відображення в нормативно – правових актах, які суттєво впливають на процес кредитних взаємовідносин банків з позичальниками. Зокрема, у фінансовому словнику-довіднику надано наступне трактування поняття «кредит» як «...форма передачі у тимчасове користування коштів у грошовій і грошово-натуральній формі на умовах строковості, повернення, платності та цільового характеру, що надається однією юридичною або фізичною особою – кредитором, іншій особі – позичальнику» [5].

Основні ознаки, що визначають сутність кредиту зображені на рис. 1 [4].

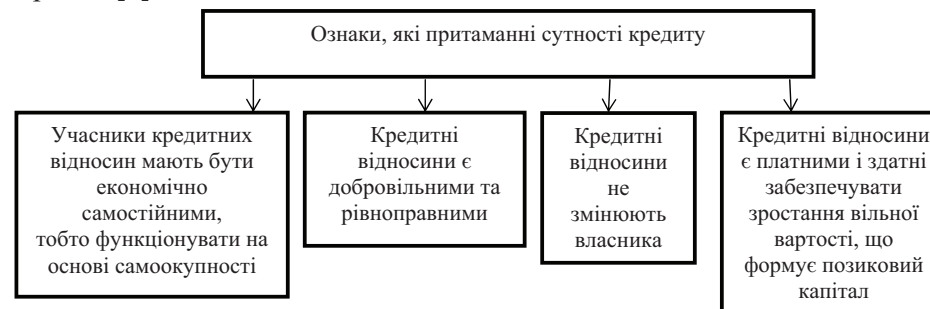

Рис. 1. Ознаки, які визначають сутність кредиту.

Кредити надають підприємствам у безготівковій формі шляхом сплати платіжних документів з позичкового рахунку або шляхом перерахування на поточний рахунок позичальникам, а також у готівковій формі.

Оподаткування операцій з отримання та погашення основної суми боргу та відсотків за користування фінансовим кредитом регулюється Податковим кодексом України, відповідно до якого основна сума боргу не включається ні до складу витрат кредитора, ні до складу доходів позичальника. А сума відсотків, нарахована на основну суму кредиту включається до витрат позичальника, платника податку на прибуток, і відноситься до доходу звітного періоду кредитора.

Потреба в кредитуванні викликана наступними загальними економічними і специфічними причинами:

- лагом часу між інвестиціями і віддачею коштів від них;
- розривом у часі між рухом товарної і грошової маси;
- невідповідністю між видатками і надходженнями грошових коштів в окремі проміжки часу;
- складністю точного прогнозування потреби в оборотних коштах, відхиленням фактичної потреби в оборотних коштах від нормативу;
- характером виробничого процесу;
- сезонністю виробництва і реалізації продукції.

Використання різних форм кредитування прискорює рух грошових і матеріальних ресурсів і підвищує ефективність виробничо-господарської діяльності.

За ознакою періоду використання розрізняють: короткострокові кредити (до 1 року); середньострокові (від 1 до 3 років); довгострокові (понад 3 роки).

Попит на довгостроковий кредит визначається в основному потребами в фінансуванні інвестицій, які не забезпечені повністю власними джерелами самофінансування.

Попит на короткостроковий кредит визначається потребами в забезпеченні дефіциту оборотних коштів і ставкою відсотка за короткостроковий кредит.

Основними об'єктами короткострокового кредитування є товарно-матеріальні запаси, видатки майбутніх періодів, платіжні й розрахункові операції з постачальниками й покупцями.

якістю, прихильники реінжинірингу розглядають його як більш радикальний підхід до змін. Одна відмінність між реінжинірингом процесів і системою комплексного управління якістю полягає в тому, що, тоді як система управління якістю підкреслює значення командного підходу із залученням осіб, які безпосередньо приймають участь у процесі, необхідність у реінжинірингу процесів, вірогідніше всього, буде стосуватися топ-менеджерів, які будуть залучати зовнішніх консультантів.

Реінжиніринг процесів націлюється на спрощення і усунення марних зусиль. Основна ідея реінжинірингу полягає в тому, що усі види діяльності, які не привносять цінність у продукт або послугу, слід упразднити [5, с. 23–25].

Система “якраз вчасно” вимагає створення продукції або надання послуг лише в тому випадку, коли внутрішній або зовнішній клієнт потребує її. Вона використовує поточне продуктивне планування розміщення обладнання з безперервним потоком виробництва, у якій немає затримок після початку виробництва. Це означає, що необхідно суттєво скоротити витрати на переналадку обладнання.

При традиційній системі розподілу використовується база розподілу витрат не відповідає реальним зв'язкам між витратами і кінцевими об'єктами. Спотворення полягають в тому, що окремі продукти є переоціненими, а інші – недооціненими.

Докладний аналіз спотворень собівартості при розподілі непрямих витрат було проведено Габдулліним Р.Р. [6, с. 49–53], який був здійснений відносно кожної використовуваної в традиційних методах бази розподілу:

- кількість одиниць продукції;
- кількість годин праці основних робітників;
- заробітна плата основних робітників;
- кількість годин роботи устаткування;
- вартість основних матеріалів;
- прямі витрати.

Умовний розподіл в традиційних системах передбачає, що непрямі витрати (у т.ч. витрати на маркетинг, проектування і тестування продуктів, контроль якості та інші) містяться в собівартості продукції у тій же пропорції, що і праця основних робітників або витрати на матеріали. Вочевидь, що для різних продуктів, вироблених на одному підприємстві, співвідношення

Пріоритети управлінському обліку висвітлює концепція розвитку, яка розроблена Міжнародною Федерацією бухгалтерів (1998) (International Federation of Accountants – IF AC). Даний документ визначає чотири стадії (етапи) еволюції управлінського обліку. Необхідно відзначити, що стадії не є такими, що взаємно виключають одна одну. Кожна стадія уточнена концепціями попередньої стадії, є наслідком появи нових умов і будується на основі попередньої стадії [4, с. 121–124].

Протягом 1980-х і 1990-х, все більше і більше галузей промисловості піддавалося атаці з боку зарубіжних конкурентів, що розширюють свої кордони діяльності. Нові технології поширювалися у різних областях бізнесу. Господарюючі суб'єкти змінювалися і адаптувалися до реалій глобальної економіки: шукали шляхи скорочення своїх витрат, вдосконалення якості своїх продуктів і реакції на потреби споживачів. Прикладами нових моделей і методик, які виникли протягом даного періоду стали комплексне управління якістю (Total Quality Management), реінжиніринг, система “точно в строк” або “якраз вчасно” (Just-in-time), теорія обмежень (Theory of Constraints) та інші. Найбільш важлива характеристика системи комплексного управління якістю полягає в тому, що вона покращує продуктивність, яка сприяє застосуванню наукового підходу до процесу прийняття рішення і перешкоджає поведінці, яка виправдовує непродуктивні результати. Система комплексного управління якістю володіє двома основними характеристиками: 1) акцент на обслуговування споживачів; 2) планомірне вирішення проблем за допомогою команд, які складаються з передових співробітників.

На відміну від системи комплексного управління якістю реінжиніринг процесів є більш радикальним підходом до вдосконалення. Замість того щоб оцінювати і вносити в існуючу систему ряд додаткових поетапних вдосконалень, в умовах реінжиніринга бізнес-процеси зображаються схематично у всіх деталях, піддаються сумнівам і в подальшому повністю переглядаються з метою усунути невиправдані кроки, скоротити вірогідність помилок і знизити затрати. Бізнес-процес представляє будь-яку послідовність кроків (стадій, етапів), які необхідно виконати для здійснення певного бізнес-завдання. Тоді як реінжиніринг процесів в багатьох відношеннях нагадує систему комплексного управління

У зв'язку з необхідністю залучення кредитних ресурсів і їхньою обмеженістю, актуальною постає на сьогоднішній день проблема формування системи контрольних показників підприємства з метою вдосконалення аналізу кредитних операцій підприємства. Ефективність процесу оцінювання ефективності функціонування підприємства як з позиції потенційного інвестора, так і з позиції ефективного функціонування самого підприємства, в першу чергу, залежить від системи його інформаційного забезпечення та використовуюваного методичного інструментарію.

Отже, проведені дослідження кредитних відносин, що є основою проведення кредитних операцій на підприємстві, свідчить, що розвиток кредиту зумовлює значні зміни в організації та функціонуванні суб'єктів господарювання. Було виявлено, що в сучасних умовах існує велика кількість кредитів за умовами, строками погашення, є багато банків та інших фінансово-кредитних установ, послугами яких може скористатися підприємство для отримання кредитних послуг та здійснення кредитних операцій.

Список використаних джерел:

1. Канарева Н., Щербина С.. Особенности получения кредитов от банков, других финучреждений / Н. Канарева, С. Щербина // Дебет-Кредит. – спецприложение – 2013. – С. 42.
2. Кобилянська О.І., Сейко С.І. Фінансовий кредит як форма залученого капіталу: економічна сутність, процес отримання, погашення, оподаткування та відображення в обліку // Облік і фінанси. – 2010. – №2. – с.30–38.
3. Ольжич Ю.В.. Банковский кредит от «А» до «Я» / Ю. Ольжич // Все для бухгалтера в торговле. – № 10 (52). – 2014. – С. 11.
4. Сук Л. Облік кредитів банків // Бухгалтерія в господарстві. – 2010. – №18(267). – с.31–43
5. Фінансовий словник-довідник / М.Я. Дем'яненко, Ю.Я. Лузан.

Малько В. О.
VI курс, ОА 14.15
Науковий керівник:
д.е.н., професор Пархоменко В.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Критерії – це певні визначені ознаки, за допомогою яких здійснюється оцінка або класифікація операційної діяльності. Для цілей аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств критерії – це прийнятні і досяжні показники, за допомогою яких можна оцінити результативність, економічність і ефективність операційної діяльності торговельних підприємств. А також встановити, чи відповідають досягнуті результати очікуванням власників та адміністрації підприємства.

Визначені критерії, повинні відповідати таким характеристикам, як надійність, об'єктивність, зрозумілість, порівнянність, повнота та прийнятність.

Критерії формують передумови для розуміння отриманих результатів аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств. Плануючи перевірку, аудиторі мають визначити перелік, кількісні і якісні параметри критеріїв, відповідно до яких буде здійснюватися оцінка операційної діяльності. Розроблені параметри повинні відповідати меті аудиту ефективності, бути адекватними та розкривати всі аспекти операційної діяльності. Відповідними, є ті критерії, що відповідають особливостям операційної діяльності торговельного підприємства.

Ці критерії застосовуються щодо оцінки результатів, що мають бути досягнуті операційною діяльністю торговельного підприємства. Висловлення думки аудитора за результатами аудиту ефективності ґрунтується на оцінці відповідності операційної діяльності цим критеріям. За кожним напрямом аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств слід використовувати відповідні

Шаламай О.О.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Цветкова Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИКА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Дослідженням сутності управлінського обліку займалися багато вчених-економістів, серед яких варто назвати Білоусову І., Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Друрі К., Карпову Т.П., Нападовську Л.В., Палія В.Ф., Хорнгрена Ч., Гостера Дж., Чумаченька М.Г., Нідлза Б., Андерсена Х., Колдуелла Д. та інших. Аналіз досліджень сутності управлінського обліку показав, що їхні автори дають різне в нюансах, але близьке за сутністю трактування управлінського обліку, яке можна окреслити наступним чином: управлінський облік – це система ідентифікації, вимірювання, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі фінансово-операційної інформації, яка використовується в управлінні для здійснення планування, оцінки і контролю у середині підприємства, забезпечення і використання його матеріальних та трудових ресурсів і відповідальності за них [1, с. 120].

Історично управлінський облік виник шляхом перетворення обліку виробничих витрат і собівартості продукції, який називався виробничим обліком (cost accounting), в управлінський, що забезпечує управління інформацією для прийняття рішень, пов'язаних із виробничими витратами (management accounting) [2, с. 36].

Відповідно до статті 1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” внутрішньогосподарський (управлінський) облік – це система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішнього користування у процесі управління підприємством. Таким чином, українським законодавством ототожнені поняття внутрішньогосподарського та управлінського обліку. У той же час, С. Левицька стверджує, що сучасне поняття та функції управлінського обліку вийшли за межі внутрішньо-господарського обліку [3, с. 27].

3654 грн., то у 2016 році за ставкою 15 % оподатковується частина суми пенсії, що перевищує 4134 грн. (п. 167.4 і п.п. 164.2.19 ПКУ).

Три мінімальні заробітні плати, на нашу думку, це досить низька сума пенсії для оподаткування ставкою 15%. Нагадаємо, що ставкою 15% з 1 липня 2014 року оподатковували пенсії більше 10 тисяч гривень. Різниця вагома.

Тим більше, пенсіонери – це ті люди, які і за віком, і за станом здоров'я, по-перше, не можуть працювати, по-друге, потребують значних коштів на придбання ліків. Податок на пенсію в умовах тотального зростання цін на товари першої необхідності та ліки суттєво обмежує можливості задоволення їх життєво необхідних потреб. Також пенсіонери – це ті люди, які працюючи все життя, сплачували податки. Тому найкращим варіантом буде скасування 15% податку на пенсії та відновлення пенсійних виплат всім працюючим пенсіонерам у повному обсязі. Тим більше, держава не понесе значних втрат.

Загалом, на фоні розвинутої Європи український рівень оподаткування зарплат виглядає привабливо, проте є лише середнім показником для регіону «Східна Європа і Центральна Азія».

Зниження податків має відбуватися як частина суспільного договору, результат діалогу державних органів влади з бізнесом, який підтвердить готовність чесно сплачувати податки за новими зниженими ставками, а держава натомість візьметься за контроль їх фактичного використання у вигляді бюджетних витрат. Встановлюючи будь-яку ставку без такого діалогу за нинішнього невисокого рівня довіри до органів влади, можна зіпсувати навіть благі наміри, адже економіка – це не стільки цифри, скільки стосунки.

критерії. Ці критерії мають бути релевантними, надійними, нейтральними, достатніми і зрозумілими.

Критерії ефективності операційної діяльності торговельних підприємств поділяються на два види: прямі і непрямі. Встановлюючи критерії ефективності слід враховувати, що ефективність операційної діяльності торговельного підприємства та ефективність використання ресурсів при здійсненні цієї діяльності є подібними, але не однаковими дефініціями. Тому, залежно від мети аудиту ефективності можливо застосування двох видів критеріїв ефективності:

а) критерії, що характеризують прямі результати операційної діяльності торговельного підприємства;

б) критерії, що відображають кінцеві соціальні результати операційної діяльності.

При оцінці прямих результатів операційної діяльності торговельного підприємства доцільно застосувати наступні показники:

– показники витрат, пов'язаних з реалізацією товарів, збутових та адміністративних витрат;

– показники результатів за витраченими ресурсами

В якості критеріїв оцінки ефективності прямих результатів операційної діяльності торговельних підприємств може використовуватись співвідношення між витраченими ресурсами і отриманими при цьому результатами (обсягом реалізації товарів, наданих послуг).

Наприклад, критерієм ефективності операційної діяльності торговельного підприємства є витрати на одиницю вартості реалізованого товару.

Критерії оцінки ефективності досягнутого соціального ефекту відображають, які наслідки для населення має виконання торговельним підприємством його операційної діяльності.

Відзначимо також, що проведення аудиту ефективності має бути виправданим, для цього можна використати показники, що покликані оцінити доцільність аудиту ефективності.

Дані показники, назвемо їх критеріями, будуть оцінювати ефективність самого аудиту ефективності.

Основним критерієм аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств має стати результативність – критерій буде виражено у підсумковому звіті, де аудитор повинні

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

оцінити фактичний стан операційної діяльності торговельного підприємства, відшукати способи його покращення (якщо це можливо) та розробити ґрунтовні рекомендації, для застосування в даній ситуації.

Також аудитор під час проведення аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств має розглянути результати ефективності у перспективі. Аудит ефективності, метою якого було дослідження продуктивності операційної діяльності торговельного підприємства, повинен повністю відображати всі аспекти перевірки, включаючи перспективи торговельного підприємства і обмеження, що заважають його розвитку.

Оскільки продуктивність є лише одним аспектом аудиту ефективності, аудиторам, що проводили її перевірку, перш ніж повідомляти про проблеми продуктивності, необхідно обговорити отримані дані з аудиторами, що досліджують інші аспекти, щоб гарантувати, повне висвітлення проблем ефективності операційної діяльності торговельного підприємства.

Отже, розроблені критерії аудиту ефективності дозволять аудитору мати певні орієнтири для надання обґрунтованої характеристики результативності, економічності та продуктивності операційної діяльності торговельного підприємства і дозволять сформулювати належну аудиторську думку відповідно до визначеної мети і завдань проведеної перевірки.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1.– К.: ТОВ – ІАМЦ АУ □ СТАТУС □, 2010. – 1028с.
2. Юр'єв О.В. Інформаційне забезпечення аудиту ефективності операційної діяльності торговельних підприємств / О.В. Юр'єв // Сучасні економічні системи: стан та перспективи: зб.наук.праць, 2013. – С.253–259.
3. Корінько М.Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства. Навч. Посіб. За редакц. Д.є.н. проф.. Корінька М.Д., Рекомендовано Міністерством освіти та науки України. – Видавництво друге доповнене та перероблене – Київ 2013.

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

2015 році даний показник становив 17 розмірів прожиткового мінімуму. Зміни по ставках ПДФО, ЄСВ, ВЗ на 2016 рік розглянемо у порівняльній таблиці 2:

Таблиця 2

Порівняльна характеристика нарахувань та утримань із заробітної плати 2015–2016 рр.

№ п/п	Нарахування/утримання	Ставки податку 2015 року	Ставки податку 2016 року
1	2	3	4
2	Нарахування ЄСВ	36,76–49,7 (% умовний, залежить від класу ризику підприємства);	22% (єдина ставка);
		8,41 % (для працівників-інвалідів)	без змін
3	Утримання:		
	ЄСВ	3,6% та 2%	скасовано
4	ПДФО	15 (20%)	18 % незалежно від суми виплати
5	ВЗ	1,5%	без змін

Отже, з таблиці 2 видно, що зниження ставок, яке відбулося у 2016 році, не містить глибокої податкової реформи.

Існує ризик, що при зменшенні зборів нова система оподаткування зарплат не стане достатнім стимулом для детінізації. В результаті зниження ставки ЄСВ ті, хто сплачували всі податки із зарплати і не висловлювали з цього приводу великого занепокоєння в частині ставок, стануть платити менше; ті, хто почали виходити з тіні, почнуть платити більше, а ті, хто працюють переважно в тіні, зекономлять на податках, залишаючись в тіні і оформлюючи співробітників на мінімальну зарплату. На нашу думку, вагомих змін відбутися не може, так як навантаження на фонд оплати праці досі залишається високим.

Законодавці залишили ставку 15 % для оподаткування частини пенсії, що перевищує три розміри МЗП (із розрахунку на місяць), установлені на 1 січня звітного податкового року. Якщо у 2015 році оподатковувалася частина суми пенсії, що перевищує

Таблиця 1

Розміри мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму на 2016 рік

Нормативне джерело	Показник	Розмір МЗП та ПМ у 2016 році, грн.:		
		1 січня	1 травня	1 грудня
Стаття 8 Закону України від 25.12.2015 р. №928–VIII «Про Державний бюджет України на 2016 рік»	Мінімальна заробітна плата: – у місячному розмірі:	1378 грн.	1450 грн.	1550 грн.
	– у погодинному розмірі:	8,29 грн.	8,69 грн.	9,29 грн.
Стаття 7 Закону України від 25.12.2015р. №928–VIII «Про Державний бюджет України на 2016 рік»	Прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць	1330 грн.	1399 грн.	1496 грн.
	– для дітей віком до 6 років	1167 грн.	1228 грн.	1313 грн.
	– для дітей віком від 6 до 18 років	1455 грн.	1531 грн.	1637 грн.
	– для працездатних осіб	1378 грн.	1450 грн.	1550 грн.
	–для осіб, які втратили працездатність	1074 грн.	1130 грн.	1208 грн.

В зв'язку зі змінами в законодавстві прийнятих з 01 січня розрахунок податків із зарплати здійснюється по нових правилах.

З 01 січня 2016 року ставка нарахування ЄСВ – 22%, яка застосовується і до зарплати, і до лікарняних, і до декретних (в 2015 році в середньому 41%, залежно від класу професійного ризику) застосовується і до зарплати, і до лікарняних, і до декретних.

Скасовано утримання із доходів громадян (3,6%).

Нова ставка застосовується до всіх доходів, що підлягають обкладанню ЄСВ за чинним законодавством (крім інвалідів). Ставка для нарахування ЄСВ за працівниками-інвалідами залишилася в розмірі 8,41 % бази оподаткування.

З 1 січня 2016 року максимальна величина бази нарахування ЄСВ на місяць становить 25 розмірів прожиткового мінімуму. У

Маруненко А. М.

V курс, ОА 11.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., доцент Шевчук О.А.

Національна академія статистики,
обліку та аудиту

СОБІВАРТІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТ КОНТРОЛЮ

В умовах ринкової економіки підвищення ефективності виробництва та подальший розвиток суб'єктів господарювання можна досягти за умови зниження собівартості продукції та ефективного управління витратами підприємства. Одним з найважливіших показників ефективності діяльності підприємства, який комплексно характеризує використання всіх ресурсів, а саме, матеріальних, трудових та фінансових є собівартість продукції.

Питання собівартості розглядалися в роботах Сідун В.А., Пономарьова Ю.В., Шегда А.В., Давидович І.Є., Данілов О.Д., Паєнтко Т.В., Іванілов О.С., Ковальчук І.В., Будняк Т. Однак попри значну кількість наукових праць, існують проблемні питання у цій сфері, які потребують поглибленого дослідження.

Метою роботи є дослідження сутності собівартості виробництва продукції як об'єкта контролю.

На сьогодні існує чимало визначень поняття «собівартість продукції». Наприклад В.А. Сідун вважає, що собівартість продукції як економічна категорія – є грошовим вираженням витрат на виробництво та реалізацію продукції [1, с. 265]. Інший погляд на визначення собівартості продукції можна знайти у дослідженнях А.В. Шегди. Він трактує це поняття таким чином: собівартість продукції – це виражені в грошовій формі сукупні витрати на підготовку і випуск продукції (робіт, послуг) [2, с. 338]. На нашу думку, найбільш ґрунтовним є визначення Давидовича І.Є., який розглядає собівартість продукції як виражені у грошовій формі витрати, пов'язані з підготовкою, організацією, веденням виробництва та реалізацією продукції [3, с. 71].

Черненко В.В.

IV курс, 12.01/1

Науковий керівник:

к.е.н., в.о. доцента Юрченко О.А.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

Собівартість продукції підприємства складається з витрат природних ресурсів сировини, матеріалів, палива, енергії, основних засобів, трудових ресурсів, а також інших витрат.

Для ефективного управління собівартістю велике значення має управління витратами та їх науково – обґрунтована класифікація. Критерії класифікацій та угруповання за ними витрат наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії класифікацій та угруповання поточних витрат

Ознака класифікації	Групи витрат
1. Місце виникнення	витрати цеху, ділянки, іншого структурного підрозділу підприємства
2. Можливість віднесення на конкретний об'єкт витрат	прямі і непрямі
3. Ступінь залежності від обсягу виробництва	постійні та змінні
4. Економічний зміст	елементи витрат та статті калькулювання
5. Відношення до виробничого процесу	основні і накладні
6. Ступінь економічної однорідності	прості та комплексні
7. Доцільність їх здійснення	виробничі та невиробничі
8. Ступінь суттєвості	істотні (релевантні) та неістотні
9. Ступінь урегульованості	повністю регульовані, частково регульовані, слабо регульовані

Класифікація витрат по калькуляційних статтями собівартості розкриває цільове призначення витрат та їх зв'язок з технологічним процесом. Це угруповання використовується для обчислення витрат за видами продукції, що виготовляється, і місцем їх виникнення і залежить від багатьох факторів: методу планування витрат, технологічного процесу і продукції. Перелік та зміст статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) регулюється П(С)БО 16 “Витрати”, однак обліковою політикою

**ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ:
НОВАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА**

Актуальність теми. **Розрахунок заробітної плати в Україні** – це складний і дуже трудомісткий процес, який включає безліч законодавчо регульованих видів нарахувань і утримань, державних гарантій, неоднозначного оподаткування і великої кількості звітності.

Заробітна плата та її облік завжди знаходилася у центрі уваги вчених, зокрема А. Сміта, Д. Рикардо, К. Маркса. Вагомий внесок в розробку теоретико-методологічних аспектів проблем обліку оплати праці зробили такі українські вчені, як А.Батура, Д.Богиня, М.Калина, В.Карпенко, М.Кім, Т.Кір'ян, А.Колот, Г.Куліков, В.Лагутін, Л.Лисогір, В.Нижник, М.Шаповал, Л.Шевченко та інші. Значна кількість вчених ставила собі за мету організувати облік праці та оплати таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, зміцненню трудової дисципліни, підвищенню якості виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг.

З 1 січня 2016 року можна спостерігати велику кількість законодавчих змін в Україні:

- Держбюджет на 2016 рік.
- Зміни у держреєстрації нерухомості
- Зміни до Податкового кодексу та Закону про ЄСВ
- Інші зміни.

Зосередимось на змінах, які вплинули на розрахунки з оплати праці на 2016 рік. Спершу розглянемо розміри мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму, затверджені на 2016 рік (див. табл. 1).

підприємства, оскільки в обліку, як правило, використовується витратний підхід. Наприклад, вартість реєстрації торгової марки на момент формування нематеріальних активів та через тривалий період часу буде вмішувати лише частину понесених витрат, що значно відрізняється від ринкової ціни, оскільки з часом, як правило, вартість зареєстрованої торгової марки зростає;

– відсутня єдина обґрунтована методика оцінки нематеріальних активів, що унеможлиблює розрахунок точних даних у рамках чинної системи обліку.

Отже, для покращення обліку нематеріальних активів потрібно коригувати правову базу в частині регулювання бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 627 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

2. Куцик П.О. «Визнання нематеріальних активів у вітчизняній і зарубіжній практиці господарювання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=255>

3. Розкриття інформації щодо нематеріальних активів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_2_7_nematactivy.html

4. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 11. – С. 43–58.

5. Сирош Ю.В. Нематеріальні активи у структурі активів вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Ю.В. Сирош. – Режим доступу: <http://www.saleprice.com.ua/ua/pub/591.html>.

підприємства цей показник може деталізуватися. Визначення собівартості продукції являє собою процес, що починається зі збору всієї інформації щодо витрат, які виникають при виробництві і реалізації продукції або послуг, та закінчується аналізом загальної величини витрат та визначенням методів, які дозволяють точно розрахувати собівартість кожного виду продукції.

Сучасними методами обліку витрат є:

- 1) стандарт-кост;
- 2) директ – костинг
- 3) метод калькулювання на основі видів діяльності Activity Based Costing (ABC).

Отже, слід зазначити, що поняття “витрати на виробництво” та “собівартість” не можна ототожнювати. Ці категорії пов’язані тим, що витрати служать основою для розрахунку собівартості, а сама собівартість є формою цільового спрямування витрат. Різниця між витратами виробництва та собівартістю полягає у тому, що собівартість знаходить своє вираження лише в грошовій формі, а витрати виробництва можуть бути як у грошовій, так і у натуральній формах. Крім того, собівартість включає в себе деякі затрати, що є частиною доданого продукту [4].

Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

– собівартість продукції підприємства є важливим об’єктом контролю та узагальнюючим показником економічної ефективності виробництва, в якому віддзеркалюються всі сторони його господарської діяльності;

– ототожнювати поняття «витрати» та «собівартість» не можна, оскільки витрати є складовою собівартості, а під собівартістю слід розуміти важливу економічну категорію, яка відображає рівень понесених поточних витрат на виробництво та реалізацію продукції, виражених в грошовому вимірнику;

– для підвищення ефективності господарювання, забезпечення розвитку та конкурентоспроможності підприємства на ринку потрібно створити на підприємстві систему дієвого та ефективного контролю що забезпечить пошук шляхів зниження собівартості продукції;

– до основних шляхів зниження собівартості продукції можна віднести: підвищення технічного рівня виробництва, покращення

організації виробництва та праці, зниження матеріаломісткості продукції, що в той же час буде сприяти збільшенню обсягу виробництва;

– побудова дієвої системи контролю за собівартістю продукції дозволить досягти таких цілей: організувати виробництво конкурентоспроможної продукції; мати можливість використовувати гнучке ціноутворення, а також оцінки діяльності кожного підрозділу з фінансової точки зору; прискорити прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень тощо;

– при постійному пошуку нових методів і факторів зниження собівартості продукції діяльність підприємств в Україні може вийти на новий, більш ефективний рівень функціонування.

Список використаних джерел:

1. Сідун В.А. Економіка підприємства : Навчальний посібник / Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 356 с.
2. Шегда А.В. Економіка підприємства : Навч. посіб. / Шегда А.В. – К. : Знання, 2005. – 431 с.
3. Давидович І.Є. Контролінг : Навчальний посібник / Давидович І.Є. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 552 с.
4. Радченко К.М. Собівартість як економічна категорія, принципи та значення її калькулювання [Електронний ресурс] / К.М. Радченко. – http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2011_8_4/10.pdf

4) некоректне відображення операцій з нематеріальними активами в обліку, що суперечать вимогам Інструкції про застосування Плану рахунків та призводять до некоректного подання інформації у фінансових звітах.

Охарактеризуємо наведені проблеми обліку нематеріальних активів та визначимо шляхи його удосконалення.

Щодо проблем першої категорії, то до неї відноситься те, що до складу нематеріальних активів відносять активи, що не відповідають критеріям визнання. В такому випадку такі об'єкти визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені. Ще однією проблемою визнання та класифікації є застаріле програмне забезпечення, яке не використовується, але її вирішення досить просте, варто просто оновити його.

Основна проблема другої категорії – не здійснюється нарахування амортизації нематеріальних активів, знижуються витрати періоду та завищуються активи, призводить до викривлення даних у фінансовій звітності. У такому випадку згідно з ПБО 8 “Нематеріальні активи” підприємство повинно нараховувати амортизацію нематеріальних активів протягом строку їх корисного використання.

Проблеми третьої категорії вирішуються за допомогою П(с)БО 2.

Четверта категорія пов'язана з відображенням операцій з нематеріальними активами.

Проаналізувавши вищеподану інформацію можна зробити такі висновки:

– законодавство у сфері обліку звужує склад нематеріальних активів, [5] зокрема, зараховуючи витрати зі створення багатьох нематеріальних активів до витрат звітного періоду, а методика обліку деяких об'єктів інтелектуальної власності взагалі відсутня;

– поряд з існуванням нематеріальних активів, якими підприємство користується або на правах власності, або на ліцензійній основі (як позикові), методичний підхід до відображення обох груп нематеріальних активів у звітності однаковий, що призводить до збільшення вартості майна та не дозволяє об'єктивно оцінити активи тим користувачам, які не можуть отримати додаткової інформації;

– часто облікова вартість нематеріальних активів нижче ринкової, що призводить до заниження вартості майна

Федотенко І. В.
VI курс, ОАД 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Малюга Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Підприємства мають вміло адаптуватися до світових інтеграційних процесів. Внаслідок швидкого розвитку ринкових відносин, стрімкості та масштабності технологічних змін неможливо забезпечити конкурентоспроможність компаній лише за рахунок використання матеріальних та фінансових ресурсів, які стають загальнодоступними для більшості економічних суб'єктів. В науковій літературі, зокрема, в праці П.О. Куцика та Я.Я. Медведя [2] нематеріальні активи – це активи, які не мають матеріально-речової форми, але приносять підприємству додатковий прибуток або створюють умови для його отримання. Проте, в наведеному визначенні не зрозумілим є підхід матеріально-речової форми таких активів. Адже згідно Цивільного Кодексу України річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки

До нематеріальних активів, які є об'єктом бухгалтерського обліку, в навчальній літературі [3] відносять: права користування природними ресурсами; права користування майном; права на комерційні позначення; права на об'єкти промислової власності; авторські права та суміжні з ними права; інші нематеріальні активи

В практичній діяльності виникає ряд проблем, пов'язаних з обліковим відображенням нематеріальних активів. Такі проблеми типізовані в офіційних джерелах [4] таким чином:

- 1) проблеми визнання та класифікації нематеріальних активів;
- 2) некоректне визнання та оцінка витрат на амортизацію нематеріальних активів;
- 3) некоректне формування статей звітності в частині нематеріальних активів;

Мишко Т.В.
V курс, ОАД 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Редько О.Ю.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ

Заробітна плата є одною із найважливіших і водночас суперечливих економічних категорій, що потребує оперативних даних, у яких відбиваються зміни чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат. Заробітна плата була, є і ще тривалий час буде важливим якісним показником економічного господарювання. Особливо важливим це питання є в Україні, оскільки держава, перебуваючи в стадії переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки, не здатна в силу реальних економічних можливостей виконувати свої зобов'язання перед суспільством.

Проблемними питаннями щодо організації обліку праці та її оплати займалися такі вчені, як Семенов Г.А., Бутинець Ф.Ф., Кобилянська О.І., Мельник Т.Г., Домбровський В.М., Павлюк І.М. та ін. Для правильної організації обліку праці та заробітної плати вагомий вплив має класифікація персоналу за сферами застосування праці, професіями, кваліфікацією, стажем роботи та іншими ознаками. Не слід забувати і про необхідність постійного відслідковування бухгалтером нових змін і нововведень у чинному законодавстві України з питань оплати праці. А це суттєво ускладнює облікове навантаження відповідних спеціалістів.

Підприємство має право самостійно, але відповідно до чинного законодавства, встановлювати штатний розклад, види форм і систем оплати праці, преміювання. В сучасних колективних господарствах працюють сотні працівників і найманих осіб, їх інтереси різні. Одним потрібен прибуток та збереження майна, іншим – висока зарплата. Тут постають питання про встановлення заробітної плати. Роботодавцю дана практично повна самостійність

у встановленні заробітної плати. Державні гарантії встановлені лише щодо мінімального розміру заробітної плати. Розмір мінімальної заробітної плати на 2016 рік затверджено Законом України – Про Державний бюджет України на 2016 рік 25 грудня 2015 року № 928-VIII. Згідно з цим законом мінімальна заробітна плата в Україні на 2016 рік становить з 1 січня – 1378 гривень, з 1 травня – 1450 гривень, з 1 грудня – 1550 гривень. Більшість же помилок допускається при вирішенні питань організації оплати праці, що пов'язано з неправильним тлумаченням і порушенням норм Трудового кодексу. [1]

Однією з основних проблем оплати праці є «тіньова» заробітна плата, яка представляє собою заробітну плату найманого працівника, який знаходиться за межами державного обліку і контролю. Для подолання цієї проблеми потрібно здійснювати дії, що направлені на її легалізацію. [2] Ще не менш важливою проблемою в умовах сучасності є примусова відпустка робітників за власний рахунок, переведення працівників на неповний робочий день, затримка виплат заробітної плати. Отже, на основі вище зазначеного можна зробити висновки про те, що облік праці та заробітної плати на підприємстві має бути організований таким чином, щоб в повній мірі сприяти своєчасній виплаті робітникам заробітної плати, підвищенню продуктивності праці, а також повному використанню робочого часу. На мою думку, одним із напрямів удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку оплати праці є зменшення кількості документації завдяки впровадженню накопичувальних документів, а також розробка нових та удосконалення існуючих форм первинних документів з обліку заробітної плати. В майбутньому реформування заробітної плати в Україні має здійснюватися шляхом підвищення ціни робочої сили; збільшення тарифної частини у заробітній платі; підвищення частки мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі.

Список використаних джерел:

1. Про Державний бюджет України на 2016 рік: Закон України від 25.12.2015 р. № 928-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

– адміністративна ефективність і простота.

Отже, соціальний пакет, включаючи його структуру та величину, є потужним інструментом впливу на рівень психологічного та фізичного залучення працівника, індивідуальну й організаційну дієвість, а відтак, тривалість і успішність трудових відносин між працівником і роботодавцем [1, с.194].

З кожним роком, технологічний прогрес набуває все більшого розвитку і поширення. Зменшення витрат за рахунок використання енергоощадних технологій може привести до збільшення фонду оплати праці і підвищення заробітної плати працівників.

Отже, на сьогодні є ще багато невирішених проблем, які стосуються організації оплати праці і потребують удосконалення.

Висновки. В організації праці підприємства завжди стоятиме питання, яким чином зацікавити людей, як спонукати їх працювати ефективно, своєчасно і якісно. Отже, основним напрямом поліпшення кризової ситуації у сфері оплати праці визначено мотивацію праці. Соціальний пакет є мотиваційним інструментом, що інтегрує методи матеріального та нематеріального стимулювання праці. Соціальний пакет має бути максимально універсальним і враховувати індивідуальні потреби працівника. Використання роботодавцями соціального пакета сприяє формуванню в Україні сучасного, конкурентного ринку праці, підвищенню конкурентоспроможності національної робочої сили.

Список використаних джерел:

1. Герасимчук Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2012. – №12. – С. 186–194.

2. Онікієнко В. В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретраналіз, проблеми, шляхи вирішення: [науково-аналітична монографія] / В. В. Онікієнко. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.

3. Потриваєва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект / Н.В. Потриваєва, І.В. Савченко // Економічний форум. – 2014. – №1. – С. 93–98.

4. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи і практика: Навчальна книга – [4-те вид.] / Лень В.С., Гливіченко В.В. – Т. : – Богдан, 2013. – 752 с.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

здійснюється роботодавцем за власною ініціативою. При цьому базовий СП охоплює:

- забезпечення необхідних для виконання роботи умов праці, передбачених законодавством, колективним договором та угодою сторін;
- загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- виплату в повному розмірі належної працівнику заробітної плати;
- надання соціальних пільг і гарантій, передбачених колективним договором, угодою.

Виходячи з функцій соціального пакета, в його складі також можна виділити мотиваційний пакет, що, у свою чергу, поєднує в собі конкурентний і компенсаційний пакети.

В узагальненому вигляді зміст конкурентного пакета можна подати як сукупність чотирьох блоків:

- забезпечення здоров'я;
- розвиток корпоративної культури, навчання, підвищення кваліфікацій за рахунок підприємства;
- відпочинок та розваги;
- мотивація праці.

Компенсаційний пакет охоплює відшкодування особистих витрат, пов'язаних з роботою (на мобільний зв'язок, транспорт, оренду або придбання житла в іншому місті тощо). Так, деяким працівникам надаються корпоративні мобільні телефони або, в разі необхідності, авто з водієм.

Базові очікування від соціального пакета з боку працівника:

- гідна винагорода та реалізація амбіцій;
- професійне зростання та особистий розвиток;
- належні умови праці та безпека;
- соціальний статус, елементи престижу.

Основні вимоги до соціального пакета з боку роботодавця:

- максимальна реалізація стратегічних цілей компанії;
- залучення персоналу в роботу організації та запобігання відпливу кваліфікованих працівників;
- ефективне управління персоналом, мінімізація втрат, пов'язаних із хворобами, відсутністю працівників на роботі з інших причин;
- стимулювання певної виробничої поведінки;
- контрольованість витрат на персонал;

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

2. Про оплату праці / Закон України від 24.03.95 р. №108/95 – ВР (зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.ua/>

3. Вибивана А.В. Побудова ефективної системи організації обліку і аналізу праці та її оплати : [підруч. для студ. вищих навчальних закладів] / А.В. Вибивана. – К.: НАДУ, 2007–294 с.

4. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навч. посіб. / В.М. Гриньова, Шульга Г.Ю. – К.: «Знання», 2010. – 310 с.

5. Секіріна Н.В. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах / Н.В. Секіріна, І.О. Лобанова // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2012. – №2 – С. 34.

Новосядла Т. С.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Малюга Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТЬ «ПОКУПЕЦЬ» І «ЗАМОВНИК»:
ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР**

Однією з важливих особливостей сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення в сфері виробництва на основі ринкових відносин. Ринковий механізм базується на силах попиту та пропозиції, які формують ціну на ринку де головними суб'єктами виступають покупці і продавці. За таких умов з'являється потреба в достовірній інформації про обсяги реалізованої продукції. Повну та різнобічну інформацію забезпечує система бухгалтерського обліку підприємства, зокрема розрахунки з покупцями і замовниками, оскільки інформація відображена на цих рахунках безпосередньо пов'язана з реалізацією товарів, послуг підприємства та отриманням прибутку.

Актуальність даного питання полягає в тому, що уточнення понять створює передумови для правильного визнання та відображення розрахунків з покупцями і замовниками в бухгалтерському обліку, удосконалення організації та методики системи внутрішньогосподарського контролю виконання договірних прав і зобов'язань.

Питанням обліку розрахунку з покупцями і замовниками у своїх роботах приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як: Ф.Ф. Бутинець, О. Ромашко, Н.М. Ткаченко, Р.Л. Хом'як, та інші. Частково розглядалися питання визначення сутності понять "покупці" і "замовники" при дослідженні проблемних питань договорів з точки зору права та бухгалтерського обліку в роботах вітчизняних науковців Д. Гарного, О.О. Герасименка, К. Єрохіна, В. Боровця, Т. Колянковського, Д. Кучерака, Л.М. Николайчук, К.В. Романчук.

Мета дослідження полягає у розкритті економічної сутності та відмінності понять "покупець" та "замовник" та їх значенні для

Основними положеннями, на яких має ґрунтуватися удосконалення організації оплати праці на підприємствах, має бути:

- удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників;
- розроблення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці, як чинників підвищення мотивувальної та стимулюючої ролі тарифних систем;
- удосконалення нормування, як засобу регулювання міри праці та її оплати;
- обґрунтування вибору найефективніших форм і систем заробітної плати;
- колективне регулювання заробітної плати [2, с.92].

Удосконалення організації заробітної плати має здійснюватися разом із проведенням загальної соціально-економічної, структурної, податкової, цінової політики. Заходи спрямовані на удосконалення оплати праці, включають насамперед забезпечення залежності розмірів заробітної плати від особистого внеску працівників у результати праці.

Отже, правильна організація заробітної плати є необхідною умовою ефективного стимулювання праці [2, с.301].

Ще одним, не менш важливим питанням щодо оплати праці є стимулювання працівників. Розглянемо соціальний пакет як механізм удосконалення оплати праці. Однією з форм винагороди за працю, що останнім часом все активніше використовується в регулюванні трудових відносин на національному ринку праці, є соціальний пакет (СП), під яким у широкому значенні слід розуміти надання роботодавцем благ у вигляді пільг, компенсацій, привілеїв і соціальних гарантій, які перевищують розмір його основної заробітної плати [1, с.186].

З точки зору трудового законодавства, матеріальні блага, що входять до складу соціального пакета, можуть розглядатися як елементи заробітної плати, що відносяться до додаткової заробітної плати й інших заохочувальних і компенсаційних виплат. При цьому в структурі загальної винагороди окремі складові соціального пакета є інструментом немонетарної або непрямой матеріальної винагороди.

До складу соціального пакета включаються як базові соціальні гарантії, передбачені законодавством про працю та соціальне забезпечення, так і додаткові матеріальні блага, надання яких

вітчизняних підприємств. Обґрунтовано стимулювальне значення соціального пакета для підвищення ефективності праці.

За енциклопедичним словником заробітна плата становить частину національного доходу в грошовій формі, яка надходить в особисте споживання робітників і розподіляється у співвідношенні з кількістю та якістю витраченої праці та її результатами.

Отже, заробітна плата – це винагорода роботодавця працівнику за виконаний обсяг праці, що виражає ринкову вартість робочої сили за конкретну роботу [4, с. 486].

Побудова обліку праці та її оплати на підприємстві залежить від багатьох факторів: структури підприємства (наявність цехів, ділянок, структурних підрозділів); чисельності працюючих і їхнього якісного складу (категорії, професії); режиму роботи підприємства (одно-, дво- або тризмінний робочий день, тривалість робочого тижня); застосування форм і систем оплати праці (відрядна, погодинна, змішана); строків виплати заробітної плати, а також основних завдань, які повинні забезпечити системний бухгалтерський облік з оплати праці [4, с. 499].

Бухгалтерський облік праці та її оплата будуються на підприємстві таким чином, щоб забезпечити своєчасне й правильне нарахування й виплату заробітної плати працюючого, щоб вона повною мірою відображала собівартість продукції (робіт, послуг) у розрізі структурних підрозділів і підприємства в цілому, правильно сформувати фонд оплати праці, зробити розрахунки з бюджетом за податками, утриманими з доходів громадян, а також нарахувати й перерахувати внески у фонд єдиного соціального внеску.

Успішному вирішенню цих завдань можуть сприяти: наявність і використання нормативних документів з питань оплати праці, вдосконалення техніки та методики обліку на основі застосування сучасних форм обліку і обчислювальної техніки, наукової організації праці працівників бухгалтерії, що займаються розрахунками з оплати праці [3, с. 94].

Крім того, на деяких підприємствах наявні неофіційні поза облікові нарахування й виплати заробітної плати працівникам без сплати встановлених законодавством податків і платежів, так звана заробітна плата «у конвертах». На це слід звернути увагу, і цей момент також потребує вдосконалення існуючих підходів бухгалтерського обліку.

достовірності відображення розрахунків з покупцями і замовниками в системі бухгалтерського обліку.

Ринок – сфера товарного обміну, де виникають і реалізуються відносини купівлі-продажу та здійснюється конкретна господарська діяльність щодо просування товарів і послуг від їх виробників до споживачів. Історично слово “ринок” характеризувало певне місце, де продавалися та купувалися товари. Як правило, це була торгова площа в центрі міста або спеціально обладнане приміщення, де зустрічалися продавці (власники товару) і покупці (власники грошей). На ринку, у результаті досягнутої домовленості, встановлювалися ціни на товар, який в обмін на гроші переходив до покупця.

Сьогодні учасники товарно-грошових відносин одержують можливість контактувати й вирішувати свої проблеми іншим чином. Як наслідок, у процесі еволюції ринок зазнав істотних кількісно-якісних змін, однак економічний зміст основних його суб'єктів отримав менш кардинальні зміни.

Об'єктами ринкових відносин у сучасній економіці стають усі результати суспільної діяльності. Тобто, ними можуть бути матеріальні продукти праці (засоби виробництва, предмети споживання, послуги, житло тощо); інтелектуальні продукти праці (інформація, наукові ідеї); цінні папери (акції, облигації); валюта, позичкові капітали та ін. Учасники (суб'єкти) ринкових відносин, як правило, асоціюються з покупцями й продавцями, які протистоять один одному в торговельних закладах (магазинах, підприємствах громадського харчування) або на базарі. Таке уявлення про суб'єкти ринку не випадкове та породжене загальним обмеженням розуміння ринку. Це пов'язано з тим, що в будь-яку епоху існування ринку завжди виділялися його головні діючі особи – продавець і покупець, між якими відбувалися операції купівлі-продажу товарів і послуг. У зв'язку з цим виникла об'єктивна необхідність появи нового поняття – “замовник”. Однак наскільки новий термін “замовник” відрізняється від звичного “покупець” потребує подальшого визначення. Розглянемо тлумачення понять “замовник” та “покупець” у економічній літературі (таб. 1.)

Таблиця 1.

№ п/п	Джерело	Поняття і його значення
1	2	3
Термін «Замовник»		
1	Бутинець Ф.Ф. [1]	Замовник – 1) юридична або фізична особа, що звернулася із замовленням до виробника, продавця, постачальника товарів та послуг; 2) суб'єкт господарської діяльності, який надає давальницьку сировину.
2	Голошапов Н.А. [2]	Замовник – покупець (юридична особа), яка звернулася до постачальника із заявою про постачання якого-небудь товару або виконання яких-небудь послуг.
3	Економічна енциклопедія [5]	Замовник – 1. Організація, якій надано право й кошти для будівництва, реконструкції або розширення об'єктів згідно з договором або актом землекористування. – 2. Одна зі сторін договору на виконання будівельно-монтажних робіт за способу будівництва.
4	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. [6]	Замовник – покупець (юридична особа), який звернувся до постачальника з замовленням на постачання певного товару чи надання певних послуг.
5	Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. [8]	Замовник – юридична чи фізична особа, що звернулася із замовленням до іншої особи – виробнику, продавцю, постачальнику товарів і робіт (підряднику). В якості замовника може виступати уряд, державні органи, організації, підприємства, громадяни.
Термін «Почувець»		
1	Бутинець Ф.Ф. [1]	Почувець – це фізичні або юридичні особи, які придбають товари (роботи, послуги).
2	Гребньов М.Г. [3]	Почувець – особа, яка безпосередньо здійснює купівлю, після того як рішення про купівлю прийнято.
3	Завадський Й.С., Осовська Г.В., Юркевич О.О. [4]	Почувець оптовий – посередник, який на відміну від інших посередників представляє лише роздрібних торговців. Купує за їх дорученням на комісійних засадах товари виробників або їх представників.
4	Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устинко О.А., Юрій С.І. [7]	Почувець – замовник виготовлених товарів і послуг та їх отримувач, а також клієнт, який прагне придбати такі товари.
5	Семантичний словник української мови [9]	Почувець опціону – учасник опціонної торгівлі, який сплатив премію за право купівлі чи продажу певного фінансового інструменту (валюти, цінних паперів тощо) упродовж домовленого періоду за попередньо узгодженою ціною.

Тлумачення поняття “почувець” або не розглядається, або акцентується на безпосередньому придбанні товару. У загальному випадку відмінність між поняттями “почувець” та “замовник” відсутня, поняття розглядаються як синоніми, в інших випадках – відмінність полягає у наявності чи відсутності укладеного договору. До того ж основна увага приділена визначенню сутності

Цапун В. В.

Науковий керівник:

д. е. н, професор Шевчук В. О.

Національна академія статистики,

обліку та аудиту

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Проблема організації оплати праці на підприємстві є однією з найбільш гострих. Актуальність проблеми зростає на фоні соціально-економічної кризи в країні. В умовах спаду продажів (укладання договорів страхування), скорочення чисельності працівників відбуваються зміни в організації праці та її оплаті. Така ситуація спостерігається на підприємствах різної спеціалізації. Для більшості населення заробітна плата втратила свою відтворювальну та стимулюючу функцію і фактично перетворилася на різновид соціальних виплат, не пов'язаних з кількістю, якістю та кінцевими трудовими результатами. При цьому, її рівень у нашій країні значно нижчий порівняно з країнами ЄС. Праця та її оплата як ціннісні орієнтири втрачають своє соціально-економічне призначення, що руйнує основи економічного й соціального розвитку суспільства. Це потребує всебічного моніторингу, аналізу і контролю за цим процесом в Україні.

Заробітна плата – це складне економічне явище, оскільки ні суспільство, ні підприємство не можуть нормально функціонувати, якщо не організують належним чином оплату праці працівників [4, с. 485]. Адже заробітна плата виконує багато функцій, таких, як: відтворювальна, стимулююча, оптимізаційна, мотиваційна, регулююча та соціальна, та охоплює всі прошарки суспільства.

Теоретичні, методологічні та економіко-організаційні аспекти обліку оплати праці та шляхів вдосконалення присвячено праці багатьох вчених, таких як: Бутинець Ф. Ф., Кіндрацька Г. І., Корінько М.Д., Лишиленко О. В., Пантелеєв В. П., Садовська І. Б., Саух І. В., Сопко В. В., Сук Л.К., Теловата М.Т., Ткаченко Н. М., Шульга Н.М. та ін.

Метою статті є визначення основних проблем оплати праці працівників, що сприятиме вдосконаленню обліку оплати праці на

їх вдосконалення залежить подальший розвиток системи управління витратами виробництва [5]. На нашу думку на підприємствах України доцільно впроваджувати систему управлінського обліку «стандарт-костинг», що уможливить оперативність, гнучкість інформації та сприятиме спрощенню процесу обліку витрат виробництва. «Стандарт-кост» – це заздалегідь визначені або передбачені кошториси витрат на виробництво одного виробу або декількох виробів одного виду протягом певного звітного і попереднього періоду, з якими порівнюють фактичну собівартість. З допомогою методу «стандарт-кост» заздалегідь встановлюється величина затрат у вигляді норм. Відхилення, виявлені в оперативному порядку, сигналізують про негативні обставини у виробничому процесі, на які менеджери повинні звернути увагу, тобто прийняти відповідні рішення. Виявлені ж відхилення в процесі здійснення господарської діяльності – це та інформація, яка необхідна керівникам для прийняття своєчасних управлінських рішень і є найбільш цінною в регулюванні виробничого процесу, а отже, в управлінні витратами виробництва.

Список використаних джерел:

1. Економіка виробничого підприємства: навч. посібник / Й.М. Петрович, І.О. Будіщева та ін. – К.: Знання, 2009. – 405 с.
2. Котляров Є. Облік витрат на виготовлення продукції: загальні питання / Є. Котляров, В. Корнилова // Бухгалтерія. – 2014. – № 10. – С. 45–50.
3. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. наказом МФУ від 31.12.99 р. № 318 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Оксанич О.Е. Калькуляція собівартості продукції, робіт та послуг: навч.посібник/ О. Е. Оксанич, І. А. Волкова, О. О. Миронова. – К.: ЦУЛ, 2013. – 326 с.
5. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.

поняття “замовник”, в той час поняття “покупець” або ототожнюється із поняттям “замовник”, або деталізується залежно від розміру закупівлі (гуртова чи роздрібна).

Спільне у визначенні економічної сутності понять “покупець” і “замовник” полягає у реалізації продукції підприємства чи наданні послуг незалежно від того чи є сторони юридичними чи фізичними особами. Саме це виступає основною причиною ототожнення понять “покупець” і “замовник”.

Виникають труднощі у визначенні єдиних відмінностей цих понять, адже це може залежати від об’єкту (реалізація товарів чи надання послуг) або відповідно до оформлення угоди (підписання договору). Однак з’являються нові фактори, що викликають суперечність запропонованого поділу у кожному випадку:

- відмінність полягає у об’єкті (покупець – купує товар, замовник – замовляє послугу). Невизначеними залишаються випадки, коли реалізація товарів неможлива без надання додаткових послуг, чи навпаки – реалізація послуг без придбання товару;
- відмінність полягає у наявності чи відсутності договору (покупець здійснює купівлю без укладання договору, замовник – обов’язково укладає договір).

Однак у загальному випадку поняття „покупець” є вужчим за поняття „замовник”, оскільки не враховує всіх додаткових умов при реалізації товарів, робіт, послуг підприємства. За таких умов буде доцільним трактувати поняття “покупець” у значенні юридична або фізична особа, що придбає товари, роботи, послуги. Натомість поняття “замовник” – фізична або юридична особа, що отримує права власності на майно, продукцію, роботи, послуги, нематеріальні активи, цінні папери, валютні цінності, інші види фінансових ресурсів та матеріальних цінностей шляхом укладання угоди на певну еквівалентну суму коштів, інших цінностей у матеріальній і нематеріальній формах, боргових зобов’язань у вартісному вираженні.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів./ [За ред. Ф.Ф. Бутинця; 8-ге вид., перероб. і доп.] – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.

2. Голощاپов Н.А. Словарь–справочник аудитора / под ред. В.И. Осипова – М.: «Экзамен», 1999. – 384 с.
3. Гребньов М.Г. Словник ключових термінів з дисципліни «Маркетинг» [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/108/44/1/29/>.
4. Економічний словник [уклад. Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський]. – К.: Кондор, 2007. – 358 с.
5. Економічна енциклопедія [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://cyclop.com.ua/content/view/174/1/>
6. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: термінологічний словник. – Львів: «Центр Європи», 2007. – 671 с.
7. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устинко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник: У 2т. Т. 1 / [За ред. С.В. Мочерного]. – Львів: Світ, 2005. – 616 с.
8. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. – М.: ИНФРА-М, 1996 – 496 с. 21.
9. Семантичний словник української мови [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://slovnyk.com.ua/terminu/slovo.php?id=4552>.

бухгалтерії, відомості розподілу загальновиробничих витрат, акти прийому виконаних робіт чи наданих послуг тощо. Всі первинні документи протягом або в кінці звітної періоду надходять до бухгалтерії. Вони є підставою для складання реєстрів аналітичного обліку витрат виробництва.

Методологічні засади формування в обліку інформації про витрати підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності визначається в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [3].

Для обліку виробничих витрат призначений бухгалтерський рахунок 23 «Виробництво», основним завданням якого є накопичення виробничих витрат і визначення фактичної собівартості одиниці продукції шляхом калькуляції. За дебетом рахунка 23 «Виробництво» відображаються всі витрати, пов'язані з випуском продукції, виконанням робіт та наданням послуг, тобто прямі витрати. Непрямі витрати попередньо обліковують на рахунок 91 «Загальновиробничі витрати», а кінці місяця після їх розподілу за об'єктами калькулювання списують у дебет рахунка 23 «Виробництво». Протягом місяця одержану з виробництва готову продукцію оприбутковують на склад за плановою собівартістю, а в кінці місяця визначають фактичну собівартість готової продукції. Тобто відбувається коригування планової собівартості продукції до рівня фактичної виробленої готової продукції [4, с. 97]. Порівняння одержаної суми фактичної собівартості готової продукції з плановою дає змогу визначити економію чи перевитрату виробничих витрат з метою контролю й економічного аналізу. Залишок за рахунком 23 «Виробництво» може бути лише дебетовим, ця сума і відображається в балансі у статті «Незавершене виробництво».

Аналітичний облік витрат виробництва ведуть у розрізі синтетичних рахунків за конкретними видами продукції, виконаних робіт і наданих послуг та статтями витрат, перелік і склад яких встановлюється підприємством самостійно. Дані аналітичного обліку використовуються при складанні внутрішньої звітності, яка будується на інформації про види продукції (робіт, послуг), про центри відповідальності і статті витрат.

На сьогодні надзвичайно актуальною є проблема взаємозв'язку фінансового і управлінського обліку витрат виробництва, так як від

Ходорович О. А.
VI курс, ОА 14.15/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Малюга Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

Витрати виробництва підприємства є одним із найважливіших об'єктів обліку. Від того, наскільки і своєчасно вони відображаються в бухгалтерському обліку, залежить достовірність фінансового результату діяльності підприємства. Вартість процесу виробництва формується із здійснених витрат, затрачених на виробництво продукції. Щоб достовірно визначити собівартість отриманої продукції, необхідно врахувати витрати на його виробництво [1, с. 17].

Фінансовий облік витрат виробництва ведуть за елементами, місцями виникнення і центрами відповідальності та об'єктами калькуляції (видами продукції). Дані напрямки обліку витрат виробництва тісно пов'язані між собою, доповнюють один одного, створюючи єдине ціле. Організація обліку витрат за економічними елементами має велике значення для складання фінансової звітності. Перелік калькуляційних статей встановлюється підприємством самостійно, виходячи з особливостей технології та організації виробництва. На його основі складаються форми калькуляційних розрахунків, кошторисів та внутрішньої звітності. Облік витрат виробництва за об'єктами калькуляції здійснюють для обчислення собівартості продукції, а за наявності ціни продажу для обчислення доходу від реалізації одиниці продукції [2, с. 46].

Першим етапом бухгалтерського обліку є документування, тому від його якості, достовірності, повноти та оперативності залежить наступний процес обліку витрат виробництва підприємства. Основними первинними документами при відображенні витрат виробництва є: накладні на внутрішнє переміщення, наряди на виконання робіт, таблиці обліку використання робочого часу, прибуткові ордери, рахунки-фактури, звіти про відрядження, довідки

Нероденко М.М.
VI курс, ОАД 10.01
Науковий керівник:
д.е.н., професор Редько О.Ю.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПОДАТКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Податки – обов'язкові, встановлені державою платежі, котрі стягуються в установленому законом порядку для формування державних цільових фондів і спрямовуються на фінансування державою її функцій.

Традиційно економічна наука виділяє дві функції податків – фіскальну та розподільчу. Найважливішою функцією податків є фіскальна. Відповідно до неї податки виконують своє основне призначення – насичення доходної частини бюджету, доходів держави для задоволення потреб суспільства. У період становлення буржуазної держави цю спрямованість податків вважали єдиною. Однак до кінця XIX ст. з'явилася нова концепція: податки розглядали як соціальний регулятор, знаряддя реформ, а вже до кінця 30-х рр. XX ст. – вже і як засіб регулювання економіки, забезпечення стабільного економічного зростання.

Регулятивна функція податків, хоча і вважається похідною від фіскальної, відіграє провідну роль у системі фінансових важелів держави. Вона стосується як регулювання виробництва, так і регулювання споживання (наприклад непрямі податки). При цьому регулюючий механізм існує об'єктивно і вплив на платників здійснюється незалежно від волі держави. Дуже часто під регулюючою функцією розуміють лише надання пільг окремим виробникам чи галузям. Однак податкове регулювання – складніший механізм, що враховує не тільки податковий тиск, а й перспективи того чи іншого виду діяльності, рівні прибутковості та інше.

Контрольна функція реалізується в ході оподаткування при регламентації державою фінансово-господарської діяльності

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про оплату праці» 24.03.1995 №108/95 ВР (ст.1).
2. Доходи і витрати населення // Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
3. Попівняк Р.Б. Аналіз співвідношення мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму // Інноваційна економіка. – 2010.

підприємств і організацій, одержанні доходів громадянами, використанні ними майна. З допомогою цієї функції оцінюють раціональність, збалансованість податкової системи, кожного важеля окремо, перевіряють, наскільки податки відповідають реалізації мети у сформованих умовах.

Податкова система базується на відповідному законодавстві, яке встановлює конкретні методи побудови і стягування податків, тобто визначають конкретні елементи податків. До елементів податків відносяться:

- суб'єкт податків – особа, яка за законом зобов'язана платити податок;
- носій податків – особа, що фактично сплачує податок;
- об'єкт податку – доход чи майно, з якого нараховується податок (заробітна плата, нерухоме майно і т.д.);
- ставка податку – величина податкових нарахувань на одиницю об'єкта податку (грошова одиниця доходів, одиниця земельної площі, одиниця виміру товару і т.д.).

У практиці оподаткування використовуються різні види податків. За способом платежу розрізняють прямі та непрямі (опосередковані). Прямі податки отримуються з кожного окремо взятого платника безпосередньо під час формування джерела доходу або його виплати. Цей вид податків вважається відносно справедливим, оскільки механізми їх нарахування та сплати є прозорими, а об'єкт оподаткування і джерела сплати у більшості випадків збігаються. Прямі податки мають незначний вплив на ціни і більш значний на доходи платників, визначаючи цим самим обсяги інвестиційного і споживацького попиту. Пряма залежність між сумою прямих податків і обсягом доходу сприяє збільшенню можливостей для держави в регулюванні економічних процесів і вирішенні проблем соціальної справедливості за рахунок прогресивних ставок оподаткування. Водночас із фіскальної точки зору вони поступаються непрямим у стабільності надходжень, у рівномірності розподілу надходжень по окремих регіонах, в існуванні більш сприятливих умов щодо ухилення від їх сплати.

Податки як бюджетоформуючі чинники повинні забезпечувати рівномірний розподіл бюджетних ресурсів між територіями країни відповідно до обсягів наданих повноважень останнім, а також збалансовувати національні інтереси за вертикаллю центральний

працівників державних медичних установ, а також навчальних закладів та силових відомств.

Тож, яким чином можна наповнити «соціальний кошик» держслужбовця?. В кожній країні ЄС є свої стандарти та особливості. В деяких країнах існують профспілки, що об'єднують держслужбовців.

В інших – є певна взаємозалежність між сферою, в якій працює держслужбовець, та якістю (кількістю) надання послуг тією чи іншою держструктурою. Це стосується, наприклад, розміру зростання (чи падіння) ВВП країни, залежно від зростання якого нараховується фінансовий бонус до зарплати. Таким чином вдається залучати до роботи в держсекторі високоякісних спеціалістів.

Вирішення питань заробітної плати, підвищення рівня життя і соціальний захист населення можливі лише в умовах виходу держави з економічної кризи та запровадження політики спрямованої на розвиток внутрішніх резервів. Результати реформування української економіки свідчать про негативні наслідки фактичного виходу держави зі сфери регулювання відносин у сфері оплати праці, що поряд із лібералізацією цінової політики призводить до унеможливлення застосування ефективних механізмів зростання як доходів населення, так і заробітної плати працівників.

Враховавши європейську практику, можна вийти на прийнятну для України модель. Приміром, на законодавчому рівні можна встановити коефіцієнт коригування зарплати за певними складовими залежно від сфери, в якій працює той чи інший держорган. Можна запровадити механізми фінансування міністерств, інших центральних органів виконавчої влади відповідно до обсягу покладених на них завдань та результатів їх виконання.

Іншими стимулами для всіх держорганів можуть бути, наприклад, можливість безкоштовного набуття другої вищої освіти, медичне страхування, безкоштовний (пільговий) залізничний проїзд тощо, як це практикується в Європі.

Відтак цілком реально, що пропорційно зростатиме мінімальна заробітна плата в залежності від економічного розвитку, і відповідно – зарплати в усіх сферах діяльності.

уряд – місцеве і регіональне самоврядування. У цьому контексті всі податкові платежі групуються на загальнодержавні й місцеві. Загальнодержавні затверджуються виключно на основі парламентських слухань у формі Закону, є невід'ємним атрибутом держави, їх дія поширюється на всю територію країни, нараховані до сплати суми податкових зобов'язань зараховуються до державного бюджет і надалі перерозподіляються на фінансування виконання загальнодержавних функцій. Місцеві податки і збори затверджуються відповідними рішеннями представницьких органів влади територіальних громад у частині, що не суперечить державному законодавству про місцеве оподаткування. Ці податки зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування і використовуються на фінансування власних видаткових повноважень органів управління територіальних колективів, відповідно до положень Бюджетного кодексу та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

У фіскальній теорії широко висвітлюється також класифікаційний поділ податків за способом сплати на розкладні та окладні. Перші спочатку встановлюються у загальній сумі відповідно до потреб держави в доходах, потім цю суму розкладають на окремі частини за територіальними одиницями, а на низовому рівні – між платниками. Окладні податки передбачають встановлення спочатку ставок, а відтак, і розміру податку для кожного платника окремо. Загальна величина податку формується як сума платежів окремих платників.

Отже, податки пройшли тривалу еволюцію розвитку від безсистемних платежів у натуральній формі до постійного і вагомого джерела державних доходів. Найбільшого розвитку податки досягають в сучасних умовах змішаної економіки, оскільки тут вони не лише відіграють провідну роль у системі фінансових відносин, а й згладжують вади ринкового саморегулювання. Податки є безальтернативним джерелом формування доходів бюджету держави та багатофункціональним інструментом перерозподілу ВВП з метою соціального забезпечення громадян і досягнення стійкого економічного зростання.

Кожен податок є не лише носієм фіскальних відносин, а й виконує певну регулятивну і контрольну функції. Важливою характеристикою податкової системи є структура податкових

платежів. В узагальненому вигляді всі податки можна згрупувати за типовими ознаками, здійснивши їх наукову класифікацію за формами (прямі і непрямі), за рівнем державних структур, що встановлюють податки (загальнодержавні і місцеві), за джерелами сплати (від доходів, споживання, майна) і за способом стягнення (розкладні й окладні). Від співвідношення тих чи інших податків залежить не лише рівень економічного розвитку країни і кожного суб'єкта господарювання зокрема, а й можливість виконання державою покладених на неї завдань.

стабілізації економічних показників з витрат на оплату праці бюджетних та приватних установ, організацій з метою забезпечення внутрішніх резервів з виплати грошових забезпечень мало захищеним верстам населення, а також можливість стимулювання та виведення з тіньового сектору виплати заробітної плати на недержавних підприємствах шляхом удосконалення податкового законодавства.

Серед країн світу мінімальна зарплата різниться відповідно до розвитку економіки. Найгірші соціальні гарантії в Уганді, Бурунді, М'янмі (Бірма) та Кубі, адже мінімальна зарплата в цих країнах менше 10\$. Найкраще за гарантованою оплатою праці відчують себе громадяни Норвегії, Австралії, Люксембургу, Монако, Нової Зеландії та Бельгії, де мінімальна місячна оплата праці законодавчо закріплена на позначці не менше 2 тис.дол.

До знецінення гривні мінімальна зарплата українців була на рівні 150 \$, практично такий самий розмір оплати в працівників колишніх азіатських пострадянських держав – Туркменістану чи Азербайджану. Та після різкого падіння гривні мінімальна зарплата в Україні встановилася на рівні 43\$, а сусідами за показниками в нас стали африканські Ліберія, Ботсвана та Демократична республіка Конго.

За офіційними даними вітчизняного Держстату, на початок 2015 року середня зарплата у сфері державного управління складала 3098 грн (а у сфері фінансової та страхової діяльності, приміром, 7020 грн).[2]

Слід зауважити, що дещо більші зарплати мають службовці вищої ланки, проте їх вчетверо менше, ніж спеціалістів – лише 26,2% від 295,7 тис. осіб (загальна кількість держслужбовців). Та рівень їхніх зарплат все одно є нижчим, ніж у топ-менеджерів у бізнесі.

Близько 40% держслужбовців отримують платню на рівні мінімальної зарплати – 1378 грн.[3]

За даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), в Україні в держсекторі задіяно близько 22% працюючого населення. Тут потрібно уточнити, що ця міжнародна організація до працівників держсектора відповідно до своєї методології обчислення зараховує не лише держслужбовців, а й

проблеми ґрунтовного вивчення та пошуку шляхів вдосконалення самого механізму державного регулювання заробітної плати та дослідження його інструментів, зокрема, встановлення розміру мінімальної заробітної плати відповідно до професійних якостей співробітника та відображення частки його особистого інтелектуального внеску у вартості готової продукції, складання «мінімального споживчого кошика».

Заробітна плата – винагорода, обчислена, зазвичай, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір зарплати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства [1]. Витрати на оплату праці входять до розрахунку валового національного продукту і складають одну з більших його частин, оскільки вони є складовою частиною в сукупному попиті, адже мають високу питому вагу в структурі доходів населення.

Заробітна плата є найважливішим засобом підвищення зацікавленості працюючих у результатах своєї праці, її продуктивності, збільшення обсягів виробленої продукції, поліпшення її якості та асортименту, а як результат можливість розширення як внутрішніх, так і зовнішніх ринків товарами високої якості, створенням нових робочих місць, розвитком науково-технічного прогресу та підвищенням соціальних гарантій. Заробітна плата, як головне джерело доходів населення, є визначальним фактором формування соціальної справедливості в суспільстві, платоспроможності, що у свою чергу, безпосередньо впливає на економічну активність в країні.

В Україні заробітна плата зазнала значних деформацій та диспропорцій, що було обумовлено кризовим становищем в економіці за останні роки спричиненого різними економічними факторами, такими як, наприклад: стрімке скорочення виробництва, знецінення національної валюти і дестабілізація курсу гривні, збільшення боргових зобов'язань, як внутрішніх так і зовнішніх. Праця та її оплата як ціннісні орієнтири втрачають своє соціально-економічне призначення, що руйнує основи економічного й соціального розвитку суспільства тим самим спричиняючи зниження якості життя. На даний час існує проблема

Нінічук А.М.

VI курс, ОА 10.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., професор Корінько М.Д.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ОБОРОТНІ АКТИВИ”

Розвиток ринкової економіки в Україні, посилення конкуренції, зумовлює ускладнення економічних процесів у сфері господарювання та збільшується потреба в інформаційному забезпеченні і в обґрунтуванні управлінських рішень, що стосуються діяльності кожного суб'єкта господарювання. До одних з найважливіших управлінських рішень відносяться такі, що пов'язані з формуванням і використанням оборотних активів.

Питання інформаційного забезпечення управлінських рішень з використанням даних обліку оборотних активів є актуальним в умовах сьогодення, адже від ефективності використання оборотних активів залежить рівень конкурентоздатності підприємства, його фінансова стійкість, платоспроможність та рентабельність. Необхідним етапом розроблення стратегії управління оборотними активами є дослідження сутності такого поняття як “оборотні активи”, виявлення його особливостей та закономірностей з метою використання набутих знань у процесі функціонування суб'єкта господарювання. Недостатня забезпеченість підприємства оборотними активами знижує ефективність його діяльності і призводить до погіршення фінансового положення.

Стан розробки проблеми. Теоретичні, методичні та прикладні питання обліку оборотних активів, їх аналізу та аудиту розглядалися в роботах таких науковців, як: Алексеев І.В., Азаренкова Г.М., Білик М.Д., Бланк І.О., Бутинець Ф.Ф., Каменська Т.О., Корінько М.Д., Левочко (Теловата) М.Т., Пилипенко І.І., Поддєрьогін А.М., Проскуріна Н.М., Редько О.Ю., Шелудько В.М., Шпак В.А., Шурпенкова Р.К., Іваньчук О.Й. та інші [1–11].

Проблемна ситуація. Проблема визначення сутності поняття “оборотні активи”.

Основна ідея дослідження полягає у висвітленні сутності поняття “оборотні активи”, виявленні його особливостей та закономірностей.

Результати та методи їх отримання дослідження. За приписами НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” затвердженого від 07.02.2014р. №73, зі змінами та доповненнями від 08.02.2014р., оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Відповідно до фінансової звітності форми №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) затвердженої НП(С)БО 1, до оборотних активів підприємства відносяться: запаси; поточні біологічні активи; дебіторська заборгованість за продукцію, товари та послуги; дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами, за розрахунками з бюджетом; інша поточна дебіторська заборгованість; поточні фінансової інвестиції; гроші та їх еквіваленти; витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи.

Слід зазначити, що термін “оборотні активи” є всеохоплюючим поняттям, тому науковцями надано безліч визначень даного терміну, які наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Підходи вчених до визначення поняття “оборотні активи”

Джерело	Визначення
Алексеев І.В. [1, с. 134]	Оборотні активи – це група мобільних активів із періодом використання до 1 року, що обслуговують операційну діяльність і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати платоспроможність підприємства за поточними фінансовими зобов’язаннями.
Азаренкова Г.М. [7, с. 126]	Оборотні активи – це грошові ресурси, які вкладено в оборотні виробничі фонди та фонди обігу для забезпечення безперервного виробництва та реалізації виготовленої продукції, які беруть участь у виробничому процесі один раз і повністю переносять свою вартість на собівартість продукції.
Джерело	Визначення
Білик М.Д. [3, с. 158]	Оборотні активи – це група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов’язаннями.
Бланк І.О. [4, с. 103]	Оборотні активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточну виробничо–комерційну діяльність підприємства і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

Третякова М. О.

V курс, ОАД 11.01/1

Науковий керівник:

д.е.н., доцент Шевчук О. А.

*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ
НА ОПЛАТУ ПРАЦІ**

Заробітна плата є одним з основних факторів і показників рівня соціально-економічного життя кожної країни. Ринкова економіка залежить від рівня заробітної плати, тому що саме вона забезпечує попит на товари та послуги, стимулює керівників підприємств ефективно використовувати робочу силу та модернізувати виробництво. В рамках сучасної політики спрямованої на ефективність функціонування та розвиток суб’єктів господарювання, забезпечення формування відповідних індивідуальних і колективних стимулів, основною формою є оплата праці різних категорій персоналу. На сьогоднішній день серед основних проблем, які існують в Україні з оплати праці можна виділити наступні:

– недостатній рівень фінансування підприємств, установ державного сектору;

– значна частка підприємств на яких заробітна плата є тіньовою;

– відсутність матеріального зацікавлення працівника в його результатах роботи та якості виконуваних ним робіт, наданих послуг.

Аналіз останніх наукових досліджень свідчить, що вітчизняні науковці зосереджують свою увагу на питаннях або продуктивності праці, або на питаннях вдосконалення систем оплати праці. Зокрема, проблематика організації оплати праці та напрямів її вдосконалення є предметом науково-практичних досліджень Богині Д.П., Грішнєвої О.А., Колота А.М., Новикова В.М.. Питанням регулювання оплати праці в Україні присвячені праці Губіна К.Г., Лук’яненко Н.Д., Синяєвої Л.В. та інших дослідників. Однак, остаточно не вирішеними, залишаються

На сучасному етапі розвитку економіки України роль виробничо-господарських підприємств підвищилась у зв'язку з необхідністю забезпечення ринку продукцією з високою якістю, конкурентоздатністю та низькою собівартістю.

Запаси – є найбільш важливою частиною активів підприємства, вони відносяться до складу оборотних активів, тому що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу.

Кожне виробниче підприємство повинно мати свою систему управління запасами, створену з урахуванням специфіки його діяльності. Вона буде ефективно функціонувати тільки за участі і взаємоузгодженої діяльності всіх підрозділів, що задіяні у забезпеченні інформацією керівників підрозділів про управління, виробничу програму та стан її виконання кожним конкретним підрозділом. .

Список використаних джерел:

1. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. Посібник / В.В. Сопко. – К., 2006. – 526 с.
2. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку [підручник] / М. Т. Білуха. – К.: 2008. – 692 с.
3. Рибалко О.М., Болдуєва О.В. Вдосконалення обліку виробничих запасів // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2008. – №6. – С. 210–215.
4. Сайко О.В. Облік і контроль виробничих запасів (на прикладі підприємств молокопереробної промисловості України). – автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / О.В. Сайко; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2004. – 19 с.
5. Лень В.С., Гливенко В.В. Бух. Облік в Україні: основи та практика: Начальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». (затверджено Наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.99 зареєстровано в Міністерстві юстиції України № 751/4044 від 02.11.99р.

Продовження табл. 1

Бутинець Ф.Ф. [5, с. 344]	Оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.
Поддєрьогін А.М. [8, с. 187]	Оборотні активи – це кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку.
Шелудько В.М. [9, с. 235]	Оборотні активи – це активи, що обслуговують господарський процес і забезпечують його неперервність.
Шурпенкова Р.К., Іваньчук О.Й. [10, с. 151]	Оборотні активи – це сукупність коштів, авансованих для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу, що забезпечують їхній безперервний кругообіг.

За даними таблиці 1 “Підходи вчених до визначення поняття “оборотні активи” найзагальніше визначення терміну “оборотні активи” надано Шелудько В.М., автори Алексєєв І.В. та Білик М.Д. вважають, що оборотні активи – це група мобільних активів, що обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати платоспроможність підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями. Авторами Поддєрьогін А.М., Шурпенкова Р.К., Іваньчук О.Й. визначено, що оборотні активи – це кошти, авансовані для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу для забезпечення процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку. Інші автори мають різні думки щодо сутності оборотних активів, це і Бутинець Ф.Ф., який визначає оборотні активи відповідно до чинного законодавства України, і Бланк І.О., який вважає, що оборотні активи – це майнові цінності, які обслуговують виробничо-комерційну діяльність підприємства, і Азаренкова Г.М., яка вважає оборотні активи грошовими ресурсами, які беруть участь у виробничому процесі один раз і повністю переносять свою вартість на собівартість продукції. Основним узагальнюючим критерієм в запропонованих визначеннях науковців є термін їх використання, який становить один операційний цикл підприємства або ж дванадцять місяців з дати Балансу.

На підставі проведеного дослідження визначення сутності поняття “оборотні активи” запропоноване авторське тлумачення даного терміну. “Оборотні активи слід вважати групою мобільних активів, тобто таких активів, що створені операційною діяльністю,

які забезпечують процеси виробництва, реалізації та отримання прибутку, що не обмежені у використанні, але призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати Балансу”.

Висновки. Результатом проведення даного дослідження є ґрунтовний аналіз сутності поняття “оборотні активи”. Встановлено, що науковці, надаючи визначення поняття “оборотні активи”, розглядають даний термін різнобічно, це і група мобільних активів, грошових ресурсів, сукупність майнових цінностей, що обслуговують операційну діяльність підприємства. Тому нами зроблена спроба запропонувати на основі проведеного дослідження власне визначення: “Оборотні активи – це група мобільних активів, які забезпечують процеси виробництва, реалізації та отримання прибутку, що не обмежені у використанні, але призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати Балансу”.

Список використаних джерел:

1. Алексєєв І.В. Поняття обігових активів підприємства, як економічної категорії [Текст] / І.В. Алексєєв // Економічний простір. – 2010. – № 42. – с.133–137.

2. Аудит: підручник / наук.ред. Івана Ісаковича Пилипенка; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2015. – 643 с.

3. Білик М.Д. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування: монографія / М.Д. Білик, Т.О. Білик; ред.: М.Д. Білик; Київ нац. ун-т технологій та дизайну. – К.: ПанТот, 2012. – 279 с.

4. Бланк І.О., Ситник Г.В. та ін.. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник та ін. / За ред. Бланка І.О. – К.: КНТЕУ, 2011. – 344 с.

5. Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]: під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид. доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”. – 2009. – 912 с.

6. Левочко М.Т. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “Облік і аудит”. – Київ. 2008. – 327 с.

– узагальнення теоретико-методичних основ обліку, аналізу і контролю виробничих запасів, визначення їх суті та класифікації;

– удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю;

– проектування системи економічного аналізу та контролю ефективності використання виробничих запасів;

– розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами.

У наш час існує необхідність й одночасно можливість нових організаційних і методичних підходів у вирішенні проблем обліку запасів, пов’язаних, з однієї сторони, з переходом на ринкові відносини й міжнародні стандарти, з іншої – з широким впровадженням комп’ютерних технологій [5].

Поліпшенню ресурсопостачання сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення строгого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів, комплектуючих виробів і т.п. Для забезпечення зберігання виробничих запасів, правильного приймання, зберігання й відпущення цінностей важливе значення має наявність на підприємстві в достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими і вимірювальними приладами, мірною тарою й іншими пристосуваннями. Необхідно також впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витрати матеріальних ресурсів, приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху напівфабрикатів, комплектуючих виробів, деталей і вузлів у виробництві. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Важливим напрямом удосконалення організації оперативного й складського обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів.

Узагальнення практичних прийомів формування інформації в обліку руху виробничих запасів спрямовані на підвищення ефективності виробництва, контролю за достовірністю показників.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

забезпечують менеджерів і керівників належною інформацією для прийняття управлінських рішень. [1]

Загальні питання обліку і аудиту виробничих запасів висвітлені у працях відомих вітчизняних учених. Значну увагу їм приділяли Валуєв Б.І., Голов С. Ф., Жилкіна Л. В., Гуцайлук З. В., Кужельний М.В., Лінник В.Г., Рудницький В.С., Ткаченко Н.М., Сопко В.В., Смоленюк П.С.. Зокрема, Рибалко О.М. та Болдуєва О.В. досліджували вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємствах загалом. Проте питання обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємствах залишаються актуальними та потребують нагального вирішення.

У підручниках з бухгалтерського обліку різні автори виділяють і дають визначення виробничим запасам: так, під сутністю виробничих запасів розуміється все те, що завезено на склади підприємства і ще не вступило в першу стадію обробки, тобто частина сукупних запасів, призначених для виробничого споживання. Також визначають виробничі запаси як предмети праці, підготовлені для запуску у виробничий процес; складаються вони з сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, тари і тарних матеріалів, запасних частин для поточного ремонту основних фондів.

Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються товарно-виробничі запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Товарно-виробничі запаси є складовою частиною групи матеріальних ресурсів, які формують економічні (виробничі) ресурси. [2]

Методологічні засади формування інформації про визнання, оцінку запасів та їх розкриття у фінансовій звітності визначено у П(С)БО 9 “Запаси”.

Для правильної організації обліку запасів важливе значення має їх науково обґрунтована класифікація, яка забезпечує виконання основних завдань обліку та контролю, а також сприяє формуванню інформації для управління запасами.

Основою наряду з удосконалення організації обліку виробничими запасами є:

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

7. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва [Текст]: підруч. Для студентів ВНЗ / Г.М. Азаренкова, О.М. Біломістний, І.І. Біломістна; Ун-т банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – Київ: УБС НБУ, 2014. – 303 с.

8. Фінанси підприємств: підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.М. Буряк, Л.І. Данілова, Н.Л. Кремпова; ред.: А.М. Поддєрьогін; ДВНЗ “Київ. нац. екон. Ун-т ім. В. Гетьмана”. – 8-ме вид. переробл. та доповн. – К.: КНЕУ, 2013. – 519 с.

9. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2013. – 375 с.

10. Шурпенкова Р.К., Іваньчук О.Й. Суність та основи організації аналізу оборотних активів. / Вісник Запорізького національного університету. / Випуск №3 (7). Запоріжжя. – 2010. – 274 с.

11. Шпак В.А. організація бухгалтерського обліку: Концептуальний підхід: Монографія. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. – 312 с.

Нишук Н.В.
VI курс, ОА 14.15
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Новіченко Л. С.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Облік грошових коштів ведеться у кожному підприємстві, ефективне функціонування якого залежить від правильності його організації. Метою бухгалтерського обліку операцій з грошовими коштами на підприємстві є відображення їх наявності та руху на рахунках бухгалтерського обліку та можливості проведення аналізу в майбутньому. Більшість операцій, що відбуваються у підприємстві, пов'язані з придбанням, виробництвом і продажем товарів та послуг і, у зв'язку з цим, оплатою та одержанням грошових коштів. Наявність грошових коштів у підприємстві впливає на його платоспроможність, конкурентоспроможність, а також ефективність діяльності та подальший розвиток.

Існує ряд проблем пов'язаних з обліком грошових коштів. Головними з них є: визнання та класифікація грошових коштів; неповне та не своєчасне відображення грошових коштів в обліку; правильне їх відображення у фінансовій звітності; організація контролю за процесом збереження та використання грошових коштів; оптимізація надходжень і виплат.

Неповне та не своєчасне відображення грошових коштів у системі обліку не дає можливості чітко визначити реальний розмір коштів, оскільки вони не будуть повністю та своєчасно оприбутковані. Відсутність інформації про рух реальних грошових потоків дуже ускладнює, а практично, майже не дозволяє ефективно управляти капіталом. Така ситуація матиме наслідком неправильне відображення податкових стягнень і, ця помилка тягне за собою ряд інших, які можливо виявити лише під час інвентаризації.

Організація контролю за процесом збереження та використання грошових коштів також визначена серед основних

Тимошук О.М.
VI курс, ОАм 14.15/3
Науковий керівник:
д.е.н., доцент Шевчук О.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Становлення і розвиток ринкової економіки в Україні нерозривно пов'язані з пошуком принципово нових методів організації і управління виробництвом для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств. Розвиток виробництва неможливий без виготовлення конкурентоспроможної продукції та її реалізації на внутрішніх і зовнішніх ринках збуту. Водночас необхідною передумовою здійснення виробничого процесу є наявність та використання значної кількості запасів, які становлять основу готових виробів.

Актуальність теми в тому, що необхідно здійснювати систематичний облік, динаміку забезпеченості, а також ефективності використання запасів підприємства. Основним джерелом інформації є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Враховуючи високий ступінь конкуренції, постійні зміни взаємовідносин між виробниками, постачальниками, покупцями й державою, зростання ризику й відповідальності суб'єктів господарювання за результати діяльності, однією з основних умов отримання прибутку підприємством є якість управління виробничими запасами, що здійснюється на підставі оперативної та достовірної інформації, основним джерелом формування якої є система бухгалтерського обліку.

Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу господарських підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства. Тому розробка та впровадження основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств передбачає вдосконалення організації обліку запасів, які

політики. Заходи спрямовані на удосконалення оплати праці, включають насамперед забезпечення залежності розмірів заробітної плати від особистого внеску працівників у результати праці [3, с. 97].

Висновки. Облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Здійснюючи побудову або удосконалення організації обліку оплати праці, підприємства мають підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень, передового досвіду. Від організації обліку оплати праці залежить рівень витрат підприємства, якість, правдивість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків з персоналом з оплати праці.

Список використаних джерел:

1. Островерха Р.Е. Організація обліку : навч. посіб. / Р.Е. Островерха. – К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 568 с.
2. Потриваєва Н.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект / Н.В. Потриваєва, І.В. Савченко // Економічний форум. – 2014. – №1. – С. 93–98.
3. Герасимчук Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2012. – №12. – С. 186–194.

проблем обліку операцій з грошовими коштами. Відомо, що безперервний періодичний рух грошових коштів є основою ефективного функціонування сучасного підприємства.

На сьогодні є діюча практика вирішення вище зазначених проблем, а саме:

1. Для забезпечення оперативного контролю за рухом грошових коштів здійснюється розробка фінансових планів надходження і витрачання грошових коштів на наступний рік, де формується розрахунок планового доходу від основної діяльності та витрати коштів у розрізі статей витрат.

2. Формується звіт за попередній місяць про надходження і використання грошових коштів, який порівнюється з нормативними (плановими) показниками. Така система контролю, є перспективною і вона значно вплине на підвищення ефективності усього процесу управління діяльністю підприємства.

3. Здійснюється повна автоматизація бухгалтерського обліку. Вона проявляється у використанні сучасного програмного забезпечення у вигляді електронної бази даних «1С: Підприємство» та платіжної системи «Клієнт-Банк».

База даних «1С:Підприємство» дозволяє вести облік грошових коштів, відображає їх рух та дозволяє сформувати фінансову звітність. Платіжна система «Клієнт-Банк» дозволяє швидко робити платежі та відображає банківську виписку, що прискорює відображення грошових операцій в обліку.

Список використаних джерел:

1. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами:/ приклади та коментарі: Практичний посібник / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К.: Лібра, 2013. – 2, с. 55.
2. Гушу Д. Облік грошових коштів: проблеми та шляхи їх вирішення – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conf-cv.at.ua/forum/83-811-1>
3. Титаренко Я. Проблеми організації обліку грошових коштів та рекомендації щодо її удосконалення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Economics/7_100051.doc.htm
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р.

Обіход А.В.
Науковий керівник
к.е.н., доцент Цветкова Н.М
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ВІДПОВІДНО ДО МСФЗ

Світова облікова практика спирається на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО).

До міжнародних стандартів, що прямо пов'язані з питаннями обліку основних засобів і відображення їх в звітності відноситься МСБО 16 „Основні засоби” (далі – МСБО 16). Поняття „основні засоби” у міжнародних стандартах позначається *property, plant and equipment* (власність, будівлі і обладнання), оскільки саме так найбільш точно відображається суть даних активів.

У результаті виконання Програми реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності у національному регламенті бухгалтерського обліку відбулися зміни, наведені в табл. 1.

Виділяють три ознаки, яким повинні задовольняти основні засоби: 1) мета придбання – використання в нормальному процесі функціонування компанії, а не перепродаж; міжнародні стандарти виділяють придбання з метою використання в процесі виробництва продукції, надання послуг або реалізації товарів і допускають придбання з метою здачі в оренду або для адміністративних цілей; крім того, до цієї групи можуть відноситися активи, необхідні для підтримки основних засобів в робочому стані; 2) тривалість терміну використання (більше за один рік) з розподілом їх вартості (нарахування зносу) протягом цього періоду; 3) наявність матеріальної (фізичної) форми на відміну від нематеріальних активів.

не спрацьовують в повному обсязі. На сьогодні у цій сфері ще існує велика кількість невирішених питань і суперечностей.

Для більшості населення заробітна плата втратила свою відтворювальну та стимулювальну функції і фактично перетворилася на різновид соціальних виплат, не пов'язаних з кількістю, якістю та кінцевими трудовими результатами. При цьому, її рівень у нашій країні значно нижчий порівняно з розвиненими державами світу.

В той же час, на деяких підприємствах наявні неофіційні позаоблікові нарахування й виплати заробітної плати працівникам без сплати встановлених законодавством податків і платежів, так звана заробітна плата “у конвертах”. На це слід звернути увагу, і цей момент також потребує вдосконалення існуючих підходів бухгалтерського обліку.

Удосконалення організації оплати праці на підприємствах має будуватися на оптимізації тарифного регулювання заробітної плати, до якої належать: удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників; запровадження гнучких форм і систем оплати праці; розроблення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці як чинників підвищення мотивувальної та стимулюючої ролі тарифних систем; удосконалення мотиваційного механізму регулювання міжпосадових окладів та міжкваліфікаційних рівнів оплати праці; колективне регулювання заробітної плати.

Одним із напрямів удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку є зменшення кількості документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки. Подальше реформування заробітної плати має здійснюватися шляхом підвищення ціни робочої сили, встановлення єдиних регуляторів і рівноцінних умов відтворення робочої сили незалежно від форм власності; збільшення тарифної частини у заробітній платі; підвищення частки мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі, удосконалення механізму державно-договірного регулювання заробітної плати та інше.

Не слід забувати і напрямки удосконалення організації заробітної плати, які мають здійснюватися разом із проведенням загальної соціально-економічної, структурної, податкової, цінової

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

- своєчасне і правильне визначення сум нарахованої заробітної плати й відрахувань органам соціального страхування та віднесення їх на собівартість продукції (робіт, послуг), а також на інші витрати;

- здійснення у встановлені терміни всіх розрахунків з працівниками і службовцями із заробітної плати та інших виплат;

- впровадження мотивації праці працівників.

Для виконання цих завдань необхідно, перш за все, організувати облік особового складу підприємства та його робочого часу із суворим дотриманням законодавства про працю.

У наказі про облікову політику підприємства треба передбачити наступні положення щодо обліку праці та її оплати:

- форми і системи оплати праці;
- порядок створення резервів на виплату відпусток;
- форми кадрової документації та документування операцій з оплати праці;
- порядок внесення змін в організації праці.

Одним з важливих питань реформування бухгалтерського обліку заробітної плати є вдосконалення діючої моделі аналітичного обліку, оскільки дані аналітичного обліку відіграють важливу роль, характеризуючи розміщення та склад персоналу за місцями його використання, відпрацьований і невідпрацьований час, обсяг виробленої продукції кожним працівником, фонд заробітної плати і його структуру.

Аналітичний облік незамінний при визначенні розміру оплати праці та відрахувань з неї за кожною особою окремо та при віднесенні витрат на рахунки, субрахунки та різного роду аналітичні рахунки [3, 95].

Я вважаю, що при всій важливості державного регулювання заробітної плати політика оплати праці повинна формуватись переважно на мікроекономічному рівні в залежності від потреб кожного конкретного підприємства, його галузевої специфіки, розміру, географічного розташування, ступеня міжнародної інтеграції, рівня соціального розвитку колективу.

В Україні практично створено законодавчо-нормативну базу регулювання оплати праці відповідно до міжнародних трудових норм, що діють у ринковій економіці. Водночас механізми державного і колективно-договірної регулювання оплати праці ще

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

Таблиця 1.

Гармонізація вітчизняного обліку основних засобів у відповідності до МСФЗ

I. Поліпшення основних засобів
1) Витрати на модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію та ремонт виробничих основних засобів, які приводять до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від їх використання, додаються до первісної вартості об'єкта. Витрати на ремонт, який не приводить до збільшення майбутніх первісно очікуваних економічних вигод від використання об'єкта, а здійснюються для підтримання об'єкта у робочому стані, включаються до складу витрат
2) Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо його залишкова вартість значно відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. Сума до оцінки включається до додаткового капіталу. Сума уцінки відображується зменшенням додаткового капіталу, а за його відсутності – збільшенням витрат. При вибутті або при нарахуванні амортизації основних засобів сума до оцінки з рахунку обліку додаткового капіталу списується за рахунок обліку нерозподіленого прибутку.
II. Амортизація
1) Підприємство самостійно приймає рішення про розміри (норми) і методи нарахування амортизації
2) Об'єктом амортизації є всі основні засоби, крім землі й об'єктів незавершеного будівництва. Довгострокові біологічні активи та об'єкти інвестиційної нерухомості, які оцінюються за справедливою вартістю, не амортизуються
3) Встановлені лише строкові (більш як один рік або операційний цикл, якщо він більший за рік) ознаки для зарахування предметів до складу основних засобів
4) Державні підприємства, господарські товариства з часткою, що належить державі, відображують використання фонду розвитку виробництва. Використання амортизації відображують на позабалансовому рахунку 09 «Амортизаційні відрахування»
III. Продаж основних засобів
У разі прийняття рішення про продаж основних засобів їх вартість переводять зі складу необоротних до складу оборотних активів та відображують фінансовий результат від реалізації товарів

В міжнародній практиці не існує вартісного ліміту віднесення активів до основних засобів (капіталізації витрат); компанії самі

встановлюють ліміт, вище якого витрати капіталізуються, а потім списуються як поточні витрати; величина такої межі залежить від конкретного розміру компанії, області її діяльності і т. ін.

Мета МСБО 16 полягає у визначенні порядку обліку основних засобів для того, щоб користувачі фінансової звітності могли одержати інформацію про інвестиції підприємства в основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Головними питаннями в обліку основних засобів є: визнання активів; визнання їх балансової вартості; амортизаційні відрахування; збитки від знецінення, що підлягають визнанню.

Міжнародна практика, як і вітчизняна, не передбачає вартісних критеріїв для поділу об'єктів на запаси й основні засоби. Така вартісна ознака встановлюється підприємством самостійно. МСБО 16 не містять положень щодо обліку малоцінних необоротних активів. Тому, якщо в обліку українського підприємства відображено такі активи згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» (далі – П(С)БО 7), необхідно перекласифікувати дану статтю і включити малоцінні необоротні активи до відповідних груп основних засобів або списати витрати на придбання активів, вартість яких нижча за поріг істотності, встановлений підприємством.

Класифікація об'єктів основних засобів відповідно до МСБО 16 здійснюється підприємством самостійно з урахуванням спільності їх видів і специфіки експлуатації. Стандартом наводяться, як приклад, такі групи основних засобів: земельні ділянки, будівлі, машини та обладнання, водні судна, повітряні судна, автотранспортні засоби, меблі та вбудовані елементи інженерного обладнання, офісне обладнання.

Початково основні засоби на момент їх придбання або спорудження оцінюються за фактичною собівартістю. Фактична собівартість основного засобу включає: купівельну ціну і, зокрема, імпорتنі мита та податки на купівлю, які не відшкодовуються, за вирахуванням торгових знижок і повернень переоплати; будь-які витрати, прямо пов'язані з доставкою активу на місце та приведенням його в робочий стан для використання за призначенням; первісну оцінку вартості демонтажу, ліквідації активу та відновлення виробничого майданчику, на якому він був розташований.

Об'єкт або група об'єктів основних засобів може утримуватися в обмін на не грошовий (немонетарний) актив або поєднання грошового (монетарного) та не грошового активу.

техніки, удосконалення організації виробництва і праці, поліпшення її умов зменшити витрати на випуск продукції, підвищити продуктивність праці, яка є важливою умовою розширення виробництва і зростання реальних доходів працівників.

Наступним елементом організації оплати праці на підприємстві є тарифна система оплати праці, яка являє собою систему диференціації праці за рядом ознак (складність, відповідальність, інтенсивність, умови праці тощо) з врахуванням кваліфікації працівника і фінансових можливостей працедавця, метою якої є забезпечення єдності міри праці і її оплати. Аналіз тарифної системи оплати свідчить, що вона враховує не всі важливі характеристики праці. Цю функцію виконує надтарифна частина заробітної плати, яку за функціональним призначенням можна класифікувати на стимулюючі (надбавки, премії) і компенсаційні (доплати, компенсації) виплати.

Системи оплати праці відображають способи встановлення залежності розміру заробітної плати працівника від кількості і якості витраченої ним праці з допомогою сукупності показників, які відображають результати праці і фактично витрачений час.

В сучасних умовах господарювання на підприємствах застосовуються дві основні системи оплати праці: почасова і відрядна. При почасовій системі оплати праці мірою праці є відпрацьований час, тому заробітна плата працівнику нараховується відповідно до відпрацьованого ним часу і його тарифної ставки. Відрядна система оплати праці – це вид оплати праці, при якому праця оплачується виходячи з обсягу виконаних робіт з врахуванням складності і умов праці. Дана система передбачає, що за кожну одиницю виготовленої продукції чи за виконання певного обсягу робіт відбувається нарахування заробітку виходячи з тарифної ставки, яка відповідає розряду роботи і встановленої норми виробітку[1, 177].

Основними завданнями організації обліку праці та її оплати є:

- чітка регламентація організації праці на підприємстві;
- контроль за використанням робочого часу та забезпечений зростання продуктивності праці;
- облік і контроль за використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяють для оплати праці працівників підприємства;

розвиток економіки вимагає нових заходів щодо покращення організації обліку розрахунків з працівниками з оплати праці.

Організація оплати праці здійснюється згідно з чинними нормативно – правовими актами; генеральною угодою на державному рівні; галузевими та регіональними угодами; колективними договорами; трудовими договорами; іншими внутрішніми нормативними документами підприємств. Організація обліку розрахунків з працівниками по заробітній платі включає: розробку методики та техніки узагальнення заробітної плати; вибір реєстрів аналітичного та синтетичного обліку; розподіл робіт між бухгалтерами та проведення оперативного контролю за правильністю розрахунків [2, с. 253].

Проблемними питаннями організації обліку праці та її оплати є: регламентація організації праці на підприємстві; контроль за використанням робочого часу та забезпечення зростання продуктивності праці; своєчасне і правильне визначення сум нарахованої заробітної плати й відрахувань та віднесення їх на собівартість продукції (робіт, послуг), а також на інші витрати; здійснення у встановлені терміни всіх розрахунків з працівниками і службовцями із заробітної плати та інших виплат; облік і контроль за використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяють для оплати праці працівників підприємства; впровадження мотивації праці працівників.

Організація оплати праці на підприємстві – це сукупність дій, метою яких є забезпечення визначення величини заробітної плати, принципів її нарахування, строків виплати, диференціації, співвідношення з іншими показниками діяльності підприємства тощо.

Як відомо, організація оплати праці базується на трьох елементах: нормуванні праці, її тарифікації, а також на системах і формах оплати праці. При цьому нормування праці дозволяє дати кількісну оцінку праці, тарифікація – якісну, а системи і форми показують порядок нарахування заробітної плати [1, с. 174].

Нормування праці – складова частина управління виробництвом і включає в себе визначення необхідних витрат праці на виготовлення одиниці виробу чи виконання заданого об'єму роботи в даних організаційно-технічних умовах і встановлення на цій основі норм праці. Його мета полягає в тому, щоб на основі впровадження нової

Вартість такого об'єкта (групи об'єктів) основних засобів оцінюється за справедливою вартістю.

Згідно МСБО 16 «Основні засоби» перегонці підлягає вся група основних засобів, до якої належить об'єкт, що переоцінюється. При проведенні переоцінки об'єкта основних засобів накопичена амортизація враховується одним із таких способів, кожен з яких призводить до того, що чиста балансова вартість об'єкта починає дорівнювати його переоціненій вартості:

1) переоцінюється пропорційно зі зміною первісної вартості активу. Балансова вартість активу після переоцінки дорівнює його переоціненій вартості;

2) списується шляхом зменшення первісної вартості активу, й отриманий результат переоцінюється. Цей метод часто використовується для будинків.

Переоцінка основних засобів відповідно до МСБО 16 може бути відображена двома альтернативними методами: пропорційно переоцінки; списання.

Амортизація активу починається з моменту, коли актив може бути використано за призначенням. Відповідно до МСБО 16 ремонт і технічне обслуговування активу не відмінює необхідність його амортизації. Для систематичного розподілу амортизованої вартості активу протягом строку його корисної служби можуть використовуватися різні методи. До цих методів належать: метод рівномірного нарахування; методи прискореного нарахування амортизації; метод одиниць виробництва.

Якщо актив продають або не очікують майбутніх економічних вигод від його використання чи вибуття, його собівартість та пов'язану з ним накопичену амортизацію слід виключати зі звіту про фінансове становище (балансу). Резерв переоцінки також слід виключати з облікових книг шляхом перенесення з резерву переоцінки до нерозподіленого прибутку.

Отже, МСБО 16 «Основні засоби» заохочує розкриття інформації, яка може бути доречною для користувачів фінансової звітності. Пропонуємо, компаніям, які застосовують МСФЗ впровадити документацію для повного розкриття інформації про «Основні засоби», в якій були б відображені : балансова вартість об'єктів, які ще не використовують, а також, які вибули з активного використання та утримуються для продажу, розрахунок справедливої вартості основних засобів.

Пихтін Л.А.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., доцент Шевчук О. А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із найважливіших показників рівня розвитку національної економіки є валовий внутрішній продукт (ВВП), який за даними Державної служби статистики України, починаючи з III кварталу 2012р. почав різко знижуватися. За 24 роки свого суверенітету в Україні найгірший результат падіння ВВП в світі – 35%. Станом на 2015р., у порівнянні з 2014р., промислове виробництво України скоротилося на 10,7% [1]. Як відомо, розвиток виробництва неможливий без виготовлення конкурентоспроможної продукції та її реалізації на внутрішніх і зовнішніх ринках збуту. Водночас вагомим фактором розвитку виробництва є стабільна забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами та їх ефективне використання. Але з переходом до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку ряд питань обліку надходження та використання виробничих запасів потребує додаткового дослідження і наукових розробок.

Виробничі запаси промислових підприємств займають особливе місце в активах балансу промислового підприємства, а тому від їх правильної організації обліку, організації внутрішньогосподарського контролю за їх надходженням і використанням та оцінки залежать показники фінансового стану, на підставі яких приймаються управлінські рішення. Тому питання організації та методики обліку виробничих запасів на промислових підприємствах залишається актуальними та потребують термінового вирішення.

Метою дослідження є виявлення та аналіз основних проблем організації та методики ведення обліку виробничих запасів на промислових підприємствах та запропонування шляхів їх усунення.

Старжинська О.Д.
Науковий керівник:
д.е.н., професор Шпак В.А.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

Аспекти організації та оплати праці є основою соціально-трудових відносин найманих працівників, роботодавців і держави, що впливають на ефективність управління трудовими ресурсами.

Теоретичний розгляд питань розрахунків з оплати праці має актуальне значення, оскільки оплата праці є досить важливою ланкою системи соціально-трудових відносин і найскладнішою у вирішенні соціально-економічної проблемою. З одного боку, вона є основним джерелом грошових доходів найманих працівників, основою матеріального добробуту їхніх сімей, з іншого – суттєвою часткою витрат виробництва і водночас головним чинником забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці. До того ж, заробітна плата є базою для нарахування єдиного соціального внеску і утримань податку з доходів фізичних осіб до бюджету. Тому питання, пов'язані із заробітною платою, є дуже важливими як для працівників, так і для роботодавців і держави.

Оплата праці є одним із чинників ефективності діяльності підприємства, оскільки розмір заробітної плати, своєчасність і повнота розрахунків позитивно впливає на якість праці найманих працівників та на суму витрат підприємства. Облік праці та заробітної плати є важливою ділянкою у всій системі обліку на підприємстві, а тому потребує впровадження заходів щодо удосконалення.

Теоретичними і практичними питаннями проблем організації обліку розрахунків з оплати праці та шляхів вдосконалення присвячено праці багатьох вчених, таких як: Бутинець Ф. Ф., Кім Ю. Г., Кіндрацька Г. І., Корінько М.Д., Лишиленко О. В., Пантелеєв В. П., Садовська І. Б., Саух І. В., Сопко В. В., Сук Л.К., Теловата М.Т., Ткаченко Н. М., Шульга Н.М. та ін. Проте, стрімкий

вважають різницю між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти за різних валютних курсів. **Валютний курс**, своєю чергою, за п. 3 П(С)БО 21 – це встановлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни. Як бачимо, для визначення курсових різниць важливий саме курс **НБУ** та його зміна. Разом з тим у момент придбання валюти курс НБУ не змінюється. Отже, різниця, що виникає між вартістю валюти за курсом НБУ та за комерційним курсом (тобто курсом, за яким валюту придбано фактично), **не є** в розумінні П(С)БО 21 **курсовою різницею**. Проте, урахувавши, що різниця, зумовлена розбіжностями таких курсів, може бути як позитивною, так і від'ємною, у бухгалтерському обліку її відображають з віднесенням до витрат або доходів періоду:

– якщо під час придбання валюти комерційний курс перевищує курс НБУ, то від'ємна різниця, що виникає, включається до витрат (Дт 949, 977 – Кт 333);

– якщо під час придбання валюти курс НБУ вищий від комерційного курсу, то позитивна курсова різниця, яка виникла, визнається доходом (Дт 333 – Кт 719, 746).

Курсові різниці, що виникають під час операцій із іноземною валютою, підлягають оподаткуванню.

Згідно зі п.п. 153.1.3 Податкового кодексу України визначають курсові різниці від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та іноземної валюти відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Таким чином, прибуток (позитивне значення курсових різниць) ураховують у складі доходів платника податку, а збиток (від'ємне значення курсових різниць) – у складі витрат платника податку.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України, від 02.12.2010р. № 2755-IV.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № 996-XIV.
3. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 21 «Вплив зміни валютних курсів», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Вагомий внесок у дослідження проблем організації та методики обліку виробничих запасів промислових підприємств зробили такі вітчизняні науковці як: Бородкін О.С., Голов С.Ф., Малюга Н.М., Приймачок О.М., Сайко О.В, Ткаченко Н.М. та ін. Проте до нині ряд принципових питань, зокрема організації обліку виробничих запасів на промислових підприємствах залишаються дискусійними і потребують удосконалення на місцях в залежності від галузі виробництва підприємства.

Необхідною передумовою здійснення виробничого процесу як основної ланки діяльності промислового підприємства є наявність та використання виробничих запасів, які становлять основу готових виробів [2, с.840]. Як відомо, процес організації обліку виробничих запасів є трудомісткою ділянкою, тому не дивно, що на багатьох промислових підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких – запущеність обліку, що призводить до великих втрат запасів.

Тому можна виділити такі проблеми, які виникають при організації та веденні обліку виробничих запасів на промисловому підприємстві, а саме: складність та дискусійність аспектів визначення справедливої вартості запасів; відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією; низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами промислових підприємств; невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів та обмеженість контролю використання виробничих запасів.

Для запобігання наведених вище проблем організації та методики ведення обліку виробничих запасів на промислових підприємствах можна виділити наступні напрями їх вирішення: удосконалити систему автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами; чітко організувати обліково-контрольні процедури руху запасів промислових підприємств, тобто застосовувати прийоми обліку за центрами відповідальності; узгодити між собою механізми бухгалтерського обліку та обліку оподаткуванні виробничих запасів; забезпечити строгий порядок приймання, зберігання й витрачання сировини, матеріалів та

комплектуючих виробів; запровадити на підприємстві інформаційні технології обробки економічної інформації.

Крім того, для правильної організації обліку виробничих запасів на промисловому підприємстві мають бути дотримані наступні передумови: раціональна організація складського господарства, розробка номенклатури запасів, наявність інструкції з обліку виробничих запасів, правильне групування запасів, розробка норм витрачання запасів [3, с.24].

Аналітичний облік матеріальних запасів ведеться на складах промислових підприємств за допомогою карток складського обліку, що розміщуються в картотеці за технічними групами виробничих запасів відповідно до номенклатури-цінника. Дані за аналітичними рахунками узагальнюються в оборотно-сальдових відомостях. Для покращення оперативності складського обліку на промисловому підприємстві, поліпшення управління, полегшення аналізу ведення діяльності необхідно автоматизувати ведення обліку. [4, с.19].

Використання обчислювальної (комп'ютерної) техніки та створення на цій основі автоматизованих робочих місць (АРМ) складських працівників та працівників обліку забезпечить: зменшення обсягу робіт з одноманітними операціями; прискорення опрацювання даних первинних документів; автоматизацію формування звітних форм; деталізацію аналітичного рівня обліку запасів; відмову від користування типографськими бланками первинних документів і звітності та швидкий обмін інформацією. [5, с.348]

Однією з таких програм є програма «1С:Підприємство», яка сьогодні є найпоширенішою. Проте на більшості промислових підприємств для ведення обліку запасів досі використовується програма «1С:Бухгалтерія 7.7», яка призначена для малих та середніх за розміром підприємств з невеликою номенклатурою господарських об'єктів і є вже досить не актуальною на сьогодні. Натомість рекомендується використовувати програму «1С:Бухгалтерія 8.2» та «Галактика», які використовуються на великих підприємствах та багатогалузевих корпораціях.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, реалізація наведених напрямів вирішення проблем організації та методики обліку виробничих запасів промисловим підприємством приведе до значного підвищення результативності його господарської

Розраховують курсові різниці в бухгалтерському обліку відповідно до п. 8 П(С)БО 21. Так, згідно з цим пунктом, **курсіві різниці** за монетарними статтями в іноземній валюті **визначають**:

- на дату здійснення розрахунків (1);
- на дату балансу (за монетарними статтями, що значаться на кінець кварталу) (2).

Як бачимо, П(С)БО 21 виділяє **два випадки**, в яких розраховують курсові різниці. Так, якщо в підприємства є валюта або заборгованість в інвалюті, то курсові різниці за такими монетарними статтями визначають **щоквартально** (на дату складання фінансової звітності, тобто на останній день звітного кварталу), а також **на момент здійснення розрахунків** (вибуття валюти або, наприклад, погашення грошової заборгованості – отримання/перерахування оплати в інвалюті).

Відображення курсових різниць в обліку залежить від того, з якими операціями вони пов'язані і до якого виду діяльності фактично належать. Тому курсові різниці, що виникають, умовно можна поділити на:

- **операційні** – виникають за валютними операціями, пов'язаними з операційною діяльністю (відображають з використанням субрахунків 714 “Дохід від операційної курсової різниці”, 945 “Втрати від операційної курсової різниці”);

- **неопераційні** – виникають за валютними операціями, пов'язаними з інвестиційною або фінансовою діяльністю (відображають з використанням субрахунків 744 “Дохід від неопераційної курсової різниці”, 974 “Втрати від неопераційних курсових різниць”).

Оскільки курсові різниці розраховують за курсом НБУ, що діє на відповідну дату, то:

- у разі зростання курсу НБУ виникає **позитивна** курсова різниця, що включається до доходів (Дт 312, 362... – Кт 714, 744);

- у разі зниження курсу НБУ виникає **від'ємна** курсова різниця, що списується на витрати (Дт 945, 974 – Кт 312, 632...).

Різниці, що виникають під час придбання валюти, не є курсовими. Окремо розглянемо випадок придбання валюти. Так, різниці, що виникають **під час придбання** інвалюти у зв'язку з відмінністю курсу НБУ від комерційного курсу, за П(С)БО 21 **не є курсовими**. Зауважимо, що курсовою згідно з п. 4 П(С)БО 21

Скірко О.О.

Науковий керівник:
к.е.н. доцент Карп'як Я.С.
Національний університет
«Львівська політехніка»
(м. Львів)

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ КУРСОВИХ РІЗНИЦЬ

Курсова різниця – це різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти за різних валютних курсів. Отже, причина виникнення курсової різниці, як бачимо, полягає у зміні валютного курсу. Разом з тим навіть у разі зміни валютного курсу курсові різниці в бухобліку виникатимуть зовсім **не завжди**.

Важливо пам'ятати, що в бухгалтерському обліку курсові різниці визначають тільки за монетарними статтями в іноземній валюті. Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про активи й зобов'язання, які буде отримано або сплачено у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів (п. 4 П(С)БО 21). Інакше кажучи, монетарними можна назвати “грошові” статті балансу – як безпосередньо статті про наявні в підприємства грошові кошти в інвалюті, так і статті про валютну заборгованість, яку необхідно погасити грошовими валютними коштами. Наприклад: підприємству на валютний рахунок надійшла виручка в інвалюті; або, після відвантаження товару зарубіжному покупцю, виникла грошова валютна заборгованість покупця перед підприємством з оплати такого товару (дебіторська грошова заборгованість в інвалюті); або, навпаки, після отримання товару підприємство стало боржником і має заборгованість в інвалюті перед зарубіжним постачальником (кредиторська грошова заборгованість в інвалюті) – усі ці статті є монетарними і за ними в бухгалтерському обліку розраховуватимуть курсові різниці.

А от усі інші статті балансу вважають **немонетарними** і курсові різниці щодо них **не визначають**. Так, наприклад, курсові різниці не визначатимуться щодо бартерних ЗЕД договорів, щодо товарної заборгованості: дебіторської (яка виникла після перерахування передоплати в інвалюті зарубіжному постачальнику) або кредиторської (що виникла після отримання передоплати в інвалюті) тощо.

діяльності. Застосування автоматизованих бухгалтерських програм «1С: Бухгалтерія 8.2» та «Галактика» дасть можливість отримувати оперативну і якісну інформацію з обліку господарських операцій по виробничим запасам для прийняття управлінських рішень. Це позитивно вплине на роботу всього підприємства, яке працює в ринкових умовах, що значно підвищує рівень управління його фінансово-господарською діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Статистична інформація. Електронний ресурс:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: практичний посібник. – К.: Лібра, 2001. – 840 с
3. Приймачок О.М. Облік виробничих запасів і аналіз ефективності їх використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук – Київ, 2010. – 24 с. Електронний ресурс: referats/7569/161447.
4. Сайко О. В. Облік і контроль виробничих запасів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук – Київ, 2009. – 19 с. Електронний ресурс: contents/p-2/36118.html.
5. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку/Н.М. Ткаченко.– К.:«А.С.К.», 2001.– 48 с

Перебийніс О.В.

Науковий керівник:

д.е.н., доцент Каменська Т.О.

Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних економічних умовах грошові кошти відіграють важливу роль в існуванні підприємства, які, з одного боку, є невід'ємною складовою на всіх етапах господарської діяльності – від придбання виробничих запасів до розрахунків з покупцями, – з іншого, обумовлюють поточне та майбутнє фінансове положення підприємства. Системи управління підприємством свідчить про значні недоліки в інформаційному забезпеченні, зокрема функції обліку. Показники грошових потоків швидше і надійніше реагують на розвиток кризових явищ в господарському механізмі та не залежать від умов облікової політики підприємства. В умовах нестабільності та поширення кризових явищ в економіці України та світу актуальною є необхідність підтримання достатнього рівня грошових коштів на підприємстві.

Облік грошових коштів знайшов широке відображення в працях таких вчених як М.Т. Білухи, Ю.Ф. Бріггема, Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, С.Ф. Голова, К. Друрі, Г.Г. Кірейцева, В.В. Сопка, М.С. Пушкара, М.Г. Чумаченко, В.О. Шевчука, Г.В. Савіцької та ін., де розкривають ідеї щодо обліку грошових потоків за центрами фінансової відповідальності, адаптуючи їх до особливостей національної системи бухгалтерського обліку. Як показує практика, облік грошових коштів достатньо відрегульований законодавчими та нормативними актами. Згідно міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) 7 – грошові кошти складаються з готівки в касі і депозитів до запитань [1]. У процесі кругообігу грошові кошти підприємства утворюють грошові потоки [2]. Але розширення форм і методів здійснення розрахунків, властивостей та функцій грошових коштів як інструментів забезпечення оперативної платоспроможності стали основною причиною уточнення й деталізації відображення в обліку

Таблиця 1

Порівняльна характеристика витрат по П(С)БО та МСБО

Ознака порівняння	П(С)БО	МСБО
Стандарт який регламентує	П(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Єдиного спеціалізованого стандарту немає
Визначення терміну	Витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу	Витрати – це зменшення економічних вигод протягом звітного періоду, що відбувається у формі відтоку або зменшення активів або збільшення зобов'язань, які ведуть до зменшення капіталу, не пов'язаних з його розподілу між учасниками акціонерного капіталу
Класифікація та групування витрат	Витрати класифікуються в залежності від виду діяльності, від якого вони виникли по економічним елементам і статтям витрат. А також виділяють прями й непрямі витрати, змінні й постійні, одноелементні і комплексні, поточні витрати, витрати минулих і майбутніх періодів, продуктивні, непродуктивні надзвичайні витрати	МСБО виходять із існування загальноприйнятої практики розмежування в звітності статей витрат, які виникають в процесі звичайної діяльності та статтями витрат, які не пов'язані із звичайною діяльністю
Визнання витрат	Витрати визнаються у звітності в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства, на основі систематичного та раціонального їх розподілу протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди	По МСБО витрати визнаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами і прибутками по конкретних статтях доходів, що припускає одночасне визнання прибутків і витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же операцій або інших подій
Оцінка витрат	У П(С)БО відсутні спеціальні, викладені в окремо узятому стандарті, правила відносно оцінки витрат організації, але стандарти указують на деякі особливості оцінки витрат	У МСФЗ відсутні спеціально викладені в окремому стандарті правила відносно оцінки витрат організації, але в деяких стандарти, містяться положення, що визначають оцінку відповідних витрат, що визначаються і звіті про прибутки і збитки

Сокол (Дмитрук) О.Ю.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., доцент Каменська Т.О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИТРАТ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО П(С)БО ТА МСБО

Національний та міжнародний підходи до оцінки та визначення витрат ідентичні. МСБО 1 «Подання фінансових звітів» рекомендує здійснювати класифікацію витрат за характером (наприклад, амортизація, придбання матеріалів, транспортні витрати, виплати працівникам, витрати на рекламу), або за функціями як частини «собівартості продажу» (наприклад, витрати на збут або адміністративну діяльність). Це відповідає класифікації витрат за економічними елементами та статтями калькуляції у вітчизняній практиці, що передбачено П(С)БО 16 «Витрати».

У визначенні постійних і змінних загальновиробничих витрат, формуванні їх баз розподілу в П(С)БО 16 «Витрати» та в МСБО 2 «Запаси» немає жодних відмінностей.

Лише в П(С)БО 16 «Витрати» наводиться детальний перелік складу загальновиробничих витрат, що значно полегшує працю бухгалтера зі складання їх класифікації на підприємстві.

Різниця полягає в тому, що згідно з П(С)БО 16 «Витрати» загальновиробничі витрати включаються до складу виробничої собівартості продукції робіт, послуг, а відповідно до МСБО 2 «Запаси» – до оцінки запасів, а саме до витрат на їх переробку.

Узагальнюючи викладений вище матеріал, порівнюємо умови визнання витрат, наведених у П(С)БО 16 «Витрати» та Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів у таблиці 1.

та контролю операцій з ними. На сьогодні виникає необхідність у застосуванні конкретних прийомів управління грошовими коштами, джерелом якого є достовірне інформаційне забезпечення. Щоб успішно реалізувати окремі функції управління на підприємствах застосовується комплекс фінансових інструментів: планування, регулювання та облік.

Планування включає: розробку платіжного календаря, планування грошових резервів та швидкості обігу грошей. План руху грошових коштів дозволяє оцінити стан платоспроможності підприємства протягом планового періоду, дотримання встановлених нормативів формування запасів грошових коштів та організацію роботи щодо залучення надходжень грошей. Регулювання полягає в коригуванні строків платежів, розмірів залишків грошових коштів, швидкості обігу грошових коштів.

Процес обліку грошових коштів та їх руху визначає фактичний стан грошових коштів. За допомогою функції обліку керівництво підприємства отримує інформацію про фактичні обсяги грошових коштів, якими може розпоряджатися та на підставі отриманих даних оперативно приймати управлінські рішення і тим самим впливати на платоспроможність підприємства та рух грошових коштів.

За твердженням В.В. Варавка надійна система обліку грошових потоків є необхідною передумовою ефективного управління і повинна базуватися на спільній з системою фінансового обліку базі даних і забезпечувати менеджмент релевантною для прийняття ефективних управлінських рішень інформацією [3].

На основі проведеного дослідження процесу обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими коштами підприємства можна зробити висновок, що:

- діяльність кожного підприємства прямо залежить від правильної організації обліку грошових коштів;
- облік грошових коштів, має важливе значення для правильної організації грошового обігу, розрахунків і кредитування на підприємствах, сприяє зміцненню платіжної дисципліни, та ефективному використанні фінансових ресурсів;
- ефективність організації обліку грошових коштів забезпечить раціональний розподіл, використання грошових коштів та успішну фінансову діяльність підприємства;

– за фінансовими потоками не ведеться системного обліку, що негативно впливає на грошове забезпечення діяльності підприємства.

Все це дозволить підвищити ефективність управлінських рішень та покращить результати фінансово-господарської діяльності в цілому і, зокрема, управління грошовими коштами. Однак розвиватися і успішно конкурувати зможуть лише ті підприємства, які зуміють реально впровадити у систему фінансового управління міжнародні стандарти управління грошовими потоками, як з позиції їх аналізу та оцінки, так і з позиції планування їх руху у перспективі, що сприятиме стабільному і ритмічному їх розвитку і досягнення стратегічних завдань функціонування на ринку.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) Документ 929.019, редакція від 01.01.2012 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019.
2. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги щодо фінансової звітності» Затверджений положенням від 31.03.1999. № 87 Міністерства фінансів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99>.
3. Варавка В.В. Управлінський облік грошових потоків підприємства / В.В. Варавка // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=%D0%A3%D0%94%D0%9A>.

діяльності узагальнюється у Звіті про фінансові результати, в Примітках до річної фінансової звітності та в статистичній звітності підприємства. Інформація розділу I ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» дає можливість оцінити сукупні обсяги операційних витрат підприємства та їх співвідношення за звітний квартал чи рік. Розділ II наводить інформацію про витрати в розрізі економічних елементів. Результати кожного виду іншої операційної діяльності, використовуючи дані ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (розділ V), дозволяють виявити співвідношення витрат окремих видів іншої операційної діяльності.

Отже, для того щоб вдосконалити обліковий процес на підприємстві особливу увагу слід акцентувати саме на витратах операційної діяльності, правильне дослідження та вивчення яких може забезпечити прибутковість діяльності суб'єктів господарювання. Тому з метою забезпечення ефективності їх діяльності доцільно особливу увагу акцентувати на походженні та видах витрат, формуванні аналітичної інформації щодо взаємозв'язку доходів і витрат. Адже на різних етапах розвитку економіки вимоги до достовірності і повноти інформації, що характеризують витрати виробництва, оперативності її надходження до основних користувачів, були і залишаються одними з найактуальніших.

Список використаних джерел:

1. Даньків Й.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посіб. / Й.Я. Даньків, М.Р. Лучко, М.Я. Остап'юк. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2010. – 229с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87.
3. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

відсоток підприємств, в яких витрати на одну гривню реалізованої продукції перевищують цей допустимий бар'єр. Тобто на одну гривню реалізованої продукції затрат припадає більше ніж одна гривня. Причиною цього є відсутність впровадження у виробництво науково-технічного прогресу та пасивне ставлення до вдосконалених наукових методів організації виробництва і праці. Тому основна мета аналізу шляхів зниження операційних витрат полягає у виявленні і мобілізації наявних на підприємстві резервів виробництва з метою систематичного зменшення витрат.

Оскільки саме витрати основної діяльності слугують базою ціни товару і її нижньою межею для виробника, необхідно велику увагу приділити витратам виробництва, які не тільки в загальному обсязі витрат займають найбільшу питому вагу, характеризують ефективність роботи підприємства, а й відображають усі сторони виробничо-господарської діяльності. Для ефективного управління операційними витратами на підприємствах розробляється їх класифікація. Як правило, вона здійснюється з метою визначення собівартості продукції та встановлення цін на її окремі види. Основна класифікація здійснюється за видами витрат, за економічними елементами, за статтями калькуляції. Наприклад, групування витрат за економічними елементами дає можливість встановити потребу в основних та оборотних засобах, показує скільки і яких засобів витрачено, незалежно від того, де вони вироблені і на які цілі використані, а також характеризує структуру витрат. Таке групування використовується для складання кошторису виробництва. В свою чергу, складання кошторису допомагає пов'язати план по собівартості з іншими розділами плану, визначити завдання по зниженню собівартості продукції, а також порівняти ефективність витрат на різних підприємствах і розробити міжгалузевий баланс, необхідний для планування цін. Але на підприємстві можуть бути визначені й інші критерії класифікації витрат, що зумовлено безліччю техніко-економічними, маркетинговими, фінансовими особливостями, які по-різному впливають на формування собівартості.

До операційних витрат належать витрати, що обліковуються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Облік витрат операційної

Пешкіна Т.В.

Науковий керівник:

к.е.н., доцент О.В. Петраковська
Національна академія статистики,
обліку та аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ІНКАСАЦІЇ КОШТІВ У КЛІЄНТІВ БАНКУ

Банки, крім надання фінансових послуг, мають право здійснювати також діяльність щодо інкасації коштів та перевезення валютних цінностей відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III (із змінами).

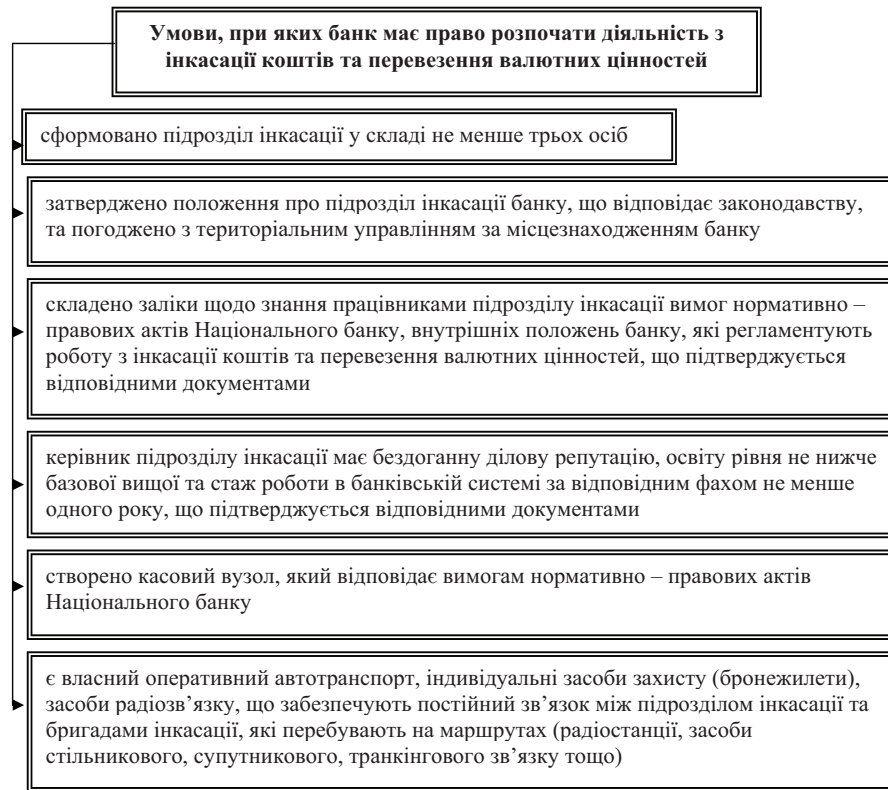
Інкасація коштів – це збирання та доставка інкасаторами згідно з укладеними з клієнтами договорами валютних цінностей клієнтів до каси банківської установи та у зворотньому напрямку.

Операції з інкасації готівки у клієнтів банку здійснюються згідно з Інструкцією з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України, затвердженою постановою Правління НБУ від 03.12.2003 р. № 520 (із змінами).

Інкасація коштів здійснюється бригадою інкасації на оперативному автотранспорті, обладнаному інкасаторським сейфом, з використанням спецпристроїв для зберігання цінностей та/або вогнепальної зброї. У разі наявності вогнепальної зброї бригада інкасації має складатися не менше ніж з трьох озброєних працівників (двох інкасаторів та інкасатора-водія) або не менше ніж з двох працівників підрозділу інкасації (інкасатора та інкасатора-водія) у супроводі двох озброєних вогнепальною зброєю охоронників. Під час здійснення інкасації коштів один з охоронників супроводжує інкасатора до клієнта, інший виконує функцію з охорони в оперативному автотранспорті. У разі використання спецпристроїв для зберігання цінностей кількісний склад бригади інкасації визначається за рішенням керівника банківської установи.

Банк має право розпочати діяльність з інкасації коштів та перевезення валютних цінностей за певних умов (рис.1).

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Рис. 1. Умови, при яких банк має право розпочати діяльність з інкасації коштів та перевезення валютних цінностей

Основні завдання і функції, принципи діяльності підрозділу інкасації, взаємодія його з іншими підрозділами банку, установами та організаціями, права і обов'язки, відповідальність керівника підрозділу інкасації визначаються в Положенні про підрозділ інкасації коштів та перевезення валютних цінностей. На підставі Положення про підрозділ розробляються посадові інструкції, у яких зазначаються завдання і обов'язки, права та відповідальність працівників підрозділу інкасації.

Працівники підрозділу інкасації відповідно до розробленого та затвердженого банком Положення про підрозділ забезпечуються службовими посвідченнями єдиного зразка та бронежилетами.

Сидорук Н.І.
VI курс, ОА 10.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., доцент Каменська Т.О.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Під основною діяльністю слід розуміти операційну діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу, а також інші види діяльності, які не підпадають під категорію інвестиційної чи фінансової діяльності [2].

Вивчення літературних джерел дає підставу для обґрунтування висновку про те, що операційну діяльність підприємства доцільно поділяти на основну та іншу операційну. Саме діяльність, яка пов'язана з реалізацією інших оборотних активів, іноземної валюти, з впровадженням досліджень та розробок, з операційною орендою, що відбувається в межах одного операційного циклу, а також операції, які виникають в результаті здійсненої основної діяльності слід трактувати як іншу операційну діяльність підприємства.

Наукова література по різному тлумачить поняття операційних витрат, більшість з яких є нечітко сформульованими. Наприклад, П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» зазначає, що витрати операційної діяльності – витрати основної діяльності підприємства (крім інвестиційної та фінансової). Наступне визначення: витрати операційної діяльності – витрати підприємства, пов'язані з його основною (спрямованою на виробництво або реалізацію продукції, товарів, робіт, послуг, що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу) діяльністю, а також з операціями, котрі її забезпечують або спричинені нею [3].

Результат діяльності будь-якого підприємства, організація та технічне оснащення виробництва, ефективність використання матеріалів чи природних ресурсів безпосередньо пов'язані із собівартістю продукції, робіт та послуг. Сьогодні існує значний

Отже, широке використання безготівкового грошового обороту зумовлено тим, що він має суттєві переваги перед готівковим і тому більш ефективний як для суспільства в цілому, так і для кожного окремого економічного суб'єкта. Зазначене обґрунтовується тим, що значно зменшуються суспільні витрати обігу, створюються необхідні умови для державного регулювання грошового обігу, покращується економічний стан суб'єктів грошового обігу, забезпечується тісний їх зв'язок з банками і грошовим ринком у цілому.

При різноманітності форм власності і підприємницької діяльності сучасна система безготівкових розрахунків в Україні передбачає вільний вибір підприємствами форм і способів безготівкових розрахунків, регламентованою інструкцією [1]. Кожна з форм безготівкових розрахунків характеризується своєю структурою, сукупністю ознак, конкретним механізмом платежу. Тому доцільність використання тієї чи іншої форми розрахунків визначається конкретним господарським завданням, змістом і методами розв'язання фінансових проблем господарськими суб'єктами.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова НБУ 21.01.2004 № 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04>

Доцільно здійснити забезпечення працівників підрозділу інкасації форменим одягом, взуттям та спорядженням.

Документи, що використовуються під час перевезення валютних цінностей (рис. 2).

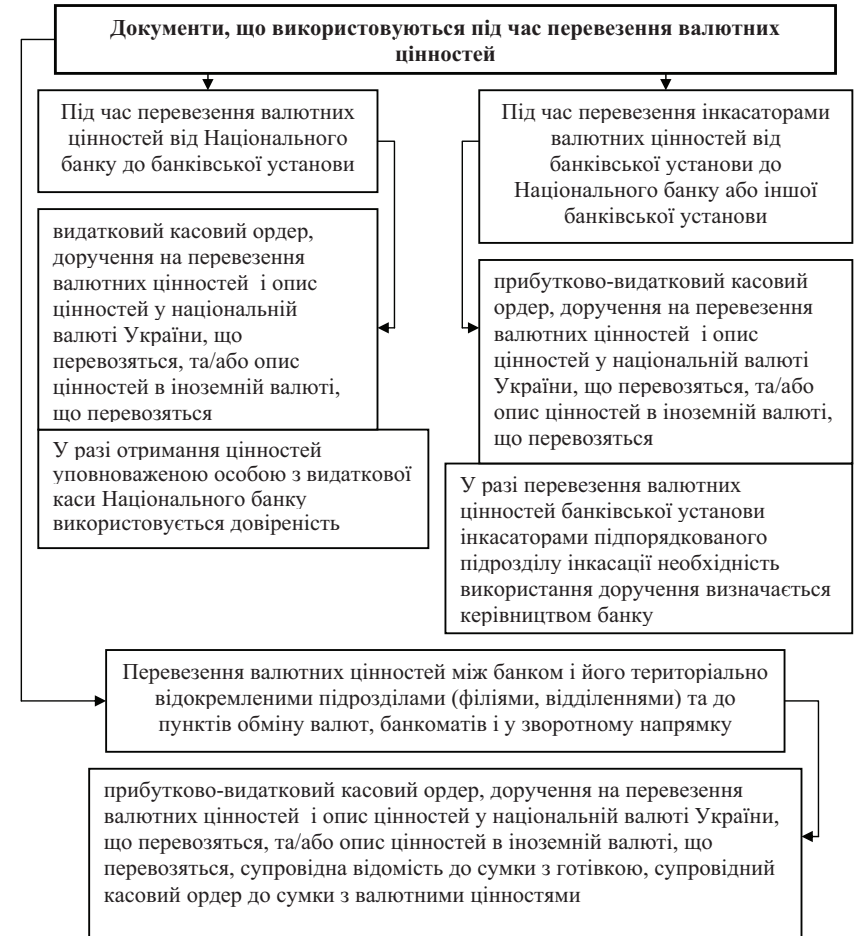

Рис. 2. Документи, що використовуються під час перевезення валютних цінностей

З метою запровадження аутсорсингу в готівково – грошовому обігу Правлінням Національного банку України було затверджено Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на

надання банкам послуг з інкасації від 24.12.2015 р. № 926, яке встановлює загальний порядок та умови видачі Національним банком України ліцензії на надання банкам послуг з інкасації будь-якій юридичній особі, яка створена і зареєстрована в установленому законодавством України порядку, та яка не містить ознак банку чи фінансової установи і здійснює свою діяльність згідно із законодавством України та установчими документами.

Таке рішення зумовлене необхідністю оптимізації процесів готівкового обігу з урахуванням сучасного світового досвіду, який передбачає можливість залучення спеціалізованих компаній (Cash-in-Transit компаній або СІТ – компаній) до процесів аутсорсингу в сфері готівкового обігу, зокрема надання банкам послуг з інкасації готівки.

Запровадження аутсорсингу в сфері грошового обігу сприятиме розширенню конкурентно – спроможного середовища та упорядкування тарифів на надання послуг у цій сфері, зменшенню фінансового навантаження на банки, посиленню захисту цінностей, що інкасуються та перевозяться.

Для відображення в обліку операцій з інкасації грошової виручки, яка підлягає зарахуванню на рахунки клієнтів банку, використовується транзитний рахунок 1005 “Банкноти та монети, інкасовані до перерахування”. Залишків на рахунку на кінець операційного дня не повинно бути.

Відповідно до Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України, затвердженою постановою Правління НБУ від 20.10.2004 р. № 495 (із змінами) банк має відображати в бухгалтерському обліку операції з інкасації готівки клієнтів банку такими бухгалтерськими записами:

- 1) отримання коштів інкасаторами банку та доставки до банку; Дебет – 1005 “Банкноти та монети, інкасовані до перерахування”; Кредит – 2600 “Кошти на вимогу суб’єктів господарювання”;
- 2) після перерахування грошової виручки:

Дебет – 1001 “Банкноти та монети в касі банку”, або
1002 “Банкноти та монети в касі відділень банку”;

Кредит – 1005 “Банкноти та монети, інкасовані до перерахування”.

Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженою постановою

значно зменшуються суспільні витрати обігу. По-друге, створюється необхідні умови для державного регулювання грошового обігу. По-третє, покращується економічний стан суб’єктів грошового обігу, тому що прискорюється обіг їх коштів, забезпечується тісний їх зв’язок з банками і грошовим ринком у цілому. Тому всім учасникам сфери обігу повинно бути економічно вигідно розраховуватися за своїми зобов’язаннями у безготівковій формі через банки (за винятком платежів на невеликі суми).

Зосередження грошових коштів господарських суб’єктів у банках і здійснення розрахунків через банки дозволяє:

- здійснювати контроль за дотриманням платіжної і договірної дисципліни;
- запропонувати господарським суб’єктам використання найбільш ефективної форми розрахунків;
- зосереджувати вільні грошові кошти господарських суб’єктів і всієї фінансово-кредитної системи держави з метою використання їх в інтересах розвитку держави;
- скоротити витрати обігу, тому що відповідає необхідність у друкуванні, транспортуванні і зберіганні грошових знаків;
- прискорити обіг оборотних засобів і процес реалізації продукції.

Існуючі платіжні інструменти (крім платіжних вимог) можуть використовуватися учасниками безготівкових розрахунків за товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги, а в нетоварному платіжному обороті – лише платіжні доручення і векселі.

У практиці розрахунків певного поширення набули дві форми розрахунків, які гарантують платіж постачальнику шляхом депонування коштів платника на окремих рахунках у банку. Це розрахунки чеками та акредитивами. Ще однією важливою формою безготівкових розрахунків є пластикова картка. Зручність використання кредитної картки у безготівкових розрахунках полягає в тому, що покупцю не потрібно мати при собі готівку і хвилюватися чи достатньо їх буде для чергової покупки. Власнику кредитної картки не потрібно марнувати час на зняття готівки зі свого рахунку у банку, на оплату комунальних та інших послуг. Всі витрати можна оплатити за допомогою кредитної системи.

Сич А.В.

III курс, БО-28

Науковий керівник:

к.е.н. Гриценко О.М.

Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ

(м. Хмельницький)

ФОРМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Однією із важливих складових фінансово-кредитного механізму є розрахунковий механізм, на основі якого здійснюються розрахунки між підприємствами з приводу купівлі-продажу товарів, послуг, з фінансовими органами при сплаті податків, з кредитними установами при погашенні позик тощо. Широке розгалуження господарських зв'язків, територіальна віддаленість підприємств, розвинута мережа банківських установ сприяли розвитку саме безготівкових розрахунків.

Безготівковий оборот грошей має ряд переваг у порівнянні з готівковим обігом. По-перше, при використанні безготівкових грошей відпадає потреба у витратах на друкування грошових знаків, їх транспортування і зберігання. По-друге, розрахунки здійснюються через банківські установи, і за умови їх стабільності і високо рівня технічного оснащення суттєво прискорюють платіжний оборот. По-третє, з точки зору державного контролю за грошовим оборотом безготівкові розрахунки дозволяють контролювати законність грошових операцій, виявляють приховані доходи суб'єктів підприємницької діяльності. Тому більше 90% всієї грошової маси у розвинутих ринкових країнах складають безготівкові (деPOSITNІ) гроші.

Беручи до уваги вищенаведене, актуальність даного дослідження є очевидним.

Метою даного дослідження є вивчення організації безготівкових розрахунків і шляхів їх удосконалення.

Широке використання безготівкового грошового обороту зумовлене тим, що безготівковий оборот має суттєві переваги перед готівковим і тому більш ефективний як для суспільства в цілому, так і для кожного окремого економічного суб'єкта. По-перше,

Правління НБУ від від 17.06.2004 р. № 280 суми надлишків, що встановлені під час перерахування відображаються за дебетом рахунку 1005 “Банкноти та монети, інкасовані до перерахування”, в кореспонденції з рахунком клієнта, а суми нестач, які встановлені під час перерахування за кредитом рахунку 1005 “Банкноти та монети, інкасовані до перерахування”, в кореспонденції з рахунком клієнта.

Підсумовуючи викладене наголосимо, що Національному банку України потрібно продовжувати проводити цілеспрямовану роботу з реорганізації та вдосконалення служби інкасації в країні. В нормативно – правових документах потрібно внести зміни, які будуть спрямовані на посилення захисту життя та здоров'я працівників підрозділів інкасації, підвищення схоронності валютних цінностей під час інкасації та перевезень, врегулювання питань, пов'язаних з документообігом під час приймання/здавання цінностей інкасаторами тощо.

Підпригора А.О.
Науковий керівник:
д.е.н., професор Корінько М.Д.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

У сучасних умовах для діяльності підприємств дуже важливим є правильний вибір методу обліку загальновиборничих витрат та бази їх розподілу, так як від цього залежить повнота включення загальновиборничих витрат до собівартості продукції і, як результат, зменшення або збільшення чистого прибутку, який є джерелом подальшого функціонування підприємства.

Питання обліку загальновиборничих витрат знайшли своє відображення у працях провідних вітчизняних та закордонних вчених-економістів: Ф.Ф.Бутиця, О.С.Бородкіна, Б.І.Валуєва, С.Ф.Голова, К.Друрі, В.І.Єфіменка, Л.І.Кравченка, М.В.Кужельного, В.Г.Лінника, Ю.Я.Литвина, Є.В.Мниха, Ю.І.Осадчого, В.Ф.Палія, О.Ю.Редька, Дж.Г.Сігела, Я.В.Соколова, В.В.Сопка, Н.М.Ушакової, Дж.К.Шима та науковці НАСОА: Корінько М.Д., Малюга Н.М., Пантелеєв В.П., Пархоменко В.М., Пилипенко І. І., Редько О. Ю., Теловата М. Т. ін. Проте питання обліку та розподілу загальновиборничих витрат в сучасних умовах господарювання розкриті недостатньо та потребують додаткового дослідження.

Згідно з П(с)БО 16 загальновиборничі витрати – це витрати на управління виробництвом, амортизація основних засобів та нематеріальних активів загальновиборничого призначення, витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування тощо.

Загальновиборничі витрати підлягають розподілу і їх відносять до непрямих витрат. Загальновиборничі витрати можуть бути як постійними, так і змінними. Розподіл на постійні і змінні витрати умовний і їхній перелік установлюється самим підприємством.

До змінних загальновиборничих витрат належать витрати, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу

У реформуванні обліку доходів та видатків бюджетних установ важливим підходом є використання управлінського обліку, що забезпечить адаптацію обліку до сучасних умов господарювання установ і посилення контролю за ефективністю використання бюджетних коштів. На даний момент управлінський облік в бюджетних установах практично відсутній. Він дозволить отримувати інформацію про доходи і видатки за центрами їх виникнення і відповідальності, а також калькулювати належним чином бюджетні послуги. Зараз існує необхідність в одержанні інформації щодо доходів і видатків окремих структурних підрозділів з метою контролю, планування, оцінки та аналізу їх функціонування.

Висновки та пропозиції. В сучасних економічних умовах доходи та видатки бюджетних установ мають велике значення. Тому виникає необхідність посилити контроль за їх плануванням і надходженням на усіх стадіях виконання кошторису доходів і видатків бюджетної установи. Для цього найбільш ефективніше буде запровадження управлінського обліку в бюджетних установах.

Так для подальшого дослідження є актуальним питання організації та методики управлінського обліку в бюджетних установах.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI //http://zakon5.rada.gov.ua
2. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. / П.Й. Атамас – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.
3. Джога. Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах : навч. посібник / Р.Т. Джога. – К. : КНЕУ, 2001. – 250 с.
4. Черничук Л. В. Облік у бюджетних установах : навч. посіб. / Л. В. Черничук, М. І. Маніли. –Чернівці : Книги – XXI, 2007. – 400 с.

використовують за цільовим призначенням згідно з кошторисом доходів та видатків установи [2].

Порядок планування доходів і видатків спеціального фонду установи відображає обсяг надходжень із спеціального фонду на певну мету та їх розподіл за певною економічною класифікацією на здійснення відповідних видатків відповідно до законодавства, а також на реалізацію бюджетною установою заходів, пов'язаних з її діяльністю. Планування коштів спеціального фонду здійснюється в одному кошторисі із загальним фондом, при цьому їх облік ведеться за єдиним планом рахунків та відображаються у одному балансі разом з коштами загального фонду. Крім того, оформлення операцій з коштами спеціального фонду регламентується тими ж нормативними документами, що і загального фонду.

Планування коштів спеціального фонду в основному здійснюється на основі використання таких методів: прямого розрахунку, нормативного, аналітичного. Основою кожного з цих методів є економічний аналіз, завдяки якому визначається рівень виконання бюджетних показників за минулі періоди та чинники, що впливали на них. [4]

Розподіл бюджету спеціального фонду та його складові частини визначаються виключно Бюджетним кодексом та Законом «Про державний бюджет України».

Доходна частина спеціального фонду формується за рахунок двох шляхів надходження коштів: власні надходження та інші джерела надходжень до спеціального фонду. Згідно Бюджетного кодексу власні надходження – це кошти, отримані в установленому порядку бюджетними установами як плата за надання послуг, виконання робіт, гранти, дарунки та благодійні внески, а також кошти від реалізації в установленому порядку продукції чи майна та іншої діяльності. [1]

Видатки, які здійснюють у процесі свого функціонування бюджетні установи за економічним змістом відрізняються від витрат підприємств та організацій. В Бюджетному кодексі зазначено, що видатки – це кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом. [1] Видатки поділяються на фактичні та касові. Касові видатки проводяться на основі виписок Державного казначейства України. Фактичні видатки здійснюють на основі меморіальних ордерів № 4, 5, 6, 8, 13.

виробництва. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об'єкт витрат з використанням бази розподілу виходячи з фактичної потужності звітного періоду. Ці витрати повністю відносять на собівартість виготовленої продукції. Постійні загальновиробничі витрати – це витрати, які залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу виробництва. Базою для поділу є показник нормальної потужності підприємства при нормальній потужності. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення. Загальна сума розподілених та нерозподілених постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину.

Методологічні засади обліку, а також перелік витрат, які включаються до складу загальновиробничих, визначені в П(С)БО 16 «Витрати». Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат установлюються підприємством і зазначаються в наказі про облікову політику.

При виборі бази розподілу слід звернути увагу на те, що між зміною загальновиробничих витрат і відповідно змінною бази розподілу існує пропорційна або майже пропорційна залежність. Кожна із баз розподілу має свої недоліки, тому доцільно використовувати декілька баз розподілу, за допомогою яких можна досягти більш об'єктивних результатів. При виборі слід враховувати особливості виробництва і продукції, що виробляється.

Дані для розрахунку розподілу загальновиробничих витрат беруться за відповідними показниками з Журналу реєстрації господарських операцій.

Для вдосконалення методики обліку загальновиробничих витрат облік можна здійснювати за окремими статтями з визначенням у складі 91 рахунку субрахунків наступного змісту:

911 – витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання;

912 – витрати на утримання та експлуатацію майстерень, цехів та ін. виробничих підрозділів;

913 – транспортні витрати;

914 – витрати, пов'язані з управлінням виробництвом;

915 – витрати на обслуговування виробничого процесу.

Таким чином, можна підвищити рівень аналітичності та оперативності прийнятих управлінських рішень відносно загальновиробничих витрат. З метою коригування точності обчислення собівартості продукції запропоновано методичні пропозиції з розподілу загальновиробничих витрат на постійні і змінні. Впровадження запропонованих методів обліку і розподілу загальновиробничих витрат дозволить вирішити нагальні проблеми з обліку і розподілу загально виробничих витрат.

М. Т. Білухи, А. М. Белова, Є. П. Вороніна, С. Ф. Голова, С.В. Свірко, Є. М. Бойко, С. А. Буковинського, Р. Т. Джоги, П. Т. Ворончука, В. М. Онищука, Л. Я.Корецького, А. Н. Кузьминського, Т.В. Канєва, Е. П. Дєдкова, С. Я. Зубілевич, М.Г. Михайлов, І.Н. Полевого, та інших. Не зважаючи на значну кількість праць науковців та практиків, питання організації обліку, аналізу і аудиту доходів та видатків спеціального фонду бюджетних установ залишаються недостатньо розкритими.

Мета статті та постановка завдання. Метою даної публікації є розгляд теоретичних та практичних аспектів обліку доходів та видатків.

Викладення основного матеріалу дослідження. Згідно з законодавством бюджетні установи – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету, не є прибутковими [1]. Бюджетні установи та організації є виконавцями державних функцій, суб'єктами господарювання, учасниками процесу виконання бюджету як його видаткової, так і дохідної складових.

Доходи є одними з найважливіших показників фінансово-господарської діяльності, оскільки виступають основою для визначення результатів виконання кошторису бюджетної установи та його аналізу з метою виявлення внутрішніх резервів. На сьогодні нормативно-правова база, яка врегулює відносини у сфері планування, формування, використання, обліку та контролю коштів спеціального фонду бюджетних установ є не до досконалою. Чіткого визначення поняття спеціального фонду віднайти наразі не має, оскільки численні науковці по різному підходять до трактування даного терміну.

Наприклад, Джога Р.Т. під спеціальним фондом розуміє величину коштів, що надходять із конкретною метою і використовуються на відповідні видатки установи за рахунок цих надходжень [3].

Атамас П.Й. розглядає спеціальний фонд як сукупність доходів бюджетних установ і організацій, які вони отримують від надання платних послуг, виконання робіт або іншої діяльності, що провадиться на підставі відповідних нормативно-правових актів, і

Семенець І.В.
V курс, ОА 11.01/1
Науковий керівник:
д.е.н., професор Малюга Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК ДОХОДІВ ТА ВИДАТКІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Бухгалтерський облік у бюджетних установах відрізняється від обліку на підприємствах. Він повинен забезпечити контроль за виконанням кошторисів доходів та видатків установ, розрахунків з підприємствами, організаціями і працівниками цих установ, використання матеріалів і грошових ресурсів має сприяти поліпшенню фінансово-господарської діяльності та розвитку сфери установ. В результаті своєї фінансово-господарської діяльності бюджетні установи можуть отримувати кошти в своє розпорядження не тільки з але і з інших джерел. Кошти, які установи отримуються не з бюджету, називаються власні надходження установ. Такі кошти включають до спеціального фонду.

Грошові кошти, що надходять до спеціального фонду виконують доповнюючу функцію що до надходжень з бюджету та забезпечують виконання тих завдань і пріоритетів діяльності бюджетних установ, які не достатньо фінансуються за рахунок загального фонду. Усі кошти спеціального фонду розподіляються за певною економічною класифікацією видатків для здійснення виконання основних функцій бюджетної установи. Використання коштів спеціального фонду підлягає ретельному контролю , а тому виникає потреба у ефективній організації обліку, аналізу і аудиту доходів та видатків спеціального фонду. Отже, питання організації обліку, аналізу і аудиту доходів та видатків спеціального фонду бюджетних установ мають важливе теоретичне і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку доходів та видатків спеціального фонду бюджетних установ розглянуті в працях таких науковців, як: С. М. Альошина, П. Й. Атамас,

Прінько І.В.
Науковий керівник:
к.е.н., доцент Цветкова Н.М.
*Національна академія статистики,
обліку т аудиту*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідження сучасного стану методичного забезпечення обліку грошових коштів та організації касових операцій на підприємствах, дозволило виявити деякі недоліки з використання наявних методологічних організаційних засад здійснення облікового процесу. Це, зокрема:

- відсутність розроблених робочих інструкцій працівників бухгалтерії стосовно порядку оформлення видачі готівки з каси;
- затяжна процедура оформлення видаткових прибуткових касових ордерів;
- відсутність ведення управлінської звітності для контролю за станом / рухом грошових коштів, що пояснюється завантаженістю бухгалтерії підприємства.

На нашу думку, удосконалення організації обліку грошових коштів підприємства повинно відбуватися саме в напрямі вирішення окреслених проблем.

Крім того, на нашу думку, найактуальнішим для ТОВ «РІЧЧ» у сьогоднішніх умовах господарювання є впровадження корпоративних карток. Як тільки грошові кошти потрапляють на картковий рахунок працівника, така сума враховується як аванс під звіт. Можуть використовуватись корпоративні картки підприємства. На основі корпоративної карти, яка видається юридичній особі, можуть бути виданими індивідуальні картки таким особам, як головний бухгалтер, керівник або іншим співробітникам. Таким співробітникам можуть бути відкриті персональні рахунки, які прив'язані до корпоративного карткового рахунку. Підприємство несе усю відповідальність по корпоративному рахунку перед банком, а не індивідуальні власники корпоративних карт.

Секція 1. Національний та міжнародний досвід розвитку бухгалтерського обліку

Основні перевагами корпоративних карт:

– значно полегшується робота бухгалтерії і каси підприємства, так як наявність картки виключає необхідність використання каси підприємства;

– значно зменшуються ризики і витрати, які пов'язані з отриманням, інкасацією і зберіганням готівкових грошових коштів;

– у разі виплати авансу на картку співробітнику, у підприємства з'являється можливість контролювати витрати на відрядження шляхом отримання виписок про операціям за картками, що використовуються для розрахунків; – підприємство не залежить від режиму роботи банку; – можливість пересилання коштів на картку співробітника в разі виникнення непередбачених обставин у відрядження у співробітника підприємства; – збільшується вірогідність встановлення ліміту на витрати для кожного співробітника; – значно легша процедура здійснення поточних платежів підприємства.

Банківські установи пропонують різні тарифи на відкриття та обслуговування корпоративних карток. Найчастіше тарифи за такими картками не відрізняються від стандартних тарифів, встановлених банками для фізичних осіб. У банках цей тариф складає до 30 грн. щорічно. Відсоткова ставка за зняття грошових коштів з карти в межах банку складає 0,75 грн. до 1 грн., через термінали інших банків 1% + 5 грн.

Основною перевагою впровадження корпоративних карт для підприємства є той факт, що у бухгалтера не виникає проблем з віднесенням на витрати витрат по обслуговуванню картрахунку. Але, слід звернути увагу на те, що при використанні корпоративних карток: по-перше, підприємство повинне контролювати цільове використання будь-яких сум коштів, списаних з тої чи іншої картки; по-друге, жорстко встановлені цілі, на які можуть бути витрачені ці кошти.

В обов'язковому порядку під час використання корпоративних карток підприємство повинно здійснювати контроль за використанням коштів, наданих під звіт працівнику. Розглянемо бухгалтерський облік використання корпоративних карток у відрядженнях по Україні.

Згідно з правилами організації обліку коштів на корпоративних рахунках потрібно врахувати, що перерахованими в підзвіт

XIV Всеукраїнська студентська наукова конференція «Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація»

розподіляється пропорційно частці у статутному капіталі кожного з власників чи засновників підприємства.

Ефективне використання власного капіталу полягає, з одного боку, в тому, щоб отримати як найбільший прибуток, тобто максимізувати рентабельність власного капіталу, а з іншого – не втратити фінансової стійкості, залишитися платоспроможним. Використання лише власного капіталу підприємства робить його стан абсолютно стійким, але зводить до мінімуму рентабельність власного капіталу, а отже, і доходи власників підприємства.

Облік власного капіталу має досить велике значення через важливість даного виду капіталу для діяльності підприємства; облік власного капіталу на підприємстві організований лише для виконання вимог чинного законодавства, в той час як правильна організація обліку є запорукою отримання точної і потрібної інформації, яка є основою ефективних управлінських рішень.

Існує проблема необхідності уточнення та упорядкування існуючого методологічного забезпечення обліку капіталу підприємств. З цією метою пропонується створити зрозумілі для бухгалтерів облікові шаблони, що дозволить їм забезпечувати, згідно з концептуальною основою Міжнародних стандартів фінансової звітності, таких, як: зрозумілість, доречність, достовірність і зіставність.

повний контроль та аналіз господарської діяльності підприємства при мінімальних засобах введення обліку. При організації обліку власного капіталу враховуються наступні фактори:

- Організаційно – правову форму господарювання;
- Форму власності;
- Кількість засновників.

Сучасні умови вимагають постійного відстеження змін у розмірі та структурі власного капіталу. Постійні зміни пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так і окремих його складових. Ведення бухгалтерського обліку господарських операцій, пов'язаних зі змінами, і відображення відповідних даних відбувається в основних формах фінансової звітності підприємства – у першому розділі пасиву Балансу (Звіт про фінансовий стан) (ф.1), а також у Звіті про власний капітал (ф.4).

Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань і господарських операцій підприємства, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (зі змінами і доповненнями), облік та узагальнення інформації про стан та рух власного капіталу ведеться на рахунках бухгалтерського обліку класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

Складання Звіту про власний капітал регламентується інструкцією (методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності). Метою складання звіту про власний капітал є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Підприємства у графах звіту про власний капітал, в яких зазначаються складові власного капіталу, наводять лише ті з них, які зазначені у балансі.

Облік власного капіталу має важливе значення з огляду на те, що він використовується кредитором для оцінювання кредитоспроможності підприємства, тому неправильний облік або ж фінансова звітність може потягнути за собою судові позови з боку тих суб'єктів ринку, які використовують цю інформацію для визначення своїх стосунків з даним підприємством. Окрім того, облік власного капіталу відіграє суттєву роль у стосунках між власниками підприємства, оскільки прибуток зазвичай

враховуються суми, які були списані з картрахунку. У процесі різних платежів за допомогою карток вважається, що практичне списання грошових коштів з рахунку може не співпадати з моментом втілення операції за допомогою корпоративної картки. Спочатку відбувається блокування необхідної суми коштів на рахунку, а далі її переписування з рахунку. Період блокування і списання грошових коштів в платіжній системі може складати до 14 днів, а в інших складних випадках і до 30 днів. Таким чином, не можна враховувати заблоковану суму коштів на картрахунку, видану під звіт, бо вона не являється списаною.

Для організації бухгалтерського обліку по картрахунку підприємству рекомендується ведення окремого обліку за заблокованими і дійсно списаними з рахунку коштами. Враховувати такий аспект можуть тільки ті підприємства, у які отримують виписки банку по рахунках з відповідними приписками, де показані заблоковані й списані суми. Якщо банк не може надати таку інформацію підприємству, тоді суми, які працівник використав з рахунку, будуть вважатися виданими підзвіт будуть здійснені на дату операції. Такі дати визначають на підставі чеку банкомату, квитанції платіжного терміналу та ін.

Таким чином, корпоративні карти і особисті електронні платіжні засоби можуть бути досить зручними для підприємства. Такі засоби мінімізують витрати коштів підприємства, а також час керівника і бухгалтера підприємства

Отже, використання підприємством запропонованих заходів щодо удосконалення організації та обліку грошових коштів надасть можливість перевести усі розрахунки підприємства у безготівкову форму. Запропоновані заходи полегшать роботу бухгалтера та зекономлять його час, дозволять оптимізувати документообіг та удосконалити облікові роботи на підприємстві, значно зменшити витрати, пов'язані з транспортуванням, зберіганням готівки та утриманням каси, удосконалити аналітичний облік на підприємстві з метою отримання детальної інформації з операціями з грошовими коштами та виявити помилки у бухгалтерському та податковому обліку, і як наслідок посилити відповідальність серед працівників та попередити фінансові санкції з боку податкових органів. Також треба відмітити, що необхідність у деяких касових операціях все одно залишиться, хоча і в невеликих обсягах.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
2. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtkk.com.ua/documents/dovidnyk/msfz/msbo-07.pdf>
3. Нижник Т. Платежные карточки: на страже интересов предприятия / Т. Нижник // Все о бухгалтерском учете. – 2014. – №42–43. – С. 17–19.
4. Лозовицький С. П. Професійне судження як категорія сучасного обліку // Вісник Львівської комерційної академії / [ред. кол. : Башнянин Г. І., Апопій В. В., Вовчак О. Д. та ін.]. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – Вип. 36. – С. 245–247.

Ротасенко Л. В.
VI курс, ОАД 10.01/1

Науковий керівник:
д.пед.н., професор Теловата М. Т.
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту*

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Власний капітал є економічною категорією, яка значно поширена в системі фінансового управління підприємства. Водночас економічна сутність та еволюція цієї категорії свідчить про те, що вона була відома ще задовго до зародження механізму управління фінансами підприємств. Власний капітал становить фінансову основу створення і розвитку підприємства будь-якої форми власності та організаційно-правової форми. Процес інвестування власного капіталу та залучення позикових коштів для отримання прибутку лежить в основі фінансової діяльності усіх суб'єктів підприємництва. Структура та ефективність використання власного капіталу підприємства безпосередньо впливають на формування добробуту його власників. Адже власний капітал підприємства є головним вимірником його ринкової вартості.

Метою дослідження цього питання є розробка теоретичних положень та рекомендацій щодо підвищення ефективності використання власного капіталу та вдосконалення на їх основі системи управління господарською діяльністю підприємства.

Проблеми власного капіталу завжди були в центрі уваги вітчизняних та зарубіжних економістів. У сучасних умовах найбільш відомими розробками, присвяченими проблемам власного капіталу підприємства, є праці І.Бланка, Б. Буркинського, А. Бутенка, В. Гринчуцького, Ю. Воробйова, І. Грузова, Т. Старицького, О. Єфимової, В. Ковальова, В. Савчука, О. Терещенка, Д. Ван Хорна, Дж. Шима та інших учених-економістів. Однак ряд питань вимагають нового осмислення та вирішення в теорії і практиці щодо підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства.

Організація бухгалтерського обліку представляє собою систему способів відображення господарських операцій, що забезпечує